

2017-06-01

Tid 2017-06-12, kl 18:00 **Observera tiden!!**

Plats Stange

Nämndens ledamöter och ersättare bjuds innan sammanträdet på matlådor från hemtjänsten kl 17.30 i lunchrummet på plan 8.

Ärenden

Justering

- 1 Ledamotsinitiativ: Byggprojekt och investeringar
- 2 Information från förvaltningen
- 3 Ekonomisk månadsuppföljning- *handlingarna skickas ut separat 9 juni*
- 4 Äskande av tilläggsmedel
- 5 Genomlysning och analys hur vi kan förbättra verksamheten inom vård- och omsorgsboende
- 6 Yttrande över motion - Servicehus också i Tullinge och Norra Botkyrka (M)
- 7 Yttrande över motion- Vård- och omsorgsboende med profilering (M)
- 8 Anmälningssärenden
- 9 Delegationsbeslut

2017-06-01

10 Ärenden från dialogforum

Tuva Lund (S)
Ordförande

Kerstin Frimodig
Nämndsekreterare

Gruppmöten:

S, V och MP : Träffas i Strange kl 17.30 12 juni

Övriga partier: Träffas i Helges lokaler 17.30 12 juni

1

Ledamotsinitiativ: Byggprojekt och investeringar(von/2017:118)

Förslag till beslut

1. Vård- och omsorgsnämnden för till protokollet att det tagit del av informationen om byggprojekt och investeringar.
2. Vård- och omsorgsnämnden beslutar att ledamotsinitiativet är åtgärdat.

Sammanfattning

Vård- och omsorgsnämnden beslutade vid sitt sammanträde 2017 att motta och bifalla beredning av Kia Hjeltes (M) och Willy Viitalas (M) ledamotsinitiativ ”Byggprojekt och investeringar”. Kia Hjelte (M) och Willy Viitala (M) föreslår i ledamotsinitiativet att vård- och omsorgsnämnden tillser att ansvariga för byggprojekten på tekniska förvaltningen kommer till nämnden för att ge utförliga redovisningar av samtliga byggprojekt med genomarbetade tidsangivelser och kostnadskalkyler. Detta avser byggprojekten Allégården, Fittja, Samariten samt Vårsta.

Som svar på ledamotsinitiativet har ansvariga vid tekniska förvaltningen bjudits in till sammanträdet för att informera enligt ovan.

2**Ledamotsinitiativ: Byggprojekt och investeringar(von/2017:118)****Förslag till beslut**

1. Vård- och omsorgsnämnden för till protokollet att det tagit del av informationen om byggprojekt och investeringar.
2. Vård- och omsorgsnämnden beslutar att ledamotsinitiativet är åtgärdat.

Sammanfattning

Vård- och omsorgsnämnden beslutade vid sitt sammanträde 2017 att motta och bifalla beredning av Kia Hjeltes (M) och Willy Viitalas (M) ledamotsinitiativ ”Byggprojekt och investeringar”. Kia Hjelte (M) och Willy Viitala (M) föreslår i ledamotsinitiativet att vård- och omsorgsnämnden tillser att ansvariga för byggprojekten på tekniska förvaltningen kommer till nämnden för att ge utförliga redovisningar av samtliga byggprojekt med genomarbetade tidsangivelser och kostnadskalkyler. Detta avser byggprojekten Allégården, Fittja, Samariten samt Vårsta.

Som svar på ledamotsinitiativet har ansvariga vid tekniska förvaltningen bjudits in till sammanträdet för att informera enligt ovan.

2017-05-29

Dnr von/2017:118

Referens

Kerstin Frimodig

Mottagare

Vård- och omsorgsnämnden

Ledamotsinitiativ: Byggprojekt och investeringar

Förslag till beslut

1. Vård- och omsorgsnämnden för till protokollet att det tagit del av informationen om byggprojekt och investeringar.
2. Vård- och omsorgsnämnden beslutar att ledamotsinitiativet är åtgärdat.

Sammanfattning

Vård- och omsorgsnämnden beslutade vid sitt sammanträde 2017 att motta och bifalla beredning av Kia Hjeltes (M) och Willy Viitalas (M) ledamotsinitiativ ”Byggprojekt och investeringar”. Kia Hjelte (M) och Willy Viitala (M) föreslår i ledamotsinitiativet att vård- och omsorgsnämnden tillser att ansvariga för byggprojekten på tekniska förvaltningen kommer till nämnden för att ge utförliga redovisningar av samtliga byggprojekt med genomarbetade tidsangivelser och kostnads kalkyler. Detta avser byggprojekten Allégården, Fittja, Samariten samt Vårsta.

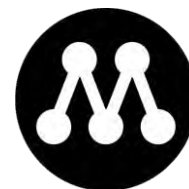
Som svar på ledamotsinitiativet har ansvariga vid tekniska förvaltningen bjudits in till sammanträdet för att informera enligt ovan.

Pia Bornevi

Vård och omsorgschef

Bilaga:

Ledamotsinitiativ: Byggprojekt och investeringar

Yrkandeinitiativ

Vård- och omsorgsnämnden

2017-05-24

Ärende Byggprojekt och investeringar

Vi har fattat flertalet beslut om nybyggnation och/ombyggnation för att skapa bättre förutsättningar kring hållbarheten för boenden för äldre och multisjuka personer. Men det har tyvärr uppstått ett antal förseningar som kan komma att få negativa konsekvenser för såväl enskilda brukare som kommunens ekonomi.

Vi får till varje nämnd en redovisning av hur läget ser ut för förvaltningen, vilket är bra, men inte tillräckligt.

Nämnden behöver få bättre och mer utförlig information om varför det alltid uppstår förseningar. Beror detta på ekonomin i projekten eller finns det något i kommunikationen mellan de olika förvaltningarna som inte fungerar optimalt?

Vi anser vidare att kommunstyrelsen bör ta ett fastare grepp om byggnationerna som rör vård- och omsorgsförvaltningen. Kommer dessa inte till stånd inom beräknad tid blir konsekvensen vitesförelägganden i mångmiljonsklassen.

Vi föreslår vård- och omsorgsnämnden besluta om att bereda frågan om

att vård- och omsorgsnämnden tillser att ansvarig/a för byggprojekten på Tekniska förvaltningen kommer till nämnden för att ge utförliga redovisningar av samtliga byggprojekt med genomarbetade tidsangivelser och kostnadskalkyler. Vilket gäller Allégården, Fittja, Samariten samt Vårsta.

Kia Hjelte (M)

Willy Viitala (M)

2

Information från förvaltningen(von/2017:119), von/2017:3

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden noterar till protokollet att de tagit del av informationen.

Sammanfattning

Information från förvaltningschefen

- Byggprojekt och investeringar

Lex Sarah anmälan- kvalitetschef Christina Almqvist

Anhörigsamordnarna- verksamhetsinformation från Johan Nicander och Janina Stenlund

2017-05-19

Dnr von/2017:3

Referens

Kerstin Frimodig

Mottagare

Vård- och omsorgsnämnden

Information från förvaltningen

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden noterar till protokollet att de tagit del av informationen.

Sammanfattning

Information från förvaltningschefen

- Byggprojekt och investeringar

Lex Sarah anmälan- kvalitetschef Christina Almqvist

Anhörigsamordnarna- verksamhetsinformation från Johan Nicander och Janina Stenlund

Pia Bornevi

Vård- och omsorgschef

4**Äskande av tilläggsmedel(von/2017:122)****Förslag till beslut**

Vård- och omsorgsnämnden föreslår kommunstyrelsen tilldela nämnden en tilläggsbudget om 8 miljoner kronor för att täcka merkostnader för externa placeringar.

Ärendet**Behov av platser**

I enlighet med lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har kommunen ett grundläggande ansvar för att människor med funktionsnedsättning ska få bra bostäder. Kommunen ska inrätta bostäder med särskild service för dem som till följd av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring och behöver sådant boende.

Enligt socialtjänstlagen (SoL) ska kommunen planera sina insatser för äldre och inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för människor som behöver särskilt stöd.

Ett beslut om insatsen bostad med särskild service eller vård- och omsorgsboende skall verkställas inom skäligen tid, utifrån rådande situation och behov. Det innebär att en person som beviljas insats i princip ska kunna flytta in i sin bostad tämligen omgående.

Nämnden har framfört behov av nya boenden i boendeplanen, omvärldsanalysen och i budgetarbetet för kommande planperiod. Prognosen för 2017-2020 visar ett behov av 10 nya platser inom vård- och omsorgsboenden samt 6 nya platser inom grupp- och serviceboenden per år. Idag köper vård- och omsorgsnämnden externa placeringar både inom äldreomsorgen och funktionsnedsättningsområdet främst på grund av brist på interna platser men också då specialresurser och/eller specialkompetens saknas i kommunen.

2017-06-02

Dnr von/2017:122

Utvecklingen för köp av externa placeringar visas i tabellen nedan.

		2014	2015	2016	Prognos 2017
Externa placeringar, SoL¹	Årsplatser	73,1	66,4	80,6	87,6
Externa placeringar, LSS²	Årsplatser	35,6	36,7	39,4	48,9

Kostnader för externa placeringar

Bristen på antalet platser i egen regi har en direkt påverkan på vård- och omsorgsnämndens ekonomi då kostnaden för en extern placering ofta överstiger kostnaden för en intern placering. För 2017 prognostiserar vi att betala 30,5 miljoner kronor i merkostnader för externa placeringar. Jämförelsen är gjord utifrån nettopriset/dygn (snitt).

Nedan redovisas merkostnader för externa placeringar inom SoL respektive LSS.

2017 – prognos SoL ³	Extern regi	Egen regi
Pris per dygn, netto	2 056 kr	1 851 kr

2017 – prognos SoL	
Merkostnad per dygn	205 kr
Externa placeringar	87,6
Summa merkostnad	17 958 kr
Årlig merkostnad	6 554 670 kr

¹ Exklusive korttidsplaceringar

² Inklusive SoL-beslut enligt 4:1.

³ Ö/u 65 år SoL

2017-06-02

Dnr von/2017:122

<u>2017 – prognos LSS⁴</u>	<u>Extern regi</u>	<u>Egen regi</u>
Pris per dygn, netto	4 042 kr	2 700 kr
<hr/>		
<u>2017 – prognos LSS</u>		
Merkostnad per dygn	1 342 kr	
Externa placeringar	48,9	
Summa merkostnad	65 624 kr	
Årlig merkostnad	23 952 687 kr	

Prognos 2017

Det totala prognostiserade underskottet för externa placeringar är 9,6 miljoner kronor för 2017. Externa placeringar SoL⁵ prognostiserar ett underskott mot budget om 4,2 miljoner kronor. Demensplatser prognostiserar ett underskott på 8,8 miljoner kronor, medan somatiska platser prognostiserar ett överskott på 4,6 miljoner kronor.

Externa placeringar LSS⁶, boende för vuxna, prognostiserar ett underskott mot budget med 5,4 miljoner kronor.

Underskottet som prognostiseras är en konsekvens av bristen på platser i egen regi och de merkostnader vi behöver betala per extern placering. Underskottet kommer att bestå, och öka, om vi inte kan möta upp med nya boenden i kommunen. Alternativet, för att dämpa underskottet, är att genomföra effektiviseringsåtgärder i verksamheten, vilket kan få konsekvenser för både brukare och medarbetare.

Att hämta hem 9,6 miljoner kronor under 2017, utan konsekvenser för verksamheten, anses vara mycket svårt. En tilläggsbudget om 8 miljoner kronor föreslås därför tilldelas vård- och omsorgsnämnden.

⁴ Inklusiva SoL-beslut enligt 4:1.

⁵ Exklusiva korttidsplaceringar

⁶ Inklusiva SoL-beslut enligt 4:1

2017-06-02

Dnr von/2017:122

Referens

Anna Casteberg

Mottagare

Vård- och omsorgsnämnden

Äskande av tilläggsmedel

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden föreslår kommunstyrelsen tilldela nämnden en tilläggsbudget om 8 miljoner kronor för att täcka merkostnader för externa placeringar.

Ärendet

Behov av platser

I enlighet med lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) har kommunen ett grundläggande ansvar för att människor med funktionsnedsättning ska få bra bostäder. Kommunen ska inrätta bostäder med särskild service för dem som till följd av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring och behöver sådant boende.

Enligt socialtjänstlagen (SoL) ska kommunen planera sina insatser för äldre och inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för människor som behöver särskilt stöd.

Ett beslut om insatsen bostad med särskild service eller vård- och omsorgsboende skall verkställas inom skälig tid, utifrån rådande situation och behov. Det innebär att en person som beviljas insats i princip ska kunna flytta in i sin bostad tämligen omgående.

Nämnden har framfört behov av nya boenden i boendeplanen, omvärldsanalysen och i budgetarbetet för kommande planperiod. Prognosen för 2017-2020 visar ett behov av 10 nya platser inom vård- och omsorgsboenden samt 6 nya platser inom grupp- och serviceboenden per år. Idag köper vård- och omsorgsnämnden externa placeringar både inom äldreomsorgen och funktionsnedsättningsområdet främst på grund av brist på interna platser men också då specialresurser och/eller specialkompetens saknas i kommunen.

2017-06-02

Dnr von/2017:122

Utvecklingen för köp av externa placeringar visas i tabellen nedan.

		2014	2015	2016	Prognos 2017
Externa placeringar, SoL ¹	Årsplatser	73,1	66,4	80,6	87,6
Externa placeringar, LSS ²	Årsplatser	35,6	36,7	39,4	48,9

Kostnader för externa placeringar

Bristen på antalet platser i egen regi har en direkt påverkan på vård- och omsorgsnämndens ekonomi då kostnaden för en extern placering ofta överstiger kostnaden för en intern placering. För 2017 prognostiserar vi att betala 30,5 miljoner kronor i merkostnader för externa placeringar. Jämförelsen är gjord utifrån nettopriset/dygn (snitt).

Nedan redovisas merkostnader för externa placeringar inom SoL respektive LSS.

2017 – prognos SoL ³	Extern regi	Egen regi
Pris per dygn, netto	2 056 kr	1 851 kr

2017 – prognos SoL	
Merkostnad per dygn	205 kr
Externa placeringar	87,6
Summa merkostnad	17 958 kr
Årlig merkostnad	6 554 670 kr

¹ Exklusive korttidsplaceringar

² Inklusive SoL-beslut enligt 4:1.

³ Ö/u 65 år SoL

2017-06-02

Dnr von/2017:122

2017 – prognos LSS ⁴	Extern regi	Egen regi
Pris per dygn, netto	4 042 kr	2 700 kr

2017 – prognos LSS	
Merkostnad per dygn	1 342 kr
Externa placeringar	48,9
Summa merkostnad	65 624 kr
Årlig merkostnad	23 952 687 kr

Prognos 2017

Det totala prognostiserade underskottet för externa placeringar är 9,6 miljoner kronor för 2017. Externa placeringar SoL⁵ prognostiserar ett underskott mot budget om 4,2 miljoner kronor. Demensplatser prognostiserar ett underskott på 8,8 miljoner kronor, medan somatiska platser prognostiserar ett överskott på 4,6 miljoner kronor.

Externa placeringar LSS⁶, boende för vuxna, prognostiserar ett underskott mot budget med 5,4 miljoner kronor.

Underskottet som prognostiseras är en konsekvens av bristen på platser i egen regi och de merkostnader vi behöver betala per extern placering. Underskottet kommer att bestå, och öka, om vi inte kan möta upp med nya boenden i kommunen. Alternativet, för att dämpa underskottet, är att genomföra effektiviseringsåtgärder i verksamheten, vilket kan få konsekvenser för både brukare och medarbetare.

Att hämta hem 9,6 miljoner kronor under 2017, utan konsekvenser för verksamheten, anses vara mycket svårt. En tilläggsbudget om 8 miljoner kronor föreslås därför tilldelas vård- och omsorgsnämnden.

Pia Bornevi
Vård- och omsorgschef

Expedieras till
Kommunstyrelsen

⁴ Inklusive SoL-beslut enligt 4:1.

⁵ Exklusive korttidsplaceringar

⁶ Inklusive SoL-beslut enligt 4:1

5**Genomlysning och analys hur vi kan förbättra verksamheten inom vård- och omsorgsboende(von/2017:109)****Förslag till beslut**

Vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens genomlysning och analys av hur verksamheten på vård- och omsorgsboende kan förbättras.

Sammanfattning

Med anledning av att lågt resultat i Socialstyrelsens brukarundersökning har vård- och omsorgsförvaltningen genomfört en genomlysning av verksamheten inom vård- och omsorgsboende. Syftet med genomlysningen är att hitta förbättringsområden för att de äldre ska känna sig nöjda och trygga med omsorgen i Botkyrka.

Utifrån genomlysningen har förvaltningen analyserat resultatet och lämnat rekommendationer till förbättring. Förvaltningen kommer att med utgångspunkt i rekommendationerna fortsätta förbättringsarbetet för att de äldre ska känna sig trygga och nöjda med verksamheten inom vård- och omsorgsboende.

2017-05-18

Dnr von/2017:109

Referens

Christina Almqvist

Mottagare

Vård- och omsorgsnämnden

Genomlysning och analys hur vi kan förbättra verksamheten inom vård- och omsorgsboende

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens genomlysning och analys av hur verksamheten på vård- och omsorgsboende kan förbättras.

Sammanfattning

Med anledning av att lågt resultat i Socialstyrelsens brukarundersökning har vård- och omsorgsförvaltningen genomfört en genomlysning av verksamheten inom vård- och omsorgsboende. Syftet med genomlysningen är att hitta förbättringsområden för att de äldre ska känna sig nöjda och trygga med omsorgen i Botkyrka.

Utifrån genomlysningen har förvaltningen analyserat resultatet och lämnat rekommendationer till förbättring. Förvaltningen kommer att med utgångspunkt i rekommendationerna fortsätta förbättringsarbetet för att de äldre ska känna sig trygga och nöjda med verksamheten inom vård- och omsorgsboende.

Ärendet

Vård- och omsorgsförvaltningen har genomfört en genomlysning av verksamheten inom vård- och omsorgsboende.

Vård- och omsorgsförvaltningen har berett ärendet.

Genomlysningens genomförande

Genomlysningen för att förbättra verksamheten inom vård- och omsorgsboende har delats upp i två delar, först en granskande rapport med rekommendationer för förbättring och utifrån den kommer senare en handlingsplan för förbättringar att tas fram och redovisas för nämnden.

I genomlysning ingår följande delar:

- Resultat i brukarundersökning
- Resultat i medarbetarundersökningen

2017-05-18

Dnr von/2017:109

- Resultat av kvalitetskontroll
- Resultat i Öppna jämförelser
- Intervjuer med brukare
- Intervjuer med medarbetare
- Enkäter till chefer

Utifrån granskningen har resultatet analyserats och en lång rad rekommendationer lämnats. Med rekommendationerna som grund kommer förvaltningen ta fram en handlingsplan med mål och aktiviteter för att förbättra verksamheten. Inom en del av de områden som rekommendationerna avser pågår redan förbättringsarbete och inom andra områden finns relativt framskridna planer på förbättringsarbete. Även om en hel del arbete redan pågår så bidrar genomlysningen till en helhetsbild över förbättringsbehoven och därmed möjligheten att få till ett mer systematiskt arbete för att skapa en verksamhet som brukarna är nöjda med.

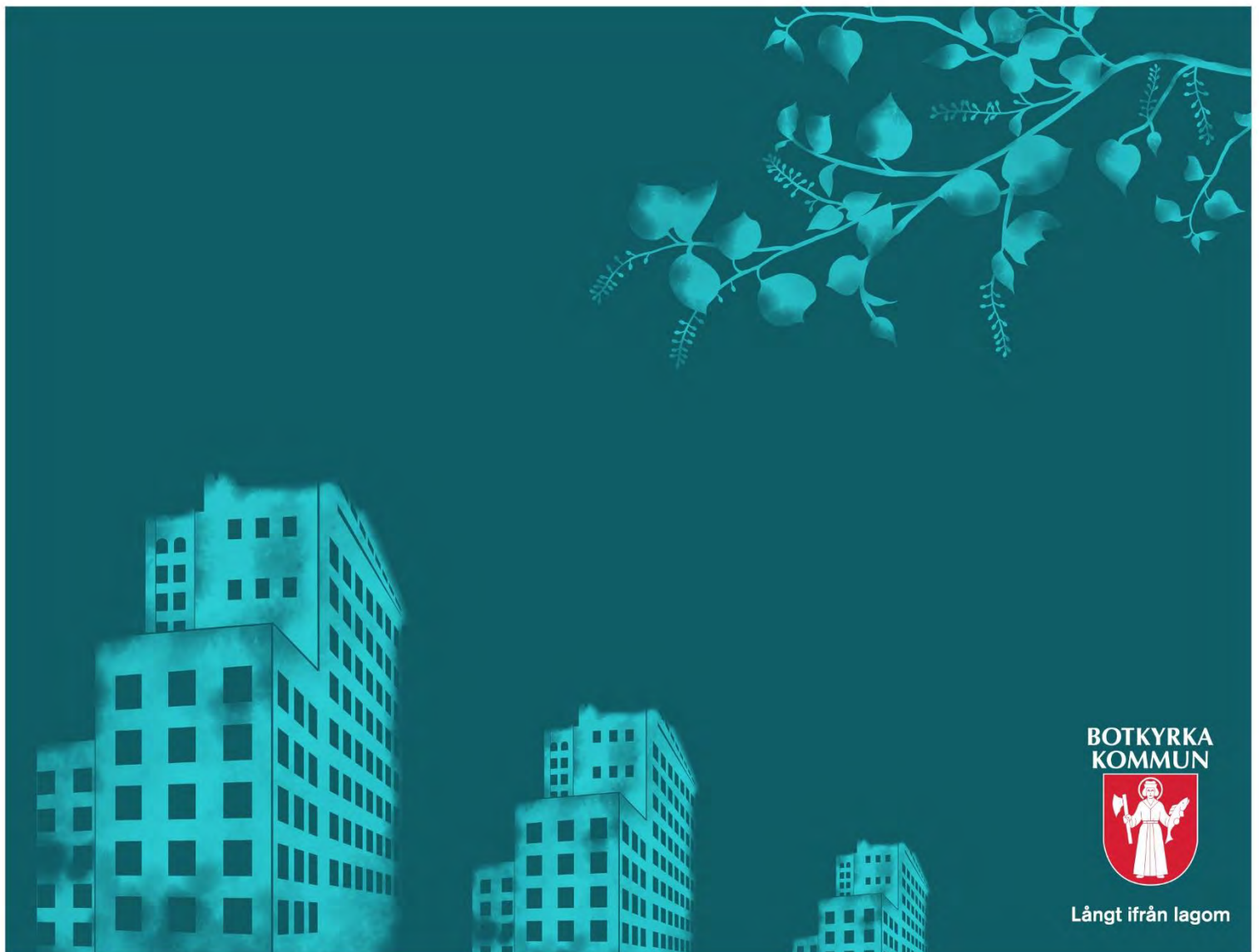
Pia Bornevi
Vård- och omsorgschef

Bilaga

Genomlysning av verksamheten inom vård- och omsorgsboende – rapport

**LÅNGT
IFRÅN LAGOM**

Genomlysning av vård- och omsorgsboenden

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Långt ifrån lagom

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Brukarundersökning.....	4
Bemötande.....	4
Delaktighet.....	5
Tillgänglighet.....	6
Nöjd med tjänsten.....	7
Resultat i Öppna jämförelser.....	15
Nöjda brukare och medarbetarindex.....	16
Kvalitetskontroll.....	17
Resultat av intervjuer och enkäter.....	19
Vad är kvalitet för de äldre på vård- och omsorgsboende?.....	19
Medarbetarnas syn på god kvalitet.....	22
Enhetschefernas syn på god kvalitet.....	26
Processorientering.....	28
Analys av resultat samt rekommendationer.....	28
Brukarundersökningen.....	28
Intervjuer med brukarna.....	29
Intervjuer med medarbetarna.....	30
Intervjuer med enhetschefer.....	30
Processkartläggningen.....	31
Förbättringsområden utifrån resultat av enkäter och intervjuer.....	31
Bemötande och förhållningssätt.....	31
Information.....	31
Kontaktmannaskap.....	32
Inflytande och självbestämmande.....	32
Gemenskap och aktivitet.....	32
Tid.....	33
Ledarskap.....	33
Kvalitetsarbete och ständiga förbättringar.....	33
Samverkan.....	34
Slutsats.....	34
Brukarna som medskapare.....	34
Bilaga 1. Sammanställning av rekommendationer.....	36

Inledning

Enligt socialtjänstlagen (SoL) ska verksamhet inom socialtjänsten bygga på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet. Vidare framgår att ”den äldre personen så långt det är möjligt ska kunna välja när och hur stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service ska ges”. I SoL står även att ”socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande”.

Under de senaste åren har de äldre i Botkyrka varit mindre nöjda med vård- och omsorgsboendena än brukare i länet och riket. I synnerhet gäller det för 2016, då brukanöjdhet försämrades jämfört med tidigare år. Med anledning av detta beslutade förvaltningen att göra en genomlysning av hur verksamheten kan förbättras.

Syftet med genomlysningen är att utifrån genomförda analyser föreslå rekommendationer och förbättringar som kan bidra till att de äldre känner sig nöjda och trygga med omsorgen i Botkyrka kommun. Genomlysningen har här avgränsats till att utreda orsaker, analysera resultat och ge rekommendationer till förbättringar. Det innebär att det faktiska förbättringsarbetet inte ingår i denna genomlysning utan kan ses som ett mål för förvaltningens fortsatta förbättringsarbete.

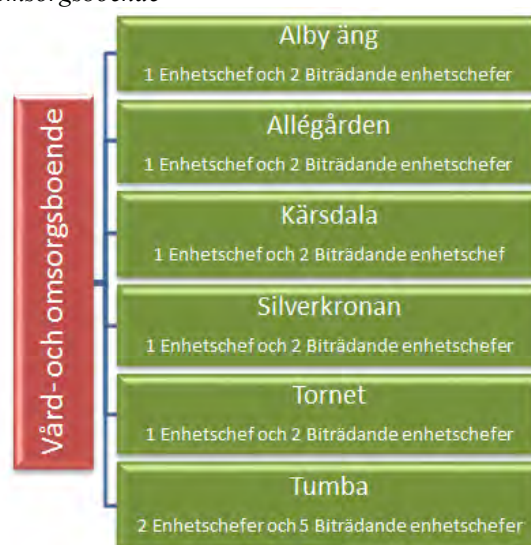
För att vi ska kunna skapa en verksamhet som brukarna upplever har god kvalitet är det en förutsättning att utgå från vad brukarna själva tycker. En del av genomlysningen har därför bestått i att fråga brukarna vad de anser bidrar till god kvalitet. Samtidigt är det i mötet med medarbetarna som värdet skapas för brukarna, och medarbetarna är därför verksamhetens viktigaste resurs för att brukarna ska vara nöjda. Utifrån det har även medarbetarna och chefer fått svara på liknande frågor som brukarna i syfte att kunna ställa brukarnas svar i relation till medarbetarnas och chefernas uppfattning om vad som är god kvalitet.

Organisation

Vård- och omsorgsboende är en sektion inom verksamhetsområdet äldreomsorg. Sektionen leds av en sektionschef och består av sex boendeenheter. Fem av enheterna har en enhetschef och två biträdande enhetschefer. En enhet har två enhetschefer och fem biträdande enhetschefer.

Fem av boendeenheterna har mellan 50 till 60 permanenta boendeplatser, medan en enhet Tumba har 89 permanenta boendeplatser och 23 korttidsplatser.

Figur 1. Organisation för vård- och omsorgsboende

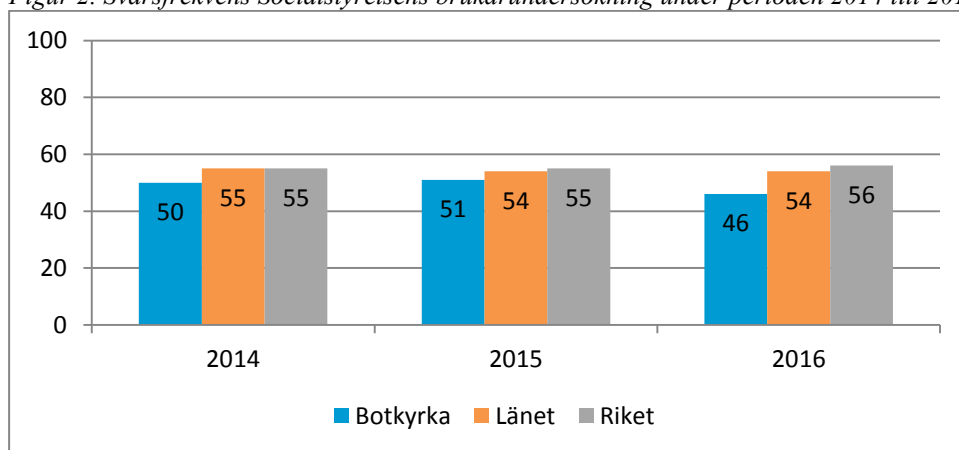

Brukarundersökning

Varje år genomför Socialstyrelsen den nationella brukarundersökningen *Vad tycker de äldre om äldreomsorgen* i form av en enkät. Brukarna som får enkäten är 65 år eller äldre och har ett aktuellt beslut om vård- och omsorgsboende. Brukare som har vård- och omsorgsboende i form av servicelägenhet ingår inte i undersökningen.

Botkyrka har en lägre svarsfrekvens jämfört med länet och riket. Under de senaste tre åren har svarsfrekvensen minskat i Botkyrka. Under samma period vet vi att det är ungefär en tredjedel av brukarna som svarat på enkäten själva eller tillsammans med någon och två tredjedelar där det enbart är någon annan som svarat.

Figur 2. Svarsfrekvens Socialstyrelsens brukarundersökning under perioden 2014 till 2016.

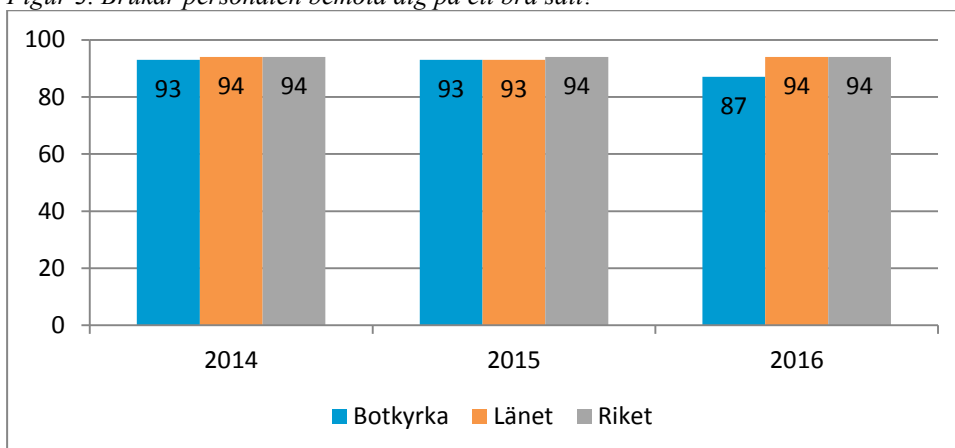
Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2014-2016.

Botkyrkas resultat har de senaste tre åren varit lägre än länet och riket på i stort sett alla frågor. Om vi jämför 2014 och 2015 hade kommunens resultat på de flesta frågorna en liten upp- eller nedgång. Endast frågorna om aktiviteter och utevistelse hade större förändringar. I den senaste undersökningen sjönk resultatet på i stort sett alla frågor mer eller mindre markant. Nedan presenteras resultatet för 2014-2016 utifrån områdena bemötande, delaktighet, tillgänglighet och nöjd med tjänsten. Sammantagen nöjdhet redovisas också utifrån kön, ålder och hälsotillstånd.

Bemötande

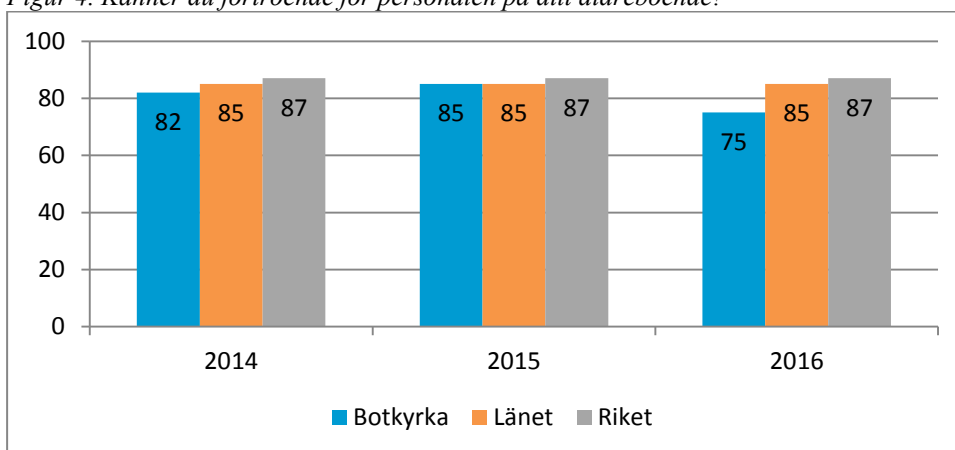
När det gäller bemötande har resultatet varit stabilt de senaste tre åren i länet och riket. Även Botkyrka hade ett stabilt resultat 2014-2015 som låg i nivå med länet och riket. 2016 sjönk resultatet för kommunen. Även brukarnas förtroende för personalen har legat stabilt i länet och riket. Botkyrkas resultat har varit något lägre och efter en liten uppgång 2015, sjönk det ytterligare 2016.

Figur 3. Brukar personalen bemöta dig på ett bra sätt?

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2014-2016.

Figur 4. Känner du förtroende för personalen på ditt äldreboende?

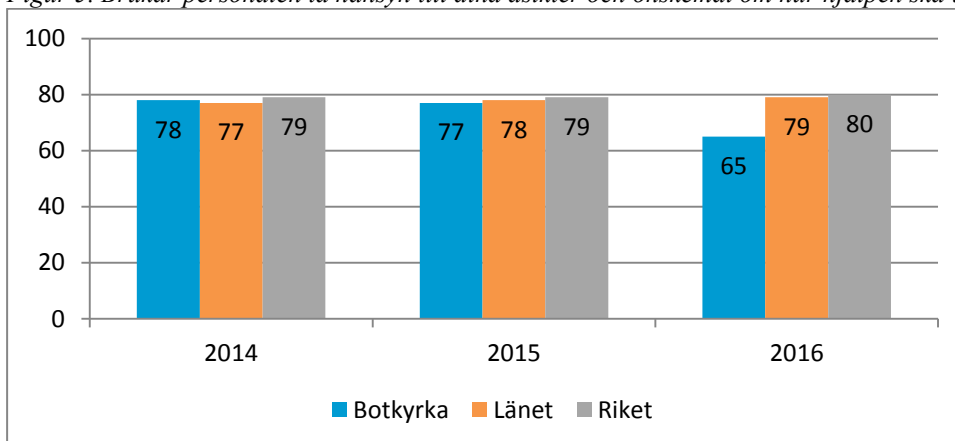

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2014-2016.

Delaktighet

Resultatet för frågan om personalen tar hänsyn till åsikter och önskemål har de senaste åren legat på i stort sätt samma nivå i kommunen, länet och riket. I den senaste undersökningen var det dock betydligt färre som var nöjda i Botkyrka.

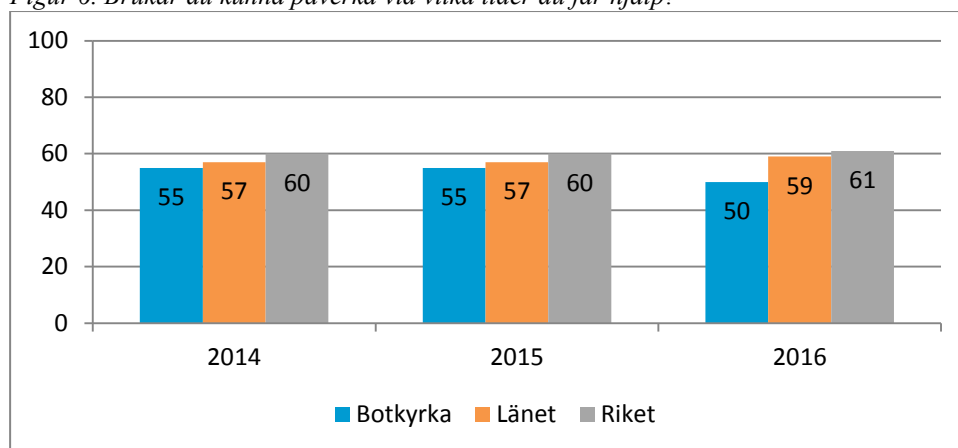
Figur 5. Brukar personalen ta hänsyn till dina åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras?

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2014-2016.

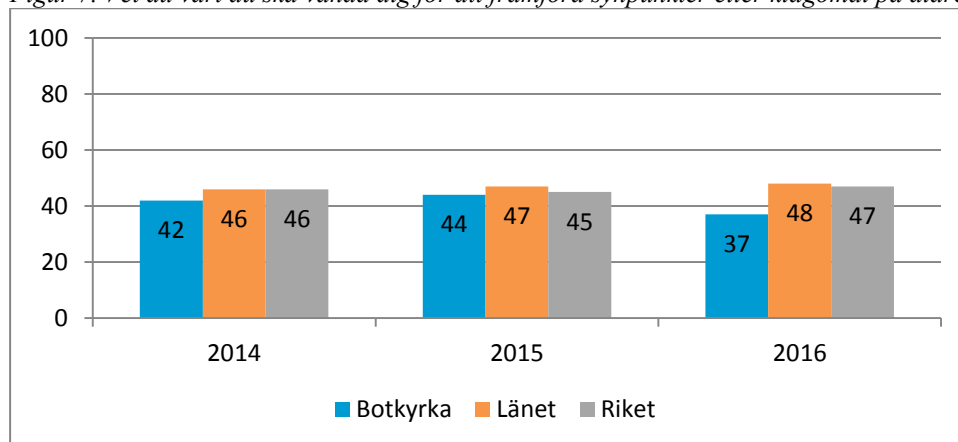
När det gäller om brukarna kan påverka vilka tider de får hjälp och om de vet vart det ska vända sig för att framföra synpunkter har Botkyrkas resultat legat något lägre än länet och riket de senaste åren. På båda frågorna har andelen nöjda försämrats i Botkyrka 2016.

Figur 6. Brukar du kunna påverka vid vilka tider du får hjälp?

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2014-2016.

Figur 7. Vet du vart du ska vända dig för att framföra synpunkter eller klagomål på äldreboendet?

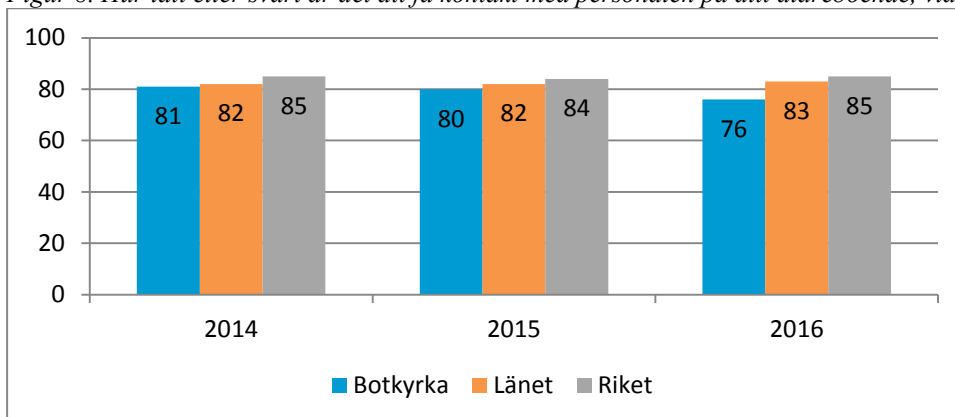

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2014-2016.

Tillgänglighet

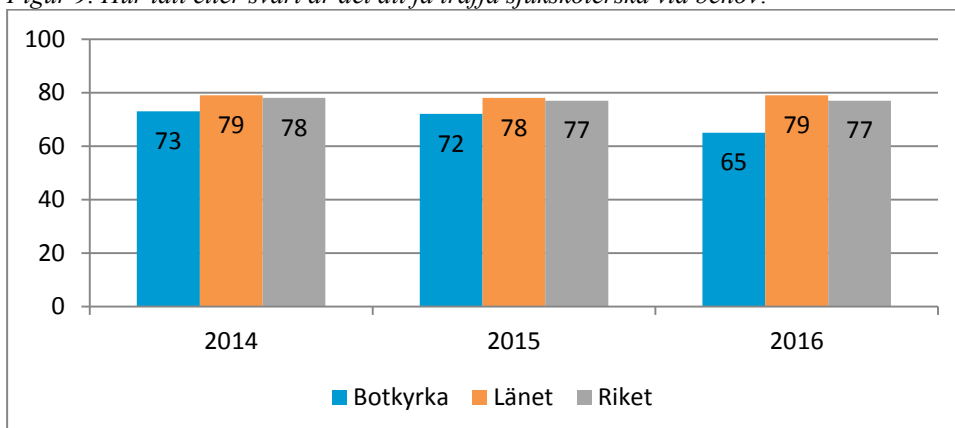
Brukarna i Botkyrka har de senaste tre åren blivit mindre nöjda med tillgängligheten av personal och sjuksköterska. Skillnaden mot länet och riket har blivit större.

Figur 8. Hur lätt eller svårt är det att få kontakt med personalen på ditt äldreboende, vid behov?

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2014-2016.

Figur 9. Hur lätt eller svårt är det att få träffa sjuksköterska vid behov?

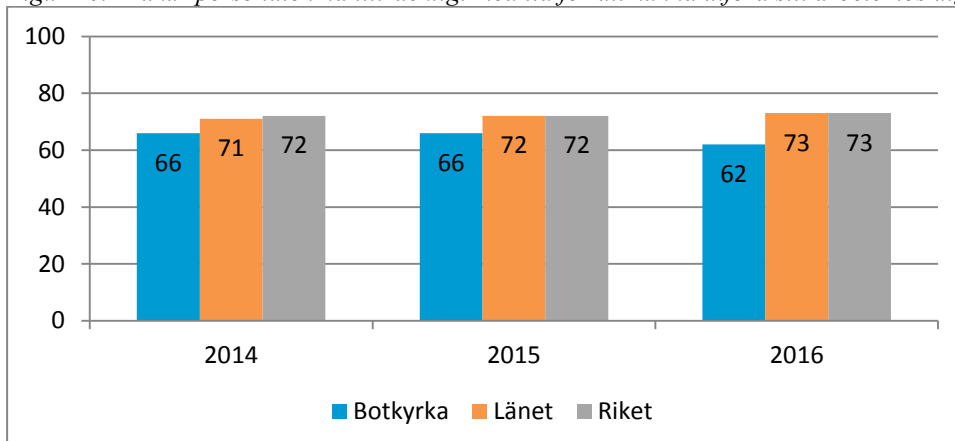

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2014-2016.

Nöjd med tjänsten

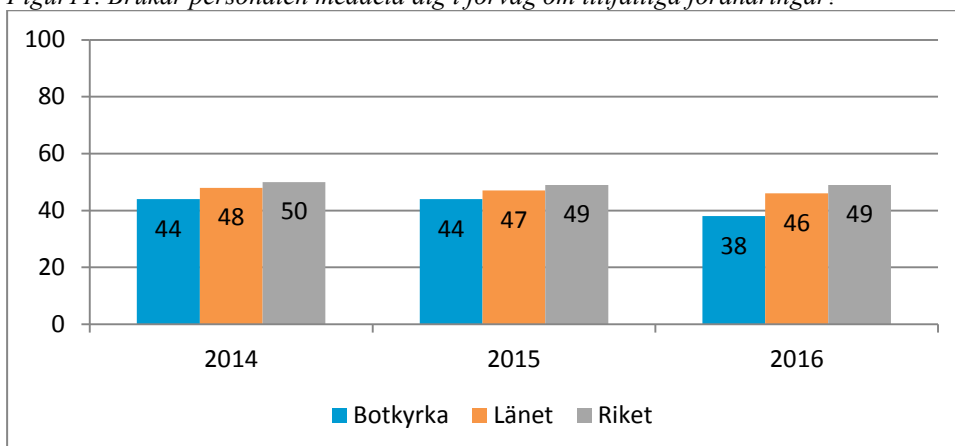
I brukarundersökningen ställs flera frågor om hur nöjda brukarna är med tjänsten. Bland annat om personalen har tillräckligt med tid för arbetet och om de meddelar tillfälliga förändringar. Länet och riket har haft ett jämnt resultat de senaste tre åren. Botkyrkas resultat var lägre 2014 och 2015 och i den senaste undersökningen sjönk resultatet ytterligare.

Figur 10. Brukar personalen ha tillräckligt med tid för att kunna utföra sitt arbete hos dig?

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2014-2016.

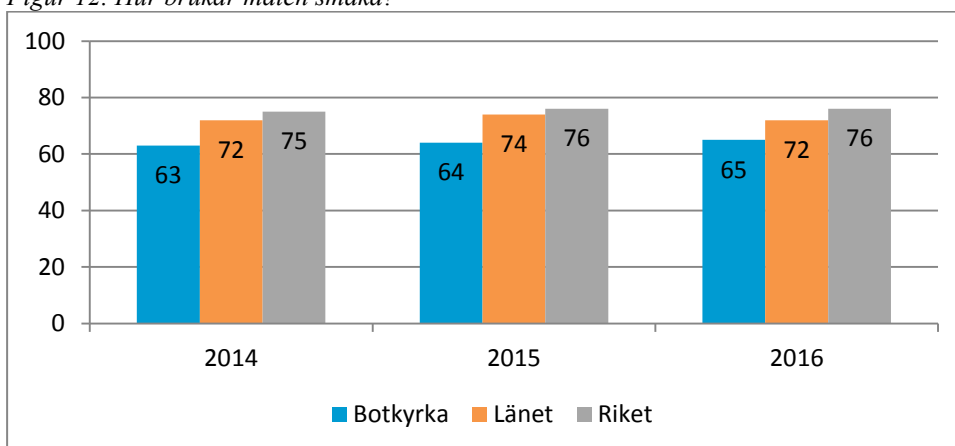
Figur 11. Brukar personalen meddela dig i förväg om tillfälliga förändringar?

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2014-2016.

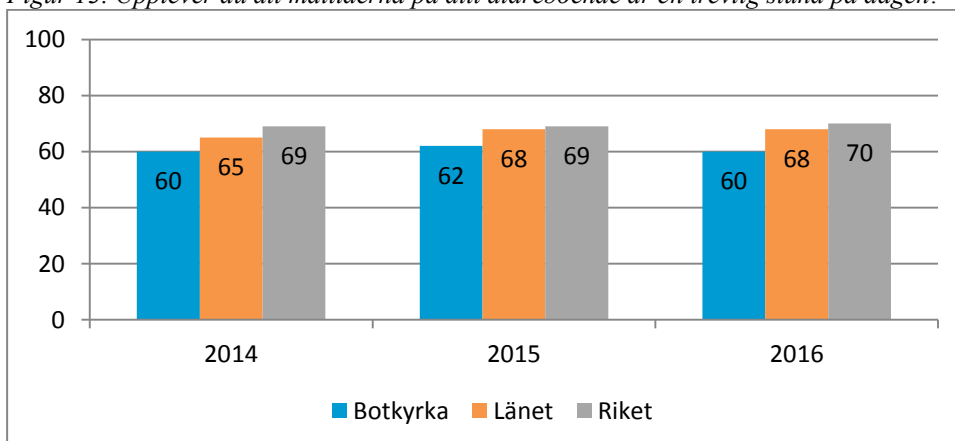
Brukarna får även frågor om hur de tycker att maten smakar och om måltiderna är en trevlig stund på dagen. Nöjdheten har legat på ungefär samma nivå de senaste tre åren och Botkyrkas resultat ligger lägre än länet och riket.

Figur 12. Hur brukar maten smaka?

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2014-2016.

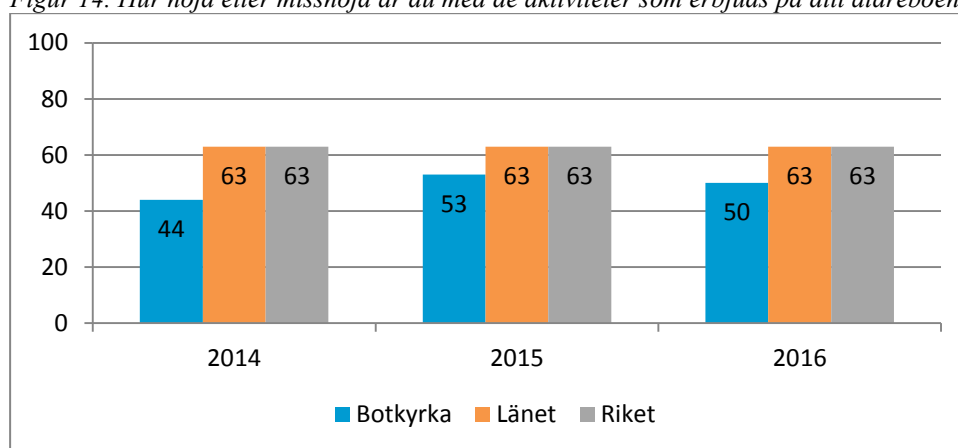
Figur 13. Upplever du att måltiderna på ditt äldreboende är en trevlig stund på dagen?

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2014-2016.

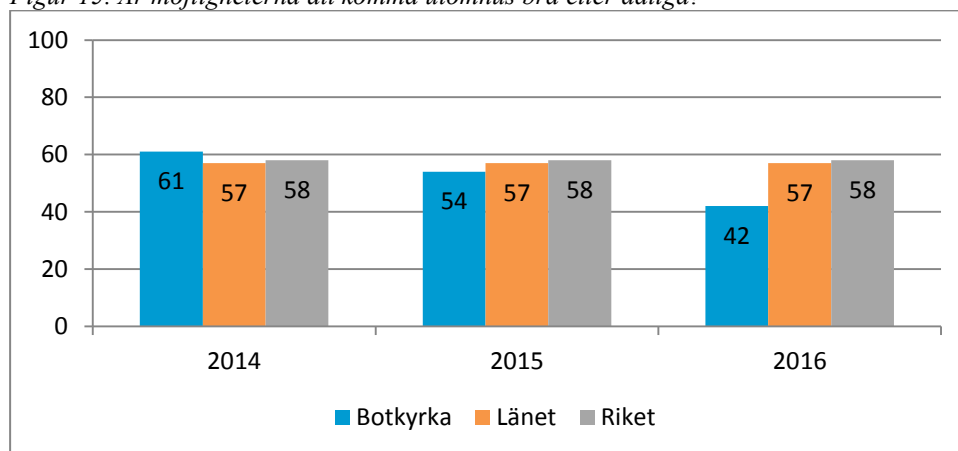
I länet och riket har nöjdheten med aktiviteter legat på 63 procent sedan 2014. Botkyrka har dessa tre år haft ett betydligt lägre resultat, som också varierat från år till år. Även möjligheterna att komma utomhus har legat stabilt i länet och riket. Botkyrkas resultat sjönk både 2015 och 2016 och har gått från ett bättre resultat än länet och riket till ett sämre.

Figur 14. Hur nöjd eller missnöjd är du med de aktiviteter som erbjuds på ditt äldreboende?

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2014-2016.

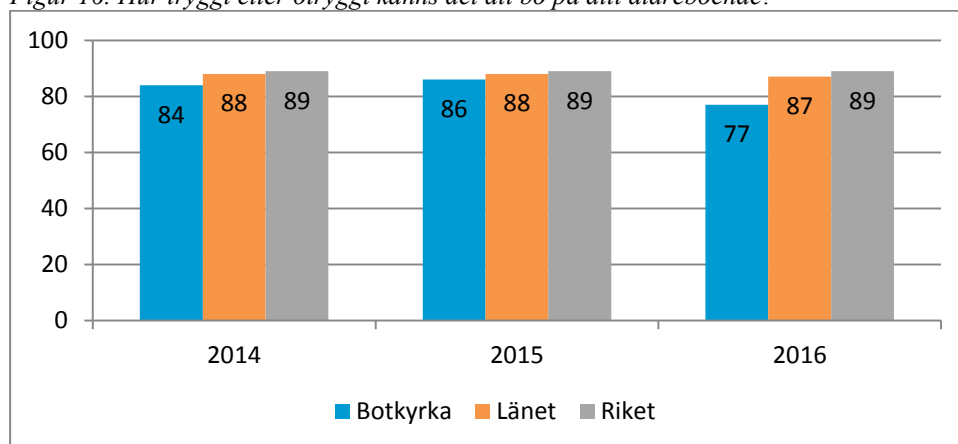
Figur 15. Är möjligheterna att komma utomhus bra eller dåliga?

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2014-2016.

Brukarna får frågan hur tryggt eller otryggt det känns att bo på äldreboendet. Botkyrka har legat något lägre än länet och riket och i senaste undersökningen sjönk resultatet ytterligare.

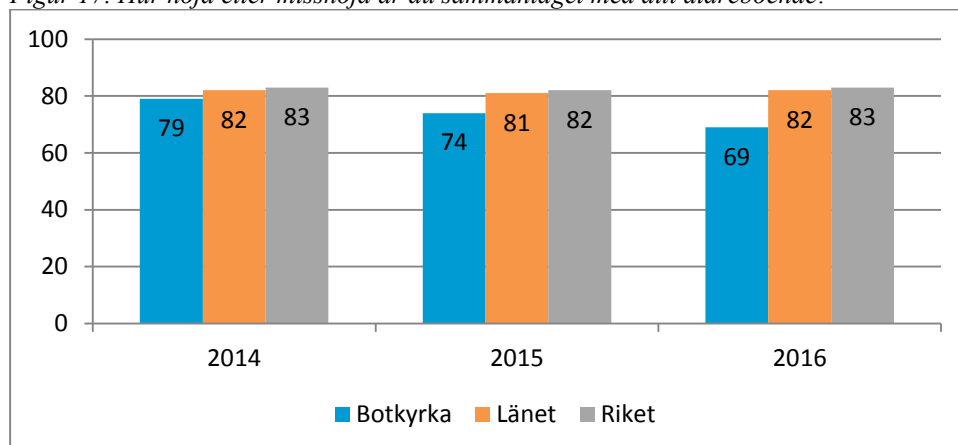
Figur 16. Hur tryggt eller otryggt känns det att bo på ditt äldreboende?

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2014-2016.

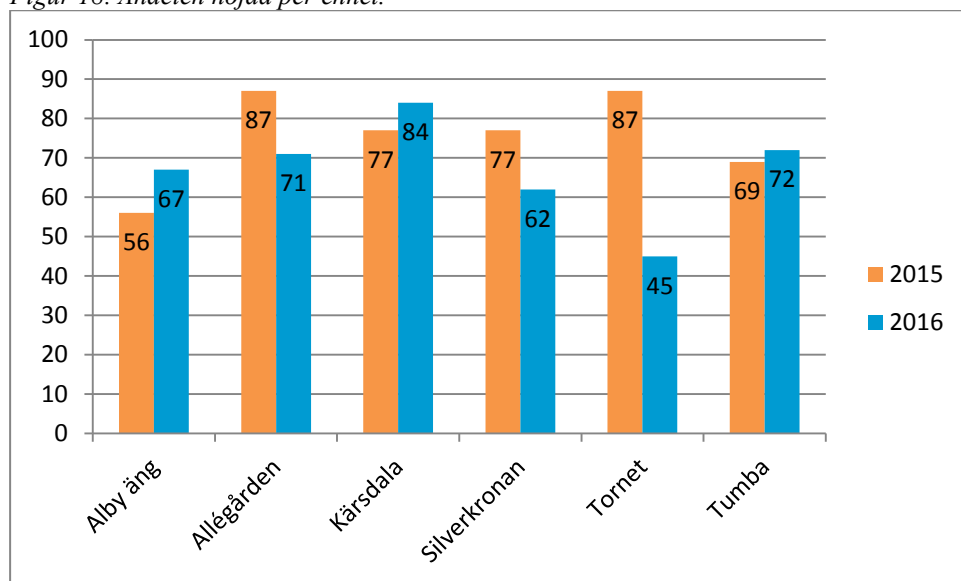
Även när vi ser till hur nöjda brukarna är sammantaget med sitt äldreboende har Botkyrka ett lägre resultat än länet och riket. Resultatet har sjunkit de senaste tre åren. Hur sammantaget nöjda brukarna är skiljer sig en del mellan enheterna. Kärnsdala har störst andel nöjda brukare i Botkyrka, medan Tornet har minst andel nöjda. I jämförelse med 2015 har Kärnsdala, Alby äng och Tumba förbättrat sitt resultat, medan övriga har ett sämre resultat i år. Andelen som är nöjda på Tornet har nästan halverats i år jämfört med föregående år.

Figur 17. Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med ditt äldreboende?

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2014-2016.

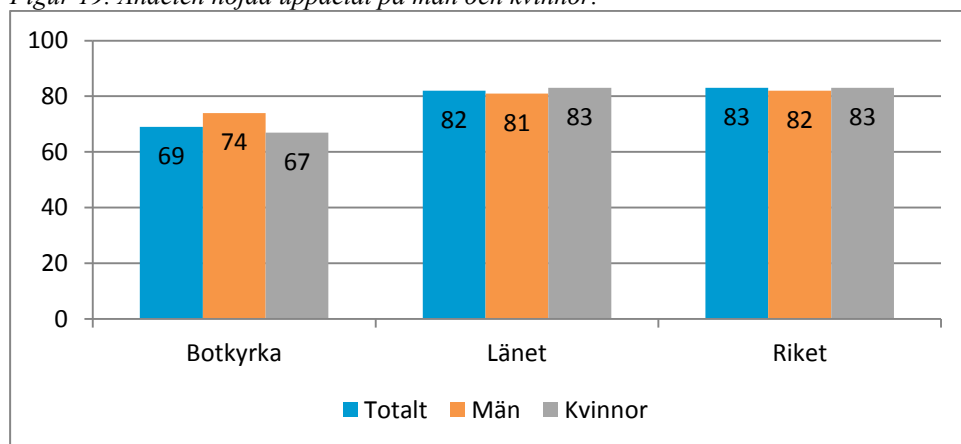
Figur 18. Andelen nöjda per enhet.

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2016.

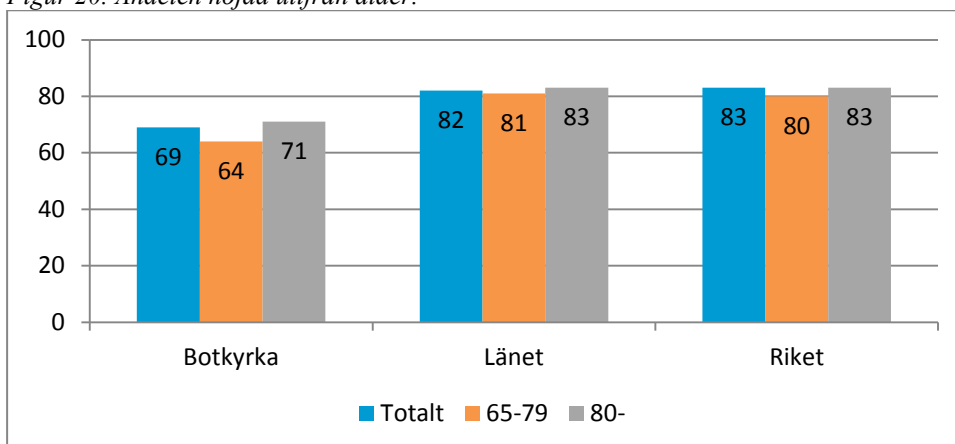
När det gäller nöjdheten utifrån kön och ålder framgår av nedanstående diagram att män är mer nöjda än kvinnor i Botkyrka. Av andelen nöjda utifrån ålder framgår att de över 80 år är mer nöjda såväl i Botkyrka som i länet och riket.

Figur 19. Andelen nöjda uppdelat på män och kvinnor.

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2016.

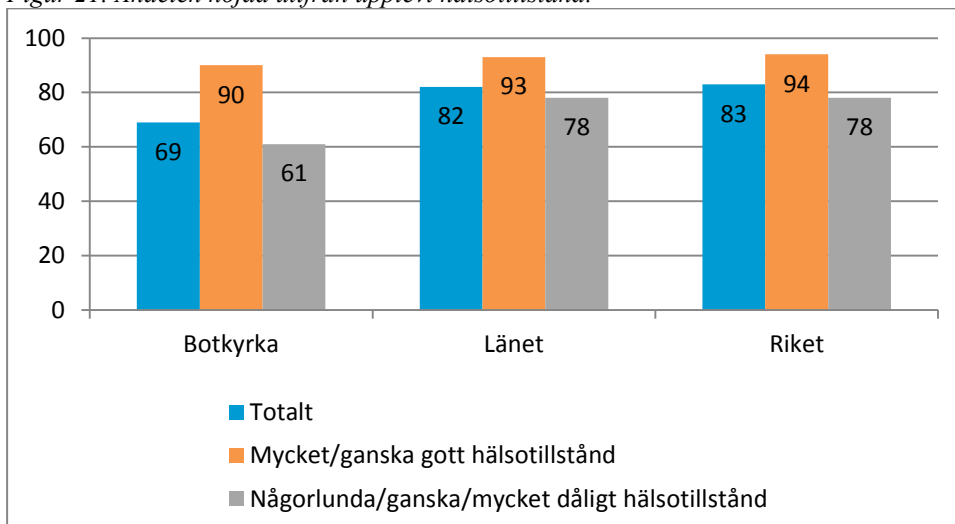
Figur 20. Andelen nöjda utifrån ålder.

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2016.

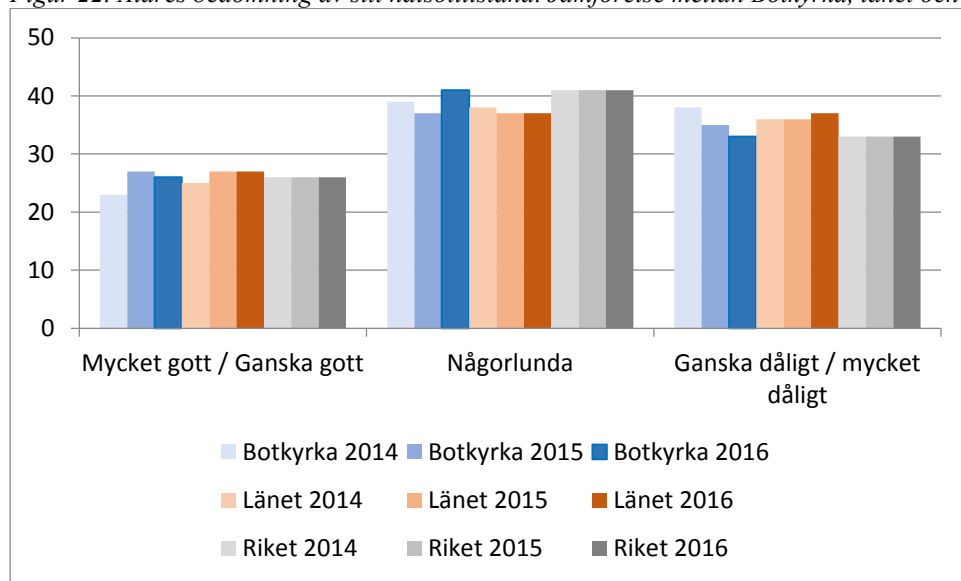
När det gäller hur nöjda de äldre är och upplevt hälsotillstånd är de äldre som upplever att de har ett dåligt hälsotillstånd mindre nöjda i Botkyrka, länet och riket. Andelen i Botkyrka som upplever sitt hälsotillstånd som dåligt ligger i nivå med länet och riket. Dock har andelen som upplever ett dåligt hälsotillstånd i Botkyrka minskat i år jämfört med tidigare år och den utvecklingen syns inte i länet och riket.

Figur 21. Andelen nöjda utifrån upplevt hälsotillstånd.

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2016.

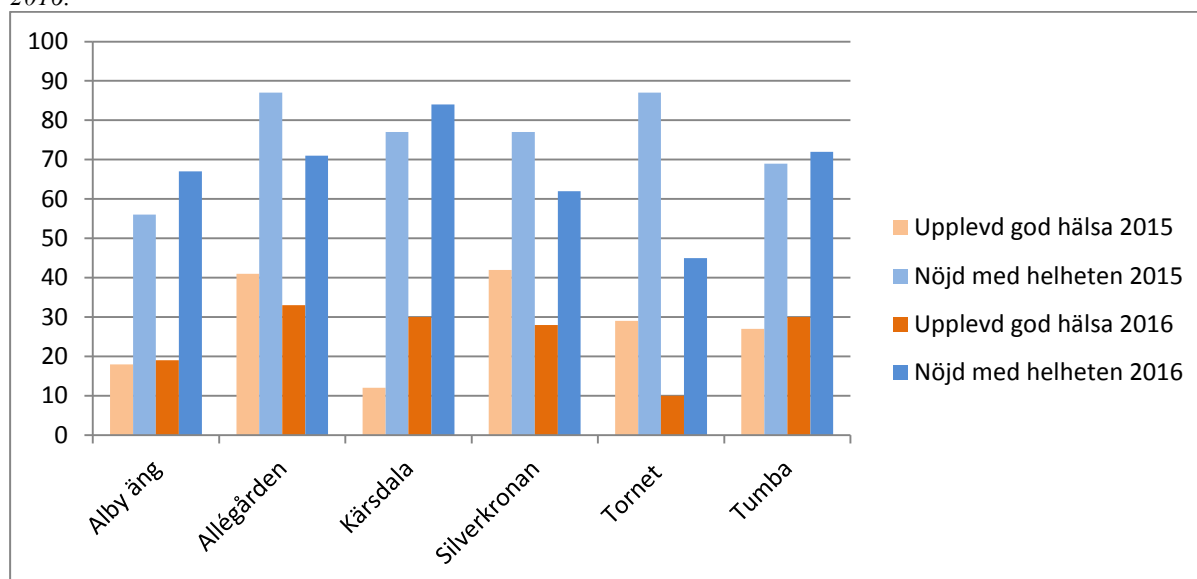
Figur 22. Äldres bedömning av sitt hälsotillstånd. Jämförelse mellan Botkyrka, länet och riket 2014-2016.

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2014-2016.

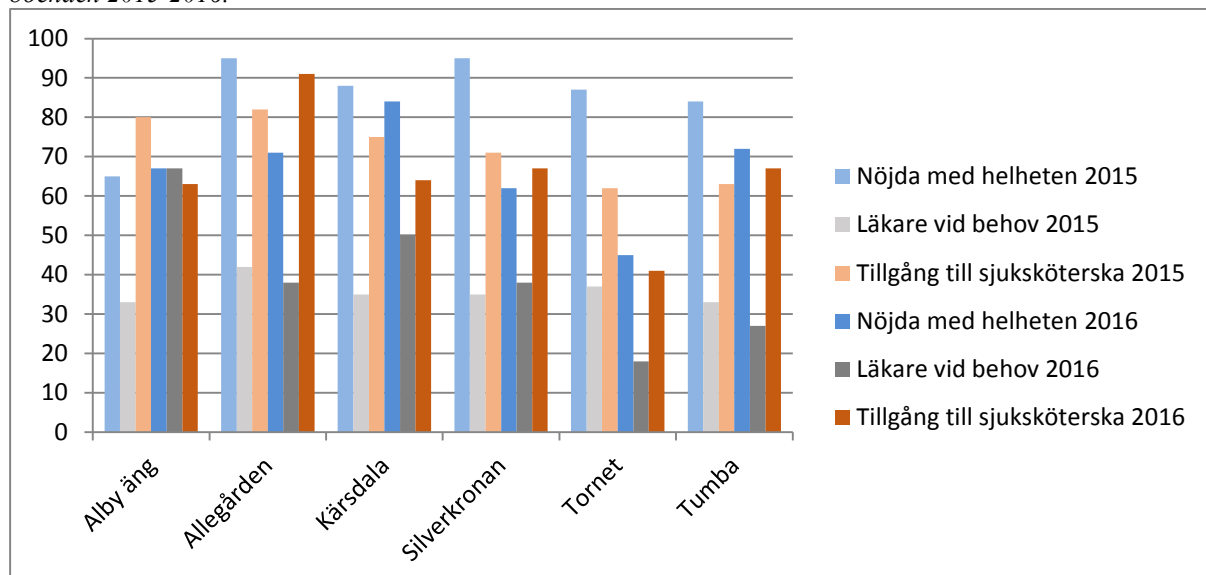
Andelen som upplever sitt hälsotillstånd som gott varierar kraftigt mellan boendena och en mycket tydlig koppling kan göras till andelen nöjda. En viss koppling finns även mellan nöjdhet och tillgång till läkare och sjuksköterska. Detta gäller i synnerhet Tornet där störst andel anser sig ha en sämre hälsa.

Figur 23. Äldres bedömning av sitt hälsotillstånd i förhållande till nöjdhet. Jämförelse mellan boenden 2015-2016.

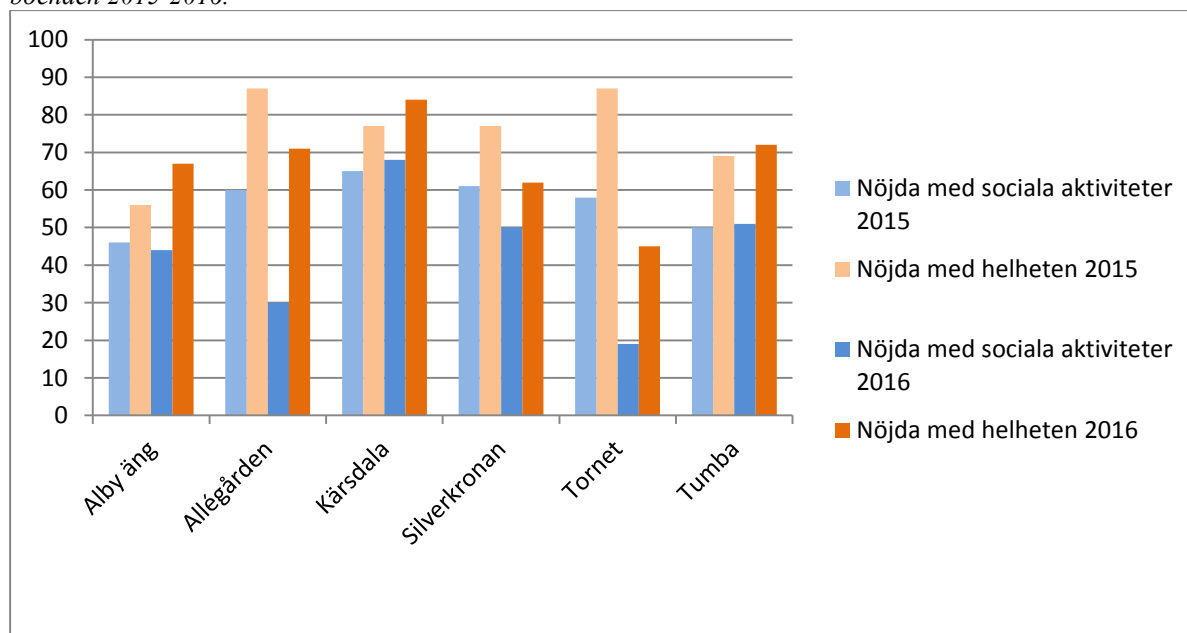
Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2015 och 2016.

Figur 24. Äldres bedömning av tillgång till läkare, sjuksköterska i förhållande till nöjdhet. Jämförelse mellan boenden 2015-2016.

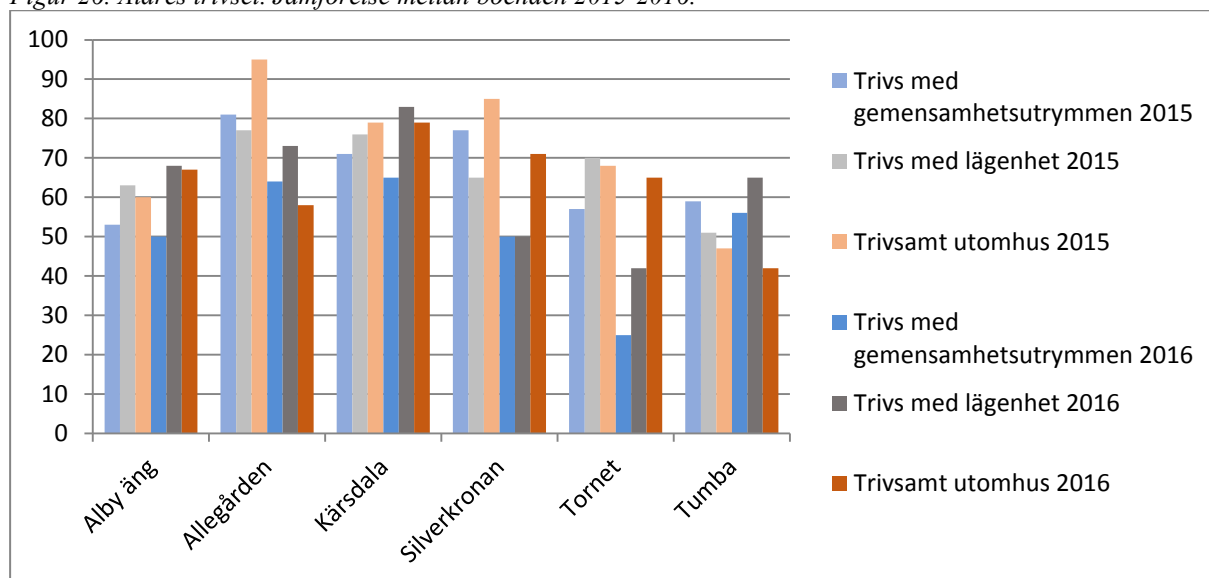
Hur nöjda de äldre är med sociala aktiviteter är starkt kopplat till hur nöjda de är med helheten. Även vad gällande trivsel såväl inomhus som utomhus har ett samband med hur nöjda de är med helheten. De äldre trivs minst inomhus på Tornet och minst utomhus på Tumba.

Figur 25. Äldres nöjdhet med sociala aktiviteter i förhållande till nöjda med helheten. Jämförelse mellan boenden 2015-2016.

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2015 och 2016.

Figur 26. Äldres trivsel. Jämförelse mellan boenden 2015-2016.

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2015 och 2016.

Resultat i Öppna jämförelser

Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Landsting sammanställer årligen öppna jämförelser av vården och omsorgen om äldre. Årets rapport belyser kvaliteten på vården och omsorgen utifrån olika perspektiv och områden. Samtliga uppgifter avser 2016 och är till största del hämtade från den nationella brukarundersökningen *Vad tycker de äldre om äldreomsorgen*. Jämförelserna i rapporten är relativa, det vill säga alla resultat är ställda i relation till andra kommuner.

- Grönt = de 25 procent av kommunerna med bäst värde i förhållande till de andra kommunerna
- Rött = de 25 procent av kommunerna med sämst värde
- Gult = de 50 procent av kommunerna som ligger mitt emellan

Av tabell 1 nedan framgår att Botkyrka har ett lågt resultat på de flesta områden i jämförelser med andra kommuner, både i länet och i riket. Dock ligger *Väntetid till särskilt boende* på ett mitt emellan resultat i riket, men i jämförelse med länet är resultatet sämre.

Tabell 1. Brukarnas uppfattning om hemtjänsten. Jämförelse mellan Botkyrka, länet och riket.

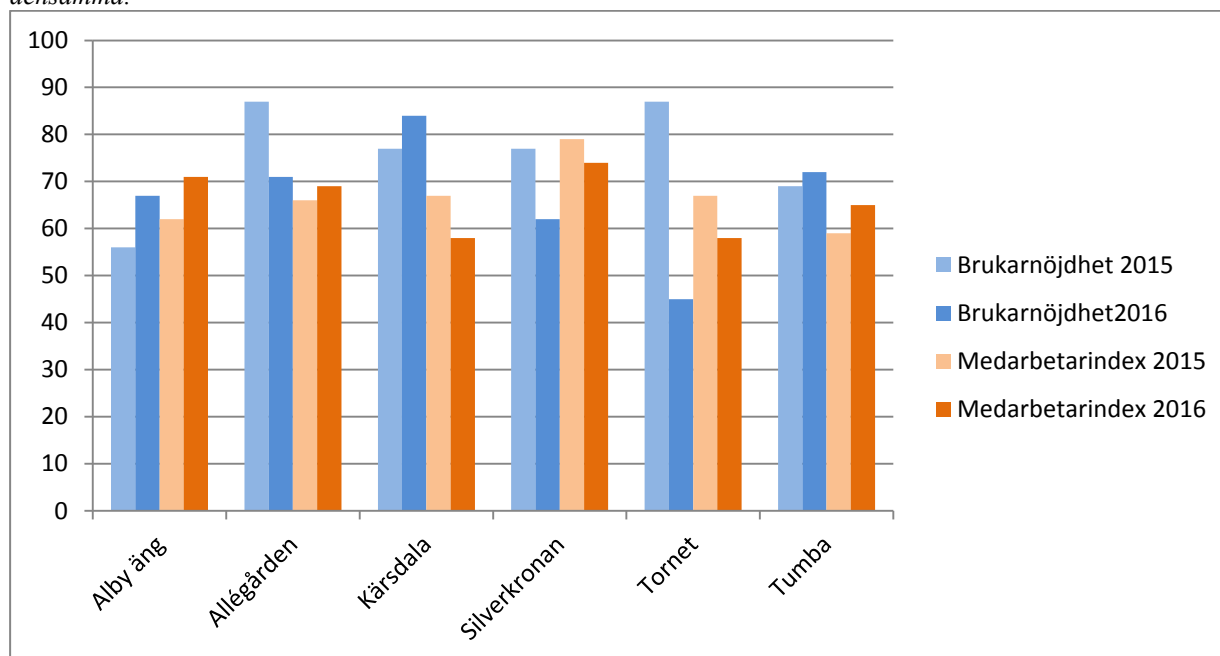
Uppgifterna avser personer som är 65 år och äldre och år 2016 om inget annat anges.	Bemötande, förtroende och trygghet		Kontakt med personal i		Inflytande och tillräckligt med tid		Mat och måltidsmiljö		Boendemiljö		Aktiviteter och känsla av ensamhet		Särskilt boende i sin helhet		Väntetid till särskilt boende	
	Procent	Rank av	Procent	Rank av	Procent	Rank av	Procent	Rank av	Procent	Rank av	Procent	Rank av	Procent	Rank av	Antal	Rank av
Min-max, riket	20 - 68		29 - 72		17 - 63		38 - 87		26 - 74		18 - 71		63 - 97		5 - 210	
Vägt medel, riket	38	264	53	234	40	267	62	256	48	239	45	262	83	262	57	226
Median, riket	39		53		41		64		49		46		84		47	
Stockholms län																
Botkyrka	24	260	39	220	28	256	50	245	40	198	35	227	69	259	74	166
Danderyd	40	116	42	206	37	183	57	210	44	158	44	145	84	123	80	174
Ekerö	42	84	62	26	37	183	58	201	46	140	53	47	90	25	.	.
Haninge	37	158	50	144	37	183	63	132	46	140	49	85	82	156	60	138
Huddinge	35	185	49	154	34	224	64	124	50	105	46	117	84	123	.	.
Järfälla	40	116	58	59	39	156	67	86	53	70	46	117	87	69	42	91
Lidingö	32	224	36	227	34	224	50	245	46	140	38	211	77	230	32	53
Nacka	42	84	55	92	43	103	62	144	50	105	51	66	85	97	.	.
Norrtejlje	44	61	59	50	49	40	69	61	58	25	55	34	88	47	.	.
Nykvam
Nynäshamn	22	263	44	196	35	207	67	86	42	181	46	117	87	69	68	153
Salem	33	210	38	168	61	157	42	171	82	156	70	155
Sigtuna	30	237	34	229	41	125	46	251	43	169	47	103	80	197	34	69
Sollentuna	37	158	53	105	31	240	60	174	51	92	48	94	88	47	126	218
Solna	31	235	47	167	35	207	58	201	43	169	50	77	85	97	34	69
Stockholm	34	202	48	160	35	207	58	201	47	130	40	199	81	171	22	27
Sundbyberg	30	237	46	177	37	183	55	227	40	198	37	220	83	140	22	27
Södertälje	43	73	51	137	39	156	65	107	39	206	48	94	84	123	90	185
Tyresö	36	171	55	92	27	260	52	238	43	169	41	182	76	236	76	168
Täby	35	185	46	177	38	168	61	157	44	158	46	117	81	171	33	62
Upplands Väsby	36	171	63	20	41	125	52	238	47	130	45	132	82	156	59	136
Upplands-Bro	42	84	67	11	53	15	62	144	55	53	35	227	80	197	47	112
Vallentuna	32	224	46	177	40	141	58	201	41	189	35	227	84	123	.	.
Vaxholm	37	158	29	234	35	207	53	235	34	223	53	47	76	236	.	.
Värmdö	30	237	56	79	35	207	61	157	51	92	54	40	88	47	28	41
Österåker	38	141	52	119	38	168	69	61	54	61	47	103	78	224	32	53
Länsmedel (vägt)	36		49		37		60		47		44		82			

Källa: Öppna jämförelser 2016, Socialstyrelsen/SKL.

Nöjda brukare och medarbetarindex

Brukarens upplevelse av kvalitet är beroende av den personliga relationen mellan medarbetarna och brukaren. Medarbetarna är därför verksamhetens viktigaste resurs för att skapa god kvalitet för brukaren. Hur medarbetarna upplever sin arbetsituation har enligt nedanstående bild (figur 18) en direkt koppling till brukarnas nöjdhet.

Figur 27. Upplevelse av arbetssituationen på olika enheter i jämförelse med andel nöjda brukare inom densamma.

Källa: Socialstyrelsens brukarundersökning 2015 och 2016 samt kommunens medarbetarundersökning 2015 och 2016.

Kvalitetskontroll

Sedan 2012 genomför årliga kvalitetskontroller på alla enheter. Syftet är att ge en bild av kvalitetsnivån och identifiera utvecklingsområden för att förbättra kvaliteten. Årets kvalitetskontroll har genomförts genom att samtlig omvårdnadspersonal fått svara på en enkät. I enkäten har medarbetarna fått svara på frågor om huruvida verksamhetens rutiner är kända och om medarbetarna arbetar i enlighet med dem. De frågor som ingår i kvalitetskontrollen handlar om:

- Världighetsgarantier
- Hantering av samtycke
- Skyddsåtgärder
- Patientsäkerhet
- Synpunktshantering
- Avvikelsehantering
- Hantering av brukarnas pengar
- Kännedom om ekonomiska förutsättningar

Målet är att resultat ska vara minst 70 procent positiva svar. Resultatet är uppdelat i följande intervall: rött motsvarar 0-69 procent positiva svar, gult 70-79 procent och grönt 80-100 procent.

Tabell 2. Resultat i procent av kvalitetskontroll 2014-2016, redovisat på verksamhetsområde.

	2016	2015	2014
Vård- och omsorgsboenden	88	91	88
Dagverksamhet	84	90	84
Omsorg om personer med	78	92	80
Hemtjänst	71	73	73
Myndighet	83	73	69

I årets kvalitetskontroll har det skett en viss nergång inom samtliga verksamheter, förutom inom myndighet som har förbättrat sitt resultat med tio procentenheter. Inom vård- och omsorgsboenden har det främst skett marginella förändringar, med undantag från Alby Äng där det har skett en minskning i resultatet med sex procentenheter. Som framgår av nedanstående tabell varierar resultatet något mellan de olika boendena även om alla har ett godkänt resultat.

Tabell 3. Resultat i procent av kvalitetskontroll 2014-2016, redovisat på olika Vård-och omsorgsboenden.

	Alla boenden	Alby Äng	Allegården	Kärsdala	Tornet	Tumba	Silverkronan
2016	88	82	92	93	88	88	92
2015	91	88	92	94	91	89	93
2014	88	87	87	83	-	83	80

Resultat av intervjuer och enkäter

Vad är kvalitet för de äldre på vård- och omsorgsboende?

Vilka förväntningar har brukarna på verksamheten?

De flesta av brukarna hade inga förväntningar innan de flyttade till äldreboendet då processen gick så snabbt så de inte hann få några förväntningar. Flera hade även glömt bort när dem flyttade till äldreboendet.

De som minns att de hade förväntningar nämnde att de hade en förväntning att kontinuiteten bland personalen skulle vara bra. Många av brukarna hade hemtjänst innan de kom till äldreboendet och upplevde tiden hemma med hemtjänst som orolig då det var mycket olika personal.

En annan uppfattning var att brukarna inte hade bra förväntningar på äldreboende men att de kände sig tvungna att flytta dit på grund av att deras barn ville det. Dessa brukare hade förväntningar att det skulle vara tråkigt och att de skulle känna sig instängda på äldreboendet. Många med de förväntningarna ändrade dock åsikt när de väl hade flyttat till äldreboendet.

”När min son sa att jag skulle flytta hit vägrade jag först men sen gick jag med på det. Nu inser jag att det är det bästa som har hänt mig”

”Jag var mycket emot det i början när mina barn sa att jag skulle flytta, jag tänkte på de gamla tidernas ålderdomshem och trodde att det var flera boende som bodde i samma rum. Men tänk så fel jag hade. Jag stortrivs här”

Vad är viktigt för att brukarna ska trivas?

Alla tillfrågade sa att personalens bemötande var avgörande om de skulle trivas. Egenskaper hos personalen som efterfrågades var:

- Ömhet
- Omtanke
- Respekt
- Vänlighet
- Hjälpsamhet
- Kunskap
- Kompetens
- Empati

Flertalet sa att det var viktigt att personalen anpassade hjälpen efter brukarens behov. Att personalen har förståelse för alla typer av sjukdomar var också viktigt för brukarna.

”En bra relation med personalen är det viktigaste för mig. Jag har inte hamnat i en lätt situation och då krävs det att jag blir behandlad på ett bra sätt”

Nästan alla brukare nämnde att det viktigaste för dem är att personalen behandlar dem på ett bra sätt och att de får möjligheten att komma ut i naturen. De flesta sa att det var viktigt att personalen tog sig tid att lyssna och prata med dem.

”Det viktigaste för mig är att ha någon att prata med. Jag har ingen egen familj, personalen är min familj”

Kan brukarna påverka den hjälp de får?

Många brukare sa att de kunde påverka den hjälp de får. En del sa att de inte hade ett behov av att påverka sin hjälp då de tyckte det var skönt att lägga allt ansvar i personalens händer.

”Personalen lyssnar på mig och utgår från mina behov. Bättre personal än dessa går inte att hitta”

Kan brukarna påverka vilka tider på dygnet de får hjälp?

Många tyckte att de kunde påverka vilken tid de får sin hjälp. Flera nämnde att morgonen kunde vara stressig för personalen då de flesta brukare vill gå upp samtidigt och då får många vänta.

Det framfördes av en del brukare att de vill ha möjlighet att gå ut men måste ha hjälp av personalen som oftast inte har tid att hjälpa dem när de vill.

”När jag har velat komma ut och få frisk luft har jag ofta fått ett nej av personalen för de inte har tid att hjälpa mig ut. Jag känner mig instängd här”

Det här tycker brukarna är bra på äldreboendet

De flesta brukare var nöjda och trivdes bra på sitt äldreboende. Resultatet av brukarnas svar skilde sig dock från varje enhet och avdelning. Att personalen var bra var den största anledningen till att brukarna trivdes. De flesta menade att personalen var trevlig, personlig, tillmötesgående, vänlig, empatisk, genuin och ansvarsfull. Flera menade att personalen tillgodosåg alla brukares behov och såg till att möta individuella önskingarna från brukarna. Ett stort antal brukare värdesatte personalens kompetens. Personalens kompetens gör att de kan ge en bra omvårdnad och förmedla viktig information till läkare leder det till ökad trygghet. Den personliga kontakten mellan personal och brukare ansåg många var den största anledningen till att de trivdes.

”Personalen känner mig och jag känner dem. De är min familj och jag vet inte vad jag skulle ta mig till utan dem”

”Personalen lyssnar på mig. De påpekar att jag bestämmer själv över mitt liv och det är deras jobb att hjälpa mig med mina behov”

Gemenskapen

Många betonade att det kändes tryggt att bo på ett hem med personer runt omkring dem dygnet runt. Flertalet menade att gemenskapen är det viktigaste för dem. Att ha personal och andra brukare att kunna prata med var en stor anledning till att de trivdes att bo på sitt äldreboende. Flera av brukarna hade levt många år ensamma hemma då deras respektive hade gått bort och menade att det var en lättnad att åter igen få ha personer att samtala med i hemmet.

”Det bästa med att bo här är att jag inte har lämnat samhället. Här är jag en del av en gemenskap”

Aktiviteter

Åtskilliga uppskattade boendets trädgård och möjligheten till att komma ut och få frisk luft. Att personalen hjälper dem ut på promenad värdesatte många och tyckte var viktigt för deras trivsel på äldreboendet.

”Det bästa på mitt boende är närheten till naturen och möjligheten att kunna gå ut i trädgården”

De flesta brukarna tyckte om de aktiviteter som erbjöds. De aktiviteter som värdesattes mest var gympa, bingo, promenad, högläsning, kör och dans.

”Det bästa jag vet är när det kommer musiker hit och spelar. Plötsligt blir jag inte en gammal tant i rullstol utan en sextonåring som på 40-talet smet hemifrån för att få gå på dans med mina vänner”

Så här tycker de äldre att boendet kan bli bättre

Slutligen fick brukarna beskriva vad som skulle kunna ändras eller utvecklas för att äldreboendena skulle bli bättre. Nedan presenteras de områden som togs upp.

Arbetsätt

Flera tillfrågade påstod att det var personalbrist. De tider då personalbristen är extra påtaglig är under måltider, kvällen och morgonen. De schemaändringar som har gjorts bidrar till personalbristen. Underbemanningen leder till att brukarna får vänta med att få hjälp. En del brukare menar att det märks på personalen att de har ett stressigt schema vilket gör att de inte har de förutsättningar som krävs för att ge en bra vård och omsorg.

Kompetens

Några brukare antydde att personalen och speciellt många timvikarier inte behärskar det svenska språket vilket försvårar kommunikationen. De menade att det skulle kännas tryggare och underlätta kommunikationen om personalen kan prata bättre svenska.

Det framkom att ett antal brukare eftersökte mer kunskap hos personalen. Det kom förslag på att personalen skulle få gå mer utbildningar för att öka sin kompetens.

”Personalen förstår sig inte på min sjukdom och hur de ska hantera den”

Brukarnas välmående

En majoritet av brukarna önskade komma ut i naturen oftare.

”Jag vill komma kunna gå ut i friska luften. Det har varit problem med det för personalen är så få så det gör att det inte finns resurser till det. I snitt går vi ut en gång i veckan men ett tag var det tre veckor emellan. Jag vill helst gå ut varje dag.”

Flera brukare kände sig ensamma och vill ha mer tid att prata med personalen. För de brukare som inte har några anhöriga var den sociala kontakten med personalen extra viktig.

”Jag har ingen som bryr sig om mig förutom personalen. Men de har så mycket att göra och då vill jag inte störa dem. Det skulle kännas så dumt att störa dem bara för att jag har behov att prata om mitt liv.”

Mat

Det rådde delade meningar om brukarna uppskattade maten eller ej. Många ansåg att maten var osmaklig, trist och näringsfattig. Några sa att de hade speciella önskemål på maten som de som levererar maten inte tar hänsyn till. Många tyckte att det serveras för mycket korn.

”Maten är endast halvfabrikat. För många är höjdpunkten på dagen när vi ska äta mat och då krävs det att den ska smaka bra”

Det fanns en önskan om att införa ett matråd som bidrar till att brukarna kan bli mer delaktiga i matutbudet.

Medarbetarnas syn på god kvalitet

Intervjuer har genomförts med totalt trettiofem medarbetare från sex äldreboenden. Varje intervju har tagit cirka en timme och har utförts av en utomstående konsult för att garantera anonymitet för medarbetarna. Intervjuerna har bestått av både öppna frågor och frågor med fasta betygsskalor samt haft fokus på utveckling och förbättring.

Vad är viktigt för att brukarna ska uppleva god omsorg?

Inledningsvis fick medarbetarna med egna ord beskriva vad de tror är viktigt för att brukarna ska uppleva god omsorg. Gemensamt för alla tillfrågade var att de betonade vikten av kunnig och bra personal. Egenskaper personalen bör ha som nämndes var genuint intresse för brukarna, respekt, tillit och bra bemötande.

”Personalen måste vara lyhörd och mån om att föra en dialog och inte en monolog med brukarna”

Många i personalen menade att det personliga bemötandet personalen gav brukarna är avgörande för att vinna förtroende och tillit. På så sätt känner sig brukarna trygga och respekterade. Personcentrerad vård var något som många nämnde var viktigt för att brukarna ska trivas. Att brukarna ska känna att de kan vara med och påverka den vård de får nämnde flera i personalen var viktigt. Ett gott samarbete mellan personalen var det flera som nämnde var viktigt för att gemensamt kunna ge så bra vård som möjligt.

Får du rätt förutsättningar och stöd från din chef?

Personalen fick besvara frågan om de ansåg att de fick rätt stöd och förutsättningar av sin chef för att kunna utföra ett bra arbete. Det rådde delade meningar om chefens insats mellan äldreboendena.

På några enheter ansåg personalen att deras chef har en bra kontakt med personalen och brukarna. Flera i personalen sa att deras chef gick runt på alla avdelningar varje morgon för att stämna av hur personalens arbete går och hur brukarna mår. På så sätt skapas det en bra kontakt med personalen och brukarna känner igen chefen. En personal lyfte att deras chef alltid hade sin kontorsdörr öppen vilket gör att vem som helst kan komma in och prata med henne.

”Vår chef är ute bland avdelningarna varje dag, det tror jag är viktigt för då skapas en personlig kontakt. Hon har ett genuint intresse för brukarna och vårt arbete”

”Vår chef finner alltid lösningar som alla parter blir nöjda med”

På de enheterna där personalen inte var nöjd med chefen var avsaknaden av en närvarande chefen den största anledningen till missnöjet. Det framkom åsikter gällande att chefen inte är närvarande och ofta är upptagen. Personalen som inte var nöjd med sin chef menade att de inte fick något stöd av chefen.

”Vår chef gör förändringar som vi i personalen inte kan vara med och påverka”

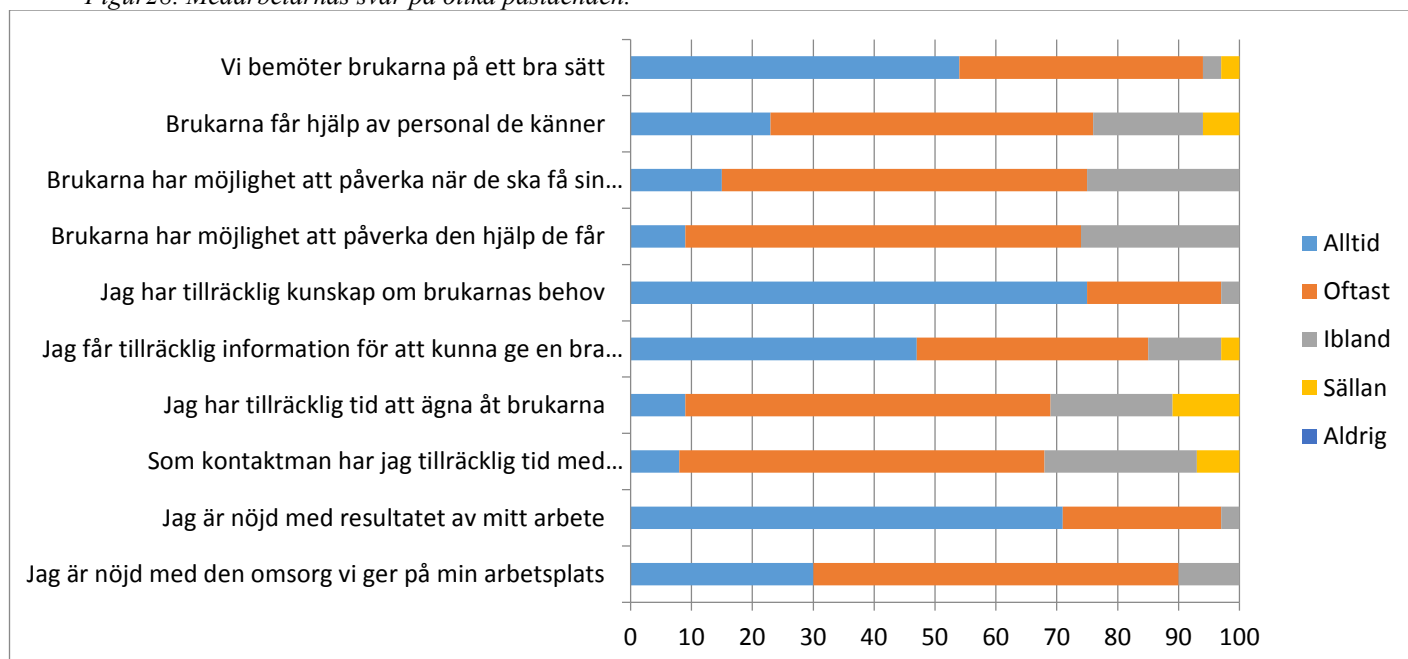
”Jag kämpar för att göra ett bra jobb men chefen drar ner min energi”

Medarbetarnas svar på ett antal påståenden

Medarbetarna fick ett antal påståenden presenterade som de fick gradera hur väl de instämde med utifrån en femgradig skala med svarsalternativen: Alltid, Oftast, Ibland, Sällan och Aldrig.

Påståendena och svaren presenteras i diagrammet nedan.

Figur28. Medarbetarnas svar på olika påståenden.

Källa: Uppgifter från intervjuer med medarbetarna genomförda 2016.

Vad är det som är bra på arbetsplatsen?

Alla tillfrågade fick svara på vad som är bra med deras arbetsplats. Nedan följer några av de områdena som togs upp i intervjuerna.

Arbetsplatsmiljö

Flertalet sa att det bästa med deras arbetsplats var brukarna.

”Jag har bra kontakt med brukarna. Det är lätt att prata med dem och det ger mig mycket energi. Mitt hjärta blir lättare av att prata med brukarna. Vi är en familj”

Många sa att även personalens sammanhållning var bra och att det gjorde att de trivdes så bra på arbetet. På några äldreboenden brukar de ha teamaktiviteter som bidrar till den goda sammanhållningen. De äldreboenden som hade bäst arbetsplatsmiljö var de där chefen aktivt hade arbetat med att byggt upp en bra psykosocial arbetsmiljö.

Ledarskap

De äldreboenden där personalen var nöjd med sin chef menade att deras chef var närvarande och inlyssnande gentemot personal och brukare.

”Vår chef går runt till alla avdelningar varje morgon och frågar hur personalen och brukarna mår. Det skapar en öppenhet och gemenskap”

Brukarnas välmående

Det framfördes att en stor anledning till trivseln hos brukarna var de aktiviteter som dagligen utförs. På ett äldreboende har det tillsatts en tjänst som endast fokuserar på aktiviteter för brukarna, vilket ska ha gett ett positivt resultat.

”Jag arbetar endast med aktiviteter för brukarna. Jag går runt varje dag bland avdelningarna och uppmuntrar dem att delta i de dagliga aktiviteterna jag har. Vissa brukare har förändrats helt sen jag började jobba med denna tjänst och blivit mycket gladare. Vi märker en positiv skillnad på brukarna och personal får avlastning.”

Personalen menade att utflykter var mycket uppskattat hos brukarna.

Det framkom att de äldreboenden som har uteplats var uppskattat hos personal och brukare och används flitigt. På uteplatserna planteras växter och brukarna och personalen umgås där.

”Att vi har en fin uteplats som vi utnyttjar flitigt tror jag skapar en frihetskänsla hos brukarna. Det är så tråkigt för dem att sitta inne hela tiden och när de kommer ut vänder de sig mot solen och ler. De blir lyckliga.”

Nästan all personal sa att det brukarna uppskattar mest är tid att prata och umgås med personalen. En del äldreboenden har därför schemalagt egentid med brukare och kontaktperson.

På flera äldreboenden menade personalen att brukarna kan påverka den hjälp de får. Det kan exempelvis vara vilka kläder de ska ha på sig, när de vill duscha och om de vill gå ut på

promenad. Detta var även ett uppmuntrande inslag på flera äldreboenden i syfte att stimulera brukarna och skapa en mening i vardagen.

Ett antal personal sa att deras arbetsplats fokuserar mycket på att ha en bra kontakt med anhöriga till brukarna. Det skapar på så sätt en trygghet för båda parter och ger mer information om brukarna till personalen vilket underlättar deras arbete.

Kompetens

Vidare menade många att personalens kunskap om brukarnas sjukdomar var avgörande för att de ska kunna ge en bra vård och omsorg. Detta menade främst personal som arbetar med brukare som har demenssjukdom. Ett av äldreboendena har satsat mycket på utbildning av personal som arbetar med denna sjukdom, vilket personalen tyckte har förbättrat deras sätt att arbeta.

”Det krävs så lite för att brukarna med demenssjukdom ska må bättre. De går runt med en ständig oro men enkla aktiviteter som stimulerar deras sinnen kan de slappna av. Det kan vara aktiviteter som att baka, sjunga, vara ute i regnet, känna dofter och smaker, bara de blir stimulerade kan det hjälpa deras sjukdom”

Flertalet personal sa att de har väl inarbetade rutiner som gör jobbet tidseffektivt och det gör så att vikarier lätt kan sätta sig in i arbetet då det finns tydliga direktiv.

Hur kan vård- och omsorgsboenden bli bättre?

Slutligen fick medarbetarna beskriva vad som skulle kunna ändras eller utvecklas för att vård- och omsorgsboendena kan bli bättre. Medarbetarna hade många åsikter och de vanligast förekommande beskrivs nedan.

Information

Det fanns en önskan hos personalen att få vara mer delaktig i förändringar i arbetet. En uppfattning var att chefen tog beslut utan att involvera personalen vilket skapar ett motstånd till förändringarna.

Det efterfrågades dokumentationssystem som gör att personalen kan tala in meddelande istället för att skriva. På så sätt blir det lättare för de som har svårigheter med att skriva att dokumentera. Det sparar även tid vilket förhoppningsvis leder till att mer dokumentation görs och att den blir utförligare.

Planering och schema

Majoriteten av personalen ansåg att de hann med att dokumentera dagligen. Dock tyckte många att det gick åt för mycket tid för dokumentation som annars hade kunnat ägnas åt brukarna. Ett förslag som mottogs var att personalen skulle få möjligheten att dokumentera hemifrån.

”Vi behöver dokumentera så mycket och det är inte därför jag är på arbetet, jag är på arbetet för att spendera tid med brukarna”

”Personalen måste få mer tid att ha de boende i fokus istället för att dokumentera och sköta alla andra sysslor”

Det framfördes att nedskärning av personal på helger påverkar arbetet negativt. Det gör att personalen inte kan ge brukarna kvalitetstid på helgerna och göra veckoslutet roligare än vardagarna.

Många nämnde även att det blev problematiskt att inte ta in en extra personal den första karensdagen då personal sjukanmäler sig. Det bidrar till stress och att alla dagliga sysslor inte hinns med och därför skjuts upp. Det fanns även en önskan om att förlänga alla timvikariers arbetspass. I dagsläget när timvikarier har korta pass menar den ordinarie personalen att det hindrar dem från att göra utflykter och aktiviteter med brukarna för att det blir personalbrist.

Kompetens

En uppfattning av viss personal var att de ansåg att deras kollegor inte kunde tillräckligt bra svenska för att kommunicera med brukarna.

”Några av mina kollegor kan inte prata svenska. Brukarna blir oroliga och vill inte ha hjälp av dem för de förstår inte varandra”

Den personal som arbetade på demensavdelning betonade vikten av att all personal ska ha kunskap om sjukdomen demens.

”Brukarna känner sig ensamma och oroliga i sin sjukdom. Personalen måste förstå att det är sjukdomen som talar och inte personen”

”Personalen är de dementas minnen och sinnen”

För att öka kunskapen om demens föreslogs det att alla som arbetar på de avdelningarna ska erbjudas och genomgå en webbutbildning om sjukdomen. Kurser i lyftteknik rekommenderade många i personalen att alla som arbetar ska gå för att kunna göra ett bättre jobb och inte skada sig i arbetet. På så sätt minskar även sjukskrivningarna.

Fler aktiviteter för brukarna

På nästan alla boenden ansåg personalen att det måste finnas fler aktiviteter för brukarna. Det kan vara aktiviteter på boendet eller utflykter. På det enda äldreboendet där aktiviteterna fungerade bra var där en tjänst var tillsatt endast för att kunna hålla och strukturera upp aktiviteterna. Personalen med den tjänsten går varje dag runt till alla avdelningar och påminner brukarna om vad dagens aktivitet är i syfte att motivera dem till att delta. På samma boende är personalen noga med att göra utflykter med brukarna en gång i månaden. Med en god planering menade personalen att det skulle vara genomförbart på alla äldreboenden i kommunen.

Enhetschefernas syn på god kvalitet

Samtliga enhetschefer har svarat på en enkät med öppna frågor. Frågorna som ställts har varit desamma som vid intervjuerna med medarbetare för att de olika grupperna ska kunna jämföras på ett tydligt sätt.

Vad är viktigt för att brukarna ska uppleva god omsorg?

Av chefernas svar framkom att bra bemötande och att brukarna känner sig trygga var de absolut viktigaste faktorerna för att brukarna ska uppleva att omsorgen är av god kvalitet. Att brukarna ges möjlighet att vara delaktiga lyftes även fram. Cheferna betonade även vikten av att få rätt information om vad det innebär att bo på ett vård- och omsorgsboende innan den äldre flyttar in för att ge rimliga förväntningar.

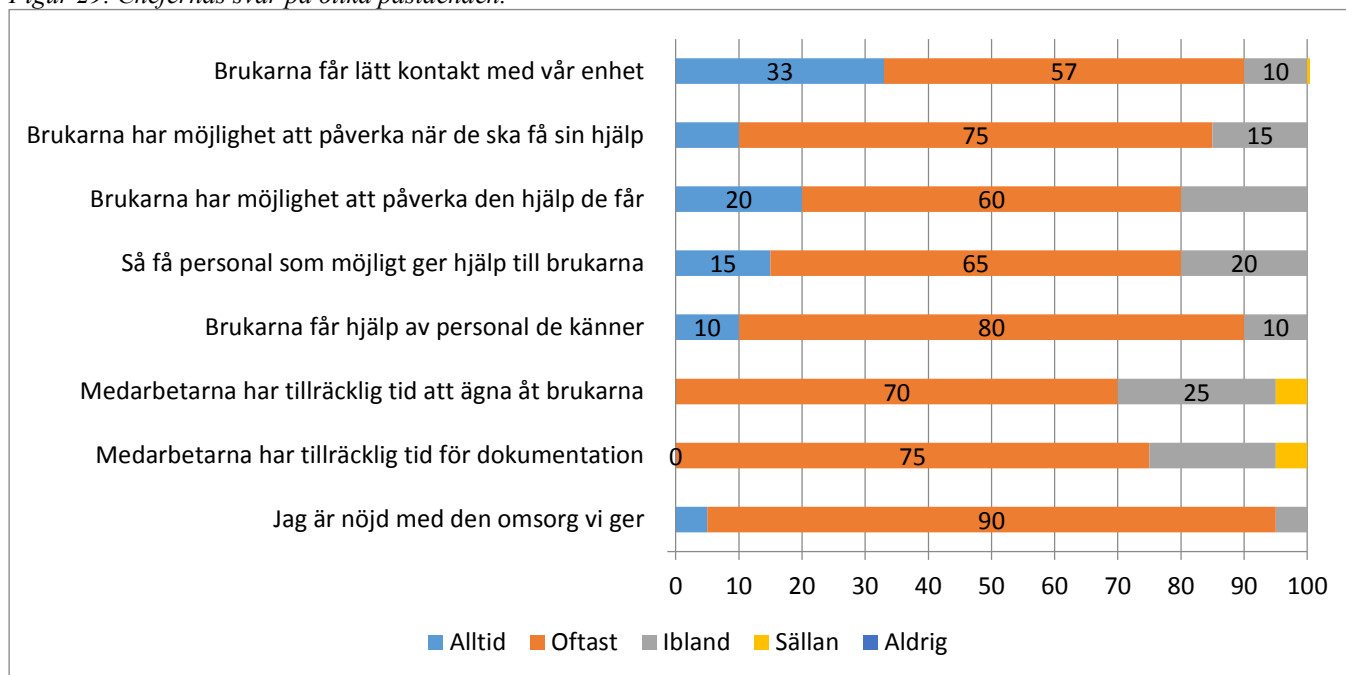
Vad skulle kunna ändras eller utvecklas för att brukarna ska bli mer nöjda?

Att utgå från brukarens behov och hur den vill ha sin vardag lyfter flera chefer fram som viktigt att fokusera på för att skapa god kvalitet. Bemötandebildning för personalen och fler aktiviteter för brukarna är andra delar som cheferna anser vara viktiga. Vidare betonar cheferna att det inte finns någon enkel lösning samt vikten av att omvärldsbevaka och lära av andra. Att prioritera vad som ska utvecklas och vara uthållig för att faktiskt slutföra förändringar som påbörjats.

”Öka självbestämmande ännu mer. Att alltid inkluderas både i det stora och i det lilla.”

”Se till att vi hinner arbeta klart med ett utvecklingsområde innan ett nytt påbörjas.”

Figur 29. Chefernas svar på olika påståenden.

Källa: Uppgifter från enkäter till chefer på vård- och omsorgsboende.

Utifrån svaren på påståendena till cheferna har svarsalternativet *Alltid* högst andel avseende att brukarna har lätt att komma i kontakt med enheten och att brukarna har möjlighet att påverka den hjälp de får. När det gäller om medarbetarna har tillräckligt med tid att ägna åt brukarna och att medarbetarna har tillräckligt med tid för dokumentation har andelen *Sällan* högst andel. Sett till båda svarsalternativen *Alltid* och *Oftast* är andelen högst för påståendet att *Jag är nöjd med den omsorg vi ger*.

Processorientering

För att säkerställa att brukarnas behov tillgodoses har en kartläggning av förvaltningens huvudprocess (brukarprocessen) gjorts. Brukarprocessen består av hela processen från att brukaren har ett behov till att behovet tillgodoses. Brukarprocessen består av två delprocesser, ”handlägga” och ”utföra”, som ligger under olika verksamhetsområden med olika chefer.

Processkartläggningen har gjorts av arbetsgrupper bestående av omvårdnadspersonal, biståndshandläggare och chefer. Arbetet startade med att krav definierades utifrån brukarens behov och gällande lagstiftning. Därefter kartlades aktiviteter och ansvar.

Processkartläggningen har dokumenterats i en processkarta med kompletterande processbeskrivningar. Utifrån kartläggningen identifierades följande kvalitetsbrister, som inte är värdeskapande för brukarna.

Otydlig och olika information till brukarna

Inom förvaltningen finns en rad olika dokument med information till brukarna som skiljer sig åt rejält och som ibland till och med är motsägelsefulla. Felaktig och missledande information kan leda till felaktiga förväntningar och då finns risk för missnöje hos brukarna.

Ofullständig information mellan myndighet och utförare

Myndighet skickar beställningar till utförarna där uppdraget framgår. Utförarna upplever att de inte alltid får tillräcklig information av beställningarna för att kunna ge insatser på rätt sätt.

Bristande hantering av verksamhetssystem

Förvaltningen har ett nytt verksamhetssystem sedan 2014 och införandet har skett under relativt kort tid, vilket resulterat i osäker hantering av systemet. Den osäkra hanteringen beror både på bristande kompetens hos medarbetarna och otillräckliga rutiner för hur systemet ska användas.

Analys av resultat samt rekommendationer

Brukarundersökningen

Botkyrka har en lägre svarsfrekvens jämfört med länet och riket. Under de senaste tre åren har svarsfrekvensen minskat i Botkyrka, medan den varit relativt stabil i både länet och riket. Detta innebär att Botkyrkas resultat är mer osäkert än länets och rikets.

Kvinnor i Botkyrka är generellt sätt mindre nöjda än i länet och riket. Äldre mellan 65 och 79 år är betydligt mindre nöjda än äldre från 80 år och uppåt i Botkyrka. I länet och riket syns marginell skillnad i nöjdhet mellan åldersgrupperna.

Det finns en koppling mellan de äldres nöjdhet och upplevda hälsotillstånd. I Botkyrka här andelen som upplever att de har ett ganska dåligt eller mycket dåligt hälsotillstånd mindre nöjda än i länet och riket. Dock har andel äldre i Botkyrka som bedömt sitt hälsotillstånd som dåligt i år minskat i jämförelse med tidigare år och ligger i nivå med riket och lägre än länet.

Andelen äldre som är nöjda med helheten har en stark koppling till hur nöjda de äldre är med sociala aktiviteter på boendena.

På i stort sett samtliga områden är brukarna i Botkyrka mindre nöjda än tidigare år, och betydligt mindre nöjda än brukarna i länet och riket. Dock har andelen nöjda brukare ökat på Alby äng, Kärsdala och Tumba, medan den minskat på övriga boenden i år jämfört med 2015. Andelen nöjda brukare har minskat mest på Tornet där andelen nöjda i stort sett halverats. Även på Allegården och Silverkronan har andelen nöjda äldre minskat kraftigt i år.

Sett till de olika boendena framgår en mycket tydlig koppling mellan nöjdhet och upplevd hälsa. På de boenden som en låg andel äldre upplever sin hälsa som god är de äldre också mindre nöjda. På Tornet har andelen som upplever sin hälsa som god minskat rejäl mot tidigare år. När det gäller tillgång till läkare och sjuksköterska har även det en koppling till nöjdhet i synnerhet för de som upplever sin hälsa som dålig.

Men även hur nöjda de äldre är med sociala aktiviteter har stor betydelse för hur nöjda de äldre är med helheten. På Tornet är de äldre minst nöjda med aktiviteterna och andelen som är nöjda med aktiviteterna har mer än halverats. Även på Allegården är de äldre mindre nöjda med sociala aktiviteter i år jämfört med 2015.

Trivsel på boendena har även det stor betydelse för hur nöjda de äldre är med vård- och omsorgsboendena. På Tornet är de äldre minst nöjda med lägenheterna och gemensamhetsutrymmena medan de äldre på Tumba är minst nöjda med utomhusmiljön. Att de äldre på Tumba är mindre nöjda med utomhusmiljön finns ganska tydliga skäl till då Tumba är en gammal sjukhusbyggnad och utomhusmiljön inte avsedd för ett vård- och omsorgsboende. Att de äldre på Tornet är minst nöjda av alla med inomhusmiljön borde inte vara så då boendet byggdes för tre år sedan i avsikt att vara ett vård- och omsorgsboende.

Rekommendation

- Analysera resultatet i brukarundersökningar mer grundligt för att identifiera orsaker och förhållanden och för att kunna vidta åtgärder som ger effekt.
- Arbeta aktivt med hälsofrågor.
- Anpassa antal legitimerad personal till behov på det specifika boendet.
- Rikta insatser åt de boenden som har störst behov.
- Använda de boenden som har ett bättre resultat som goda exempel.
- Arbeta aktivt med att motivera brukarna att svara på enkäten för att öka svarsfrekvensen och därmed få säkrare resultat.

Intervjuer med brukarna

När brukarna beskriver vad som är god kvalitet på boendet är det främst nedanstående faktorer som har betydelse:

- Att få ett bra bemötande
- Att få ingå i en gemenskap
- Att maten smakar bra
- Att personalen har kompetens och tid (särskilt på morgonen)

Ett gott och respektfullt bemötande

Brukarna ansåg att det var viktigt att de blev bemötta som individer och med respekt. Att ha en bra relation med personalen och att de blir lyssnade på uppgav brukarna vara betydelsefullt för att de ska trivas.

Gemenskap och aktivitet

Flera av brukarna menade att gemenskapen är det viktigaste för dem. Att ha personal och andra brukare att kunna prata med var en stor anledning till att de trivdes att bo på sitt äldreboende. Men även att få möjlighet att komma ut i naturen lyfte flera brukare som betydelsefullt för att de ska trivas på boendet. Flera brukare kände sig ensamma och vill ha mer tid att prata med personalen.

Mat och måltider

Maten och måltidsstunderna är dagens höjdpunkt för många äldre. Flera äldre ansåg att maten var osmaklig, trist och näringsfattig. Några sa att de hade speciella önskemål på maten som de som levererar maten inte tar hänsyn till.

Personalen ska ha kompetens och tid

Flera av brukarna förväntade sig att personalen är utbildad, flexibel och empatisk. Det var även viktigt att personalen hade tillräckligt med tid, att tiderna hålls och att brukarna kunde påverka tiderna. Brukarna uppgav att de vill ha personal som inte har så bråttom. Att personalen behärskar det svenska språket var viktigt för de äldre.

Intervjuer med medarbetarna

När medarbetarna beskriver vad som är viktiga faktorer för att nå god kvalitet inom hemtjänsten lyfter de fram följande områden:

- Social kontakt och gott bemötande
- Personcentrerad vård
- Att brukarna får vara delaktiga
- Kompetent och bra personal

De faktorer som personalen lyfter fram som viktiga för att uppnå god kvalitet är i stort sett identiska med de faktorer brukarna ansåg vara viktiga. Nästan all personal sa att det brukarna uppskattar mest är tid att prata och umgås med personalen. En del äldreboenden har därför schemalagt egentid med brukare och kontaktperson. Personalen betonade även vikten av att brukarna får korrekt och tillräcklig information om vård- och omsorgsboende. Informationen bör ges redan av biståndshandläggare för att inte brukaren ska få felaktiga förväntningar. Personalen tog även upp vikten av att personalen har rätt kompetens och att de äldre erbjuds fler aktiviteter.

Intervjuer med enhetschefer

När enhetscheferna svarade på vad som är god kvalitet tog även de till viss del fram samma områden som brukare och personal:

- Att brukarna får ett gott bemötande
- Att brukarna känner sig trygga
- Att brukarna får vara delaktiga
- Att hjälpen utgår från brukarnas behov

Enhetscheferna lyfte precis som personalen behovet av att brukarna får korrekt och tillräcklig information.

Processkartläggningen

Utifrån kartläggningen identifierades kvalitetsbrister som inte var värdeskapande för brukarna. Kvalitetsbristerna bestod av:

- Otydlig och olika information till brukarna
- Ofullständig information mellan myndighet och utförare
- Otydligheter kring ansvarsfördelning mellan myndighet och utförare
- Bristande hantering av verksamhetssystem

Förbättringsområden utifrån resultat av enkäter och intervjuer

Nedanstående förbättringsområden har identifierats utifrån resultatet av intervjuer med brukare och medarbetare samt enkäter till cheferna.

Bemötande och förhållningssätt

Av SoL framgår att ”den äldre personen ska så långt det är möjligt kunna välja när och hur stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service ska ges”. Att få ett respektfullt bemötande är viktigt för att brukarna ska vara nöjda. Även personalen menade att ett bra bemötande och rätt förhållningssätt är grundläggande för att skapa god kvalitet.

I Botkyrka finns en ny kommunövergripande värdegrund som förvaltningen ska arbeta vidare med och bryta ned vad den innebär för respektive verksamhet.

Rekommendation

- Arbeta vidare med den kommunövergripande värdegrunden.
- Upprätta ett fåtal brukarlöften utifrån värdegrunden.
- Utbilda all personal kring bemötandefrågor.
- Se över möjligheten att systematiskt jobba med reflektion.
- Utbilda reflektionsledare på alla boenden.

Information

Ett vanligt sätt att definiera kvalitet är: Kvalitet innebär att uppfylla, och helst överträffa, kundernas behov och förväntningar. Enligt definitionen har brukarnas förväntningar stor betydelse för hur de upplever att kvaliteten på boendet är och därmed hur nöjda de är. Brukarnas förväntningar har en direkt koppling till den information de fått.

Rekommendation

- Se över all information så att den är samstämmig oavsett om den är muntlig, skriftlig eller presenteras på webben.
- Använda kommunikatörernas kompetens för att ta fram tydlig information.
- Biståndshandläggaren bör informera om vad som bedöms vara skälig levnadsnivå för den enskilde brukaren.

Kontaktmannaskap

Som framgår av inledningen är det i mötet mellan personal och brukare om värdet för brukaren skapas. Värdet som brukaren får är direkt kopplat till hur brukarna upplever hemtjänstens kvalitet och därmed hur nöjda de är. Därför är mötet mellan brukare och personal oerhört grundläggande. Många brukare uppger att den sociala kontakten är viktig för att de ska trivas. Kontaktmannaskap är ett sätt att lära känna brukaren och dennes behov genom att bygga en förtroendefull relation. Ett välutvecklat kontaktmannaskap kan bidra till att stärka den sociala kontakten mellan personal och brukare. Några boende har infört egentid, vilket innebär avsatt gemensam tid för brukaren och kontaktman.

Rekommendation

- Kontaktmannaskapet behöver utvecklas.
- Ge samtliga brukare egentid för planering, uppföljning och social kontakt med kontaktmannen.
- I samband med uppföljningen är det även möjligt att uppmärksamma om brukaren inte är nöjd och vidta åtgärder i tid.

Inflytande och självbestämmande

När brukarna beskriver vad som är viktigt för att de ska trivas lyfter de vikten av att få påverka när och hur hjälpen ska utföras. Även personalen betonar betydelsen av att brukarna ges möjlighet till inflytande. Genomförandeplaner är ett sätt att ge brukarna inflytande över hur och när hjälpen ska utföras. Aktiviteter och utevistelse är delar som ska ingå i genomförandeplanerna. Avvikelser från genomförandeplanen ska dokumenteras i den sociala journalen.

Rekommendation

- Arbetet med att ta fram nya arbetssätt för att ge brukarna inflytande och självbestämmande samt mallar för genomförandeplaner bör ske tillsammans med brukarna och den verksamhetsnära personalen.
- Använda kommunikatörernas kompetens för att skapa genomförandeplaner som är lättillgängliga och användbara för såväl brukare som personal.
- Planerade aktiviteter både i grupp och individuellt ska framgå av genomförandeplanerna.

Gemenskap och aktivitet

Brukarna uppger att de inte får komma ut i den utsträckning de önskar och av brukarundersökningen framgår att sociala aktiviteter är en viktig del för att brukarna ska vara

nöjda. Även medarbetarna påtalar att det behöver finnas fler och anpassade aktiviteter för de äldre på boendena. Ett förslag är att låta de boende delta i dagverksamheten som finns på boendet, men som vänder sig till de äldre som bor i ordinärt boende.

Mat och måltider är viktiga för de äldre inte bara ur näringssynpunkt utan även som en social samvaro tillsammans med andra. En brukare föreslog att införa ett matråd som bidrar till att brukarna kan bli mer delaktiga i matutbudet.

Rekommendation

- Tillgång till aktivitetsledare på samtliga boenden.
- Ordna promenadgrupper i samarbete med frivilligverksamhet och/eller hemtjänst.
- Informera både de äldre och anhöriga om veckans aktiviteter t.ex. via Facebook.
- Undersöka möjligheten att införa matråd på alla boenden och informera om att det finns.

Tid

Flera brukare uppger att personalen har för lite tid särskilt på morgonen. Även medarbetare uppger att mycket tid går åt att dokumentera, vilket tar tid från det direkta brukararbetet. Cheferna lyfter att det finns behov av mer personal vissa tider på dygnet. Samtidigt menar andra chefer att det gäller att ta sig tid.

Rekommendation

- Se över möjligheterna att underlätta dokumentationen.
- Undersöka om det är möjligt att personal från dagverksamheten arbetar morgonpass.
- Undersöka om nattpersonalen kan jobba olika tider och gå omlott på morgonen.

Ledarskap

När personalen fick frågan om de får rätt förutsättningar och stöd från sin chef var det flera som var nöjda, men samtidigt flera som inte var nöjda. På de enheterna där personalen inte var nöjd med chefen var avsaknaden av en närvarande chefen den största anledningen till missnöjet. Det framkom att chefen inte är närvarande och ofta är upptagen.

Rekommendation

- Se över hur ledarskapet fungerar på de boenden där medarbetarna är nöjda och dra lärdom av det till andra boenden.

Kvalitetsarbete och ständiga förbättringar

När cheferna svarade på frågan om hur högre chefer och övrig förvaltning kan bidra till att skapa god kvalitet i verksamheten lyfte flera upp vikten av att få tid att förbättra. Cheferna upplevde att det ofta kommer uppdrag från olika håll som ska utföras med kort framförhållning. Detta samtidigt som de olika boendena har egna tankar och idéer om vilket förbättringsarbete som behövs. Därför betonar cheferna vikten av att prioritera vad som ska utvecklas och vara uthållig för att faktiskt slutföra förändringar som påbörjats. Det gäller att ha förståelse för och ta hänsyn till att vissa grupper behöver längre tid för att ta till sig ny kunskap än andra. Cheferna lyfter även att det är viktigt att stödfunktionerna fungerar så att verksamheten kan fokusera på att utveckling och förbättring.

Rekommendation

- Ta fram tydliga mål på alla nivåer som hänger ihop.
- Prioritera och ta fram rimliga åtgärder både på kort och på lång sikt för att nå resultat.
- Ta tillvara verksamheternas kunskap om vilket förbättringsarbete som ska prioriteras.
- Vara uthålliga i kvalitetsarbete och följa upp att åtgärder får önskad effekt.
- Behov av en tydligare koppling mellan verksamhetens behov av utveckling och högre chefer och stödfunktioner.
- Att det finns stöd i den operativa verksamheten och att stödet inte endast är av strategisk karaktär.
- Att det operativa stödet fungerar som en viktig länk mellan verksamhet och strategisk nivå.
- Behov finns av en tydligare koppling mellan stöd och verksamhet.
- Tydliggöra stödfunktionernas uppdrag och ansvar respektive verksamhetens uppdrag och ansvar.

Samverkan

Av både processkartläggningen och intervjuer framgår att samverkan mellan biståndshandläggarna och boendena behöver förbättras. I synnerhet när det gäller information. Informationen som ges till brukarna skiljer sig åt och är ibland motsägande. Beställningarna från biståndshandläggarna som innehåller information om uppdraget är bristfälliga och svåra att utgå ifrån. Medarbetarna har en kunskap som är ovärderlig för att säkerställa att brukarnas behov tillgodoses, men som inte används fullt ut i samband med exempelvis uppföljning.

Rekommendation

- Biståndshandläggare och vård- och omsorgsboende behöver informera varandra om sina respektive verksamheter för att få kunskap och därmed kunna ge korrekt information till brukarna.
- För att beställningarna ska kunna vara ett bra underlag behöver biståndshandläggare och vård- och omsorgsboende tillsammans ta fram en checklista för vad beställningarna behöver innehålla.

Slutsats

Brukarna som medskapare

I socialtjänstlagen finns bestämmelser om att insatser ska utformas och genomföras tillsammans med den enskilde. Det finns även bestämmelser om att olika slags planer inom socialtjänsten ska upprättas i samverkan med den enskilde. Forskningen visar att den erfarenhetsbaserade kunskap som finns hos brukare är mycket värdefull och behöver tas tillvara, då den bidrar till ökad kvalitet och bättre resultat på individnivå. Det handlar både om kunskap hos den äldre och hos dennes närstående samt om kunskaper hos brukarorganisationer.

Brukarnas upplevelse av nöjdhet beror dels på vilka förväntningar brukaren har, dels på vilket värde brukaren upplever att hen får. För att skapa en verksamhet med nöjda brukare måste vi ge brukaren möjlighet att vara medskapare. Att ge brukaren möjlighet att vara medskapare handlar om att:

- Vi ser till den enskilde brukarens specifika behov
- Vi tar tillvara enskilda brukare, närstående och brukarorganisationers erfarenheter och synpunkter
- Vi ser brukaren som partner och inte endast som mottagare
- Vi låter personalen arbeta tillsammans med brukarna mot ett gemensamt mål
- Vi går från detaljstyrning och standardisering till individuella lösningar

Medskapande brukare har också en koppling till ökad effektivitet genom att aktiviteterna som utförs är anpassade till det mål som ska nås. Ökad effektivitet innebär att vi använder våra resurser på ett så bra sätt som möjligt. Att ge brukarna möjlighet att forma sina insatser kräver både nya förhållningssätt samt förändrad styrning och ledning av verksamheten. För att brukarna ska vara nöjda med verksamheten på boendena krävs att vi anpassar verksamheten utifrån brukarnas behov.

Bilaga 1. Sammanställning av rekommendationer

- Analysera resultatet i brukarundersökningar mer grundligt för att identifiera orsaker och förhållanden och för att kunna vidta åtgärder som ger effekt.
- Arbeta aktivt med hälsofrågor.
- Rikta insatser åt de boenden som har störst behov.
- Använda de boenden som har ett bättre resultat som goda exempel.
- Arbeta aktivt med att motivera brukarna att svara på enkäten för att öka svarsfrekvensen.
- Arbeta vidare med den kommunövergripande värdegrunden.
- Upprätta ett fåtal brukarlöften utifrån värdegrunden.
- Utbilda all personal kring bemötandefrågor.
- Se över möjligheten att systematiskt jobba med reflektion.
- Utbilda reflektionsledare på alla boenden.
- Se över all information så att den är samstämmig oavsett om den är muntlig, skriftlig eller presenteras på webben.
- Använda kommunikatörernas kompetens för att ta fram tydlig information.
- Biståndshandläggaren bör informera om vad som bedöms vara skälig levnadsnivå för den enskilde brukaren.
- Kontaktmannaskapet behöver utvecklas.
- Ge samtliga brukare egentid för planering, uppföljning och social kontakt med kontaktmannen.
- I samband med uppföljningen är det även möjligt att uppmärksamma om brukaren inte är nöjd och vidta åtgärder i tid.
- Arbetet med att ta fram nya arbetssätt för att ge brukarna inflytande och självbestämmande samt mallar för genomförandeplaner bör ske tillsammans med brukarna och den verksamhetsnära personalen.
- Använda kommunikatörernas kompetens för att skapa genomförandeplaner som är lättillgängliga och användbara för såväl brukare som personal.
- Planerade aktiviteter både i grupp och individuellt ska framgå av genomförandeplanerna.
- Tillgång till aktivitetsledare på samtliga boenden.
- Ordna promenadgrupper i samarbete med frivilligverksamhet och/eller hemtjänst.
- Informera både de äldre och anhöriga om veckans aktiviteter t.ex. via Facebook.
- Undersöka möjligheten att införa matråd på alla boenden och informera om att det finns.
- Se över möjligheterna att underlätta dokumentationen.
- Undersöka om det är möjligt att personal från dagverksamheten arbetar morgonpass.
- Undersöka om nattpersonalen kan jobba olika tider och gå omlott på morgonen.
- Se över hur ledarskapet fungerar på de boenden där medarbetarna är nöjda och dra lärdom av det till andra boenden.
- Ta fram tydliga mål på alla nivåer som hänger ihop.
- Prioritera och ta fram rimliga åtgärder både på kort och på lång sikt för att nå resultat.
- Ta tillvara verksamheternas kunskap om vilket förbättringsarbete som ska prioriteras.
- Vara uthålliga i förbättringsarbetet och följa upp att åtgärder får önskad effekt.
- Behov av en tydligare koppling mellan verksamhetens behov av utveckling och högre chefer och stödfunktioner.

- Att det finns stöd i den operativa verksamheten och att stödet inte endast är av strategisk karaktär.
- Att det operativa stödet fungerar som en viktig länk mellan verksamhet och strategisk nivå.
- Behov finns av en tydligare koppling mellan stöd och verksamhet.
- Tydliggöra stödfunktionernas uppdrag och ansvar respektive verksamhetens uppdrag och ansvar.
- Biståndshandläggare och vård- och omsorgsboende behöver informera varandra om sina respektive verksamheter för att få kunskap och därmed kunna ge korrekt information till brukarna.
- För att beställningarna ska kunna vara ett bra underlag behöver biståndshandläggare och vård- och omsorgsboende tillsammans ta fram en checklista för vad beställningarna behöver innehålla.

6**Yttrande över motion “ Servicehus också i Tullinge och Norra Botkyrka (M)(von/2017:104)****Förslag till beslut**

Vård- och omsorgsnämnden föreslår att kommunfullmäktige avstyrker motionen.

Sammanfattning

Det har inkommit en motion från Moderaterna till kommunfullmäktige där de föreslår att vård- och omsorgsnämnden ska få i uppdrag att i samverkan med samhällsbyggnadsnämnden verka för att det byggs servicehus i Tullinge, Norra Botkyrka och Vårsta.

Idag finns det ett servicehus i kommunen, Orren i Tumba. Vård- och omsorgsförvaltningens bedömning är att behovet av boendeplatser på servicehus redan bör kunna tillgodoses med de platser som finns på Orren.

Den ofrivilliga ensamheten bland äldre är ett samhällsproblem som växer. Samtidigt som vi lever längre och mår bättre fysiskt så ökar den psykiska ohälsan bland äldre. En del av det kan bero på att vissa äldre känner sig ensamma och otrygga och gärna vill komma till ett socialt sammanhang. Det är ett av skälen till att nämnden beslutat att göra om servicelägenheterna på Orren till ett servicehus i Botkyrka. Vi i den politiska majoriteten är positiva till att möjliggöra för fler servicehus i Botkyrka men vill avvakta och se hur efterfrågan blir på Orren innan nya beslut tas. Orren blir servicehus fullt ut först den 1 september 2017 och vi tycker det är bra att vi avvaktar en tid för att kunna utvärdera hur den insatsen fungerar gällande medborgarnas behov innan beslut om nya servicehus fattas.

Eftersom ett servicehus redan finns tillgängligt från den 1 september så anser vi att det i dagsläget är mer angeläget att skapa så kallade trygghetsboenden som är bostäder anpassade för äldre men som inte kräver biståndsbe-

2017-06-02

Dnr von/2017:104

slut. Botkyrkabyggen planerar att bygga kommunens första trygghetsboende vid Tumba centrum. I framtiden vill vi gärna se trygghetsboenden i alla kommundelar.

2017-05-03

Dnr von/2017:104

Referens
Sebastian Laser

Mottagare
Vård- och omsorgsnämnden

Yttrande över motion – Servicehus också i Tullinge och Norra Botkyrka (M)

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden föreslår att kommunfullmäktige avstyrker motionen.

Sammanfattning

Det har inkommit en motion från Moderaterna till kommunfullmäktige där de föreslår att vård- och omsorgsnämnden ska få i uppdrag att i samverkan med samhällsbyggnadsnämnden verka för att det byggs servicehus i Tullinge, Norra Botkyrka och Vårsta.

Idag finns det ett servicehus i kommunen, Orren i Tumba. Vård- och omsorgsförvaltningen anser att behovet av boendeplatser på servicehus redan anses kunna tillgodoses av de platser som finns på Orren.

Ärendet

Ledamöterna Kia Hjelte, Carl Baker och Jimmy Baker, samtliga från (M), har lämnat in en motion där de föreslår att fullmäktige ska besluta att vård- och omsorgsnämnden ska få i uppdrag att i samverkan med samhällsbyggnadsnämnden verka för att det byggs och utvecklas servicehus i Tullinge, Norra Botkyrka och Vårsta.

Vård- och omsorgsförvaltningen har berett ärendet.

Yttrande från vård- och omsorgsförvaltningen

Vård- och omsorgsnämnden fattade i december beslut om att omvandla Orren i Tumba till servicehus. Med detta menas att det ska finnas tillgång till gemensamhetslokaler och aktiviteter för de boende. För att kunna anordna gemensamma aktiviteter på boendet kommer en aktivitetsledare anställas och finnas tillgänglig cirka två timmar per dag. Aktiviteterna kommer att organiseras utifrån de boendes önskemål och möjliggöra olika typer av sociala aktiviteter, till exempelvis fika eller bingo.

2017-05-03

Dnr von/2017:104

Motionärerna vill att hus som detta ska byggas även i andra kommundelar, där de pekar ut Tullinge, Norra Botkyrka och Vårsta. Som anledning till detta lyfter de fram att många äldre vill bo kvar i den kommundel som de tidigare har bott i och att det finns en efterfrågan av boenden med gemensam service.

Idag finns eller planeras äldreboenden i samtliga kommundelar. I Tullinge finns Kärsdala, i Norra Botkyrka ligger Alby äng och Tornet, i Vårsta planeras ett boende som beräknas stå klart 2020-2021. När boendet i Vårsta har färdigställts kommer målsättningen om minst ett boende i varje kommundel vara uppfyllt.

I samband med omvandlingen av Orren tog vård- och omsorgsnämnden även beslutet att en succesiv avveckling ska ske av servicelägenheterna i Akvarellen och i Tre Källor. Anledningen till detta var förutom ett omfattande renoveringsbehov även periodvis låg beläggning av lägenheterna där flera har stått tomma. I nuläget anser förvaltningen att behovet av boendeplatser på servicehus anses kunna tillgodoses av de platser som finns på Orren.

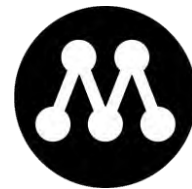
Pia Bornevi
Vård- och omsorgschef

Bilaga:

Motion- Servicehus också i Tullinge och Norra Botkyrka

Expedieras till

Kommunfullmäktige

MOTION

2017-03-30

Kommunfullmäktige

Servicehus också i Tullinge och Norra Botkyrka

Vård – och omsorgsnämnden har fattat beslut om att göra Orren i Tumba till ett regelrätt servicehus. I och med detta beslut fastslogs också att servicelägenheterna i Akvarellen i Tullinge och i Tre Källor i Hallunda succesivt ska avvecklas vartefter människorna som bor där flyttar därifrån.

Vi moderater tycker det är bra att man utvecklar och klargör begreppet ”servicehus” och att det blir ett servicehus i Botkyrka.

Men vi tycker att det självklart ska finnas servicehus också i andra kommundelar, såsom i Tullinge, Norra Botkyrka och Vårsta. Många äldre människor bor kvar i sina villor med alltmer hemtjänst - men det ska vara ett alternativ som man själv har valt. Vi vet också att många skulle vilja ha ett ”enklare” boende om det bara fanns. Servicehus kan vara ett sådant alternativ.

Vi vet också att man tycker det är lättare att flytta från sin invanda miljö om man dels flyttar till något som man upplever ger mervärde, dels om man får vara kvar i sin kommun eller kommundel.

Mervärdet består oftast i att man får grannar i samma situation som man själv och att det finns möjligheter att umgås- som att det t.ex. finns en trädgård utan det betungande trädgårdsarbetet.

Ett annat mervärde är att man får bo kvar i sin kommundel.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta

att ge vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att, i samverkan med samhällsbyggnadsnämnden, verka för att det byggs och utvecklas servicehus också i Tullinge, i Norra Botkyrka och i Vårsta.

Kia Hjelte

Carl Baker

Jimmy Baker

7**Yttrande över motion- Vård- och omsorgsboende med profilering (M)(von/2017:102)****Förslag till beslut**

Vård- och omsorgsnämnden föreslår att kommunfullmäktige avstyrker motionen.

Sammanfattning

Det har inkommit en motion från Moderaterna där de föreslår att kommunfullmäktige beslutar att ge vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att undersöka möjligheten till profilboende för vård- och omsorgsboenden i Botkyrka kommun.

Idag finns det ett flertal boendeplatser med profilerade inriktningar. Detta är främst profiler utifrån vårdbehov, exempelvis platser med demens eller somatisk inriktning. Det finns även platser med en finsk profilering, därutöver pågår en gemensam översyn från vård- och omsorgsförvaltningen och socialförvaltningen om att se över möjligheten att på sikt kunna erbjuda boendeplatser profilerade mot äldre med psykisk ohälsa. På de två kommande vård- och omsorgsboenden som kommer stå klara 2020-2021 kommer det finnas platser med både demens och somatisk inriktning och förvaltningen ser inget behov av att ändra inriktning på dessa boenden.

2017-05-15

Dnr von/2017:102

Referens
Sebastian Laser

Mottagare
Vård- och omsorgsnämnden

Yttrande över motion- Vård- och omsorgsboende med profilering (M) KS/2017:190

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden föreslår att kommunfullmäktige avstyrker motionen.

Sammanfattning

Det har inkommit en motion från Moderaterna där de föreslår att kommunfullmäktige beslutar att ge vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att undersöka möjligheten till profilboende för vård- och omsorgsboenden i Botkyrka kommun.

Idag finns det ett flertal boendeplatser med profilerade inriktningar. Detta är främst profiler utifrån vårdbehov, exempelvis platser med demens eller somatisk inriktning. Det finns även platser med en finsk profilering, därutöver pågår en gemensam översyn från vård- och omsorgsförvaltningen och socialförvaltningen om att se över möjligheten att på sikt kunna erbjuda boendeplatser profilerade mot äldre med psykisk ohälsa. På de två kommande vård- och omsorgsboenden som kommer stå klara 2020-2021 kommer det finnas platser med både demens och somatisk inriktning och förvaltningen ser inget behov av att ändra inriktning på dessa boenden.

Ärendet

Ledamöterna Kia Hjelte, Carl Baker och Jimmy Baker, samtliga från (M), har lämnat in en motion där de föreslår att fullmäktige ska besluta att ge vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att undersöka möjligheten till profilboende i Botkyrka kommun inom vård- och omsorgsboende.

Vård- och omsorgsförvaltningen har berett ärendet.

2017-05-15

Dnr von/2017:102

Yttrande från vård- och omsorgsförvaltningen

Redan idag finns det boendeplatser i kommunen som har olika typer av profiler. Majoriteten av dessa är profilerade efter vårdbehov, exempelvis platser inriktade på somatisk- eller demensvård.

På vård- och omsorgsboendena Alby Äng och Silverkronan finns det även platser med en finsk inriktning. Inom de tre avdelningar som finns med denna inriktning arbetar personalen utifrån begreppet ”finsk guldkant” där man arbetat aktivt med stimulans utifrån kulturell koppling samt med att skapa ökad hemkänsla för våra brukare. Kommunen erbjuder platser med finsk inriktning både inriktad mot demens och mot somatisk vård.

Vård- och omsorgsförvaltningen ser även över möjligheten att tillsammans med socialförvaltningen på sikt kunna erbjuda boendeplatser profilerade mot äldre med psykisk ohälsa.

Även om ett boende inte har en viss profil annordas fortfarande aktiviteter utifrån olika intressen. På våra boenden anordnas idag flera olika aktiviteter som exempelvis levande musik, dans, högläsning, pubkvällar mm. I Botkyrka pratar många i vår personal fler språk än svenska och om brukaren efterfrågar det försöker vi ge hjälp på brukarens modersmål.

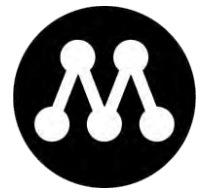
I nuläget finns det två beställningar av vård- och omsorgsboenden som vård- och omsorgsnämnden har genomfört till tekniska nämnden, med inflyt beräknad till 2020-2021. På båda dessa boenden kommer det finns platser inriktade mot såväl somatisk som demensvård. Förvaltningen ser idag inget behov av ytterligare profiler på just dessa boenden men är öppna kring att det framöver kan behövas boenden med andra profilinriktningar.

Pia Bornevi
Vård- och omsorgschef

Bilaga

Motion- Vård- och omsorgsboende med profilering(M) KS/2017:190

Expedieras till
Kommunfullmäktige

MOTION

2017-03-30

Kommunfullmäktige

Vård- och omsorgsboenden med profilering

Det är allmänt känt att Botkyrka kommun under lång tid har saknat platser i vård- och omsorgsboende. Vi har därför, under flera år, haft ett stort antal personer som bott på s.k. externa (privata) boenden i kommunen, i grannkommunen eller i andra längre bort liggande kommuner. Även, i förekommande fall, på kommunalt drivna boenden.

Ibland har det varit bra då dessa boenden har haft en profil som passat den boende. Ofta har det bara handlat om platsbrist och att slippa betala viten för fördröjningar efter positiva biståndsbeslut.

De externa placeringarna har genomgående varit dyrare än de som finns i kommunen.

Nu är det glädjande att Botkyrka kommun beställt ett antal nya vård- och omsorgsboenden som ska stå klara under kommande år från 2017.

Nu kan det vara dags att också besluta om att några av dessa skulle kunna bli s.k. ”profilboenden”. Det kan vara med språklig-, kulturell- eller annan profil.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta

att ge vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att undersöka möjligheten till profilboende i Botkyrka kommun inom vård- och omsorgsboende.

Kia Hjelte

Carl Baker

Jimmy Baker

8

Anmälningssärenden(von/2017:2)

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden noterar till protokollet att nämnden tagit del av ärendena.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige:

§ 64 KF 2017-04-27 Revisionsberättelse och fråga om ansvarsfrihet

§ 65 KF 2017-04-27 Kommunens årsredovisning 2016

§ 66 KF 2017-04-27 Ombudgeteringar från 2016 till 2017

§ 67 KF 2017-04-27 Förutsättningar för nämndernas arbete med mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2021

§ 80 KF 2017-04-27 Policy och riktlinjer för representation

2017-05-15

Dnr von/2017:2

Referens

Kerstin Frimodig

Mottagare

Vård- och omsorgsnämnden

Anmälningssärenden 2017

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden noterar till protokollet att nämnden tagit del av ärendena.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige:

§ 64 KF 2017-04-27 Revisionsberättelse och fråga om ansvarsfrihet

§ 65 KF 2017-04-27 Kommunens årsredovisning 2016

§ 66 KF 2017-04-27 Ombudgeteringar från 2016 till 2017

§ 67 KF 2017-04-27 Förutsättningar för nämndernas arbete med mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2021

§ 80 KF 2017-04-27 Policy och riktlinjer för representation

§ 64**Revisionsberättelse och fråga om ansvarsfrihet 2016
(KS/2017:281)****Beslut**

Kommunfullmäktige beviljar kommunstyrelsen och övriga nämnder samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ ansvarsfrihet för 2016 års verksamhet.

Sammanfattning

Revisorerna har granskat kommunstyrelsens och nämndernas verksamhet under år 2016. Revisorerna har också genom lekmannarevisorer granskat de aktiebolag och den stiftelse som kommunen är engagerad i.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god redovisningssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente.

Revisorerna har den 12 april 2017 lämnat en revisionsberättelse för 2016.

Revisorerna tillstyrker att kommunstyrelsen och övriga nämnder samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet.

Revisorerna tillstyrker att årsredovisningen godkänns. Den är upprättad i enlighet med kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Jäv i kommunfullmäktige

De fullmäktigeledamöter, vilka är redovisningsskyldiga till kommunen i sin egenskap av ledamöter eller ersättare i nämnder, styrelser och fullmäktigebereidningar, får inte delta i handläggningen av frågan om ansvarsfrihet för de nämnder, styrelser eller beredningar där de är ledamöter eller ersättare. Detsamma gäller också sådan ledamot eller ersättare som är make, maka, sambo, förälder, barn eller syskon eller annan närstående till den redovisningsskyldige. Detta antecknas i protokollet.

Då revisionen lämnat en helt ren revisionsberättelse, som inte innehåller några anmärkningar samt tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas till samtliga,

2017-04-27

Dnr KS/2017:281

kan fullmäktige fatta ett samlat beslut i ansvarsfrågan med acklamation. Ett sådant beslut behöver inte motiveras.

Inger Ros
Kommunfullmäktiges ordförande

Expedieras till:
Samtliga nämnder
Kommunstyrelsen
Tf ekonomichef Krister Stralström, kommunledningsförvaltningen

Kommunfullmäktige

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2016

Vi har granskat kommunstyrelsens och nämndernas verksamhet under år 2016, samt genom utsedda lekmannarevisorer även de aktiebolag och den stiftelse som kommunen är engagerad i. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente.

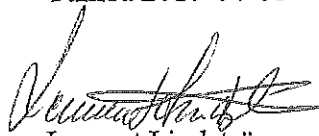
Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i revisorernas redogörelse och övriga till berättelsen fogade bilagor.

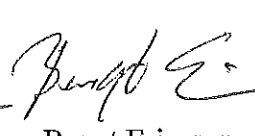
Kommunens ettårsplan innehåller mål och riktlinjer för en god ekonomisk hushållning utifrån ett finansiellt och verksamhetsmässigt perspektiv. Vi bedömer att det sammantagna resultatet i årsredovisningen i stort är förenligt med dessa.

Vi tillstyrker att:

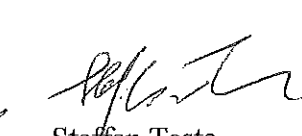
- Kommunstyrelsen och övriga nämnder samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet
- Kommunens årsredovisning godkänns den är i allt väsentligt upprättad i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningsred med undantag i vissa delar för komponentavskrivning av materiella anläggningstillgångar.

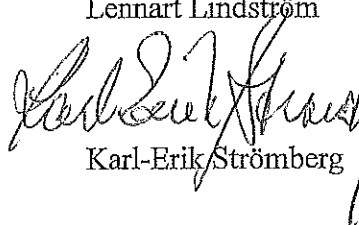
Tumba 2017-04-06

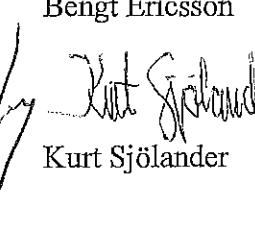

Lennart Lindström

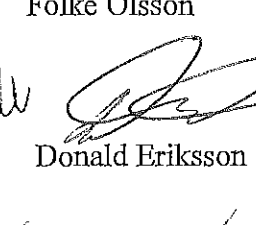

Bengt Ericsson

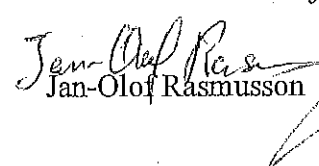

Folke Olsson

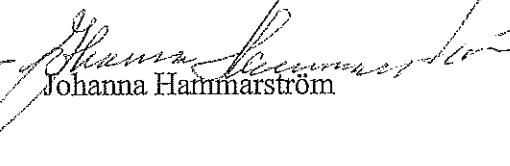

Staffan Teste

Karl-Erik Strömberg

Kurt Sjölander

Donald Eriksson

Jan-Olof Rasmusson

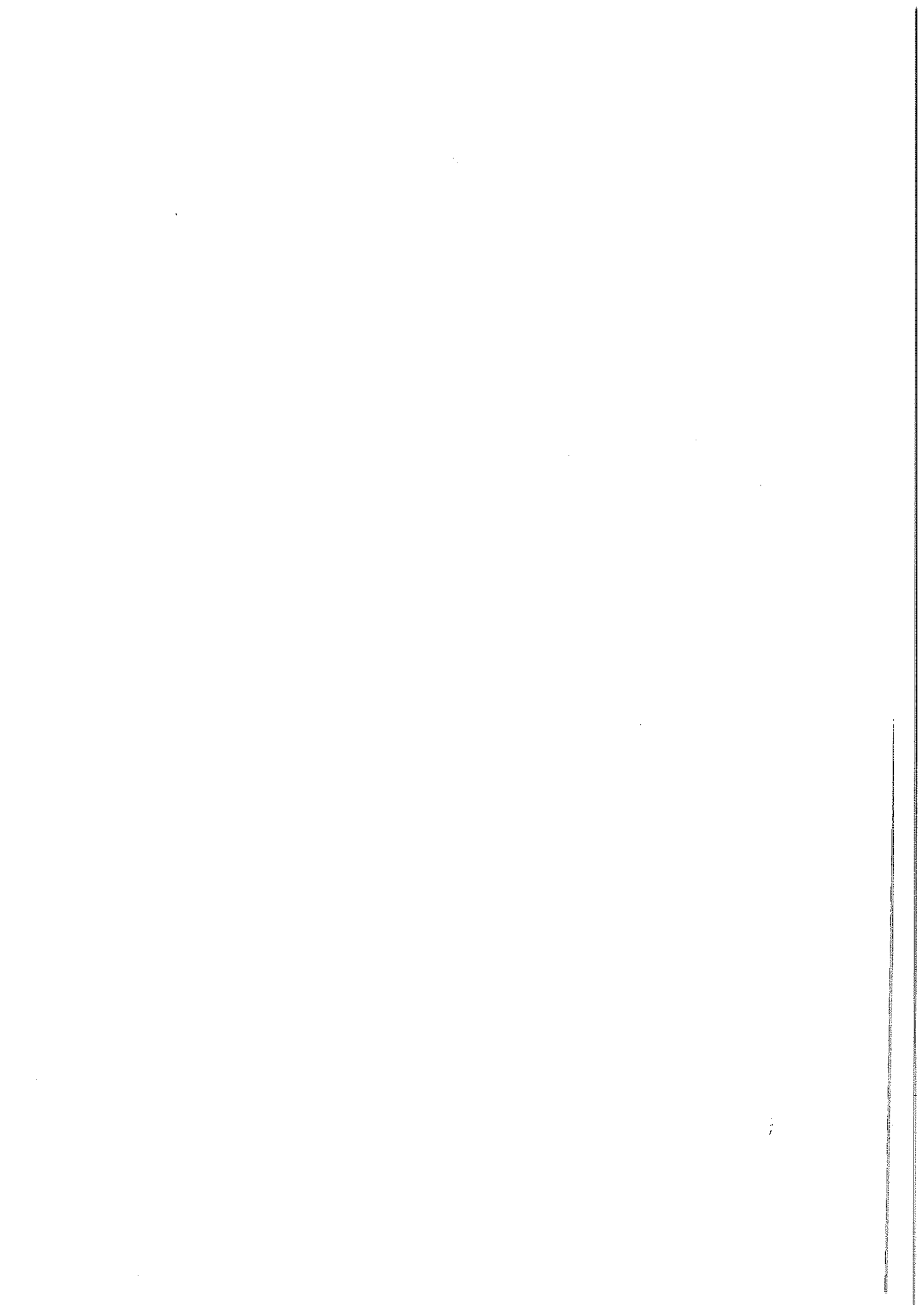

Johanna Hammarström

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

Revisorernas redogörelse (bil 1)

De sakkunnigas rapporter i olika granskningar (bil 2-18)

Granskningsrapporter (bil 19)

§ 65

Kommunens årsredovisning 2016 (KS/2017:93)

Beslut

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisningen för Botkyrka kommun 2016.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2017-04-03 § 61 lämnat ett förslag till beslut.

Syftet med kommunens årsredovisning är att informera om det gångna årets verksamhet och ekonomi. Kommunens uppdrag är att ge kommuninvånarna en bra service och samtidigt använda de ekonomiska resurserna på ett effektivt sätt. I kommunallagen uttrycks detta med begreppet god ekonomisk hushållning. Med utgångspunkt från kommunens ettårsplan för 2016 beskrivs i årsredovisningen på olika sätt hur kommunen lyckats leva upp till det.

För tjugoförsta året i rad redovisar kommunen ett positivt ekonomiskt resultat. Årets resultat är 281 miljoner kronor, vilket motsvarar 5,9 procent av skatteinkomsterna inklusive utjämningsbidrag, jämfört med det budgeterade resultatet på - 5 miljoner kronor, är årets slutliga resultat en förbättring med hela 286 miljoner i förhållande till budget. Framförallt tre faktorer har medverkat till det positiva resultatet: exploateringsintäkter, markförsäljningar och nämndernas sammantaget positiva budgetresultat.

En avstämning mot kommunallagens balanskrav ger ett resultat på närmare 174 miljoner kronor. Reavinsten på markförsäljningen till Södra Porten AB på 100,8 miljoner kronor har räknats av från resultatet. Avkastningen från pensionsavsättningen har räknats av, eftersom avsättningen ska finansiera framtida pensionsutbetalningar. Å andra sidan har de fonder som sålts under året tillgodoräknats i enlighet med förutsättningarna i budget. Överskottet för vatten och avlopp ska återföras till kunderna, och överförs därför till VA-fonden. Överskottet ingår därför inte i det justerade balanskravsresultatet.

2017-04-27

Dnr KS/2017:93

Yrkanden

Lars Johansson (L), Robert Rasmussen (S), Emanuel Ksiazkiewicz (S), Ebba Östlin (S) och Tuva Lund (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Särskilda yttranden

Jimmy Baker (M), Kia Hjelte (M), Stina Lundgren (M) och Yngve RK Jönsson (M) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Aram El Khoury (KD) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Lars Johansson (L) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Expedieras till:

Samtliga nämnder

AB Botkyrkabyggen

Botkyrka Stadsnät AB

Mångkulturellt centrum

Upplev Botkyrka AB

Hågelbyparken AB

Södertörns Energi AB

Tf ekonomichef Krister Stralström, kommunledningsförvaltningen

Controller Monica Blommark, kommunledningsförvaltningen

ÅRSREDOVISNING

2016

LÅNGT
IFRÅN LAGOM

BOTKYRKA
KOMMUN

INNEHÅLL

Inledning

Förord.....	3
Botkyrka – en inspirerande plats.....	4
Sammanfattning av årsredovisningen.....	5
Styrsystem och organisation	
Så styrs Botkyrka kommun.....	6
Botkyrka kommuns organisation.....	7
Förvaltningsberättelse	
Uppföljning av kommunfullmäktiges mål.....	8
Områdesperspektivet i Botkyrka.....	24
Botkyrka i jämförelse.....	26
Ekonomisk analys.....	28
Kommunens medarbetare.....	34
Nämnd- och bolagsredovisning	
Kommunstyrelsen.....	36
Tre nämnder.....	38
Utbildningsnämnden.....	42
Kultur- och fritidsnämnden.....	44
<i>Från centrumhäng till silver och guld</i>	46
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden.....	48
<i>Lite jobbigt men ändå soft</i>	50
Socialnämnden.....	52
Vård- och omsorgsnämnden.....	54
Bolagen i sammanfattning.....	56
Uppföljning utifrån ett hållbarhetsperspektiv	
Miljö och klimatarbetet.....	60
<i>Genom språket kommer tillhörigheten</i>	62
Ett hållbart Botkyrka.....	64
Ekonomiska sammanställningar	
Finansiella nyckeltal.....	68
Resultaträkning och kassaflödesanalys.....	69
Balansräkning.....	70
Noter.....	71
Drift- och investeringsredovisning.....	78
Redovisningsprinciper.....	79
Ordlista.....	81
Revisionsberättelse.....	82

Foto på omslaget och sidan 3: Tobias Fischer
Foto sid 2: Robert Lorentz
Botkyrka kommun 2017

NYA BOTKYRKA VÄXER FRAM

Botkyrka är i ett unikt läge, ett läge där ett nytt Botkyrka börjar växa fram, med fler möjligheter och fler som är med i samhällsbygget. Det är tillsammans mellan kommun, näringsliv och civilsamhälle som vi får styrka i att utveckla denna fantastiska kommun.

Det är i Botkyrka som Bactiguard, ett av världens främsta med-tech-företag, väljer att etablera sig. Det är här kulturen blommar som mest och det är från Botkyrka Sveriges främsta atleter, artister kommer. Se bara på hyllade Subtopia, Redline, våra idrottare eller på hyllade Nano.

Nya Botkyrka växer fram. Min drivkraft som politiker är den fantastiska utveckling som Botkyrka är i. Fler företag vill etablera sig här, fler byggare vill bygga här och fler och fler privatpersoner vill bo och verka här. Botkyrkastaden växer fram med 4 000 nya bostäder på fyra år. Bostäder i alla dess former så att alla kan finna den bostad som passar sin del av livet.

I den utvecklingen behövs en stark välfärd och fler jobb. Därför gör vi tydliga satsningar och förstärkningar på vår skola och omsorg. Vi vet att den bästa investeringen för samhället och för individen är skolframgång. Samtidigt behövs en bra omsorg som ger det stöd som behövs för människor att kunna leva ett självständigt liv.

Utvecklingen sker inte utan Botkyrkaborna. Botkyrka är fullt av samhällsbyggare som engagerar sig för sitt område, sin gata eller kommun. Genom föreningsliv, debatt, nattvandring med mycket mer, så skapar Botkyrkaborna denna plats. Det är tillsammans, med alla dessa krafter som vi utvecklar kommunen.

Vi kan konstatera att kommunen återigen redovisar ett positivt ekonomiskt resultat. Vi står inför en expansiv fas med massa positiv utveckling.

Jag vill rikta ett stort tack till alla Botkyrkabor, entreprenörer och medarbetare – det är ni som gör Botkyrka bra. Och framtiden skapar vi tillsammans.

”Utvecklingen av nya Botkyrka sker tillsammans mellan Botkyrkabor, kommun och näringsliv. Det är tillsammans som vi får kraften till rejäl utveckling.

Ebba Östlin, Kommunstyrelsens ordförande (s)

BOTKYRKA

– EN INSPIRERANDE PLATS

Framtidens Botkyrka är en inspirerande plats full av möjligheter. Genom kontraster, kreativitet och nyfikenhet skapar vi de bästa förutsättningarna för en hållbar framtid. Det är vår vision.

Vår vision är en beskrivning av en önskad framtid. Syftet med vår vision är att den ska ge energi, handlingskraft och vägleda oss när vi fattar beslut om vår framtida utveckling. Visionen påverkar våra långsiktiga strategier och målsättningar.

Ett hållbart Botkyrka

I Botkyrka har vi bestämt oss för att vrida samhällsutvecklingen i en hållbar riktning. Det är ett långsiktigt arbete som tar sikte på hur vi vill att kommunen ska se ut om trettio år. Hållbar utveckling kan beskrivas som en samhällsutveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

Sex viktiga utmaningar för hållbarhet

Botkyrka kommun har gjort en omfattande analys och kommit fram till att kommunen står inför sex särskilt viktiga utmaningar för en hållbar utveckling:

- Botkyrkaborna har arbete,
- Botkyrkaborna känner sig hemma,
- Botkyrka har de bästa skolorna,
- Botkyrka bidrar inte till klimatförändringarna,
- Botkyrkaborna är friska och mår bra samt
- Botkyrkaborna har förtroende för varandra och för demokratin.

Dessa utmaningar är grunden för kommunens flerårsplan som är det styrande dokumentet för planering och uppföljning. Den innehåller både mål och en ekonomisk plan för den aktuella tidsperioden. Alla verksamheter i Botkyrka kommun arbetar mot de mål och ambitioner som finns i flerårsplanen.

Botkyrka, långt ifrån lagom – en kontrastrik kreativ mötesplats

Vår devis ”långt ifrån lagom” är välkänd och för oss står den för att Botkyrka är en kontrastrik och kreativ mötesplats full av upplevelser.

Botkyrka kännetecknas av en mängd kontraster. Här finns allt från täta förortscentrum, vackra boendemiljöer med intressant arkitektur, till landsbygd med vacker natur med skog, ängar, sjöar och havskust. Här frodas entreprenörskap, små företag blandas med internationella storföretag. Här talas över 100 språk, här bor och arbetar människor med bakgrund från världens alla hörn.

Botkyrka är en inspirerande och nytänkande kommun med breda och unika kultur- och upplevelsesatsningar. Här finns kreativitet, nyfikenhet, stolthet, ungdomlighet, eldsjäl och kraft. Här utvecklar vi nya idéer för framtiden. I Botkyrka uppstår intressanta och oväntade möten och här möts olika internationella perspektiv, kulturer, språk och religioner på ett spännande sätt.

SAMMANFATTNING

AV ÅRSREDOVISNINGEN

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål

Hela 62 procent av Botkyrkaborna har haft kontakt med någon kommunal verksamhet under 2016. Trots att möjligheterna att delta och att påverka har utvecklats och blivit fler sker inga förändringar av Botkyrkabornas upplevelse av delaktighet. En stor del känner heller inte till de möjligheter som finns att påverka i kommunen. Kommuninvånarna mår allt bättre då den självuppskattade hälsan har ökat. 63 procent av kvinnorna och 71 procent av männen uppger att de har en god eller mycket god hälsa. Även andelen personer som känner sig trygga i sin kommundel fortsätter vara stabilt.

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål är ett sätt att ta reda på mer om vilka förutsättningar, utmaningar och möjligheter som finns i kommunen. Det hjälper oss att prioritera det fortsatta arbetet för att utveckla både Botkyrka som plats och kommunen som organisation. Med hjälp av 13 mål och 41 indikatorer följer vi upp 6 övergripande målområden. I årets måluppföljning ser vi att 15 indikatorer pekar på att utvecklingen går åt rätt håll. 21 indikatorer visar att utvecklingen varken är positiv eller negativ, medan 3 går åt fel håll och 2 inte går att bedöma. Jämfört med tidigare år är förändringarna inte så omfattande.

För att få en samlad bild av utvecklingen analyserar vi så långt som möjligt kommunfullmäktiges indikatorer uppdelade på stadsdel och kön. Skillnaderna mellan grupper av kvinnor och män är stora inom områden som hälsa och inkomst.

Botkyrka i jämförelse

I undersökningen Kommunernas kvalitet i korthet jämförs kommuner ur ett medborgarperspektiv. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) samlar sedan några år tillbaka in och presenterar resultaten. I undersökningen för 2016 deltog 250 av Sveriges 290 kommuner. De sammanlagt 40 mått som ingår i undersökningen ger tillsammans en översiktlig bild av kommunernas kvalitet. Botkyrka har varit med sedan 2010 och deltog i jämförelsen för sjunde gången 2016. Särskilt under området samhällsutveckling har kommunen utvecklats positivt under de senaste fyra åren, positiva inslag finns även under de övriga områdena.

Resultatet för Botkyrka kommun jämfört med andra kommuner illustrerar att det fortfarande finns förbättringspotential inom flera områden. Ett exempel på detta är tillgängligheten på e-post och telefon.

Ekonomisk analys

För det 21:a året i rad redovisar Botkyrka ett ekonomiskt överskott. Resultatet 2016 uppgår till 281 miljoner, vilket är väsentligt mycket större än förra året och beror främst på att intäkterna för kommunen ökat. Tre fjärdedelar av alla kommuner redovisar starka resultat för året. Samtidigt är stora delar av kommunens intäktsökning inte av permanent karaktär, så beredskapen inför en utmanande framtid behöver vara god i Botkyrka, liksom i alla kommuner.

Nämndredovisning

Nämnderna har i sin uppföljning gjort en egen värdering av sin måluppfyllelse utifrån kommunfullmäktiges målområden. Det finns skillnader mellan nämnderna men i de flesta fall värderar nämnderna sin egen måluppfyllelse som god eller godtagbar.

Nämnderna behöver fortsatt se över sina mål för att förbättra både styrning och uppföljning.

SÅ STYRS BOTKYRKA KOMMUN

Styrsystemet i Botkyrka kommun har flera nivåer och ger förutsättningar för en bra styrning av kommunens verksamheter. En utmaning är att skapa en tydligare röd tråd från kommunfullmäktiges mål, via nämndmålen till verksamhetsmålen och medarbetarnas dagliga arbete. Det pågår också ett arbete som syftar till att genom utvecklingsmål och målsatta mått bättre fånga kvalitet och effektivitet utifrån Botkyrkabornas villkor och behov.

Så styrs den kommunala verksamheten

Utgångspunkten i styrsystemet är att kommunfullmäktige beslutar om övergripande mål och ekonomiska ramar. Målen uttrycker övergripande prioriteringar och strategiska ställningstaganden utifrån ett medborgarperspektiv.

Nämndernas Mål och budget med flerårsplan beskriver hur målen ska uppfyllas

Nämnden bekräftar gentemot kommunfullmäktige hur de kommer att bidra till kommunens gemensamma mål. Utifrån sin Mål och budget med flerårsplan arbetar sedan nämnden för att uppfylla sina mål och åtaganden inom den angivna ekonomiska ramen.

Nämnderna preciserar målen för enheterna

Nämnderna preciserar kommunfullmäktiges mål och ekonomiska ramar, men beslutar också om egna mål, mätbara mål och åtaganden kopplade till kommunfullmäktiges mål. Målen kan gälla för längre tid än ett år medan åtaganden beskriver vad man ska göra nästa år för att uppnå målen.

Nämndmålen styr verksamheterna i förvaltningen och målen kan vara riktade enbart till en viss verksamhet eller målgrupp.

Nämndmålen anger prioriteringar och vad man vill uppnå i verksamheten.

Enheterna beskriver sitt arbete för att uppfylla målen

Enheterna beskriver hur de utifrån de ekonomiska ramarna tänker arbeta för att uppnå nämndens mål och åtaganden. De kan även ange egna specifika mål. Enheternas mål och åtaganden ska finnas dokumenterade. Hur det går till i praktiken kan variera från förvaltning till förvaltning.

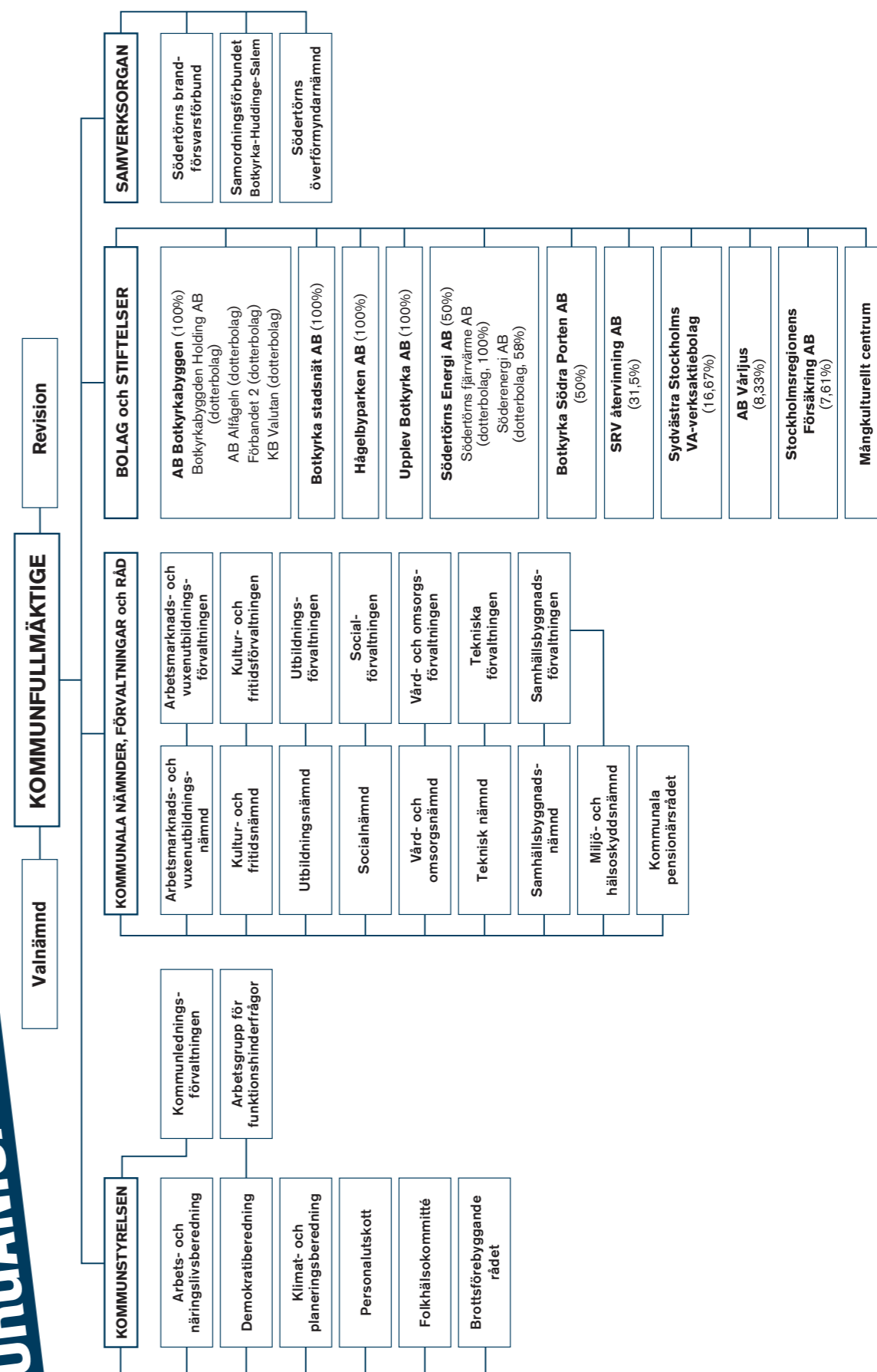
Kommunfullmäktige följer upp nämndernas arbete

Kommunfullmäktige följer upp nämndernas mål och åtaganden utifrån de övergripande målen. Uppföljningen sker tre gånger per år i delårsrapporter efter april och augusti, samt i årsredovisningen. Denna uppföljning omfattar både mål, åtaganden, ekonomiska prognoser och resultat när det gäller ekonomi och verksamhet.

Nämnderna följer upp enheternas arbete

Uppföljningen mellan nämnderna och enheterna görs av respektive nämnd. Kommunstyrelsen följer upp att förvaltningarna och enheterna arbetar med sina mål och åtaganden.

BOTKYRKA KOMMUNS ORGANISATION

UPPFÖLJNING AV KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL

Foto: Bertil Strandell

Kommuninvånarna mår allt bättre och den självuppskattade hälsan har ökat. 63 procent av kvinnorna och 71 procent av männen uppger att de har en god eller mycket god hälsa. Även andelen personer som känner sig trygga i sin kommundel fortsätter vara stabilt. Trots att möjligheterna att delta och att påverka har utvecklats och blivit fler sker inga förändringar av Botkyrkabornas upplevelse av delaktighet. En stor del känner heller inte till de möjligheter som finns för invånarna att påverka i kommunen.

Som kommun arbetar vi för att Botkyrkaborna ska ha tillgång till den service och det stöd vi erbjuder på lika villkor genom livets alla skeenden. Vi arbetar också för att Botkyrkabor, föreningar och näringsliv ska ha goda förutsättningar att etablera sig, bo och verka här. Det är vårt gemensamma uppdrag.

I det arbetet är uppföljningen av kommunfullmäktiges mål ett sätt att ta reda på mer om vilka förutsättningar, utmaningar och möjligheter som finns i kommunen. Det hjälper oss att prioritera det fortsatta arbetet för att utveckla både platsen Botkyrka och kommunen som organisation.

Sex målområden

Med hjälp av 13 mål och 41 indikatorer följer vi utvecklingen för följande målområden:

1. Medborgarnas Botkyrka
2. Framtidens jobb
3. Välfärd och kvalitet för alla
4. Grön stad i rörelse
5. Kultur och kreativitet ger kraft
6. En effektiv och kreativ kommunal organisation

I årets uppföljning av kommunfullmäktiges mål visar 15 indikatorer att utvecklingen går åt rätt håll. 21 indikatorer visar att utveckling varken är positiv eller negativ, medan 3 går åt fel håll och 2 inte går att bedöma.

Så bedömer vi utvecklingen för kommunfullmäktiges mål

När vi bedömer utvecklingen för de indikatorer som vi använder för att följa upp målen utgår vi i de flesta fall från hur förändringen sett ut de senaste fyra åren. I vissa fall har vi bra mått, i andra inte och ibland saknar vi aktuella uppgifter. Därför redovisar vi resultat från tidigare år för vissa av indikatorerna. Vi jämför också några av indikatorerna med hur det ser ut i Stockholms län. Det kan då se ut som att utvecklingen går åt rätt eller fel håll, även om utvecklingen i Botkyrka inte går åt något särskilt håll.

Förutom jämförelser med länet och resultat från tidigare år utgår flera av våra indikatorer från medborgarundersökningen. Det är en urvalsundersökning som ger oss en fingervisning om hur Botkyrkaborna uppfattar både Botkyrka som plats och som organisation.

Eftersom vissa indikatorer visar på stora svängningar mellan olika år kan det vara svårt att dra några slutsatser om utvecklingen. Det är då mer givande att se på mönster utifrån stadsdelar och kön. Inom flera områden är skillnaderna stora mellan kvinnor och män och våra stadsdelar. Exempel på sådana områden är hälsa, arbete och inkomst.

Utvecklingen för 15 indikatorer går åt rätt håll

Utvecklingen för 21 indikatorer är varken positiv eller negativ

Utvecklingen för 3 indikatorer går åt fel håll

Utvecklingen för 2 indikatorer går inte att bedöma

Foto: Tobias Fischer

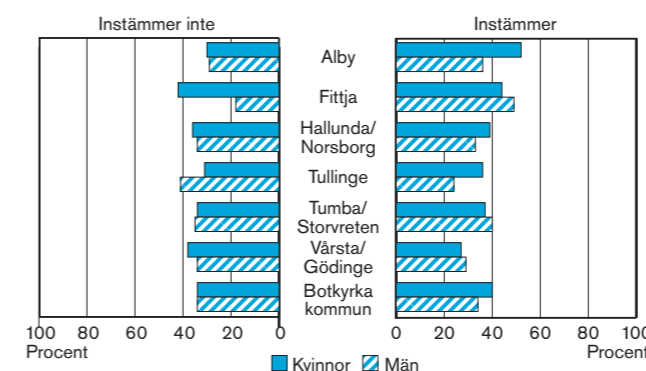
Målområde: Medborgarnas Botkyrka

Mål 1: Botkyrkaborna är mer delaktiga i samhällsutvecklingen

Tecken på att Botkyrkaborna blir mer delaktiga i samhällsutvecklingen är svaga. De faktorer vi mäter visar inte att engagemanget ökar i någon högre grad.

Indikator 1:1 Andelen medborgare som upplever att de kan vara med och påverka i kommunala frågor som intresserar dem.

Källa: Medborgarundersökningen 2016

Utvecklingen är svagt positiv

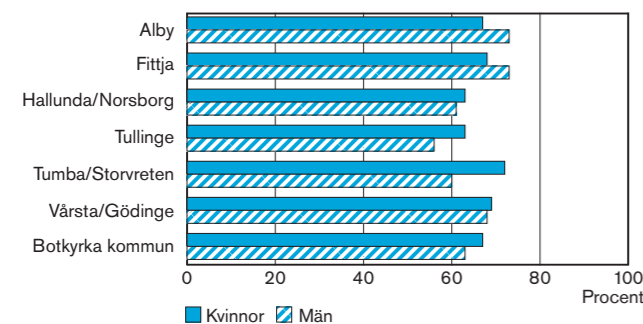
Närmare fyra av tio Botkyrkabor tycker att de kan påverka i kommunala frågor som intresserar dem. Variationen mellan olika stadsdelar är stor – 52 procent av kvinnorna i Alby och 24 procent av männen i Tullinge tycker att de kan vara med och påverka. Det är också inom dessa stadsdelar som skillnaden mellan kvinnor och mäns uppfattning är störst. I Tullinge och Tumba har andelen nöjda ökat mest under de senaste två åren, men från en låg nivå.

Många kommuner har låga värden på den här typen av frågor. Trots att möjligheterna att delta och påverka i kommunala frågor har utvecklats och blivit fler, sker inga stora förändringar av Botkyrkabornas upplevelse av delaktighet. En stor del av Botkyrkaborna känner heller inte till de möjligheter som finns att påverka i kommunen.

År	2013	2014	2015	2016
Procent	33	32	36	37

Indikator 1:2 Invånare som har vänner i en annan kommundel

Källa: Medborgarundersökningen 2016

År	2013	2014	2015	2016
Procent	71	73	68	65

Utvecklingen är negativ

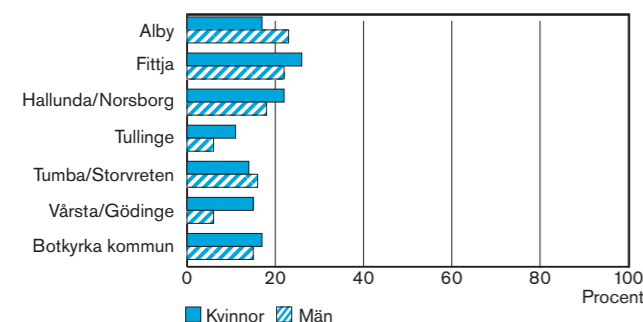
Insatser som ökar samhörigheten i kommunen är viktiga. Att mäta var Botkyrkaborna har sina vänner ger en uppfattning om samhörigheten mellan kommunens stadsdelar. Andelen som har vänner i någon annan stadsdel än den egna har minskat de senaste åren, och är 65 procent 2016. Få invånare i Alby, Fittja eller Hallunda/Norsborg har vänner i Tullinge och Vårsta/Gödinge och omvänt. Mönstren är tydliga och vi ser ingen förändring över åren. Skillnaden mellan kvinnor och män i kommunen som helhet är liten. Inom stadsdelarna är skillnaden störst i Tumba/Storvreten, där fler kvinnor än män har vänner i en annan stadsdel än den egna.

Mål 2: Botkyrkaborna har mer jämställda och jämlika förutsättningar och möjligheter

Tecknen på mer jämställda och jämlika förutsättningar är svaga. Ojämligheter i barns uppväxtvillkor, i kvinnors och mäns ekonomi och diskriminering på arbetsmarknaden kvarstår.

Indikator 2:1 Invånare som upplever att de utsätts för diskriminering

Källa: Medborgarundersökningen 2016

År	2013	2014	2015	2016
Procent	15	14	13	17

Utvecklingen är negativ

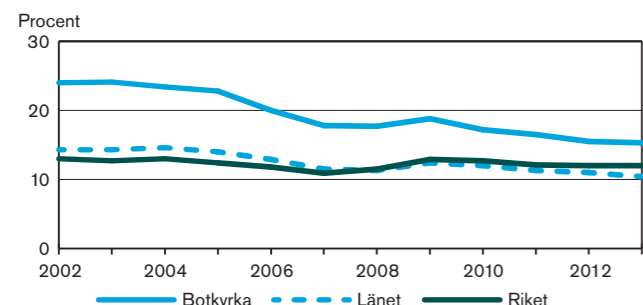
I 2016 års medborgarundersökning svarade 17 procent att de under det senaste året upplevt att de blivit diskriminerade någonstans eller någon gång. Det är en ökning med fyra procentenheter jämfört med 2015. Ser vi över en längre tid pekar inte utvecklingen åt rätt håll.

I årets undersökning syns ingen större skillnad mellan olika diskrimineringsgrunder. Det vanligaste sammanhanget man upplevt att man blivit diskriminerad är arbetslivet följt av vården, men svaren visar också att man upplever diskriminering i skolan och i kontakt med kommunen.

Vi behöver fortsätta vårt arbete med att säkerställa att ingen blir diskriminerad i mötet med kommunen. Vi behöver också fortsätta arbeta med frågan både lokalt och regionalt.

Indikator 2:2 Ekonomisk utsatthet bland barn.

Källa: Statistiska centralbyrån och Rädda Barnen

År	2010	2011	2012	2013
Procent	17	17	16	15

Utvecklingen går åt rätt håll

Utvecklingen går stadigt åt rätt håll. Tydligast syns det om vi tittar ännu längre bak i tiden. Under den senaste tioårsperioden 2004–2013 har andelen barn i Botkyrka som bor i ekonomiskt utsatta hushåll minskat från 24 till 15 procent. Botkyrka har fortfarande en av de största andelarna i landet, men skillnaden i förhållande till länet och riket har minskat.

En orsak kan vara att antalet barn ökat mer i våra mer välmående områden än i de mer ekonomiskt utsatta. Samtidigt har inkomsterna ökat mer i vissa delar av våra miljonprogramsområden än i motsvarande områden i landet. En orsak till barnfattigdom är föräldrarnas låga inkomster, så det är avgörande att andelen som har arbete ökar bland både kvinnor och män.

De senaste uppgifterna från Rädda Barnen är från 2013. Barnombudsmannen tar fram liknande statistik, och deras uppgifter från 2014 visar på en fortsatt minskning av andelen barn som bor i ekonomiskt utsatta hushåll.

Indikator 2:3 Uppmått tillgänglighet till den fysiska miljön i de lokaler där kommunen bedriver verksamhet**Utvecklingen går inte att bedöma**

Botkyrka kommun är ansluten till Västra Götalandsregionens tillgänglighetsdatabas – ett verktyg för uppföljning av kommunens arbete med tillgänglighet till den fysiska miljön. Tekniska förvaltningen ansvarar för databasen, men alla förvaltningar har ett ansvar för att öka tillgängligheten inom sina verksamheter.

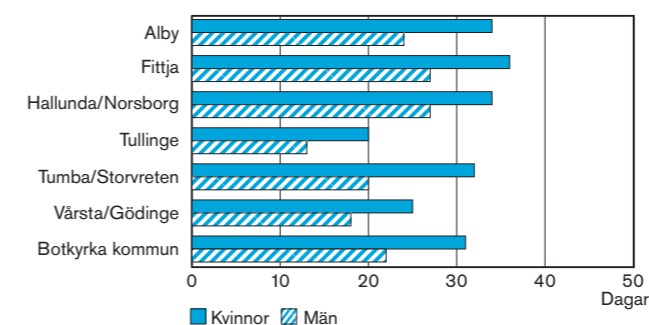
Eftersom arbetet med tillgänglighetsdatabasen har avstannat, saknar vi kompletta uppgifter om tillgängligheten i den fysiska miljön. Nu finns en samordnare på plats, som är på väg att bygga upp en strukturerad organisation för det här arbetet.

Mål 3: Botkyrkaborna är friskare och mår bättre

Botkyrkabornas hälsa utvecklas positivt men skillnaderna mellan olika socioekonomiska grupper är fortfarande stora. Det är också stora skillnader mellan män och kvinnor.

Indikator 3:1 Ohälsotal 2015

Källa: Statistiska centralbyrån

År	2012	2013	2014	2015
Dagar	25	25	26	26

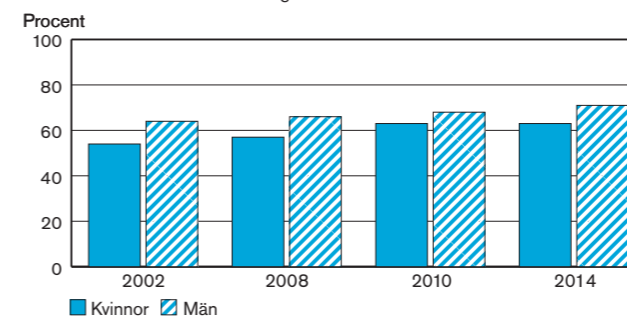
Utvecklingen är varken positiv eller negativ

Indikatorn mäter antalet sjukdagar och gäller de Botkyrka som har eller haft arbete. Mellan 2010 och 2015 är antalet sjukdagar i princip oförändrat. Generellt har män färre sjukdagar än kvinnor. Inom gruppen yngre kvinnor (20-34 år) har en kraftig ökning av ohälsotalen skett. Klyftorna finns kvar mellan olika delar av regionen och mellan våra stadsdelar.

Skillnader i utbildning, arbete och ekonomi är viktiga förklaringar till skillnader i hälsa mellan kvinnor och män och mellan våra stadsdelar.

Indikator 3:2 Självskattad hälsa

Källa: Stockholms läns landsting

År	2002	2006	2010	2014
Procent	59	63	67	67

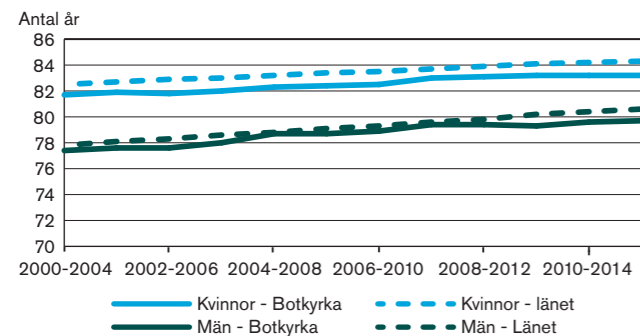
Utvecklingen går åt rätt håll

Den självskattade hälsan har under de senaste åren förbättrats i Botkyrka, och närmar sig genomsnittet för länet. I den senaste mätningen uppgav 63 procent av kvinnorna och 71 procent av männen att de har god eller mycket god hälsa. Samtidigt är det en bit kvar till genomsnittet för länet, där 72 procent av kvinnorna och drygt 77 procent av männen uppgav att de har god hälsa.

Om vi dessutom tar hänsyn till socioekonomisk bakgrund, blir det tydligt att skillnaderna är stora inom gruppen kvinnor respektive gruppen män. De som har lägre utbildning har sämre hälsa.

Indikator 3:3 Medellivslängd

Källa: Statistiska centralbyrån

Utvecklingen går åt rätt håll

Medellivslängden har ökat under många år för både kvinnor och män i Botkyrka och resten av Sverige. Generellt sett har förbättringen varit större för män än för kvinnor, vilket gör att männens medellivslängd börjar närma sig kvinnornas. Medellivslängden i Botkyrka är något lägre än länet, men för männen är den i nivå med riket och nästan i nivå med länet.

Återstående medellivslängd vid födelsen

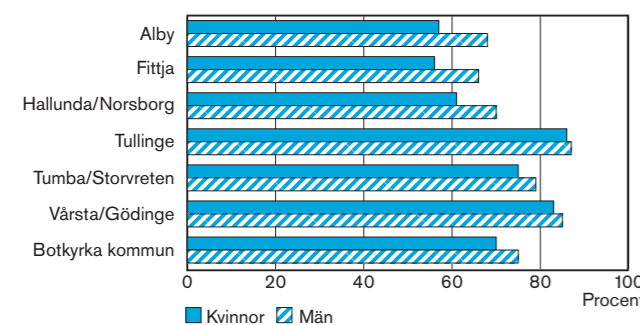
År	2003-2007	2007-2011	2010-2014	2011-2015
Kvinnor	82,0	83,0	83,2	83,2
Män	78,0	79,4	79,6	79,7

Målområde: Framtidens jobb**Mål 4: Fler Botkyrkabor kan försörja sig på eget arbete och företagande**

Långsamt ökar Botkyrkabornas möjligheter att få arbete eller starta företag, men skillnaderna mellan olika grupper är fortfarande stora. Skillnaderna i inkomst är stora och de växer.

Indikator 4:1 Förvärfrekvens för åldersgruppen 20–64 år, 2015.

Källa: Statistiska centralbyrån

Utvecklingen går åt rätt håll

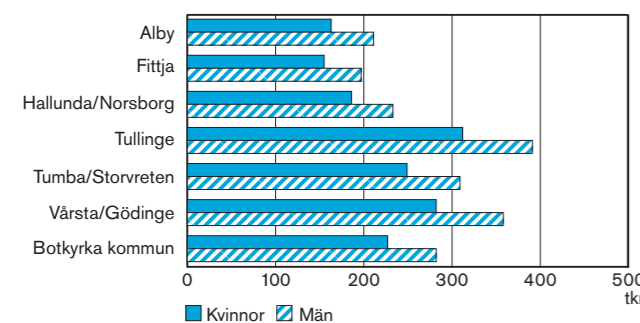
Arbete har avgörande betydelse för ekonomi, hälsa och delaktighet i samhället. Sysselsättningen på närmare 73 procent har ökat något för varje år under de senaste åren. Botkyrka följer utvecklingen i länet, men på en lägre nivå.

Skillnaderna i andelen invånare som har arbete är stora mellan våra stadsdelar, och kvinnors förvärfrekvens är lägre än mäns. Förvärfrekvensen bland kvinnor i åldrarna 20–64 år var 2015 som lägst i Fittja och Alby med 56 respektive 57 procent. Högst förvärfrekvens hade männen i Tullinge med 87 procent, tätt följt av kvinnorna i Tullinge med 86 procent.

År	2012	2013	2014	2015
Procent	71,6	71,6	72,2	72,8

Indikator 4:2 Sammanräknad förvärfrekvens för åldersgruppen 20–64 år, 2014 (medelinkomst, tkr).

Källa: Statistiska centralbyrån

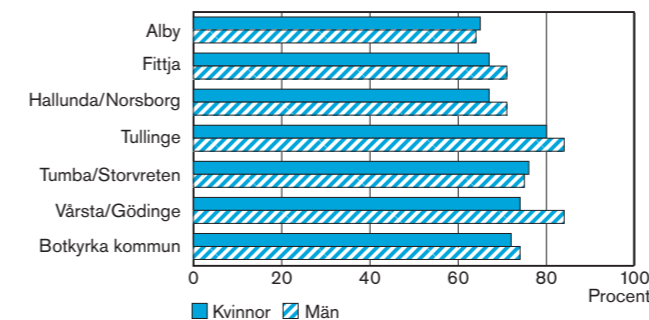
Utvecklingen går åt rätt håll

Totalt sett har Botkyrkaborna lägre inkomster än genomsnittet för länsborna, och inkomsterna ökar något långsammare. Även om utvecklingen i Botkyrka går åt rätt håll, är inkomstskillnaderna mellan stadsdelarna stora och de ökar. I alla stadsdelar har kvinnorna en betydligt lägre inkomst än männen.

År	2011	2012	2013	2014
Tkr	238,9	243,5	249,0	255,0

Indikator 4:3 Andelen unga Botkyrkabor som studerar eller arbetar

Källa: Statistiska centralbyrån

Utvecklingen är varken positiv eller negativ

Andelen unga Botkyrkabor i åldern 20–24 år som studerar eller arbetar var 83 procent 2013 och 2014. Utvecklingen visar ingen tydlig trend över tid, men samtidigt släpar statistiken efter och missar det senaste årets minskning av ungdomsarbetslösheten.

År	2011	2012	2013	2014
Procent	83	83	84	-
Procent	-	-	73*	73*

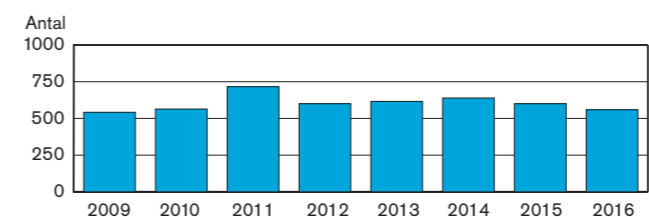
* Statistiska centralbyrån har ändrat definitionen av vad som räknas som studier och arbete.

Mål 5: Botkyrka attraherar fler företag, särskilt inom miljö, hälsa och kreativa näringar

Företagandet i kommunen utvecklar sig i takt med regionens utveckling. Våra profilbranscher har ännu inte tagit några avgörande steg mot större marknadsandelar.

Indikator 5:1 Antalet nya företag

Källa: UC

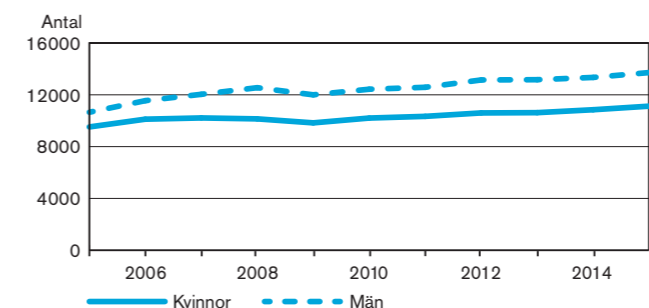
Utvecklingen är varken positiv eller negativ

De finns drygt 6 000 arbetsställen i Botkyrka. Utvecklingen av nystartade företag har varierat över tid, men har under de senaste åren hållit sig på en nivå runt 600. Botkyrkas andel av länets nyföretagande är cirka 3 procent.

År	2013	2014	2015	2016
Antal	600	639	600	559

Indikator 5:2 Antalet sysselsatta i kommunen

Källa: Statistiska centralbyrån

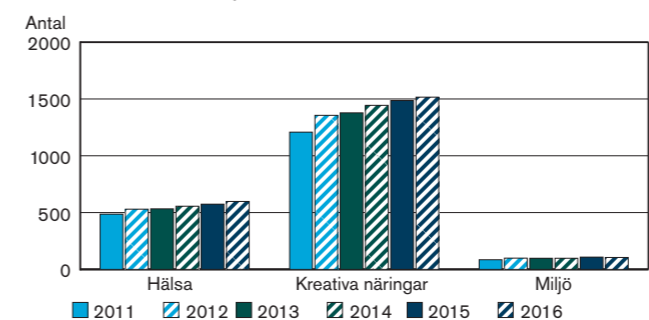
Utvecklingen går åt rätt håll

År 2015 var det totala antalet arbetstillfällen i kommunen 24 840, fördelade på 55 procent män och 45 procent kvinnor. Botkyrka har drygt 2 procent av länets arbetstillfällen och utvecklingen här följer länets utveckling. För att öka antalet arbetstillfällen måste vi fortsätta skapa förutsättningar för nya etableringar och stödja näringslivet.

År	2012	2013	2014	2015
Antal	23 748	23 787	24 189	24 840

Indikator 5:3 Antalet arbetsställen inom våra prioriterade branscher

Källa: Statistiska centralbyrån

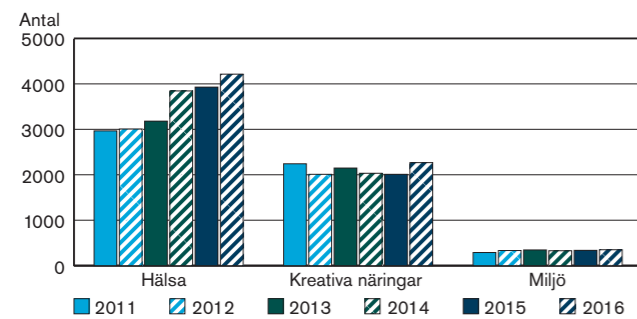
Utvecklingen går åt rätt håll

Inom miljö, hälsa och kreativa näringar fanns det 2 219 arbetstillfällen år 2016. Det är en ökning med drygt 200 arbetstillfällen sedan 2013. Jämfört med länet behåller kommunen sin andel i respektive bransch.

År	2013	2014	2015	2016
Antal	2 009	2 098	2 168	2 219

Indikator 5:4 Antalet sysselsatta inom våra prioriterade branscher

Källa: Statistiska centralbyrån

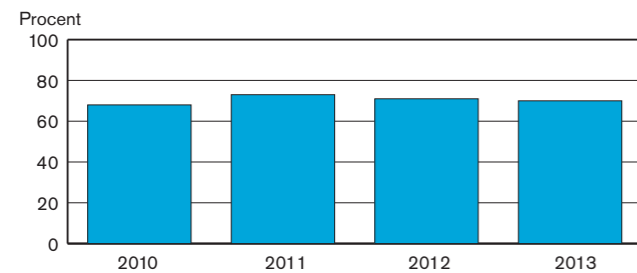
Utvecklingen går totalt sett åt rätt håll

Antalet sysselsatta inom miljö, hälsa och kreativa näringar ökar och 2016 var 6 831 personer sysselsatta inom dessa branscher. Det är en ökning med 1 157 personer jämfört med 2013. Ökningen har skett så gott som uteslutande i hälsobranschen. Vi har cirka 1,8 procent av länets arbetstillfällen i dessa branscher, en andel som är relativt stabil över tid.

År	2013	2014	2015	2016
Antal	5 674	6 206	6 276	6 831

Indikator 5:5 Andel företag som uppger att de fått ett gott bemötande från kommunen

Källa: Stockholm Business Alliance

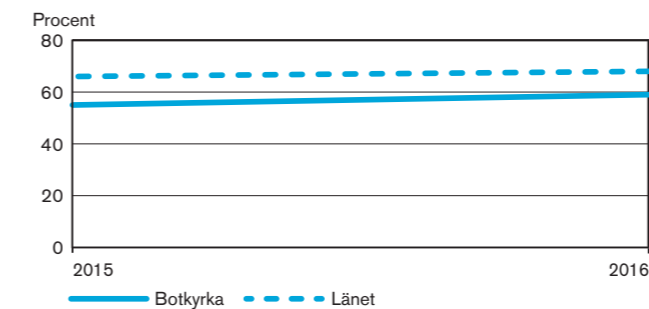
Utvecklingen är varken positiv eller negativ

Efter 2013 redovisas inga separata uppgifter om bemötande. Numera ingår detta som en del i nöjd kund-index (NKI), som fångar upp synpunkter och identifierar möjliga förbättringsområden. I undersökningen ingår fem myndighetsområden: bygglov, markupplåtelse, miljötillsyn, brandtillsyn och serveringstillstånd/tillsyn. I 2015 års mätning hade kommunen ett NKI på 66, vilket är i nivå med tidigare mätningar.

År	2010	2011	2012	2013
Procent	68	73	71	70

Indikator 6:2 Andel av kommunens gymnasieungdomar som fullföljt sin gymnasieutbildning vid 20 års ålder

Källa: Skolverket

Utvecklingen är varken positiv eller negativ

Andelen varierar mellan åren med någon procentenhet upp eller ner, men skillnaden mellan Botkyrka och resten av länet är fortfarande stor. Vi har ingen uppdelning på stadsdelar och kön.

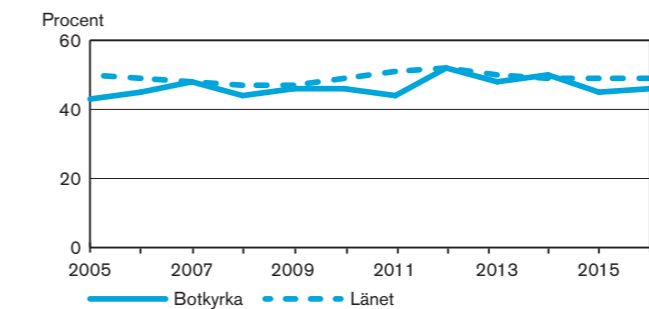
I dag är en fullföljd gymnasieutbildning i praktiken ett krav för att komma in och få fotfäste på arbetsmarknaden. Det är därför viktigt med kraftfulla insatser för att fånga upp och stödja unga som riskerar att hoppa av gymnasiet i förtid. Det är också viktigt med väl fungerande vuxenutbildning, så att ungdomarna senare kan skapa förutsättningar för sitt arbetsliv.

År	2015	2016
Procent	55	59

Skolverket har från och med 2015 bytt mätmetod för genomströmning på gymnasiet.

Indikator 6:3 Andel av kommunens gymnasieungdomar som övergått till högskolestudier inom tre år

Källa: Skolverket

Utvecklingen är varken positiv eller negativ

Ingen tydlig utveckling syns för andelen gymnasieungdomar som börjar på högskolan inom tre år. I Botkyrka är skillnaderna mellan åren större än i länet. Högre studier blir allt viktigare för att få goda villkor på arbetsmarknaden. Indikatorn är inte möjlig att dela upp på kön, men statistik för hela landet visar att andelen kvinnliga högskolestudenter är större än manliga.

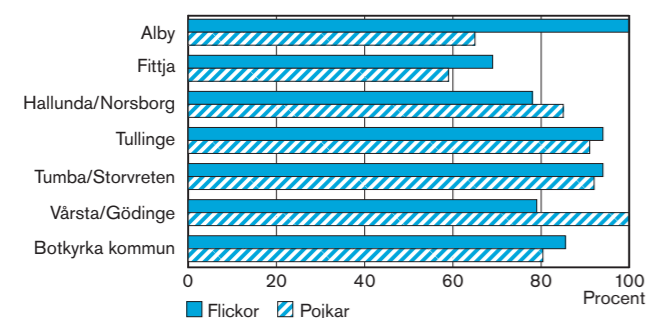
År	2013	2014	2015	2016
Procent	48	50	45	46

Målområde: Välfärd och kvalitet för alla**Mål 6: Kunskapsresultaten förbättras och skillnader beroende på kön och social bakgrund minskar**

Skolresultaten för Botkyrkas ungdomar varierar mellan kön, årskullar och stadsdelar. Jämfört med länet ligger vi på en lägre nivå, men skillnaderna ökar inte. Med hänsyn till social bakgrund har många av Botkyrkas unga goda resultat.

Indikator 6:1 Andel grundskoleelever med behörighet till gymnasieskolan

Källa: Skolverket

Utvecklingen är varken positiv eller negativ

Indikatorn visar behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram. Botkyrka ligger närmare åtta procentenheter under länsgenomsnittet, men de senaste åren har skillnaden minskat.

Orsakerna är olika socioekonomiska faktorer, bland annat föräldrarnas utbildningsbakgrund, och att en stor andel av eleverna är nyanlända eller har kommit till Sverige sent under grundskoletiden. Vi behöver fortsätta att höja kvaliteten, bland annat genom att bättre möta varje barns individuella behov oavsett bakgrund och tidigare erfarenheter.

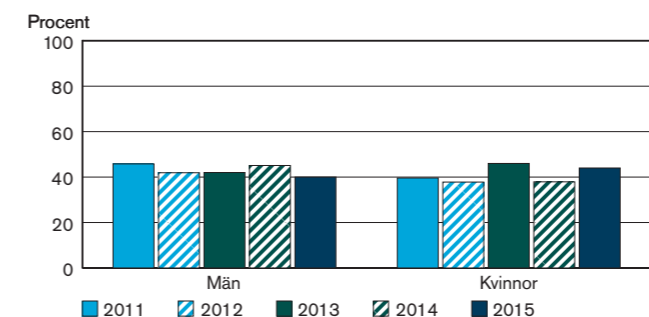
År	2013	2014	2015	2016
Procent	81	79	80	83

Mål 7: Botkyrkas äldre lever ett mer aktivt liv och får den vård och omsorg de behöver

Ökad livslängd och ökad hälsa bidrar till fler aktiva år på äldre dar. De äldres känsla av trygghet har inte förbättrats, även om det finns variationer mellan kön och stadsdelar.

Indikator 7:1 Andel invånare över 65 som upplever att det är tryggt att åldras i Botkyrka

Källa: Medborgarundersökningarna 2016

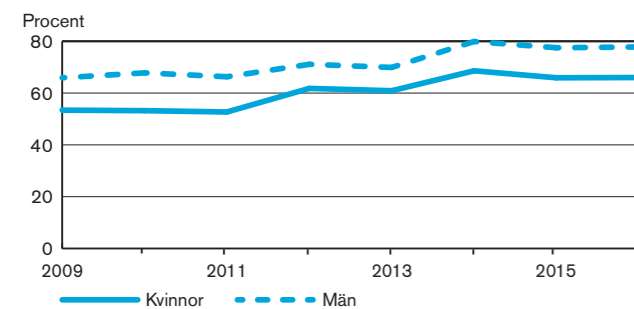
Utvecklingen är varken positiv eller negativ

44 procent av kvinnorna och 40 procent av männen över 65 år tycker att det är tryggt att åldras i Botkyrka. Andelen har inte förändrats mycket mellan åren och skillnaderna mellan kvinnor och män är små.

År	2013	2014	2015	2016
Procent	40	44	42	42

Indikator 7:2 Andel invånare över 80 som klarar sig utan hemtjänst eller särskilt boende

Källa: Vård- och omsorgsförvaltningen

Utvecklingen går åt rätt håll

Det senaste året har andelen äldre som klarar sig utan hemtjänst eller särskilt boende ökat. Av de cirka 2 500 Botkyrkabor som är över 80 år är det 71 procent som klarar sig utan hemtjänst och särskilt boende. Av de som har stöd från kommunen har 56 procent stöd i form av hemtjänst och 44 procent har plats i särskilt boende. I beräkningen av andelen personer med hemtjänst ingår inte de personer som endast har trygghetslarm, matlådor eller max två timmars insats.

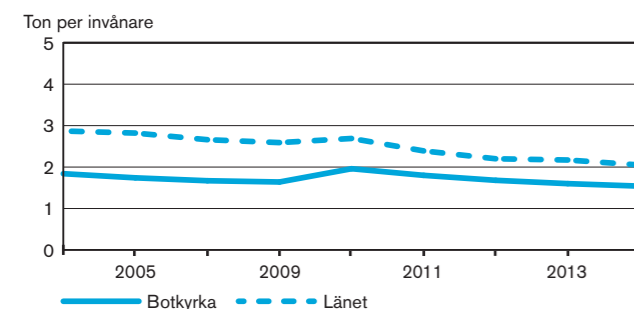
År	2013	2014	2015	2016
Procent	65	73	71	71

Målområde: Grön stad i rörelse**Mål 8: Fler företag och hushåll är fossilbränsle fria och energieffektiva**

Utvecklingen går åt rätt håll då fler företag och hushåll använder fossilfri energi, även om det går långsamt.

Indikator 8:1 Utsläpp av koldioxid per invånare

Källa: RUS

Utvecklingen går åt rätt håll

Utsläppen av växthusgaser minskar både i länet och i Botkyrka. Botkyrka har en lägre utsläppsnivå per invånare än genomsnittet för länet.

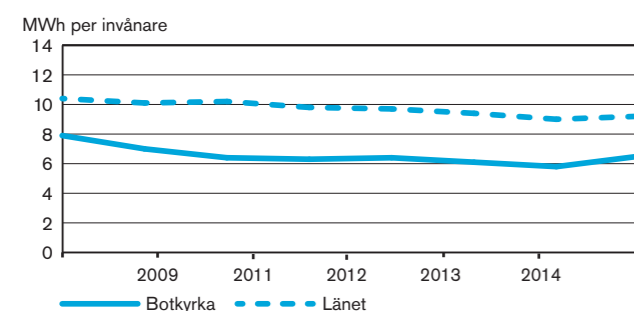
Arbetet med att göra det lättare för kommuninvånarna att leva klimatsmart behöver fortsätta och arbetet för ett hållbart resande behöver intensifieras. Genom satsningar på nya cykelbanor och snöröjning blir det lättare att gå eller cykla än att välja bilen.

RUS gör årligen retroaktiva uppdateringar, vilket gör att tidigare års uppgifter har justerats.

År	2011	2012	2013	2014
Ton per invånare	1,8	1,68	1,60	1,54

Indikator 8:2 Totala elinköp per invånare

Källa: Statistiska centralbyrån

Utvecklingen går åt rätt håll

Botkyrkaborna använde 6,5 MWh el per invånare 2015. Det är 2,7 MWh mindre än den genomsnittliga länsbon.

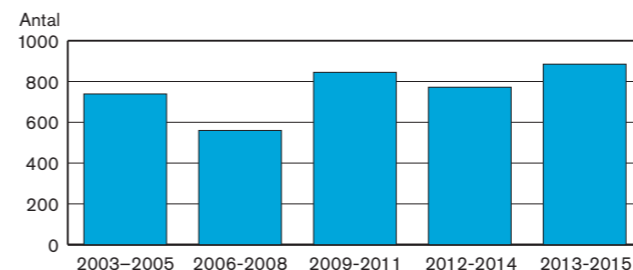
År	2012	2013	2014	2015
MWh per invånare	6,4	6,1	5,8	6,5

Mål 9: I Botkyrka byggs fler attraktiva bostäder för ökad variation och mer levande stadsmiljöer

Ett ökat intresse från byggherrar, en stor efterfrågan och en god planberedskap visar att utvecklingen just nu går åt rätt håll.

Indikator 9:1 Antal färdigställda nya bostäder i Botkyrka

Källa: Statistiska centralbyrån

Utvecklingen går åt rätt håll

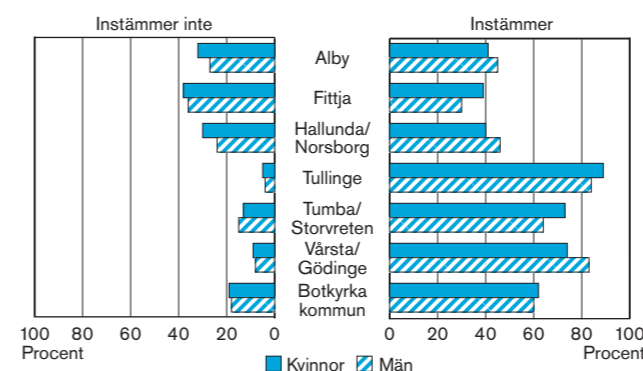
Antalet nybyggda bostäder redovisas för treårsperioder. Det är en eftersläpning i statistiken, så en årlig redovisning är därför missvisande. Mellan 2001 och 2015 har det sammantaget byggts cirka 245 bostäder per år i Botkyrka. För perioden 2013-2015 har närmare 300 nybyggda bostäder färdigställts per år, jämfört med drygt 10 000 bostäder per år i länet. Det innebär att Botkyrka stått för knappt 3 procent av länets nybyggnation.

Stockholms län har en stor inflyttning och behovet av nya bostäder är stort. Vi har god planberedskap för att bygga fler bostäder och i snabbare takt. Intresset från byggherrar att bygga i Botkyrka ökar, vilket ger förhoppningar om ett ökat bostadsbyggande framöver.

År	01-03	04-06	07-09	10-12	13-15
Antal	804	677	523	778	885

Indikator 9:2 Andel invånare som uppger att de kan rekommendera en vän att flytta till sitt bostadsområde

Källa: Medborgarundersökningarna 2016

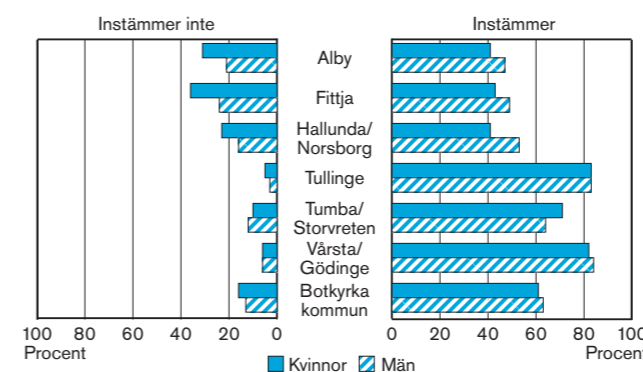
Utvecklingen är varken positiv eller negativ

Medborgarundersökningen 2016 visade att 61 procent av Botkyrkaborna kunde rekommendera en vän att flytta till sitt bostadsområde. Andelen positiva har varierat mellan åren, och det är stora skillnader mellan våra stadsdelar – från 86 procent i Tullinge till 37 procent i Fittja. Jämför vi svaren från män och kvinnor ser vi att fler kvinnor än män i Fittja och i Tumba/Storvreten säger att de kan rekommendera en vän att flytta till sitt bostadsområde – en skillnad på 9 procentenheter. I Vårsta/Grödinge och Hallunda/Norsborg är det omvänt. I övriga stadsdelar är skillnaderna mellan könen mindre.

År	2013	2014	2015	2016
Procent	64	61	64	61

Indikator 9:3 Andel invånare som upplever att det är tryggt att leva i deras närområde

Källa: Medborgarundersökningarna 2016

Utvecklingen är varken positiv eller negativ

Andelen personer som instämmer i påståendet "det är tryggt att bo och leva i min kommun" har varit relativt stabil under de senaste åren. Störst trygghet upplever Botkyrkaborna i Tullinge och Vårsta/Grödinge medan boende i Alby, Fittja och Hallunda/Norsborg är minst trygga. I Hallunda/Norsborg är skillnaden mellan kvinnor och män störst. I Tumba/Storvreten upplever männen större otrygghet än kvinnorna, medan det i Tullinge inte är någon skillnad. I övriga stadsdelar är tryggheten större bland män.

År	2013	2014	2015	2016
Procent	60	57	57	61

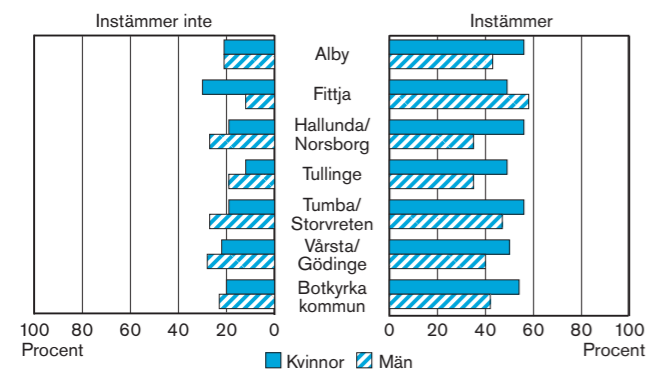
Målområde – Kultur och kreativitet ger kraft

Mål 10: Kommunen stimulerar kreativitet och entreprenörskap

Kommunens satsningar har ännu inte lämnat några avgörande avtryck i kommuninvånarnas uppfattning om att kommunen stimulerar till kreativitet och entreprenörskap.

Indikator 10:1a Botkyrka är en bra kommun för att starta olika verksamheter till exempel föreningar och företag

Källa: Medborgarundersökningen 2016

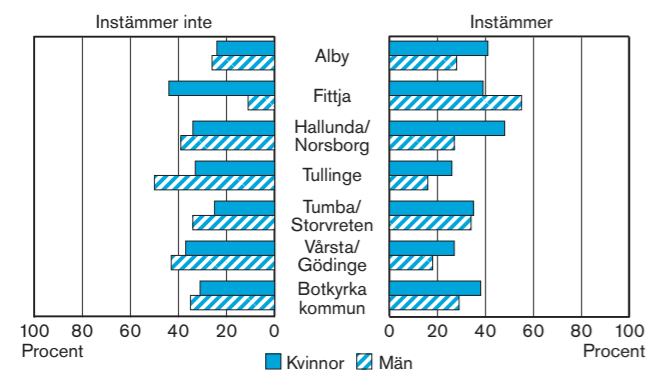

För att ta reda på om kommunen stimulerar till kreativitet och entreprenörskap tar vi hjälp av två påståenden i medborgarundersökningen. För det första "Botkyrka är en bra kommun för att starta olika verksamheter, till exempel föreningar och företag" och för det andra "Botkyrka är en plats där det är lätt att genomföra nya idéer och initiativ".

År	2013	2014	2015	2016
Procent	43	43	46	48

Indikator 10:1b Botkyrka är en plats där det är lätt att genomföra nya idéer och initiativ

Källa: Medborgarundersökningen 2016

Utvecklingen är varken positiv eller negativ

Eftersom det är många som svarat "vet ej" på de båda påståendena är det svårt att tolka resultatet, men vi kan ändå konstatera en förbättring bland de som svarat. Uppfattningarna skiljer sig mellan våra stadsdelar och mellan kvinnor och män. Botkyrkabor i Fittja är mer positiva, medan Botkyrkabor i Tullinge och Grödinge/Vårsta är mer negativa. Kvinnorna är mer positiva än männen i alla stadsdelar utom i Fittja, där männen är mer positiva.

År	2013	2014	2015	2016
Procent	29	28	34	34

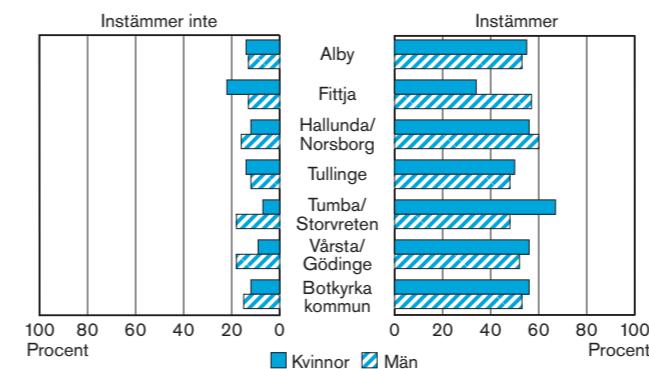
Foto: Tobias Fischer

Mål 11: Fler Botkyrkabor har möjlighet att uppleva och skapa kultur

Utvecklingen är svagt positiv. Många Botkyrkabor ser möjligheter att utöva sina fritidsintressen i Botkyrka.

Indikator 11:1 Andelen invånare som är nöjda med kulturutbudet i Botkyrka.

Källa: Medborgarundersökningarna 2016

År	2013	2014	2015	2016
Procent	54	53	56	54

Utvecklingen är varken positiv eller negativ

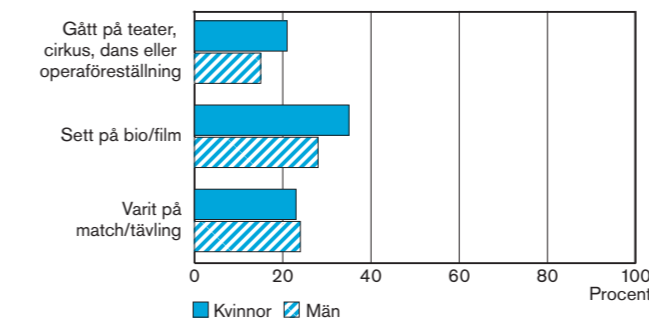
Nästan sju av tio Botkyrkabor är nöjda med möjligheterna att utöva sina fritidsintressen i kommunen. Mest nöjda är Botkyrkaborna med tillgången till naturområden. Drygt hälften är nöjda med tillgången på kulturevenemang i Botkyrka. Mest nöjda är kvinnorna i Tumba/Storvreten och minst nöjda är kvinnorna i Fittja. Det är också kvinnorna i Fittja som visar den största förändringen – 2015 svarade 59 procent att de var nöjda och 2016 hade andelen nöjda minskat till 34 procent.

Ungefär hälften av Botkyrkaborna har under det senaste året gått på teater, cirkus, dans, opera, bio eller idrottstävling som åskådare. Det är skillnad mellan mäns och kvinnors val av aktivitet. Män går i större utsträckning på sportevenemang, medan kvinnor oftare går på kulturevenemang och bio.

I en storstadsregion är utbudet stort och mycket av behovet tillfredsställs i angränsande kommuner och Stockholms stad.

Indikator 11:2 Andel invånare som har deltagit i kulturaktiviteter i Botkyrka*

Källa: Medborgarundersökningen 2016

År	2013	2014	2015	2016
Procent	52	51	48	48

* Deltagit i någon av aktiviteterna ovan.

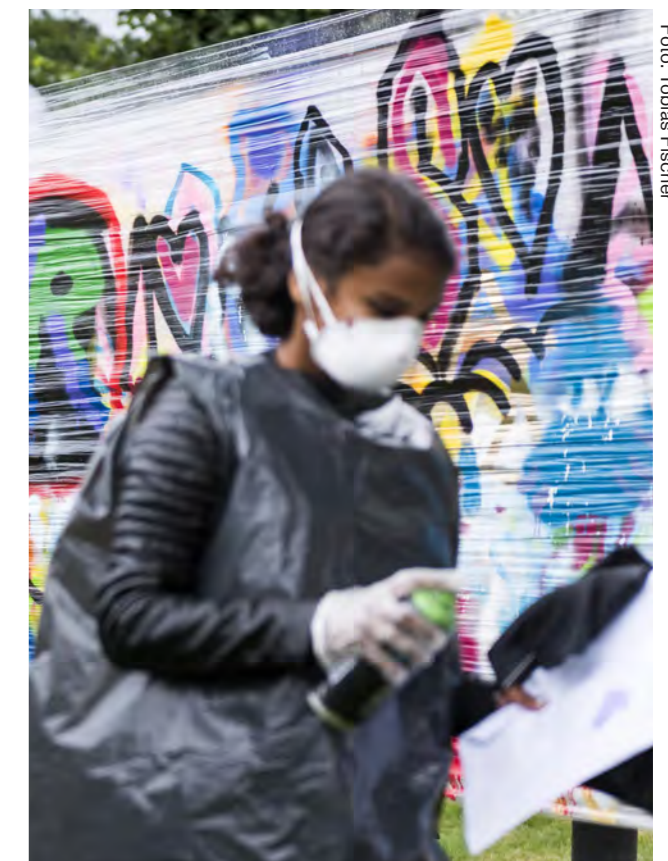

Foto: Tobias Fischer

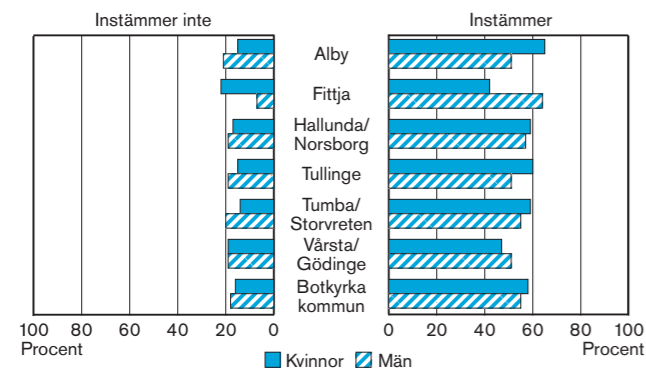
Målområde: En effektiv och kreativ kommunal organisation

Mål 12: Effektiv organisation med ökad kvalitet och rätt kompetens

Den sammanvägda bedömningen är att ett fortsatt arbete krävs för att säkra en god ekonomisk utveckling, medborgarservice och kompetens.

Indikator 12:1 Invånare som upplever att de anställda ger dem ett bra bemötande

Källa: Medborgarundersökningen 2016

Utvecklingen är varken positiv eller negativ

56 procent av Botkyrkaborna tycker att kommunens anställda ger dem ett bra bemötande – en ökning jämfört med tidigare år. Minst nöjda är kvinnorna i Fittja, där 42 procent instämmer i att de får ett bra bemötande. Mest nöjda är kvinnorna i Alby, där 65 procent instämmer.

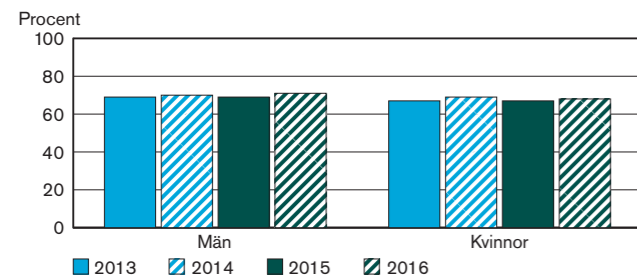
62 procent av Botkyrkaborna har haft kontakt med någon kommunal verksamhet under 2016.

Vårt arbete behöver inriktas mer på att öka medvetenheten om vikten av en god service på lika villkor för alla invånare. Detta oavsett om vi möter Botkyrkaborna öga mot öga, i ett mejl, brev, information eller ett telefonsamtal.

År	2013	2014	2015	2016
Procent	52	51	53	56

Indikator 12:2 Andel anställda som upplever att de har inflytande över sitt arbete

Källa: Medarbetarundersökningen 2016, indexområde delaktighet och inflytande

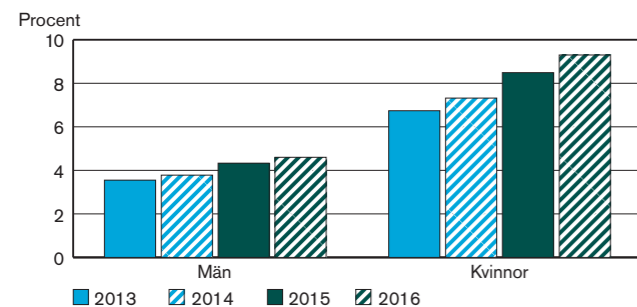
Utvecklingen är varken positiv eller negativ

Under de senaste åren har andelen anställda som enligt medarbetarundersökningen upplever att de har inflytande över sitt arbete varit relativt stabil. År 2016 upplevde 68 procent kvinnor och 71 procent män av de anställda att de hade inflytande över arbetet.

År	Kvinnor	Män	Alla
2013	67	69	67
2014	69	70	69
2015	67	69	68
2016	68	71	69

Indikator 12:3 Sjukfrånvaro för kommunens anställda

Källa: Kommunens beslutsstödsystem Hypergene.

Utvecklingen går åt fel håll

Sjukfrånvaron för de anställda i kommunen ökar. Detsamma gäller för länets kommuner. 2016 var sjukfrånvaron 8,2 procent – 1,1 procentenheter högre än länet. Både den korta och den långa sjukfrånvaron som ökar och ökningen gäller alla åldrar. För att vända trenden måste vi arbeta målinriktat med förebyggande insatser och aktivt stödja medarbetare till en snabb återgång i arbete.

År	2013	2014	2015	2016
Procent	6,0	6,5	7,5	8,2

Indikator 12:4 Andelen chefer med utländsk bakgrund

Källa: Statistiska centralbyrån och Kommunledningsförvaltningen

År	2013	2014	2015	2016
Procent	18	18	18	18

Utvecklingen är varken positiv eller negativ

Utvecklingen av andelen chefer med utländsk bakgrund har stått still på 18 procent under de senaste fyra åren. Skillnaden mellan män och kvinnor är marginell och motsvarar 0,3 procentenheter.

Indikator 12:5 Andelen deltidsanställda som önskar arbeta heltid

Källa: Kommunledningsförvaltningen

Utvecklingen går inte att bedöma

I april 2016 hade 639 personer en tillsvidareanställning på deltid. Av dessa anmälde 27 procent, 171 personer, att de vill ha en ökad sysselsättningsgrad. De flesta av dem arbetar inom vård- och omsorgsförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

Indikator 12:6 Andelen medarbetare som har tillsvidareanställning

Källa: Kommunens beslutsstödsystem Hypergene.

År	2013	2014	2015	2016
Procent	85	84	85	87

Utvecklingen är varken positiv eller negativ

Andelen medarbetare med tillsvidareanställning är drygt 87 procent och ingen större förändring har syns under de senaste fyra åren. Kvinnor har i något större utsträckning en tillsvidareanställning än män, en skillnad på drygt 2 procentenheter 2016.

Indikator 12:7 Resultat på en procent av skatteintäkterna

Källa: Kommunledningsförvaltningen

Utvecklingen är varken positiv eller negativ

Det ekonomiska resultatet för 2016 är 281 miljoner kronor. Det är ett resultat som ligger långt högre än målet. Det positiva resultatet beror till största del på exploateringsinkomster och markförsäljning. Med tanke på att kommunens intäkter sannolikt kommer att utvecklas svagt framöver, kan det bli svårt att nå målet under de närmsta åren. Vi behöver därför fortsatta strategier för att säkerställa en god ekonomisk hushållning och en resultatnivå som ger en rimlig utveckling av kommunens upplåning och räntekostnader.

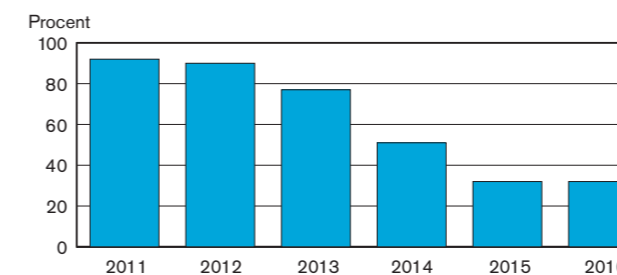
År	2013	2014	2015	2016
Procent	4,6	0,9	0,6	5,9

Mål 13: Fossilbränslefri kommunal organisation 2015

Utvecklingen går åt rätt håll och alla kommunens fordon kan drivas fossilbränslefritt.

Indikator 13:1 Kommunens inköp av fossilbränsle

Källa: Kommunledningsförvaltningen

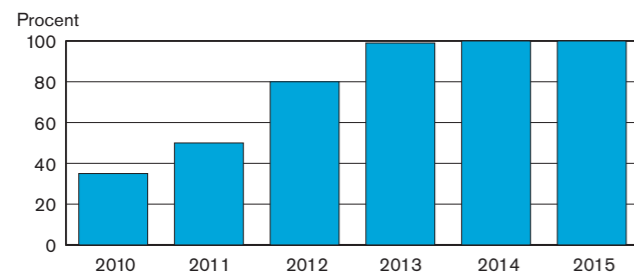
Utvecklingen går åt rätt håll

Utvecklingen går åt rätt håll men har planat ut. I april 2013 invigdes Botkyrkas första biogas pump i Fittja. Samtidigt har kommunen ställt om sina fordon till el, biogas och andra biobränslen. En bidragande orsak till att utvecklingen har stagnerat är att verksamheterna upplever att avståndet till biogas-pumpen i Fittja är för långt. Förhandlingar pågår om att få en biogas pump i Tumbaområdet.

År	2013	2014	2015	2016
Procent	77	51	32	32

Indikator 13:2 Andel fordon (personbilar och lätta lastbilar) för fossilbränslefria bränslen

Källa: Tekniska förvaltningen

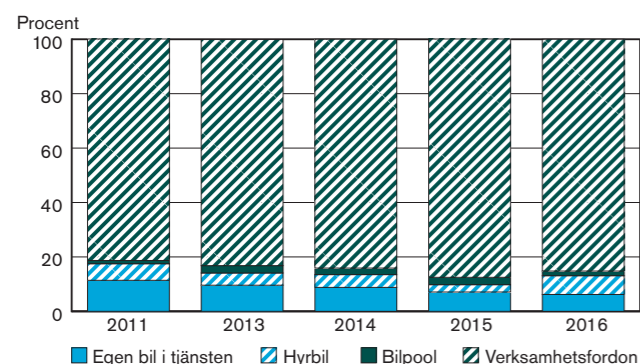
Utvecklingen går åt rätt håll

Alla kommunens personbilar och lätta lastbilar kan drivas fossilbränslefritt. Om våra anställda konsekvent tankar rätt bränsle i fordonen finns därmed förutsättningar att nå målet om en fossilbränslefri organisation.

År	2013	2014	2015	2016
Procent	80	99	100	100

Indikator 13:3 Bilpoolsandel av det totala antalet körda kilometer i tjänsten

Källa: Samhällsbyggnadsförvaltningen

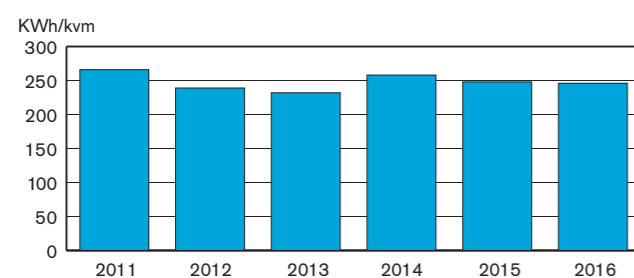
Utvecklingen är varken positiv eller negativ

Bilpoolsandelen av det totala antalet körda kilometer i tjänsten var 1,7 procent år 2016 – den lägsta nivån sedan 2011. De egna verksamhetsfordonen står för den dominerande andelen, 85 procent, av alla körda kilometer. Andelen som har registrerat en egen bil i tjänsten fortsätter minska, men hyrbil har ökat kraftigt och är också i nivå med 2011. Det totala antalet körda mil har ökat jämfört med tidigare år.

År	2013	2014	2015	2016
Procent	2,7	2,4	2,7	1,7

Indikator 13:4 Inköpt energi per kvadratmeter i kommunens fastigheter och anläggningar

Källa: Tekniska förvaltningen

Utvecklingen går åt rätt håll

Vår klimatpåverkan blir begränsad i och med att vi använder fjärrvärme för uppvärmning och grön el i övrigt. Uppgifterna om energiåtgång har korrigerats med hänsyn till skillnaden i utetemperatur, så kallad graddagskorrigering.

År	2013	2014	2015	2016
KWh/kvm	232	258	248	246

OMRÅDESPERSPEKTIVET I BOTKYRKA

Foto: One Eyed Ink

Botkyrkas stadsdelar har olika behov. Genom lokal områdesutveckling, dialog och samverkan anpassar vi vårt arbete till olika lokala behov.

I Botkyrka arbetar vi utifrån ett områdesperspektiv. Alby, Tumba-Grödinge, Fittja, Hallunda-Norsborg och Tullinge har var sin områdesgrupp med en lokal områdesutvecklare som hanterar frågor i respektive stadsdel. Områdesutveckling har en uppbyggd grundstruktur med många aktörer involverade, och har en viktig uppgift att samordna arbetet inom kommunens stadsdelar, förstärka den lokala demokratin och ge medborgarna förutsättningar att komma till tals. Alla har något att bidra med till hur vi kan lösa gemensamma utmaningar och utveckla våra stadsdelar, inte minst medborgarna själva.

Viktigt med kommunikation

Kommunikation är viktigt i områdesutveckling. Genom dialogforum, medborgarundersökningar och direktkontakt med aktörer i stadsdelen tar varje område fram både kortsiktiga och långsiktiga strategier och arbetsformer som möter stadsdelens behov. Under 2016 har dialogforum haft olika teman och arbetsätt, från förebyggande arbete mot extremism i Alby till utvecklingen av centrumområdet i Tullinge. I Fittja har man testat nya dialogformer genom att möjliggöra för medborgarna att träffa polisen på Fittja torg och samtala om trygghet.

I Alby och Fittja har områdesgrupperna tagit fram en informationsfolder som har delats ut till medborgarna. Foldern beskriver aktuella insatser och går ut med sin femte respektive första upplaga i stadsdelarna.

Barn och unga prioriteras

I Alby har demokratin varit i fokus och ett ungdomsråd har valts ut av eleverna i området. Albyrådet består idag av 13 engagerade ungdomar som tillsammans diskuterar samhällsfrågor i Alby. Områdesutvecklingen prioriterar insatserna efter det som behövs mest och flera projekt har handlat om att underlätta för unga flyktingar att komma in i samhället. Tumbas områdesgrupp har satsat på att barn och unga ska ha en meningsfull fritid, till exempel har man gett stöd till olika eftermiddagsverksamheter som dans, självförsvar och fotboll. Ett sextiotal ungdomar har varit engagerade under året.

Trygghetsfrågorna är en viktig del av områdesutvecklingen

Nattvandringen är ett viktigt stöd för trygghetsarbetet i stadsdelarna. Andra förebyggande åtgärder har varit aktiviteter för unga, satsningar på utemiljön och olika uppbyggnader i områdena, till exempel renoveringen av utemiljön utanför Musikhuset i Norsborg och intilliggande korsningen. Korsningen Mimers väg och Tomtbergavägen har gjort fritidsgården och Karsby International School till en tryggare plats för både barn och föräldrar. I Fittja har områdesgruppen tillsammans med polisen och civilsamhället satsat på att göra Fittja torg tryggare genom dialog och vuxennärvaro.

Pendla och bo: klimatsmarta val och trivsamt utemiljö

Botkyrka kommun har länge fokuserat på klimatfrågor och möjligheter för kommuninvånarna att göra mer klimatsmarta val. I Tullinge går man ett steg längre och fokuserar på hur boende i området ska kunna välja kollektivtrafiken framför bilen. Områdesgruppen i Tullinge för en dialog med SL för att analysera hur kollektivtrafiken bäst kan tillgodose de lokala behoven och stimulera det kollektiva åkandet.

I Fittja har man arbetat aktivt mot nedskräpning. I samarbete med Botkyrkabyggen och områdesgruppen har Fittjaskolans fritidsbarn plockat krossade glasflaskor och skärvorna har använts för att smycka betongen med mosaik. Temat har varit ”kärlek, fred och vänskap”.

I Botkyrka har vi en områdesgrupp i varje stadsdel. Områdesgrupperna ska bidra till en positiv utveckling i området genom dialog mellan Botkyrkaborna, kommunens förvaltningar, bolag och samarbetspartner. Alla områdesgrupperna har en handlingsplan som beskriver hur de ska arbeta under året, för att bidra till en hållbar utveckling i Botkyrka utifrån kommunens hållbarhetsutmaningar.

BOTKYRKA I JÄMFÖRELSE

I undersökningen Kommunernas kvalitet i korthet jämförs kommuner ur ett medborgarperspektiv. Sveriges kommuner och landsting (SKL) samlar sedan några år in och presenterar resultaten. I undersökningen 2016 deltog 250 av Sveriges 290 kommuner. De sammanlagt 40 mått som ingår i undersökningen ger tillsammans en översiktlig bild av kommunernas kvalitet. Botkyrka har varit med sedan 2010 och deltog i jämförelsen för sjunde gången 2016.

Måtten rör fem områden:

- tillgänglighet
- trygghet
- delaktighet och information
- effektivitet
- kommunen som samhällsutvecklare

De faktorer som ingår i undersökningen har stor spännvidd. Vissa mått belyser en enskild del av kommunens verksamhet, medan andra faktorer har ett mer övergripande samhällsperspektiv. Jämförelserna ska ge en översiktlig bild av hur kommunen ligger till i förhållande till andra kommuner. Tanken är också att de ska bidra till dialog, erfarenhetsutbyte och lärande i frågor om kvalitet och utveckling.

Resultatet 2016

Vi redovisar resultaten från kommunernas kvalitet i korthet dels i förhållande till andra kommuner, dels i form av kommunens egen utveckling 2012–2016. Särskilt inom området samhällsutveckling har kommunen utvecklats positivt under de senaste fyra åren, men positiva inslag finns även inom övriga områden

Resultaten jämfört med andra illustrerar att det fortfarande finns förbättringsområden inom flera områden. Ett exempel är tillgängligheten på e-post och telefon.

För att ge en uppfattning om hur Botkyrka står sig i förhållande till andra kommuner presenterar vi resultaten med färger utifrån vår position.

- Botkyrka tillhör den fjärdedel av kommunerna som har bäst resultat
- Botkyrka tillhör den fjärdedel av kommunerna som har näst bäst resultat
- Botkyrka tillhör den fjärdedel av kommunerna som har näst sämst resultat
- Botkyrka tillhör den fjärdedel av kommunerna som har sämst resultat

Tillgänglighet

	Jämförelse med andra 2016	Resultat Botkyrka 2016	Resultat riket 2016	Trend Botkyrka 2012-2016
1. Andel som får svar på e post inom två dagar, %		85	86	▲
2. Andel som får kontakt med och svar av handläggare via telefon, %		21	52	▼
3. Andel som upplever ett gott bemötande vid kontakt med kommunen, %		78	78	▼
4. Öppethållande, bibliotek, simhall, återvinningstat, dagar		73	53	▲
5. Förskola, andel som får plats på önskat datum, %		25	63	
6. Förskola, väntetid i dagar för dem som inte får plats på önskat datum, dagar		24	28	
7. Plats på äldreboende, väntetid från ansökan till erbjudande, dagar		74	57	▶
8. Handläggningstid, ekonomiskt bistånd, dagar		78	16	▼

Trygghet

	Jämförelse med andra 2016	Resultat Botkyrka 2016	Resultat riket 2016	Trend Botkyrka 2012-2016
Hur trygga känner sig medborgarna i kommunen		47	58	▶
Antal vårdare som besöker en äldre person med hemtjänst under en 14 dagars period		17	15	▶
Antal barn per personal i kommunens förskolor		5,5	5,3	▲

Delaktighet och information

	Jämförelse med andra 2016	Resultat Botkyrka 2016	Resultat riket 2016	Trend Botkyrka 2012-2016
Hur god kommunens webbinformation är för medborgarna *)		90*)	76	▲
Hur väl kommunen möjliggör för invånarna att delta i kommunens utveckling		85	56	▲
Hur väl invånarna upplever att de har insyn och inflytande över kommunens verksamhet		35	40	▶

*) 2015

Effektivitet

	Jämförelse med andra 2016	Resultat Botkyrka 2016	Resultat riket 2016	Trend Botkyrka 2012-2016
Kostnad för inskrivet barn i förskolan		151	137	▼
Andel elever i årskurs 6 med godkänt betyg i alla ämnen		69	78	▶
Resultat i de nationella proven för elever i årskurs 3		58	71	▼
Andel behöriga elever till något nationellt program i gymnasieskolan		86	86	▲
Elevers syn på skolan och undervisningen i årskurs 8		79	75	
Kostnad per betygspoäng i grundskolan		381	382	▼
Andel elever som fullföljer gymnasieutbildningen i kommunen		59	71	
Kostnad per elev i ett gymnasieprogram		112	123	
Serviceutbud inom särskilt boende för äldre		89	68	▶
Kostnad per plats inom särskilt boende för äldre		854	818	▶
Brukare som är ganska/ mycket nöjd med sitt särskilda boende		69	83	▶
Serviceutbud inom hemtjänst som finansieras av kommunen		76	66	▶
Kostnad per vårdtagare inom hemtjänsten		243	272	▲
Brukare som är ganska/ mycket nöjda med sin hemtjänst		75	91	▶
Serviceutbud inom LSS grupp- och serviceboende		82	80	▶
Andelen ungdomar som inte kommit tillbaka inom ett år efter avslutad insats/ utredning		83	77	▶

Samhällsutveckling

	Jämförelse med andra 2016	Resultat Botkyrka 2016	Resultat riket 2016	Trend Botkyrka 2012-2016
Andel förvärvsarbetande i kommunen		73	79	▲
Hur stor andel av befolkningen som får försörjningsstöd		4,1	4,3	▲
Antal nya företag som startats per 1 000 invånare i kommunen		6,6	5,4	▶
Företagarnas sammanfattande omdöme om kommunens service till företagen		66	69	▶
Sjukpenningtalet bland kommunens invånare		12,2	11,7	▼
Effektivitet i kommunens hantering och återvinning av hushållsavfall		35	39	▲
Andel miljöbilar i kommunorganisationen		73	33	▲
Andel inköpta ekologiska livsmedel		34	26	▲
Hur invånarna ser på sin kommun som en plats att bo och leva på		51	60	▶

EKONOMISK ANALYS

Ett starkt ekonomiskt resultat

För 21 året i rad redovisar Botkyrka ett ekonomiskt överskott. Resultatet 2016 uppgår till 281 miljoner och beror framförallt på att intäkterna vuxit snabbt. Tre fjärdedelar av alla kommuner redovisar starka resultat för året. Samtidigt är stora delar av kommunens intäktsökning inte av permanent karaktär, så beredskapen inför en utmanande framtid behöver vara god i Botkyrka liksom i alla kommuner.

Omvärlden

Samhällsekonomisk utveckling

Med hjälp av en stark avslutning på året tog tillväxten åter fart, vilket resulterade i en ökning av BNP 2016 med 3,2 procent. De tillväxtdrivande faktorerna är framförallt investeringar och offentlig konsumtion.

God ekonomisk tillväxt medför en bra fart på arbetsmarknaden, vilket i sin tur är gynnsamt för kommunernas skatteinkomster som ökade med 5 procent under 2016. Även den reala ökningen av skatteinkomsterna hålls uppe, eftersom priser och löner har fortsatt att utvecklas i måttlig takt.

Den snabba ekonomiska utvecklingen beror delvis på att Sveriges befolkning fortsätter att öka i snabb takt. Det innebär att den ekonomiska bärkraften per invånare, skattekraften, inte ökar i samma takt.

Den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden 2016 resulterade i att antalet arbetade timmar i Sverige ökade med närmare 2 procent, medan arbetslösheten sjönk till 6,9 procent.

Efter 2017 får vi räkna med att konjunkturen mattas av och vi går in i en period där tillväxt och skatteunderlag utvecklas långsammare än de senaste åren.

Befolkningsutveckling

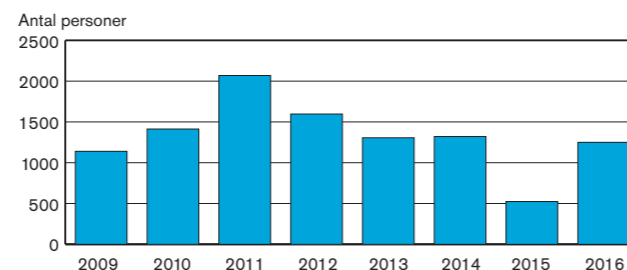
2016 ökade Sveriges befolkning med 144 000 personer. Ökningen

motsvarar 1,49 procent och är den största ökningen sedan 1861.

20 procent av befolkningsökningen i riket beror på födelseöverskott, medan 80 procent beror på nettovandring från andra länder.

I Stockholms län ökade befolkningen med 37 600 personer, motsvarande 1,7 procent.

Diagram 1. Befolkningsökning 2008–2016 i Botkyrka

Befolkningen i Botkyrka ökade med 1 250 personer (1,4 procent), vilket är betydligt fler än förra året och på ungefär samma nivå som åren 2013–2014. Kommunens ökningstakt är därmed något lägre än i länet och i riket.

Hälften av kommunens ökning beror på födelseöverskott, medan den andra hälften beror på flyttnettot. Att flyttnettot totalt sett är positivt beror helt på inflyttningen från utlandet.

Ekonomiskt resultat

Ett överskott på 281 miljoner

Årets resultat uppgår till 281 miljoner, vilket motsvarar 5,9 procent av skatteinkomsterna inklusive utjämningsbidrag. Eftersom årets budgeterade resultat uppgick till minus 5 miljoner, innebär årets slutliga resultat en förbättring med hela 286 miljoner i förhållande till budget. Framförallt tre faktorer har medverkat till det positiva resultatet: exploateringsintäkter, markförsäljningar och nämndernas sammantaget positiva budgetutfall.

Jämförelsestörande poster

Nettointäkter från exploateringsverksamheten och reavinst från Botkyrka Södra Porten AB har påverkat årets resultat positivt med 195 miljoner. Balanskravsresultatet har påverkats med 94 miljoner. Resultatet från kommunens löpande driftverksamhet är alltså betydligt lägre, vilket är viktigt att ha åtanke när resultatet värderas i förhållande till de långsiktiga ekonomiska målen enligt god ekonomisk hushållning.

Tabell 1. De viktigaste avvikelserna mellan resultat och budget 2016

	Mnkr
Exploateringsvinster	+ 77
Reavinst, mark	+101
Nämndernas budgetresultat	+73
Övrigt	+35
Summa	+ 286

Exploateringsnettot uppgick till 94 miljoner. Exploateringarna har skett i snabbare takt än beräknat och översteg budget med 77 miljoner. I utfallet ligger bland annat bostadsexploateringar på Tingstorget i Alby och i Tumba.

Reavinsten på mark avser värderingen av den mark kommunen bidragit med i Södra Porten AB. Marken är i bolaget värderad till 102,5 miljoner, vilket är 100,8 miljoner högre än det bokförda värdet på marken.

Nämndernas ekonomiska resultat är väsentligt förbättrat, både i förhållande till budget och jämfört med lämnade prognoser under året. Nämndernas nettokostnader, exklusive exploatering, understeg budget med 73 miljoner. Förbättringen är tydlig även vid en jämförelse med förra årets bokslut, där "budgetutfallet för nämnderna innebar en negativ budgetavvikelse med 28 miljoner.

Skatteintäkterna inklusive skatteutjämningsbidrag översteg budget med 12 miljoner. Anledningen är i huvudsak att det statsbidrag för 2015 och 2016 som kommunerna fick i slutet av 2015 med anledning av flyktingssituationen, översteg budget.

Finansnettot visar ett positivt resultat med 38 miljoner, vilket till största delen beror på att avkastningen från placerade medel för framtida pensioner har uppgått till 25 miljoner. En begrän-

sad upplåning tillsammans med det fortsatt låga ränteläget har bidragit till att räntenettet även i övrigt understiger budget.

Nedskrivningar av anläggningstillgångar har belastat resultatet med 36 miljoner och medfört motsvarande budgetavvikelse. De mest betydande nedskrivningarna gäller Idéhuset i Tullinge och omsorgsboende i Alby.

Den ökade flyktinginvandringen hösten 2015 har medfört att kommunens statsbidrag för personer med uppehållstillstånd överstiger budget med 14 miljoner.

I tabellen nedan framgår hur verksamheternas externa intäkter och kostnader har utvecklats sig mellan 2015 och 2016. I posterna ingår inte skattemedel eller finansiella poster.

Resultatet för verksamhetens intäkter är totalt sett 43 procent högre jämfört med föregående år. Kostnadsökningen uppgår till 6 procent.

Tabell 2.

Verksamhetens intäkter	2016	2015	Förändring
Taxor och avgifter	272,5	253,8	7%
Externa bostads- och lokalhyror	95,4	88,9	7%
Försäljning av verksamhet	144,6	129,6	12%
Bidrag från staten med flera	542,5	378,7	43%
Övriga verksamhetsintäkter	260,4	68,6	280%
Summa intäkter	1 315,4	919,6	43%

Tabell 3.

Verksamhetens kostnader	2016	2015	Förändring
Personalkostnader	-3 105,7	-2 936,8	6%
Varor	-313,0	-298,5	5%
Entreprenad och köp av verksamhet	-1 203,6	-1 049,4	15%
Externa lokalhyror	-112,5	-99,1	14%
Bidrag och transfereringar	-232,9	-254,6	-9%
Köp av tjänster och övriga verksamhetskostnader	-565,9	-557,6	1%
Summa intäkter	-5 533,6	-5 196,0	6%

Den stora ökningen för övriga verksamhetsintäkter beror främst på ökade exploateringsintäkter. Ökningen av bidragen från staten med flera består i första hand av ökade bidrag från Migrationsverket och från Skolverket.

Personalkostnaderna ökar med 5,8 procent. Utöver en ökning av antalet anställda ligger här effekter av den årliga lönerrevisionen och de extra lönesatsningar som gjorts under året.

Kostnaderna för entreprenader och köp av verksamhet har ökat med 14,7 procent. Ökade köp av skolplatser från andra kommuner och placeringar av ensamkommande flyktingbarn medverkar till ökningen.

Nämndernas budgetutfall har förbättrats betydligt

Nämndernas budgetutfall är positivt med 73 miljoner kronor. En jämförelse med de prognoser som lämnats under året visar en väsentlig förbättring. Delårsrapporten från i höstas, som baserats på läget efter årets första åtta månader, pekade mot ett sammanlagt underskott för nämnderna på 16 miljoner vid årets slut. Med ett par undantag är nämndernas bokslutsutfall bättre än prognoserna från hösten. I några fall är förbättringen betydlig.

Vård- och omsorgsnämnden samt arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden redovisar underskott med drygt 3 miljoner kronor vardera. Vård- och omsorgsnämndens kostnader för externa placeringar för äldre och för personer med funktionsnedsättning är högre än beräknat. Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens kostnader för daglig verksamhet och för arbetsmarknadsåtgärderna har medverkat till underskottet jämfört med budget.

Övriga nämnder redovisar överskott eller ett nollresultat. En utförligare beskrivning av nämndernas ekonomiska resultat finns i avsnittet Nämndredovisning.

Balanskravsresultat 174 miljoner kronor

Balanskravet i kommunallagen innebär att det ska vara balans mellan kommunens kostnader och intäkter.

I avstämningen beräknas ett särskilt balanskravsresultat, som innebär att en del poster som ingår i årets resultat räknas bort eller läggs till. Exempel på detta är reavinsten vid försäljningar av tillgångar och avsättningar respektive uttag ur resultatutjämningsfonden. Man kan också i vissa fall justera balanskravsresultatet genom att göra undantag för kostnader som kommunen tidigare gjort avsättningar för.

Tabell 2. Balanskravsresultatet

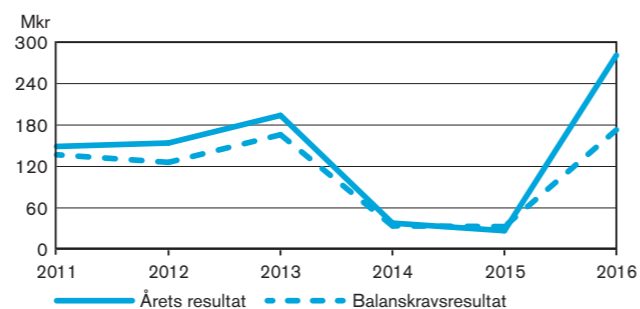
	Mnkr
Årets resultat enligt resultaträkning	281,2
– Reducering av samtliga realisationsvinster	-100,8
+ Justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	
+ Justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	
+ Orealiserade förluster i värdepapper	
– Justering för återföring av orealiserade förluster i värdepapper	
= Balanskravsresultat	180,4
Avkastning pensionsavsättning	-24,5
Återföring pensionsavsättning för pensionsutbetalningar	26,0
Överskott VA	-8,2
= Justerat balanskravsresultat	173,7

Reavinsten på markförsäljningen till Botkyrka Södra Porten AB har räknats av från resultatet. Därutöver har följande justeringar gjorts.

Avkastningen från pensionsavsättningen räknas av, eftersom avsättningen ska finansiera framtida pensionsutbetalningar. Å andra sidan har de fonder som sålts under året tillgodoräknats i enlighet med förutsättningarna i budget.

Överskottet för vatten och avlopp ska återföras till kunderna, och överförs därför till VA-fonden. Överskottet ingår därför inte i det justerade balanskravsresultatet.

Diagram 2. Årets resultat och balanskravsresultat

Justerat balanskravsresultat 2016 uppgår till 174 miljoner, motsvarande 3,7 procent av skatteintäkter och skatteutjämningsbidrag. Balanskravsresultatet för 2016 ligger därmed i nivå med perioden 2010–2013, eftersom resultatet även de åren översteg 3 procent av skatteintäkterna inklusive skatteutjämningsbidrag.

Koncernresultat 403 miljoner

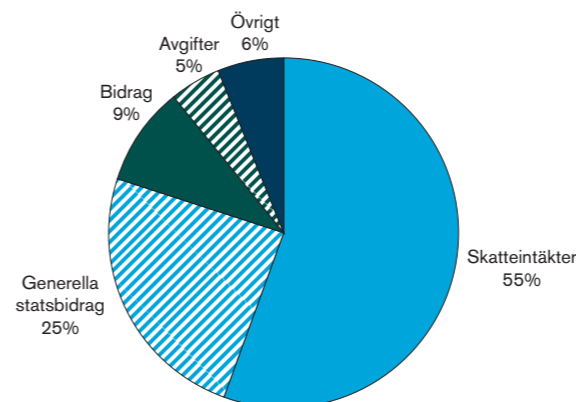
Det sammantagna resultatet för kommunen och de bolag som ingår i koncernredovisningen (bolag där kommunen äger mer än 20 procent) uppgår till 403 miljoner kronor. Förra årets resultat för koncernen låg på 120 miljoner.

Skatteintäkter och skatteutjämningsbidrag

Skatteintäkter och skatteutjämningsbidrag uppgick till 4 746 miljoner och ökade med 4,8 procent jämfört med 2015. Det är en snabbare ökning än de senaste åren. Beloppet utgör 80 procent av kommunens samlade intäkter, om man undantar rent finansiella intäkter. Resterande 20 procent är intäkter kopplade till nämndernas verksamheter.

Genom skatteväxling med Stockholms läns landsting höjde kommunen sin utdebitering med 2 öre 2016. Landstinget sänkte sin skatt i motsvarande grad. Skatteväxlingen avsåg hälso- och sjukvårdsansvaret inom LSS.

Diagram 3. Kommunens intäkter 2016, procentuella andelar

Utjämningsbidragen uppgår till 1 458 miljoner kronor, och står därmed för 31 procent av kommunens samlade skatte- och skatteutjämningsintäkter.

I 2016 års taxering uppgick Botkyrkas skattekraft till 86,3 procent av riksgenomsnittet, vilket i likhet med förra året var en minskning med 0,1 procentenheter jämfört med året innan.

Inkomstutjämnningen kompenserar kommuner med låg skattekraft, vilket för Botkyrkas del innebär ett tillskott med 1 043 miljoner.

I kostnadsutjämnningen ersätts kommunen bland annat för en stor andel barn och unga samt för den sociala strukturen. Andelen äldre ökar i kommunen men är fortfarande låg i förhållande till andra kommuner. Äldreomsorgen är därför en negativ faktor för Botkyrka i kostnadsutjämnningen.

Samtidigt som kostnadsutjämnningen reviderades 2014 infördes ett införandebidrag för kommuner som tappade intäkter i utjämnningen. Införandebidraget har trappats av och avskaffades helt inför 2016, vilket för Botkyrkas del innebär ett bortfall med 34 miljoner.

Hösten 2015 tillfördes kommunerna ett särskilt statsbidrag för att möta de ökade kostnaderna för flyktingmottagandet under 2015 och 2016. Av de totalt 65 miljoner Botkyrka fick fördelades 60 miljoner till 2016.

Kostnadsutvecklingen

Verksamhetens intäkter ökade med 43 procent jämfört med förra året. Utöver effekter av exploateringar och markförsäljningar, är ökade statsbidragsintäkter en starkt bidragande faktor. Ökningen avser de statsbidrag som verksamheterna söker för i första hand kostnader som har samband med flyktingmottagandet.

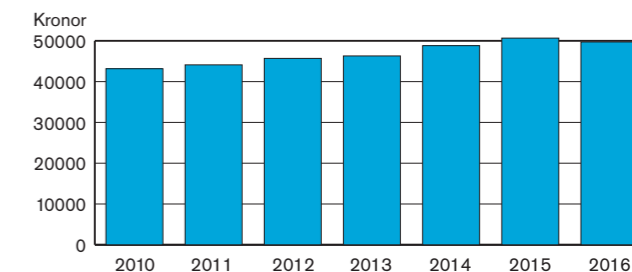
Kostnadsökningen inklusive avskrivningar uppgår till 6,5 procent.

Den stora intäktsökningen medför att verksamheternas nettokostnader inklusive avskrivningar stannar på 4 509 miljoner

kronor, vilket därmed är 22 miljoner lägre än förra året. Sett till den löpande verksamheten, exklusive exploateringar och markförsäljningar, har nettokostnaderna ökat med 3,6 procent. Motsvarande ökning förra året var 4,4 procent.

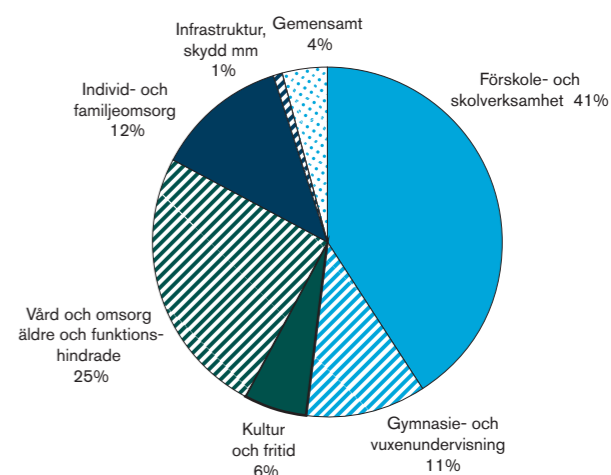
Beroende på den snabba intäktsökningen under året, minskade nettokostnaderna per invånare med 1 000 kronor i förhållande till 2015 och uppgick till 49 700.

Diagram 4. Nettokostnad per invånare, kronor

Botkyrkas unga befolkning avspeglar sig i hur resurserna fördelas i kommunen. Förskola och skola står för cirka hälften av kommunens kostnader. Vård och omsorg står för ungefär en fjärdedel och individ- och familjeomsorg för tolv procent av kostnaderna.

Diagram 5. Hit går skattepengarna

Investeringar och upplåning

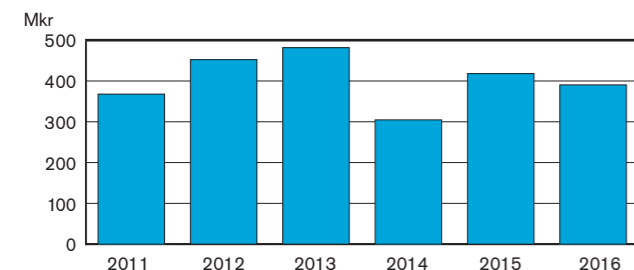
Investeringar

Under 2016 var nettoinvesteringarna 391 miljoner, vilket är en minskning med 27 miljoner jämfört med föregående år. Investeringarnivån understiger klart budgeterad nivå, men kommer att öka under de närmaste åren när stora fleråriga projekt inom förskola, skola, äldreomsorg och andra områden kommer igång.

Bland årets större investeringar ingår följande projekt:

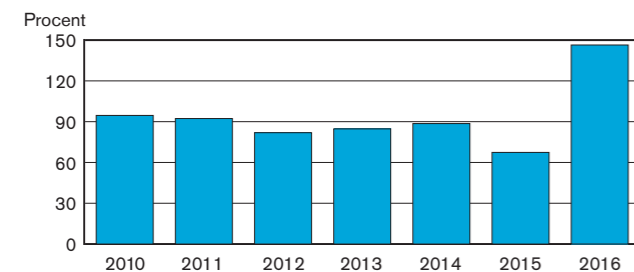
- Nya Lövköjan, gruppboende
- Förskolan Humlan, Fittja
- Förskolan Albydalen
- Förskolan Granen
- Förskolan Sörgården, Tullinge
- Rikstens skola.

Diagram 6. Nettoinvesteringar

Investeringsnivån 2016 motsvarar ungefär genomsnittet för perioden. För de närmaste åren får vi rikta in oss på en väsentligt högre investeringsnivå.

Diagram 7. Självfinansieringsgrad

Självfinansieringsgraden var 146 procent 2016. Måttet visar hur stor andel av årets investeringar som kommunen kunnat finansiera utan lån, det vill säga med summan av årets avskrivningar, nedskrivningar och resultat. Det höga resultatet medför att utrymmet för att finansiera investeringarna ökar. Eftersom investeringsnivån ligger kvar på liknande nivåer som de föregående åren, har självfinansieringsgraden under 2016 stigit betydligt.

Målet för året var en självfinansieringsgrad på minst 35 procent och det uppnår vi med marginal under 2016, eftersom resultatet är högre och investeringsnivån är lägre än beräknat. Kommunens upplåningsbehov har därmed hållits nere.

2016 klaras det långsiktiga målet för egenfinansiering av investeringar. För att klara målet under kommande år behöver resultatnivån fortsätta att ligga på höga nivåer.

Låneskulden

Kommunens internbank lånar även ut pengar till kommunens bolag. Vid utgången av 2016 var den sammanlagda externa låneskulden 2 325 miljoner kronor, varav 1 842 miljoner avser vidareutlåning till bolagen. Låneskulden är därmed 195 miljoner högre jämfört med förra årsskiftet. Låneskulden ligger i sin helhet hos Kommuninvest.

Tabell 5. Kommunens vidareutlåning

	Mnkr
Botkyrkabyggen	1231
Botkyrka Stadsnät	200
Söderenergi	406
Övriga	5
Summa	1 842

Kommunens egen upplåning uppgick vid årsskiftet till 483 miljoner kronor. Det är en ökning med 9 miljoner jämfört med förra året.

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning kan beskrivas som att varje generation ska ta ansvar för sina beslut och inte skjuta finansieringen på framtiden. Kommuner ska enligt kommunallagen ha mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Det gäller både finansiella mål och mål och riktlinjer för verksamheten.

”Riktlinjer för god ekonomisk hushållning i Botkyrka kommun” innehåller mål för den långsiktiga ekonomiska utvecklingen. Enligt riktlinjerna ska det genomsnittliga balanskravsresultatet vara 2–3 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Den genomsnittliga självfinansieringsgraden av investeringarna ska ligga på minst 75 procent.

För 2016 formulerades följande finansiella mål.

Kommunens balanskravsresultat ska uppgå till minst 0,7 procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag.

Årets resultat enligt balanskravsavstämningen motsvarar 3,6 procent. Målet är därför uppfyllt med marginal. De grundläggande orsakerna till det höga resultatet är att intäkterna ökat snabbt samtidigt som nämndernas budgetresultat är positivt.

Självfinansieringsgraden av kommunens investeringar ska vara minst 35 procent.

Själv finansieringsgraden anger hur stor del av nettoinvesteringarna som finansierats med kommunens egna medel.

En självfinansieringsgrad på 100 procent innebär att årets nettoinvesteringar är lika stora som årets resultat plus årets avskrivningar. Självfinansieringsgraden var 146 procent 2016 och även detta mål är därför uppfyllt med marginal.

Borgensåtaganden

Kommunens borgensåtaganden uppgick vid årsskiftet till 1 297 miljoner, vilket är 48 miljoner lägre än föregående år. Av detta belopp är 1 241 miljoner (96 procent) borgen för lån till kommunägda bolag. Resterande borgen gäller lån till föreningar, bostadsrättsföreningar för industrier, kontor och hyror. Utöver dessa borgensåtaganden finns även en solidarisk borgen gentemot Kommuninvest.

Risken för att kommunen ska tvingas fullgöra sina förpliktelser mot något av de kommunala bolagen bedöms som mycket liten. För övriga borgensåtaganden är riskerna större. Det gäller särskilt borgensåtaganden till föreningar och i de fall som kommunen lämnat borgen för hyror enligt de regler som gäller för hyresgarantier. Hyresgarantierna är relativt små belopp och kommunen har även fått en statlig ersättning som täcker en del av de kostnader som kan uppstå om hyresgästen inte kan betala.

Pensionsavsättningen

För att möta kommunens åtagande för de anställdas tjänstepensioner intjänade före 1998, gjorde kommunen en särskild avsättning om 400 miljoner kronor år 2000. Dessa medel har sedan dess varit placerade i en diversifierad värdepappersportfölj, bestående av räntebärande värdepapper, aktier och alternativa placeringar. Förvaltningen sker i ett diskretinärt förvaltningsuppdrag med placeringar i värdepappersfonder. Det långsiktiga målet för portföljen är att åstadkomma en avkastning utöver inflation med 3 procent.

Värdet på portföljen var vid årsskiftet 715 miljoner kronor, vilket är något högre än vid föregående årsskifte. Under året avyttrades tillgångar till ett värde av 26 miljoner kronor. Dessa medel har använts till årets pensionsutbetalningar enligt syftet med avsättningen.

Oaktat försäljningen av tillgångar var värdeökningen i portföljen 26 miljoner kronor (4 procent) under 2016. Den senaste femårsperioden har värdeökningen varit i genomsnitt drygt 7 procent per år. Måter man värdeutvecklingen utöver konsumentprisindex för samma period uppgår denna till drygt 3 procent per år.

Värdet på portföljen motsvarade vid årsskiftet 44 procent av det pensionsåtagande som inte finns upptaget som en skuld på balansräkningen. Vid avsättningen beräknades att cirka en tredjedel av den så kallade ansvarsförpliktelsen skulle täckas med avsättningen. Det innebär att avsättningen vid årsskiftet mer än väl täcker den ursprungliga ambitionen.

Skillnaden mellan de totala pensionsförpliktelserna, inklusive arsvärdet, och kommunens pensionsavsättning uppgår till 1 343 miljoner. Beloppet återlänas i sin helhet och används i verksamheten.

Vid årsskiftet var tillgångarna placerade med följande fördelning:

Tabell 4. Fördelning av placerade medel (procent)

	Normal	2016-12-31
Svenska räntor	40%	51%
Svenska aktier	20%	21%
Globala aktier	20%	24%
Alternativa placeringar	20%	4%

Framåtblick

En fortsatt bra konjunktur har medfört att sysselsättningen i riket och därmed kommunernas skatteunderlag har utvecklats väl under flera år. Drivkrafter bakom tillväxten har i första hand varit investeringar och offentlig konsumtion. Eftersom priser och löner samtidigt har ökat i begränsad utsträckning, har även skatteinkomsterna med avdrag för kostnadsutvecklingen växt i god takt.

Eftersom tillväxten till avsevärd del har skett genom att befolkningen i Sverige ökat snabbt, framträder en delvis annan bild om man mäter skatteunderlagets ökning per invånare.

Efter 2017 förväntas sysselsättningsökningen plana ut och vi har att se fram emot en period under 2018–2020 med en väsentligt långsammare ökning av skatteinkomsterna. Samtidigt får vi räkna med att kostnadsnivån inklusive räntor kommer att stiga gradvis när resursutnyttjandet i ekonomin är högt.

Samtidigt som inkomsterna växer långsammare ökar anspråken på kommunerna när andelen barn, unga och äldre ökar i förhållande till andelen i förvärsåldrarna. Flyktingströmmarna utgör en fortsatt osäkerhet när det gäller befolkningens utveckling och sammansättning.

I ettårsplanen för 2017 uppgår det budgeterade balanskravsresultatet till 30 miljoner kronor inklusive exploateringsinkomster och det statsbidrag för flyktingmottande som tillförts kommunerna. Även om årets bokslutsresultat är bra, så är marginalerna inför framtida utmaningar, med tanke på utgångsläget, inte stora.

Ett resultat på 2–3 procent enligt målet i riktlinjerna för god ekonomisk hushållning skulle innebära en resultatnivå på 150–160 miljoner.

Förutom de volymökningar som följer av en växande befolkning ligger stora behov framför oss när det gäller upprustning av äldre lokaler och anläggningar. De närmaste åren kommer vi behöva göra stora investeringar i upprustningar och kapacitetshöjningar.

De senaste åren har investeringarna klarats med en begränsad ökning av kommunens upplåning. Finansieringen av investeringarna har till stor del hittills kunnat hanteras genom en begränsad investeringsnivå och genom resultaten i boksluten. Men kommande år krävs så stora investeringar att det kommer att bli mycket svårt att undvika en betydande ökning av kommunens upplåning.

Engagerade medarbetare men sjukfrånvaron ökar

Botkyrka kommun har engagerade medarbetare som känner att deras arbete är meningsfullt. De är insatta i arbetsplatsens mål och deras chef visar förtroende för dem som medarbetare. Men två stora utmaningar kvarstår inför 2017: kompetensförsörjningen och en ökande sjukfrånvaro.

Botkyrkas arbetsgivarstrategi lägger grunden för att göra kommunen till en konkurrenskraftig arbetsgivare utifrån kommunfullmäktiges mål om en effektiv och kreativ kommunal organisation med medborgarnas fokus.

Upplever att arbetet är meningsfullt

Effekten av arbetsgivarstrategin mäts bland annat genom den årliga medarbetarundersökningen. Förutsättningarna att göra ett bra jobb upplevs i många delar som mycket goda. Medarbetarna känner ett stort engagemang i sitt jobb och tycker att deras arbete är meningsfullt. Många är insatta i arbetsplatsens mål, vet vad som förväntas av dem och har en chef som visar förtroende för dem.

Ett område som vi behöver förbättra är möjligheten till återhämtning mellan perioder av hög arbetsbelastning. Andra områden som kan utvecklas är metoder för att lösa samarbetsvårigheter och meningsmotsättningar i grupper. Det ligger också en fortsatt utmaning i att ge fler medarbetare möjligheter till karriärutveckling.

Tre delindex i medarbetarundersökningen

År	HME	MI	Delaktighet inflytande
2013	78*(78/76)	69*(69/69)	67*(67/69)
2014	78*(78/78)	68*(68/70)	69*(69/70)
2015	78*(78/77)	68*(68/70)	68*(67/69)
2016	80*(80/78)	70*(70/71)	69*(68/71)

Källa: Medarbetarundersökning 2016 *(Kvinnor/Män)

Indexet för hållbart medarbetarengagemang (HME) ökade till 80, vilket är högre än både snittet för Sveriges alla kommuner och för kommunerna i Stockholms län.

Även medarbetarindexet (MI), som är ett samlat index för alla frågor i medarbetarundersökningen, och indexet för delaktighet och inflytande har ökat.

Fler är sjuka både kortare och längre tid

Precis som för många andra arbetsgivare i Sverige har sjukfrånvaron för de anställda i kommunen fortsatt att öka – från 7,6 procent 2015 till 8,2 procent 2016. Det är 1,1 procent högre än länet och 1,3 procent högre än riket.

Både kort- och långtidssjukfrånvaron ökar, särskilt för kvinnor. Ökningen gäller alla åldrar och trenden är att sjukfrånvaron ökar ju äldre man blir.

Sjukfrånvaro för kommunens medarbetare

År	Kort* (kvinna/man)	Lång** (kvinna/man)	Totalt
2013	3,1 (2,7/0,5)	2,9 (2,5/0,4)	6,1
2014	3,2 (2,7/0,5)	3,4 (3,0/0,4)	6,6
2015	3,4 (2,8/0,6)	4,3 (3,8/0,5)	7,7
2016	3,6 (3,0/0,6)	4,6 (4,1/0,5)	8,2

Källa: Kommunens beslutstödsystem Hypergene.

*1-14 dagar **15 dagar eller mer

Sjukfrånvaro i jämförelse med länet/riket (procent)

	Botkyrka	Stockholms Län	Sverige
totalt	8,2	7,1	6,9
≥ 60 dagar	39,6	47,6	47,4
kvinnor	9,3	7,9	7,6
män	4,6	4,4	4,2
≤29 år	6,5	6,1	5,4
30-49 år	7,9	6,9	6,6
≥50 år	9,4	7,7	7,7

Under 2016 gjordes en analys med åtgärdsförslag för att främja hälsa och rehabilitering. Flera åtgärder har vidtagits/

pågår, bland annat för anpassning till den nya föreskriften om organisatorisk och social arbetsmiljö. Ett nytt rehabsystem finns på plats och rutiner kring kränkande särbehandling är framtagna. Vi deltar i ett pilotprojekt med Sveriges Kommuner och Landsting i syfte att erbjuda tidiga insatser, särskilt vid psykisk ohälsa. Vi har även genomfört flera chefsutbildningar inom området.

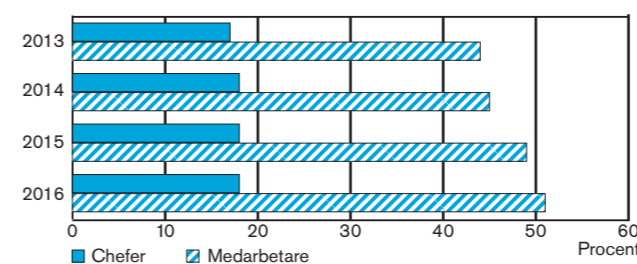
Företagshälsovården är en viktig part i arbetet med att få ner sjukskrivningarna. Under 2016 har vi köpt tjänster för 4,6 miljoner kronor, vilket är cirka 1,6 miljoner mer än förra året.

Syftet med kommunens friskvårdsbidrag och cykelförmån är att medarbetarna ska kunna förbättra sin hälsa. 2016 betalade vi ut friskvårdsbidrag för 3,5 miljoner kronor till 43 procent av våra medarbetare och cykelförmån för knappt 300 000 kronor till cirka 450 medarbetare. Män och kvinnor utnyttjar friskvårdsbidraget och cykelersättning i likvärdig utsträckning.

Jämlika, jämställda och interkulturella arbetsplatser

Botkyrka ska vara en jämlik, jämställd och interkulturell organisation och kommun, fri från diskriminering. En del i det arbetet är att vi ska ha en representativ organisation som bättre återspeglar Botkyrkabornas samlade erfarenheter. Detta har vi lyckats väl med när det gäller våra medarbetare med utländsk bakgrund som nu motsvarar drygt hälften av alla medarbetare. Bland cheferna är andelen drygt 18 procent, vilket är oförändrat jämfört med tidigare år. För att öka andelen behöver vi göra mer.

Andelen chefer och medarbetare med utländsk bakgrund

Kompetensförsörjning

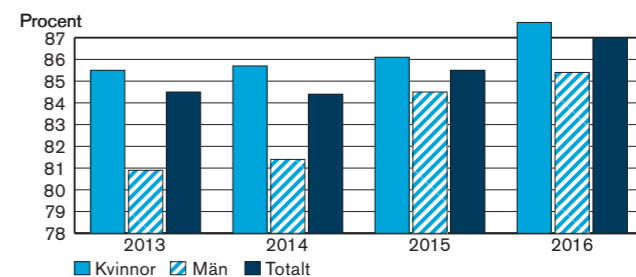
Konkurrensen i Stockholmsområdet är generellt sett en stor utmaning, särskilt för bristyrken som socialsekreterare, undersköterskor, lärare och tekniska yrken. Under 2016 har vi därför gjort en analys av kompetensförsörjningsläget med särskilt fokus på bristyrkena. Analysens slutsatser formar underlag för en kommande riktlinje för långsiktig kompetensförsörjning. Under 2016 har vi också vidareutvecklat arbetet med sociala medier för rekrytering, men också för att marknadsföra Botkyrka som arbetsgivare.

Möjlighet till utveckling är ett konkurrensmedel och förvaltningarna jobbar med att ta fram utvecklingsvägar och att ge kompetenshöjande åtgärder.

Genom kommunens kompetensfond har 10 miljoner kronor bidragit till strategiska satsningar för att höja grundkompetensen i yrkesgrupper som är svåra att rekrytera, till exempel lärare, undersköterskor och socialsekreterare.

Fler tillsvidareanställda

Andel medarbetare med tillsvidareanställning

Källa: Kommunens beslutstödsystem Hypergene. Siffrorna avser månadsavlönade medarbetare.

Cirka 5 300 av kommunens drygt 6 000 månadsavlönade medarbetare har en tillsvidareanställning. Andelen tillsvidareanställda fortsätter att öka för både män och kvinnor, men under 2016 var ökningen störst bland kvinnor. Av kommunens medarbetare är 78 procent kvinnor och 22 procent män. Knappt 900 (15 procent) arbetar deltid, varav drygt 600 är tillsvidareanställda.

Sysselsättningsgraden för 2016 var 97,5 procent, en ökning med 0,1 procent från 2015. Andelen deltidsanställda minskade med 0,8 procent och ligger nu på 15,0 procent. Hur många som är ofrivilligt deltidsanställda saknar vi statistik för, men kommer att ta fram siffror för det under 2017.

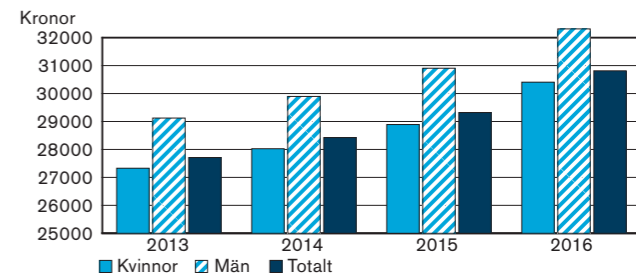
Kommunen hade 2016 totalt 6 303 årsarbetare. Inkluderar man de kommunala bolagen så hade hela koncernen totalt 6 625 årsarbetare.

Så mycket pengar tjänar en medarbetare i snitt

Medellönen i kommunen är 30 814 kronor i månaden. Löneskillnaden mellan män och kvinnor är oförändrad jämfört med tidigare år. Skillnaden förklaras av kvinnodominansen i de stora låglönegrupperna. Under 2016 ökade lönerna med 2,85 procent. Utöver den årliga löneöversynen har både staten och kommunen tillfört extra medel för löneflytt bland lärare.

Totalt har kommunen betalat ut 2 768 812 tusen kronor i lön (inklusive sociala avgifter) under 2016. Inkluderar man de kommunala bolagen så har hela koncernen betalat ut 2 938 215 tusen kronor.

Så mycket pengar tjänar en medarbetare i snitt Medellön för kvinnor och män

Källa: Kommunens lönesystem HRM

KOMMUNSTYRELSEN

Nya program och bolag

Kommunfullmäktige har antagit ett program för ett fossilbränslefritt Botkyrka 2030. Under året har bolaget Botkyrka Södra Porten AB bildats som ägs till 50 procent av kommunen och ska vidareutveckla markområdena i kommunen.

Kommunstyrelsen är kommunens högsta verkställande organ – den bereder ärenden till kommunfullmäktige och föreslår beslut. Det är kommunstyrelsen som leder, styr, samordnar och följer upp kommunens övergripande processer och styrning av verksamheter samt ekonomin.

Resultat och målpuffyllelse

Kommunstyrelsen hade 10 egna mål och 48 mätbara mål 2016. 20 av de mätbara målen har uppnåtts eller utvecklats i rätt riktning, för 12 av de mätbara målen har vi inte gjort någon mätning. Till målen fanns också 3 åtaganden, varav 2 är delvis genomförda och 1 inte är genomfört. Här är några nedslag i kommunstyrelsens arbete under året.

Kommunstyrelsens egen värdering av målpuffyllelse utifrån kommunfullmäktiges målområden	2016	Jämfört med 2015
Medborgarnas Botkyrka	Godtagbar	▶
Framtidens jobb	Godtagbar	▲
Välfärd med kvalitet för alla	Godtagbar	▶
Grön stad i rörelse	Godtagbar	▲
Kultur och kreativitet ger kraft	Godtagbar	▲
Effektiv kommunal organisation	Godtagbar	▲

Fossilbränslefritt Botkyrka 2030

Kommunfullmäktige antog under hösten ett program för ett fossilbränslefritt Botkyrka år 2030. En kartläggning av energianvändningen i Botkyrka som geografisk plats visar att transporter är den sektor som använder mest fossil energi. För att nå klimatmålet att göra Botkyrka fossilbränslefritt år 2030 fokuserar därför programmet på transportsektorn.

Bostadsbyggande

Vår planberedskap är fortsatt god och även i år når vi målet om 650 byggstartklara bostäder. 2016 fanns det mer än tusen byggstartklara bostäder i kommunen. Kommunfullmäktige beslutade om nya riktlinjer under våren som innebär högre ambitioner för bostadsbyggandet än hittills.

Utvecklingsprogram för stadsdelarna

Programmen som stakar ut riktningen för den långsiktiga utvecklingen i stadsdelarna blir fler. Under 2016 har ett program för Hallunda–Norsborg tagits fram som kommer att tas upp för beslut i kommunfullmäktige under 2017. Program finns för Alby, Fittja och Tullinge.

Trygghetsskapande arbete

Insatser för att öka tryggheten i våra stadsdelar pågår kontinuerligt genom en rad förebyggande insatser, bland annat genom nattvandringar. Under året gjordes en extra satsning på trygghetsskapande och stadsutvecklande insatser i Hallunda och Norsborg. Det handlade bland annat om upprustning av utemiljön i området.

Tillgänglighet via e-post och telefon

I 2016 års telefonmätning (Kommunernas kvalitet i korthet KKik) var det bara 21 procent som fick svar direkt på en enkel fråga. Det är en kraftig försämring med 21 procentenheter jämfört med 2015. Medelvärdet för övriga kommuner som ingår i undersökningen var 52 procent. Mätningen gjordes olyckligtvis samtidigt med att vi bytte telefonioperatör. Bytet medförde en del inkörningsproblem som påverkade medborgare och verksamheter negativt.

I undersökningen värderar man också bemötandet vid telefonsamtalen. I 78 procent av samtalen bedömdes bemötandet som gott. Här var kommungenomsnittet också 78 procent.

Det ekonomiska resultatet

Kommunstyrelsen redovisar ett överskott mot budgeten på 5,9 miljoner kronor.

Överskottet beror framför allt på högre intäkter till följd av större volymer inom it-verksamheten och högre intäkter för inkassoavgifter än budgeterat. Dessutom har personalkostnaderna varit lägre på grund av vakanser under första halvåret. Kostnaderna för införande av ett nytt beslutsstödssystem har däremot varit högre än planerat på grund av att genomförandet försenats.

Tusental kronor	Kostnad	Intäkt	Netto
Politiska organ	-25 355	483	-24 872
Bidrag, ersättning och avgifter	-103 219	7	-103 212
Kommunledningsförvaltningen	-275 316	118 087	-157 230
Summa	-403 891	118 577	-285 314
Budgetutfall			+5 845

Betydelsefulla händelser 2016

Botkyrka Södra porten

Under 2016 bildades bolaget Botkyrka Södra Porten Holding AB. Bolaget ägs till 50 procent av kommunen och till 50 procent av Skanska. Det ska vidareutveckla markområdet och sälja till exploaterare.

Nya ägardirektiv för Botkyrkabyggen

Ny lagstiftning innebär att kommunen får ett ansvar för vissa nyanlända flyktingar som anvisas till kommunen. Kommunfullmäktige beslutade genom en justering av ägardirektiven att Botkyrkabyggen ska svara för flyktingarnas bostäder.

Almedalen

Kommunens satsning i Almedalen hade medborgarnas fokus. Vi ville möjliggöra för föreningar, näringsliv och civilsamhället i Botkyrka att göra sin röst hörd. Över 35 aktörer från kommunen och 1 500 externa besökare besökte kommunens aktiviteter. Vi fick nomineringen ”Innovativast i Almedalen” och utnämningen ”Coolast i Almedalen”.

Botkyrkas app och botkyrka.se

Botkyrkas app och botkyrka.se har förbättrats efter förslag och synpunkter från medborgarna. Nu finns till exempel möjlighet att bifoga bilder, ange plats och spara sina personliga kontaktuppgifter.

→ Vill du läsa mer?

Kommunstyrelsen årsredovisning hittar du på: www.botkyrka.se/kommunochpolitik/ekonomiochstyrning/arsredovisning

TRE NÄMNDER

Samhällsbyggnadsnämnden Tekniska nämnden Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Foto: Anders Löwdin

Botkyrka lyser upp

Bygglovsärendena handläggs snabbt, kommunens skyltar och kartor har förbättrats och produktionen av solvärme har nästan fördubblats. Det tar dock längre tid att besvara medborgarförslag.

Samhällsbyggnadsnämndens verksamhet omfattar skötsel och underhåll av gator, parker och mark. I nämndens ansvar ingår även fysisk planering, exploateringsverksamheten, bygglov samt kart- och mätverksamhet.

Tekniska nämnden ansvarar för kommunens lokalförsörjning och fastighetsförvaltning samt skötsel, underhåll och utbyggnad av vatten och avlopp. Även teknik, logistik och städverksamhet ingår i nämndens område. Verksamheterna finansieras helt genom avgifter, hyresintäkter och ersättningar för utförda tjänster.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för tillsyn och offentlig kontroll enligt lagar och förordningar. Nämnden ska också skapa förutsättningar för en hållbar utveckling, bidra till att de nationella och regionala miljö- och hälsomålen uppfylls samt att övervaka och förbättra miljötillståndet i kommunen.

Samhällsbyggnadsnämnden

Resultat och måluppfyllelse för samhällsbyggnadsnämnden

Nämnden bedömer måluppfyllelsen som god för 1 målområde. För 5 målområden bedöms måluppfyllelsen som godtagbar. Nämnden formulerade 6 egna mål samt åtaganden och mätbara mål inför 2016. Resultaten bedöms som goda eller godtagbara.

Samhällsbyggnadsnämndens egen värdering av måluppfyllelse utifrån kommunfullmäktiges målområden	Nämndens bidrag till mål-uppfyllelse 2016	Jämfört med föregående år
Medborgarnas Botkyrka	Godtagbar	▶
Framtidens jobb	Godtagbar	-
Välfärd med kvalitet för alla	God	▲
Grön stad i rörelse	Godtagbar	▼
Kultur och kreativitet ger kraft	Godtagbar	▼
Effektiv kommunal organisation	Godtagbar	▼

Resultatmätt	Utfall 2015	Mål 2016	Utfall 2016
Andel tillgänglighetsanpassade busshållplatser	56 %	60 %	62 %
Andel tillgänglighetsanpassade övergångsställen	54 %	57 %	33 %
Botkyrkaborna anser att kommunens parker och lekplatser är ganska eller mycket bra.	68 %	68 %	67 %
Botkyrkaborna anser att kommunens gator och vägar är ganska eller mycket bra.*)	56 %	60 %	59 %
Botkyrkaborna är ganska eller mycket nöjda med tillgången till natur-områden.	88 %	87 %	85 %
Botkyrkaborna är ganska eller mycket nöjda med kommunens friluftsområden.	83 %	82 %	75 %
Antal lägenheter i antagna detaljplaner	209		1 132
Antal användare av kommunens webbkarta	17 430		16 980
Nöjd kund-index, bygglovservice till företag (SBA/SKL)**)	50	60	
Nöjd kund-index, kommunens service till företag (SBA/SKL)	72	75	
Genomsnittlig handläggningstid för medborgarförslag, veckor			20

*) Medborgarundersökningen

**) Resultat 2016 ej klart

Bygglovsärenden

Andelen avgjorda bygglovsärenden inom 10 veckor är fortsatt hög (96 procent), vilket är samma resultat som 2015. En förklaring till den snabbare handläggningen är beslutet om utökad delegation som togs under 2016.

Särskilda medel för ökad trygghet

Exempel på åtgärder som möjliggjordes av de extra medel som nämnden erhöll är ny belysning på gång- och cykelvägar, utbyte av armaturer samt upprustning av lekparker och parkbänkar.

Möte inför bygglovsansökan

Bygglovsenheten erbjuder företagare att träffa en handläggare i ett tidigt skede inför en bygglovsansökan. Syftet är att underlätta ansökan och att korta handläggningstiden.

Attraktivare företagsområden

Projektet att göra företagsområden attraktiva fortsatte under 2016 med företagen i Bovallen och Skyttbrink. Efter dialog rustades bland annat vägar och belysning. Även skyltningen förbättrades. En fortsättning med nästa område planeras 2017.

Det ekonomiska resultatet

Samhällsbyggnadsnämndens nettokostnader uppgick till 140 miljoner kronor, vilket är en minskning med 2,7 procent jämfört med 2015. Jämfört med budget är utfallet positivt med 18,1 miljoner kronor. Nettoutfallet för exploateringsverksamheten uppgår till plus 94,2 miljoner, vilket överstiger budget med 76,6 miljoner.

Intäkterna exklusive exploatering uppgick till 68 miljoner, en ökning med 21 miljoner jämfört med förra året. De flesta verksamhetsgrenar redovisar högre intäkter än beräknat. Orsaken är framför allt fler bygglovsärenden, försäljning av tomträtter och lägre kostnader för snöröjning.

Sammantaget överstiger kostnaderna budget med 2 miljoner.

Exploateringar inom bland annat Tingstorget i Alby, och ABC-tomten i Tumba är exempel på projekt som ligger bakom utfallet för exploateringsverksamheten.

Tusental kronor	Kostnad	Intäkt	Netto
Samhällsbyggnadsnämnd	-399		-399
Gemensam verksamhet	-24 523	9 445	-15 078
Kartor och mätning	-10 043	5 347	-4 696
Planverksamhet	-7 847	3 671	-4 176
Gator och parker	-135 557	13 780	-121 777
Mark och exploatering	-25 682	18 009	-7 673
Bygglov	-11 668	10 107	-1 561
Summa	-208 046	68 032	-140 014
Budgetutfall			+18 102
Exploateringsvinster	-25 174	119 394	94 220
Budgetutfall exploatering			+ 76 620

Tekniska nämnden

Resultat och måluppfyllelse – tekniska nämnden

Nämnden bedömer måluppfyllelsen som god för 2 målområden medan resultaten inom övriga 4 målområden bedöms som godtagbara. Nämnden satte upp 9 egna mål för 2016. I anslutning till målen har mätbara mål och åtaganden formulerats.

Tekniska nämndens egen värdering av måluppfyllelsen utifrån kommunfullmäktiges målområden	Nämndens bidrag till måluppfyllelsen 2016	Jämfört med föregående år
Medborgarnas Botkyrka	Godtagbar	▶
Framtidens jobb	God	
Välfärd med kvalitet för alla	Godtagbar	▲
Grön stad i rörelse	God	▶
Kultur och kreativitet ger kraft	Godtagbar	▶
Effektiv kommunal organisation	Godtagbar	▶

Resultatmätt	Utfall 2015	Mål 2016	Utfall 2016
Felanmätningar, antal			
Lokaler, byggnader, mark	9 189	-20 %	9 467
Energiförbrukning i kommunens lokaler			
Vatten (m3)	280 000		265 000
El (Mwh)	40 000		36 000
Värme(Mwh)	49 000		52 000
Energiförbrukning kWh/ kvm			
- värme	153		156
- inkl. el			232
Antal fossilfria fordon.			
	160	167	167
Andel inköpt drivmedel;			
" biogas	29 %	31 %	30 %
" etanol	1 %	1 %	1 %
" bensin	29 %	27 %	26 %
" diesel-MK1	3 %	2 %	6 %
" Eco-Par bio 100	38 %	39 %	37 %
Dricksvattenkvalitet			
Antal vattenprover	200		204
Andel vattenprover med anmärkning	4%	0	3%

Resultat under 2016

Under 2016 har produktionen av solvärme nästan fördubblats från 110 MWh till 200 MWh. Solvärme finns nu installerat på 11 fastigheter. Produktionen av solceller har genom installation på äldreboendet Silverkronan ökat till 45,6 MWh.

Testet av eldrivna fordon har fallit väl ut under året. Utbyten till eldrivna fordon beräknas fortsätta under 2017.

Det ekonomiska resultatet

Tekniska nämndens ekonomiska resultat innebär en nettointäkt med 34,6 miljoner kronor, vilket är 35,5 miljoner bättre än budget. Av utfallet är 8,1 miljoner från VA- verksamheten, som överförs till fond. Även övriga intäktsfinansierade delar redovisar positiva resultat.

Lokalförslöjningens kostnader för underhåll har betydligt understigit budget, och lett till ett överskott på 28 miljoner. En bidragande orsak är att 13 förskolor kommer att rivas och återuppsyttas istället för att rustas upp. En ytterligare orsak är att delar av tidigare underhåll istället redovisats som återinvestering enligt principerna med komponentavskrivning.

VA-avgifterna översteg budget med 5,6 miljoner, vilket är den viktigaste orsaken till det positiva ekonomiska resultatet för VA-verksamheten. Intäktsökningen beror bland annat på att nya vattenmätare med mer exakt mätning, har monterats.

Såväl städ- och kontorservice som teknik och logistik redovisar positiva budgetutfall..

Sammanlagt 12 investeringsprojekt slutredovisades till nämnden under året. De sammanlagda utgifterna för projekten var 227 miljoner.

Tusental kronor	Kostnad	Intäkt	Netto
Teknisk nämnd	-465		-465
Gemensam verksamhet	-15 425	11 697	-3 728
Lokalförslöjning och fastighet	-397 351	425 055	27 704
VA-verksamhet	-113 557	121 689	8 132
Städ- och kontorservice	-66 187	66 746	559
Teknik och logistik	-89 694	92 127	2 433
Summa	-682 679	717 314	34 635
Budgetutfall			+35 482

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Resultat och måluppfyllelse – miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nämnden värderar sin måluppfyllelse som god inom alla 6 målområden. Nämnden hade 7 egna mål 2016. Även här bedöms måluppfyllelsen som god. Med vissa undantag har även de åtaganden som formulerats i budgeten uppfyllts.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens egen värdering av måluppfyllelse utifrån kommunfullmäktiges målområden	Nämndens bidrag till måluppfyllelse 2016	Jämfört med föregående år
Medborgarnas Botkyrka	God	▲
Framtidens jobb	God	▶
Välfärd med kvalitet för alla	God	▶
Grön stad i rörelse	God	▲
Kultur och kreativitet ger kraft	God	▲
Effektiv kommunal organisation	God	▶

Resultat- och volymmätt	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Antal inspektioner enligt			
- miljöbalken	294	425	509
- livsmedelslagen	442	488	513
- livsmedelslagen, extra kontroll	50	59	51
- försäljning av folköl, tobak och vissa läkemedel	33	43	69
"Giftrfria förskolemiljö"	-	-	62
Antal inspektioner per årsarbete, miljöbalkstillsyn	57	61	70
Antal inspektioner per årsarbete, livsmedelstillsyn	118	119	122
Mängd totalfosfor i Kagghamraåns utlopp, kg/år	1 061	1 241	656
Antal rastande och häckande arter av vadarfåglar i Botkyrka	16	25	20

Miljöenheten har under 2016 inspekterat samtliga kommunala och privata förskolor. Inspektionerna har haft syftet att kontrollera förskolornas rutiner för hur man skyddar barnen från exponering av skadliga ämnen och kemikalier.

Resultatmätt	Utfall 2015	Mål 2016	Utfall 2016
Nöjd kundindex, miljö- och hälsoskydd, Botkyrka,	75	80	81
"", alla kommuner	69	-	-
Andel medborgarförslag som besvaras inom 6 månader	100 %	100 %	62 %
Andel lärare som anser att fältbussen kompletterar och berikar undervisningen i NO	100 %	100 %	100 %
Antalet deltagare med fältbussen	2 599		2 478

Det har tagit längre tid att besvara medborgarförslag. Orsaken är att de svar som fordrar samordning med andra nämnder förlänger svarstiden.

Miljöbarometern på kommunens webbplats innehåller 80 uppdaterade indikatorer som beskriver tillståndet för miljön i Botkyrka.

Det ekonomiska resultatet

Nämndens nettokostnader var 14,4 miljoner kronor, en ökning med 26 procent jämfört med 2015. Miljö- och hälsoskyddsnämndens utfall innebär ett nollresultat i förhållande till budgeten.

Kostnaderna för naturvårdsarbetet har ökat. Ökningen beror till stor del på att restaureringen av Kyrksjön utförts under året i samarbete med länsstyrelsen och våtmarksfonden.

Intäkterna har minskat jämfört med förra året, huvudsakligen beroende på minskat deltagande i interna projekt.

Tusental kronor	Kostnad	Intäkt	Netto
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-366		-366
Gemensam verksamhet	-4 474	100	-4 374
Miljö- och hälsoskydd	-4 682	2 975	-1 707
Livsmedel	-2 904	2 190	-714
Natur-och miljöanalys	-5 803	372	-5 431
Naturskola	-1 848		-1 878
Summa	-20 077	5 637	-14 440
Budgetutfall			-6

Betydelsefulla händelser 2016

Giftrfria förskola

En speciell inspektionsinsats har gjorts gällande en giftrfri miljö i förskolan. Botkyrkaborna kan nu känna sig tryggare med att barnen inte utsätts förgifter i förskolan.

Samordnade varutransporter

Projektet fortgår med syftet att ge renare luft, bättre framkomlighet och minskad klimatpåverkan.

Checklista för bygglov på botkyrka.se

Uppdateringen av webbplatsen med checklistor har varit uppskattat av medborgarna. Fler har fått hjälp att göra rätt från början, vilket leder till kortare handläggningstider i bygglovsärenden.

Bättre skyltning

Kommunens skyltar har förbättrats under året. Infartsskyltar, områdesskyltar samt skyltar på idrottsanläggningar och industriområden har fått uppdaterade och mer lättlästa kartor.

Tingstorget

Utbyggnaden av Tingstorget, med bland annat över 660 nya bostäder på Albyberget har påbörjats.

Markskötsel

Ett samarbete om att skapa enhetliga kartor för skötsel av kommunens mark har påbörjats. Syftet med arbetet är att skapa ett enhetligt kartmaterial så medborgare, kontaktcenter och entreprenörer lättare ska se vem som sköter kommunens ytor och när.

VA-utbyggnader

VA-utbyggnaden i Grödinge startade genom att ansluta Eldtomta till kommunalt vatten och avlopp. Dagvattenparken i Maden är nu färdig.

→ Vill du läsa mer?

Nämndernas årsredovisningar hittar du på www.botkyrka.se/arsredovisning

UTBILDNINGSNÄMNDEN

Foto: Botkyrka kommun

Fler skolplatser och höjda lärarlöner

Botkyrka kommun har under året mottagit nya kommuninvånare och därmed även nya elever. Det har varit ett stort tryck på utbildningsförvaltningen, samtidigt som en stor satsning har gjorts för att kunna rekrytera och behålla anställda lärare.

Utbildningsnämnden ansvarar för förskola, skolbarnomsorg, förskoleklass, grundskola, gymnasiet samt särskola på grundskolenivå och gymnasienivå..

Resultat och målpuppfyllelse

Inom kommunfullmäktiges 6 målområden har utbildningsnämnden 15 egna mål och 7 mätbara mål 2016. Nämnden värderar målpuppfyllelsen som god i 3 målområden och godtagbar för de övriga.

Nämnden har 4 egna mål inom målområdet ”Välfärd med kvalitet för alla” som är nämndens kärnområde. Målen handlar om att

- ge alla elever goda förutsättningar för lärande, oavsett kön och socioekonomisk bakgrund
- barn och elever ska uppleva trygghet och få studero
- pedagoger ska kunna möta olika barns och elevers behov av språkutveckling.

Nämnden har värderat målpuppfyllelsen som godtagbar och att den är oförändrad jämfört med 2015.

Utbildningsnämndens egen värdering av målpuppfyllelse utifrån kommunfullmäktiges målområden	2016	Jämfört med 2015
Medborgarnas Botkyrka	Godtagbar	▼
Framtidens jobb	God	▶
Välfärd med kvalitet för alla	Godtagbar	▶
Grön stad i rörelse	God	▲
Kultur och kreativitet ger kraft	God	▶
Effektiv kommunal organisation	Godtagbar	▶

En mätning som gjorts i gymnasieskolan årskurs 2 visar att det formella elevinflytandet har minskat från 40 till 38 procent och det reella elevinflytandet från 45 till 41 procent.

Betygsresultaten i Botkyrka är lägre än genomsnittet för landet. Jämfört med 2015 minskar andelen elever i årskurs 9 som får godkända betyg i alla ämnen från 69 till 66 procent. Det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 ökar från 212 till 220. I SKL:s öppna jämförelser ligger Botkyrka på plats 106 av 290 kommuner när det gäller kunskapsresultat i årskurs 9. Botkyrka låg på plats 150 året innan.

Andelen elever som går ut med godkända betyg från gymnasieskolan ligger lägre än genomsnittet i riket, men har förbättrats något jämfört med 2015. Även det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 3 har stigit. I SKL:s öppna jämförelser ligger gymnasieskolan i Botkyrka bland de sämsta kommunerna.

Gymnasieskolorna i Botkyrka är fortsatt attraktiva och har ett högt antal sökanden.

Andelen elever som går ut yrkesprogram med yrkesexamen ökar från 71 till 73 procent. Andelen gymnasieelever med behörighet till högskolan har ökat från 68 procent 2015 till 75 procent 2016 och ligger nu högre än genomsnittet i riket.

Liksom tidigare år är det stora skillnader på resultaten mellan olika skolor i Botkyrka. Det förekommer skolor med betygsresultat långt över riksgenomsnittet medan andra ligger långt under.

UTBILDNINGSNÄMNDEN

Resultatmätt	2014	2015	2016
Andelen elever i årskurs 9 som är behöriga till gymnasieskolan	79	80	80
Betyg i alla ämnen, årskurs 9 (procent)			
– Botkyrka	65	69	66
– Riket	77	77	74
Meritvärde, årskurs 9	200	212	220
– Flickor	216	228	236
– Pojkar	186	203	207
– Riket	213	225	224
Betyg i gymnasieskolan	13,1	13,0	13,5
– Kvinnor	13,5	13,6	13,9
– Män	12,7	12,3	13,2
– Riket	13,1	13,0	14,1
Behörighet till högskolan (procent)	69	68	75
–Riket	70	71	72
Behöriga till yrkesprogram (procent)	79	80	83
– Kvinnor	83	81	86
– Män	76	79	80
– Riket	87	86	83
Andelen elever som går ut yrkesprogram med yrkesexamen i kommunens gymnasieskolor	63	71	73
Andelen elever som tycker att de har reellt inflytande, gymnasiet (procent)	40	40	38

Det ekonomiska resultatet

Utbildningsnämndens nettokostnader uppgick till 2 303,4 miljoner kronor, en ökning med 2,7 procent jämfört med föregående år. Utfallet är 7,2 miljoner lägre än budget.

Nämnden redovisar ett överskott på 8,1 miljoner kronor inom beställarverksamheten och 0,3 miljoner kronor inom de förvaltningsgemensamma verksamheterna. Överskottet inom beställarverksamheten beror främst på färre barn och elever i förskolan och grundskolan samt förbättrade rutiner för återsökning av statsbidrag och hantering av barnomsorgsavgifter.

De kommunala utförarenheterna visar sammantaget ett underskott på 1,3 miljoner kronor. Förskoleverksamheten visar ett överskott på 5,7 miljoner kronor medan både grund- och gymnasieskoleverksamheterna visar underskott på 5,3 respektive 1,7 miljoner kronor. Då volymerna avseende barn, elever samt nyanlända barn och elever varit osäkra har enheterna haft svårt att anpassa kostnaderna till elevintäkterna.

Tusental kronor	Kostnad	Intäkt	Netto
Utbildningsnämnden	-543		-543
Gemensam verksamhet	-114 573		-114 573
Förskola	-738 883	111 299	-627 584
Fritidshem	-108 765	46 366	-62 399
Förskoleklass	-46 210	2 586	-43 624
Grundskola	-1 126 615	121 458	-1 005 157
Grundskoleklass	-70 593	645	-69 947
Gymnasie-skola	-479 280	135 078	-344 203
Särskola, gymnasiet	-40 339	5 113	-35 225
Summa	-2 725 800	422 545	-2 303 255
Budgetutfall			7 226

Betydelsefulla händelser 2016

Personal- och kompetensförsörjning

Behovet av att anställa förskollärare, fritidspedagoger och lärare på alla nivåer är stort och konkurrensen om legitimerad personal är hård.

Under året har en stor satsning gjorts på att höja lönerna för förskollärare, lärare och skolledare så att de ligger närmre i nivå med närliggande kommuners lönenivåer. Det har skett både genom det statliga lärarlönelyftet och med kommunala medel.

Nyanlända – flyktingsituationen

Det har varit ett stort tryck på utbildningsförvaltningen under året, eftersom cirka 600 nyanlända barn och elever har funnits inom organisationen. Förvaltningen har tagit ett samlat grepp för att hantera situationen. Bland annat har vi samordnat mottagningsenhetens och modersmålsorganisationens resurser till en enhet med en rektor. Majoriteten av de nyanlända under vårterminen var i övre högstadiet- och gymnasieåldern. Det har ställt stora krav på organisationen att bereda skolplatser.

Effektiva rutiner

Förvaltningen har under året påbörjat ett arbete med att gå igenom rutiner för fakturering av olika slag och rekvisition av bidrag. Syftet är att förstärka intäkter som möjliggör finansiering av verksamheterna.

Ny- och ombyggnation av verksamhetslokaler

Under 2016 har förvaltningen färdigställt etapp 2 av Rikstensskolan och förskolorna Granen och Tranan. Under året har vi dessutom påbörjat renoveringen av förskolan Humlan.

Förskolan Ringblomman har fått 40 nya platser under året.

→ Vill du läsa mer?

Utbildningsnämndens årsredovisning finns här www.botkyrka.se/arsredovisning

Föreningslivet är en väg in i det svenska samhället

Tumba bibliotek belönades med utmärkelsen "Bästa lättlästa bibliotek" samtidigt som föreningslivet arbetat aktivt för integrering av nyanlända. Bland annat har en lots anstälts för att guida till rätt fritidsaktiviteter och på biblioteken har språkkaféer varit välbesökta.

Kultur- och fritidsnämnden ska främja kulturlivet och fritidsverksamheten i kommunen. Barn, unga och äldre i Botkyrka ska ha en särskild möjlighet till en varierad fritid som de kan påverka. Verksamheterna ska stärka ungas trygghet, självständighet och positiva utveckling.

Resultat och måluppfyllelse

Nämnden hade 13 egna mål 2016. I anslutning till målen formulerade man mätbara mål och åtaganden. Nämndmålen utvecklas i stort positivt eller godtagbart, vilket leder till att nämnden värderar måluppfyllelsen för fem av målområdena som god och för ett målområde som godtagbart.

Kultur- och fritidsnämndens egen värdering av måluppfyllelsen	Värdering 2016	Jämfört med 2015
Medborgarnas Botkyrka	God	▶
Framtidens jobb	God	▲
Välfärd med kvalitet för alla	God	▶
Grön stad i rörelse	God	▲
Kultur och kreativitet ger kraft	God	▶
Effektiv kommunal organisation	Godtagbart	▶

Jämförelser med andra kommuner

Kommunernas kvalitet i korthet (KKiK)	2015	2016
Huvudbibliotekets öppethållande utöver 8-17 på vardagar, timmar	20	20
-"- riket	14	17
Simhallens öppethållande utöver 8-17 på vardagar, timmar	42	31
-"- riket	26	27

Botkyrka erbjuder en bättre service än genomsnittskommunen om man ser till öppettiderna på bibliotek och badhus, som ingår i jämförelsen kommunernas kvalitet i korthet (KKiK).

Urval resultatmått (procent)	Utfall 2014	Mål 2016	Utfall 2016
Andel invånare som är positiva till möjligheterna att utöva kultur, sport och fritidsaktiviteter i Botkyrka *			
- Män	63		65
- Kvinnor	61		67
Andelen elever som nås av den kulturella allemansrätten	71	80	80
Andel tjejer av besöken på			
- fritidsklubbar (10-12 år)	42	>40	45
- fritidsgårdar (12-16 år)	38	>40	39
- mötesplatser för unga vuxna	15	>40	21

*) Medborgarundersökningen.

Andelen elever som nås av den kulturella allemansrätten har ökat till 80 procent. Genom riktade insatser till fyra utvalda skolor har elever, lärare och övrig personal fått en särskild möjlighet att ta del av den kulturella allemansrätten. Skolorna har fått extra information om programmet för att uppmuntra fler att delta.

Målet för tjejers deltagande nås när det gäller fritidsklubbar. Även andelen tjejer på mötesplatser för unga vuxna ökar, men når inte upp till målet. Fortfarande är bara en av fem besökare på mötesplatserna tjejer.

Volymmått	Utfall 2015	Mål 2016	Utfall 2016
Besök på fritidsgårdar (12-16 år)	87 581	87 000	89 340
Besök på fritidsklubbar (10-12 år)	105 347	105 000	98 414
Besök på mötesplatser för unga vuxna	27 395	40 000	34 731
Besök på bibliotekswebben	213 000		213 729
Besök på biblioteket per invånare	4,9		4,7
Bibliotek, öppettimmar	13 662		13 563

Besöken på fritidsklubbarna minskar något från tidigare år. Antalet besök på mötesplatserna för unga vuxna når inte målet men ökar betydligt.

Per invånare räknat sjunker antalet besök på biblioteken. Besöken minskar i de norra kommundelarna men ökar i de södra delarna.

Det ekonomiska resultatet

Nämndens nettokostnader uppgick till 230 miljoner kronor, en ökning med 5,5 procent jämfört med 2015, samma ökningstakt som förra året. Jämfört med budget är resultatet positivt med 1 miljon kronor.

Verksamheten ungdom och förening redovisar tillsammans med nämndens gemensamma verksamhet positiva budgetutfall med 1,8 miljoner. Idrott och anläggning visar tillsammans med biblioteken på ett underskott med 0,8 miljoner. Nämnden fick ett tillskott med 2,5 miljoner för arbetet med nyanlända.

Förvaltningen har fått fler externa bidrag än beräknat vilket medfört att intäkterna sammantaget överstiger budget med 4 miljoner. Två exempel är ersättningen för att genomföra festivalen Vi är Botkyrka och för sommarlovsaktiviteter.

Tusental kronor	Kostnad	Intäkt	Netto
Gemensamt	-11 401	35	-11 367
Idrott och anläggning	-101 129	15 367	-85 762
Ungdom och förening	-54 802	1 532	-53 271
Kultur	-51 325	7 569	-43 756
Bibliotek	-37 303	1 478	-35 825
Summa	-255 960	25 981	-229 979
Budgetutfall			+1 029

Betydelsefulla händelser 2016

Alby folkhälsopark och portabel isbana

Under 2016 har de avslutande delarna av Alby folkhälsopark genomförts. Bland annat har en portabel isbana anlagts som gör det möjligt för spontan skridskoåkning i Alby. Folkhälsoparken har varit välbesökt och fått stor uppmärksamhet både i och utanför kommunen och bidrar till rörelse, kreativitet och samvaro. Projektet har genomförts med stark förankring i lokalsamhället och platsen lockar nu till sig mer tjejer och familjer än tidigare. En studentrapport från Malmö högskola visar att cirka 49 procent av besökarna i folkhälsoparken är tjejer.

Festivaler och lovaktiviteter

Under 2016 har festivalen Vi är Botkyrka genomförts på nytt med delfestivaler i Tullinge, Alby och i Hågelbyparken. Besökarna fick möta Botkyrkas föreningsliv genom en mängd prova på aktiviteter och se uppträdanden av populära artister. Festivalen slog publikrekord med sammanlagt 8 000 besökare. Dessutom har möjligheterna till fritidsaktiviteter ökat genom Botkyrka Summer Games och Botkyrka Winter Games.

Bästa lättlästa bibliotek 2016

Under året fick Tumba biblioteks arbete med invånare som behöver lättläst litteratur och information ett erkännande genom tilldelningen av Myndigheten för tillgängliga mediers utmärkelse "Bästa lättlästa bibliotek 2016".

Aktiviteter för nyanlända

2016 har varit ett speciellt år med ett stort antal flyktingar som kommit till Sverige och Botkyrka. Föreningslivet har kunnat söka ett tillfälligt stöd för insatser för nyanlända, en lots har anstälts för att lotsa nyanlända till olika fritidsaktiviteter och på biblioteken har tehus och språkkaféer varit välbesökta.

Kärsby har fått utegym

Utifrån ett medborgarförslag har ett utegym anlagts i anslutning till Kärsby IP. Utegympet är särskilt utformat för att passa seniorer och området har fått ny belysning och röjts upp för att skapa ökad trygghet och trivsel.

→ Vill du läsa mer?

Kultur- och fritidsnämndens årsredovisning hittar du på www.botkyrka.se/arsredovisning

FRÅN CENTRUMHÄNG TILL SILVER OCH GULD

REI Kampsport Botkyrka arrangerade under en helg 2016 Svenska cupen i taekwondo. Det vill säga en turnering där landets bästa utövare möts. Med i Botkyrkahallen fanns bland andra Paula Rouhi och Sameh Zaibi, båda från Alby med siktet inställt på att ta sig till final och vinna.

Text: Marianne Wladis Foto: Tobias Fischer

Redan i entrén till Botkyrkahallen möts man av funktionärer i röda specialtryckta REI Botkyrka t-tröjor, sponsorer bakom dignande bord av skydd och träningskläder, tränare, tävlande och deras nära och kära. Energinivån är hög. Inne i den ena hallen värmer de tävlande upp och sparar varandra. I den andra hallen ligger de fem mjuka mattor där helgens hårda matcher avgörs. Från läktarna hörs rop och applåder när slagskamparna, iklädda röda eller blå skydd, gör sitt bästa för att få in poänggivande slag och sparkar. Allt under noggrann uppsikt av domare både på och vid sidan av planen.

”Ungdomarna ville träna kampsport. Jag kunde taekwondo, pizzabagaren brottning och en annan kille var bra på thaiboxning.”

Mauro Fernandez

I ett rum bredvid kafeterian sitter Paula Rouhi och Sameh Zaibi som båda är upp-vuxna i Botkyrka. Paula började träna taekwondo som 11-åring, Sameh när hon var 14. Idag fajtas båda i seniorklassen 18+ i varsin viktkategori. Att deras hemmaklubb får arrangera en av årets största taekwondotävlingar tog sin början för tio år sedan när centrumföreningen i Alby ville ge kvarterets ungdomar ett alternativ till att hänga i centrum. En av dem som var med från början är Mauro Fernandez som också är tränare och verksamhetsansvarig för REI Botkyrka.

– Ungdomarna ville träna kampsport.

Jag kunde taekwondo, pizzabagaren brottning och en annan kille var bra på thaiboxning, berättar Mauro Fernandez.

När verksamheten skulle starta var inte kommunen sen med att stötta. Från tiden i det första lilla träningsutrymmet till helgens stora event i Botkyrkahallen. När klubben började bli synlig blev fler intresserade av att komma och träna. Plötsligt krävdes fler träningstider med indelning efter ålder och förmåga. Och ju mer klubben har vuxit desto mer stöd har de fått från kommunen. Inte minst elitutövarna som får resebidrag för att kunna tävla i andra städer och länder.

– Att ha Botkyrka kommun som officiell sponsor är otroligt viktigt. Det blir som en kvalitetsstämpel på att vi har en bra förening, vilket också hjälper oss i våra kontakter med andra sponsorer. Det är inte många andra kommuner som satsar på kampsport, säger Mauro Fernandez.

En knapp timme före dagens matcher verkar Paula Rouhi och Sameh Zaibi vara näst intill oberörda. Paula berättar att hon tränar drygt fem pass i veckan och just nu satsar hårt. Enligt Sameh kommer adrenalinet och matchnerverna igång först när hon tar på sig tävlingskläderna.

– Jag har lite press på mig, för jag vill fortsätta att vara nummer ett, säger Paula Rouhi.

– Om jag vinner idag kommer jag rankas som etta i Sverige, säger Sameh Zaibi.

Ombytt vid mattan står Paula Rouhi, i blå skydd, sammanbiten med en lugn och trygg Mauro Fernandez vid sin sida. Det här är Paulas andra match i seniorklassen. I andra hörnan får hennes rödklädda motståndare instruktioner från sin något hetsige coach. Till en början står matchen och väger. Paula går offensivt. Nu är det nervigt. Matchen står och väger. Några rödklädda småkillar hejar och hejaklacken ropar hennes namn. I pausen nästan skäller den andra tränaren på Paulas motståndare.

– Hon snurrar, hon sparkar, och tar alla initiativ, menar han.

Paula Rouhi jobbar sammanbitet vidare. Innan slutsignalen har hon fått in ett slag och en trepoängsspark på sin motståndare och vinner matchen med 4 mot 1. Innan tävlingsdagen är slut har Sameh Zaibi varit på vippen att vinna en hård och jämn finalmatchen medan Paula Rouhi försvarar sin ledande position och vinner guld. Därmed har de båda tagit REI Botkyrka och sig själva ännu ett steg närmare toppen i svensk kampsport.

ARBETSMARKNAD- OCH VUXENUTBILDNINGSNÄMNDEN

Foto: Exploracenter.se

Allt fler på arbetsmarknaden

2016 speglas av högt satta mål för en ökad sysselsättning i kommunen. Alla ungdomar som sökte sommarjobb fick sommarjobb och nya företagsetableringar skapar mer arbetstillfällen i kommunen.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden ansvarar för kommunens arbetsmarknadsåtgärder, vuxenutbildning och högre utbildning, till exempel yrkeshögskoleutbildningar. Nämnden ansvarar också för samhällsorientering och daglig verksamhet för vissa personer med funktionsnedsättning.

Resultat och målluppfyllelse

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden hade 8 egna mål och 13 mätbara mål 2016. Av de mätbara målen har 4 uppnått eller utvecklats i rätt riktning. Till målen fanns också 21 åtaganden där merparten är helt eller delvis genomförda. Här är några nedslag i nämndens arbete under året.

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens egen värdering av målluppfyllelse utifrån kommunfullmäktiges målområden	2016	Jämfört med 2015
Medborgarnas Botkyrka	God	▶
Framtidens jobb	Ej godtagbar	▼
Välfärd med kvalitet för alla	God	▶
Grön stad i rörelse	God	▶
Kultur och kreativitet ger kraft	God	▲
Effektiv kommunal organisation	God	▲

Insatser som leder till arbete eller studier

Det övergripande målet var högt satt: 2 100 Botkyrkabor skulle vara i egen försörjning genom arbete, vidare studier eller start av eget företag. Resultatet av uppföljningarna visar att vi inte nådde målet fullt ut. Av de Botkyrkabor vi kommit i kontakt med uppger 942 personer att de har arbete eller gått vidare till utbildning 6 månader efter avslutad utbildning eller insats.

Den senaste uppföljningen av hur det gått sex månader efter avslutad insats visar att närmare 2 000 personer haft en insats under mätperioden juli 2015–juni 2016. Av de drygt 1 200 personer som förvaltningen kommit i kontakt med har 69 procent av kvinnorna och 75 procent av männen angett att de har arbete eller studerar sex månader efter avslutad insats. Resultatet är i nivå med tidigare år.

Det är fortsatt stor skillnad mellan kvinnors och mäns deltagande i de olika utbildningsinsatserna. Av deltagarna är 61 procent kvinnor och 39 procent män. För arbetsmarknadsinsatserna är fördelningen jämnare med 52 procent kvinnor och 48 procent män.

Tabellen visar en bedömning av antalet Botkyrkabor i arbete eller vidare utbildning sex månader efter avslutad utbildning eller insats.

Antal som fått arbete eller fortsätter studera sex månader efter insats	Mål 2016	Utfall 2016
Genom gymnasial vuxenutbildning ska 1 020 Botkyrkabor gå till arbete eller vidareutbildning.	1 020 t	318 t 224 k 94 m
Genom sfi-utbildning och grundläggande vuxenutbildning ska 800 Botkyrkabor gå till arbete eller vidareutbildning.	800 t	308 t 142 k 166 m
Genom en yrkeshögskoleutbildning ska 10 Botkyrkabor gå till arbete eller vidareutbildning.	10 t	15 t 10 k 5 m
Genom en gymnasial spetsutbildning ska 8 Botkyrkabor gå till arbete eller vidare studier	8 t	Ingen uppgift
Genom KOMMiJOBBS ska 50 Botkyrkabor gå till arbete eller vidareutbildning.	50 t	28 t 25 k 25 m
Genom arbetsmarknadsinsatser ska 180 Botkyrkabor gå till arbete eller vidareutbildning.	180 t	175 t 88 k 87 m

(t=totalt, k=kvinnor och m=män)

Avbrott från gymnasial vuxenutbildning

Andelen avbrott från gymnasial vuxenutbildning har fortsatt öka och var 16,3 procent för 2016. Resultatet 2015 var 15 procent och målet för 2016 var satt till 12 procent.

Kommunens aktivitetsansvar

Som en del av ett intensifierat uppsökande arbete har samtliga 600 ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret informerats via brev om stöd och insatser som erbjuds. Vi har nått och fått kontakt med 384 av ungdomarna. Totalt har 52 ungdomar gått tillbaka till studier, 35 har fått praktikplats och 6 har fått en anställning. I första hand ska ungdomarna motiveras tillbaka till studier.

Antal helårsplatser i olika verksamheter	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Arbetsmarknadsprogram	265	269	333
Yrkeshögskola	214	330	282
Gymnasial spetsutbildning	182	172	176
Gymnasial vuxenutbildning	765	605	438
Grundläggande vuxenutbildning	245	310	310
Sfi	1036	994	1 115

Det ekonomiska resultatet

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden redovisar ett underskott mot budgeten på 3,3 miljoner kronor.

Underskottet beror bland annat på en felaktig budgetjustering av kostnader för it från tidigare år, vilket har korrigerats inför 2017. I övrigt redovisas underskott för arbetsmarknadsinsatser på grund av att verksamheten inte anpassat kostnaderna till de lägre

intäkter verksamheten fått som en följd av att färre deltagare anvisats från Arbetsförmedlingen. Också daglig verksamhet redovisar underskott, vilket förklaras av fler deltagare än budgeterat.

Att underskottet stannar på 3,3 miljoner beror på att vi fått mer i statsbidrag än budgeterat. Dessutom har vi inte fullt ut använt det tillskott vi fått under året för att göra extra utbildningsinsatser, dels för personer som är nära arbetsmarknaden men som idag inte är prioriterade, dels för nyanlända och asylsökande.

Tusental kronor	Kostnad	Intäkt	Netto
Arbetsmarknadsåtgärder	-81 096	26 742	-54 354
Vuxenutbildning	-82 602	26 767	-55 835
Yrkeshögskola*	-24 499	21 267	-3 232
Gymnasial spetsutbildning*	-17 734	12 059	-5 675
Uppdragsutbildning*	-4 712	2 303	-2 409
Forum för kreativitet och lärande*	8 582	1 315	-7 267
Administration Xenter*	-7 849	1 649	-6 201
Näringsliv	-5 000	0	-5 000
Daglig verksamhet	-87 857	2 637	-85 220
Nämnd och central förvaltning	-19 512	90	-19 422
Summa	-339 444	94 829	-244 615
Budgetutfall			-3 303

* Ingår i Xenters verksamhet

Betydelsefulla händelser 2016

Alla som ville fick ett sommarjobb

Alla Botkyrkaungdomar mellan 16 och 19 år som sökte och ville ha feriepraktik fick det. Under sommaren tog kommunens alla förvaltningar, kommunens bolag och stiftelser samt många föreningar emot de 1 348 ungdomar som tackat ja till erbjudandet.

Ny skolform

En ny skolform har införts som innebär att sfi införlivas i komvux. Förändringen ger möjlighet till ökad flexibilitet och ska ge sfi-eleverna en mer individuell utbildning och en ny kursplan som syftar till att förkorta studietiden.

Nya företagsetableringar

Flera nya företagsetableringar i Botkyrka har skapat nya arbetstillfällen i kommunen, som Exploria nöjescenter, Dollar Store och Pizza Hut.

→ Vill du läsa mer?

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens årsredovisning finns här:
www.botkyrka.se/kommunochpolitik/ekonomiochstyrning/arsredovisning

"LITE JOBBIGT
MEN ÄNDÅ SOFT"

De har jobbat på äldreboenden, städlat skolor och rensat planteringar. Några har testat kontorsjobb och andra har blivit de där extra händerna på våra förskolor. En stor andel av Botkyrkas 90 000 medborgare är ungdomar. 1 300 av dem sommarjobbade för kommunen under 2016

Text: Marianne Wladis Foto: One Eyed Ink

Jasmin och Ghadir har jobbat på äldreboende under tre veckor. De har båda liknande erfarenhet av sommarjobbssveckorna.

– Jag har fått umgås med de äldre, sett till att de haft det bra och underlättat deras vardag, säger Ghadir.

Hon berättar att jobbet ibland har inneburit att duka, duka av, servera mat och städa. Det hon uppskattat mest har varit att få sitta och prata med de boende.

– De berättade om sina liv och om hur samhället såg ut förr. Jag tyckte om att få ta hand om dem som tagit hand om och skapat vår generation.

Jasmin beskriver sitt jobb på ett liknande sätt, en blandning av kökssysslor, promenader och samtal.

– Det har varit sjukt kul och jag skulle kunna tänka mig att jobba här i framtiden, säger Jasmin.

Men upplevelserna är olika. Under de tre första veckorna efter skolavslut-

ningarna var det riktigt hett i hela landet. Under den perioden hade Daniella sitt sommarjobb.

– Jag fick jobba med städning i en skola i Tumba. Jag har flyttat möbler och städlat i hela skolan. Jag tyckte inte om det. Det var jättejobbigt och inte roligt, säger hon.

Andy är en av de många ungdomar som jobbat med att plocka skräp och rensa rabatter runt om i Botkyrka. Så här säger han om jobbet:

– Jag har hjälpt till att kratta, ta bort fimpar och plocka skräp. Jobbet var ganska nytt för mig och det kändes lite jobbigt men det var ändå soft. Jag skulle nog hellre ha gjort något annat.

Fredrik hade samma typ av jobb som Andy:

– Det var ok men lite jobbigt. Vi gick runt i parker och på allmänna platser och klippte gräs och buskar och rensade upp. Det har varit kul tycker jag.

På kommunikationsavdelningen i kommunalhuset i Tumba jobbade Ameer, Merve och Omayma. Deras huvuduppgift var att gå igenom och undersöka innehållet i kommunens kommunikationskanaler, bland annat botkyrka.se och tidningen Pejll på Botkyrka.

– Vår undersökning ger en bild av vilka ämnen som kommunen skrivit om senaste året, säger Merve, och med hjälp av resultatet kan de göra förbättringar. För mig var det ett bra jobb för jag vill bli ekonom i framtiden och nu vet jag ungefär hur det är att jobba i kontorsmiljö.

Någon annan som också fick jobb på kommunikationsavdelningen är Umar

– Jag fick vara med och designa en app för ungdomar. Vi undersökte hur appen skulle se ut och vi tog fram texter och bilder. Det är inget jag vill jobba med i framtiden. Men jag kan rekommendera jobbet till andra, för det var en upplevelse, säger Umar.

SOCIALNÄMNDEN

Ett händelserikt år i Botkyrka

Socialnämnden har uppnått mer än hälften av sina uppsatta mål under året som gått, exempelvis har alla nyanlända som anvisats till Botkyrka har fått en bostad. Men samtidigt ställer fortsatta utmaningar höga krav på verksamheten.

Socialnämnden ansvarar för individ- och familjeomsorgen och för insatser för personer med psykisk funktionsnedsättning. Dessutom ansvarar socialnämnden för de öppna förskolorna.

Resultat och måluppfyllelse

Socialnämnden hade 4 egna mål och 21 mätbara mål 2016. Av de 21 mätbara målen har 13 mål uppnåtts eller utvecklats i rätt riktning. För 2 av de mätbara målen saknas metod för mätning av resultatet. Till målen fanns 11 åtaganden, varav 8 är genomförda och 3 inte har genomförts.

Socialnämndens egen värdering av måluppfyllelse utifrån kommunfullmäktiges målområden	2016	Jämfört med 2015
Medborgarnas Botkyrka	Godtagbar	▼
Framtidens jobb	God	▲
Välfärd med kvalitet för alla	Godtagbar	▶
Grön stad i rörelse	Godtagbar	▶
Effektiv kommunal organisation	Godtagbar	▶

Bostadssituationen fortsatt besvärlig

Bostadssituationen är fortsatt besvärlig i hela länet, även i Botkyrka. Hemlösheten har ökat och uppgår vid senaste mätningen till 627 personer, jämfört med 585 personer 2015. I mätningen för 2016 ingår 90 nyanlända som bor i bostad anordnad av kommunen, vilket räknas som hemlöshet i kartläggningen.

Som en följd av bostadsbristen planerar vi att öppna tillfälliga boenden i egen regi – ett för utsatta kvinnor med visst skyddsbehov och ett som ersätter placeringar på hotell och vandrarhem.

Urval mätbara mål	Utfall 2015	Mål 2016	Resultat 2016
Andel brukare som anger att deras situation har förbättrats (%)	77 t 78 k 77 m	60 t 60 k 60 m	79 t 79 k 80 m
Andel brukare som anger att deras synpunkter efterfrågats (%)	85	70	88
Andel brukare som anger att det är lätt att komma i kontakt med socialtjänsten (%)	80 t	80 t	83 t
Andel brukare som uppger att de blivit diskriminerade i kontakt med förvaltningen utifrån kön, ålder, sexuell läggning, etnicitet, språk eller annat (%)	9 t 9 t 8 m	0	11 t 13 k 7 m
Psykiskt funktionshinder: "Det stöd jag får av er leder till att jag klarar mig mer i min vardag" (%)	100 (2014)	90	86
Antal pojkar/män och flickor/kvinnor som fått YAP som insats	22 t 11 k 11 m	60 t 30 k 30 m	51 t
Inga barn ska vråkas i de ärenden där socialförvaltningen har involverats/varit involverade (antal)	6	0	0
Andel utredningar Barn och unga där utredningstiden är högst 105 dagar (%)		80	46
Andel personer 16–24 år aktuella inom ARB som via samverkansmöte kommit vidare till en insats på väg mot annan försörjning (%)		15 t 15 k 15 m	70 t 67 k 73 m

t=totalt, k=kvinnor och m=män

YAP=Youth Advocate Programmes, modell för att stödja de barn och ungdomar som har allra störst behov av extra stöd i vardagen.

ARB=Arbete Rehabilitering Botkyrka

Viktiga områden visar goda resultat, till exempel brukarundersökningen, antalet vräkt barn och stödsatser inom ramen för YAP och ARB. Dessutom bedömer vi att vi är på väg att få bukt med de långa utredningstiderna för barn och unga. För att säkerställa mätresultatet kommer vi se över rutinerna för hur ärenden verkställs och avslutas.

Personalens kompetens och erfarenhet är viktig för att säkerställa god kvalitet och verksamhetens behov av utveckling. Personalomsättningen har ökat kraftigt under året, från en redan hög nivå. Glädjande nog pekar senare delen av året på en förbättring. Årets medarbetarundersökning visar också på en markant förbättring av resultatet, både för medarbetar- och ledarskapsindex.

Tillgången till socionomer är fortsatt långt lägre än efterfrågan, något som ökar både löner och personalomsättning och i förlängningen även sjukfrånvaron. Den stora bristen märks inte bara i Stockholms län, utan i alla delar av landet.

Resultat jämfört med andra kommuner

Socialstyrelsen tar fram mått där Sveriges kommuner jämförs. Där finns fler mätningar av förutsättningarna för att uppnå goda resultat och god kvalitet. Rapporterna hittar du här: www.socialstyrelsen.se/oppnajamforelser.

Det ekonomiska resultatet

Socialnämnden redovisar ett överskott mot budget på 12,2 miljoner kronor. Jämfört med 2015 har nettokostnaderna ökat med 2 miljoner kronor, vilket motsvarar knappt 0,4 procent.

Flyktingåtgärder redovisar ett överskott mot budget på drygt 11 miljoner kronor. Överskottet beror på högre intäkter på grund av återsökning av momsintäkter som inte varit budgeterad och sänkta placeringskostnader för ensamkommande barn.

Försörjningsstödet har stabiliserats på samma nivå som de senaste två åren. Färre hushåll får bistånd, men biståndstiden ökar. Utfallet är drygt 8 miljoner kronor lägre än budget. Men det finns en tendens att försörjningsstödet för nyanlända ökar.

Verksamhet riktad till barn och ungdomar redovisar ett överskott mot budget på 3,5 miljoner kronor. Bidragande orsak är färre placeringar på institution. Däremot ökar kostnader för köpta jour- och familjehem. En åtgärdsplan är framtagen som framför allt innefattar rekrytering av egna jourplatser.

Störst underskott på 11 miljoner kronor redovisas för verksamhet som riktar sig till vuxna. Underskottet förklaras främst av att kostnaderna för verksamheten om våld i nära relationer har ökat dramatiskt under året. Placeringskostnaderna minskade i slutet av året när personalbemanningen blev mer stabil. Också verksamhet för psykiskt funktionsnedsatta visar på underskott mot budget, vilket främst beror på dubbelbemanningar som en följd av personer med komplexa behov, till exempel missbruk och svåra somatiska sjukdomar i kombination med psykisk funktionsnedsättning.

Inom den övriga verksamheten redovisas mindre avvikelser.

Tusental kronor	Kostnad	Intäkt	Netto
Flyktingåtgärder	-147 178	150 359	3 182
Öppen förskola	-5 177		-5 177
Barn och unga	-213 157	11 539	-201 618
Vuxna exklusive missbrukare	-136 518	27 979	-108 539
Missbruk, beroende	-47 098	3 058	-44 040
Ekonomiskt bistånd	-159 912	6 432	-153 480
Gemensam verksamhet	-61 470	11 209	-50 260
Summa	-770 508	210 576	-559 932
Budgetutfall			+12 205

Betydelsefulla händelser 2016

Alla nyanlända som har anvisats till Botkyrka har fått en bostad och alla ensamkommande barn har en väl fungerande placering. Under året har många ensamkommande barn omplacerats till mer stabila och bättre fungerande jour- och familjehem, vilket också bidragit till att kostnaderna minskat för dessa placeringar.

Oroande är att antalet våldsärenden fortsätter att stiga trots en rad insatser, till exempel våldsförebyggande arbete i skolorna, föräldrastödsprogram, familjebehandling och en särskild mottagning för våld i nära relationer. Förutom den skada det medför för barn, familjer och andra vuxna, ökar kostnaderna markant och påverkar samtliga verksamheter. Ett arbete har inletts under året för att stärka utredningar, insatser och skydd av barn som utsätts för våld av närstående.

→ Vill du läsa mer?

Socialnämndens årsredovisning finns här www.botkyrka.se/arsredovisning

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN

Foto: Tobias Fischer

Satsningar för mer nöjda brukare

Andelen brukare som är nöjda med hemtjänsten har ökat. Under hösten startades projekt hemgångsteam för att öka tryggheten.

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar för den kommunala hälso- och sjukvården, omsorgen om äldre och stöd för personer med fysisk funktionsnedsättning med undantag av daglig verksamhet. Dessutom har nämnden ansvar för bidraget till bostadsanpassning.

Resultat och måluppfyllelse

Inom kommunfullmäktiges 6 målområden hade vård- och omsorgsnämnden 18 egna mål 2016. En uppföljning av målen och indikatorerna visar på en positiv utveckling, och nämnden bedömer att måluppfyllelsen är god inom 3 målområden och godtagbar inom de övriga. Jämfört med 2015 har utvecklingen varit något sämre för målområdet Medborgarnas Botkyrka och Kultur och kreativitet ger kraft.

Vård- och omsorgsnämndens egen värdering av måluppfyllelse utifrån kommunfullmäktiges målområden	2016	Jämfört med 2015
Medborgarnas Botkyrka	Godtagbar	▼
Framtidens jobb	God	▶
Välfärd med kvalitet för alla	God	▶
Grön stad i rörelse	God	*
Kultur och kreativitet ger kraft	Godtagbar	▼
Effektiv kommunal organisation	Godtagbar	▶

*Har inte mätts 2015

Brukarnas uppfattning om verksamheten

Andelen brukare som är nöjda med hemtjänsten har ökat från 70 till 75 procent mellan 2015 och 2016. Andelen som tycker att bemötandet är bra har också ökat, från 92 till 93 procent, medan andelen som upplever sig trygga har minskat från 74 till 71 procent.

Andelen brukare i kommunens vård- och omsorgsboenden som är nöjda har minskat från 74 till 69 procent mellan 2015 och 2016. År 2014 var andelen 79 procent. Även andelen trygga har minskat från 86 till 77 procent. När det gäller bemötandet har andelen minskat från 93 till 87 procent. Sammantaget är brukarnas uppfattning om nöjdhet, trygghet och bemötande i boendena och hemtjänsten lägre än snittet i länet.

Andelen brukare som är nöjda med verksamheterna inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning är 84 procent 2016. Andelen brukare som känner sig trygga är 74 procent och andelen brukare som är nöjda med bemötandet 78 procent.

På grund av en ny nationell brukarundersökning från SKL (Sveriges kommuner och landsting) inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning är resultaten mellan 2015 och 2016 inte jämförbara.

Mål och indikatorer	Utfall 2015	Utfall 2016	Länet 2016
Andel i procent			
Andel som är nöjda eller ganska nöjda med sin hemtjänst	73 m 69 k 70	77 m 75 k 75	87 m 86 k 86
Andelen som är trygga eller ganska trygga inom hemtjänsten	80 m 71 k 74	74 m 69 k 71	84 m 80 k 81
Andel som alltid eller oftast blir bemötta på ett bra sätt inom hemtjänsten	91 m 92 k 92	93 m 93 k 93	96 m 97 k 97
Andel som är nöjda eller ganska nöjda med sitt vård- och omsorgsboende	75 m 74 k 74	74 m 67 k 69	81 m 83 k 82
Andel som är trygga eller ganska trygga på sitt vård- och omsorgsboende	85 m 87 k 86	82 m 75 k 77	88 m 87 k 87
Andel som alltid eller oftast blir bemötta på ett bra sätt inom vård- och omsorgsboende	94 m 92 k 93	87 m 88 k 87	93 m 94 k 94

(k=kvinnor, m=män)

Källa: Socialstyrelsens nationella brukarundersökning inom äldreomsorgen

Platser på vård- och omsorgsboenden

Antalet egna platser på vård- och omsorgsboende uppgår till 397 och är oförändrat jämfört med 2015.

Antalet externa placeringar har ökat från 88 till 109 platser mellan 2014 och 2016. Ökningen mellan 2015 och 2016 är 28 platser, och beror på ett ökat behov av demensplatser.

Mått och nyckeltal	Utfall 2014	Utfall 2015	Budget 2016	Utfall 2016
Egna boendeplatser	368	397	397	397
Externa placeringar	88	81	89	109
Egna LSS-bostäder	176	176	183	178
Externa LSS-placeringar	58	63	63	63

Det ekonomiska resultatet

Vård- och omsorgsnämndens nettokostnader uppgick till 993 miljoner kronor, en ökning med 2,4 procent jämfört med föregående år. Resultatet är 3,5 miljoner högre än budget.

Äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning redovisar underskott på 7,1 respektive 5,4 miljoner kronor, medan den centrala förvaltningen och administrationen redovisar överskott på 8,9 miljoner.

Äldreomsorgens underskott förklaras till stora delar av att nämnden har köpt 20 fler årsplatser externt än budgeterat, vilket motsvarar en nettokostnad på 7,8 miljoner kronor. Det är främst behovet av demensplatser som har ökat. Även externa korttidsplaceringar har ökat under året, och visar ett underskott på 11 miljoner kronor.

Kommunens egna vård- och omsorgsboenden visar sammanlagt ett överskott på 3,9 miljoner. I resultatet ingår evakueringskostnader av Allégårdens vård- och omsorgsboende på 11 miljoner kronor som inte var budgeterade.

Nämnden har under året fått stimulansmedel på drygt 11 miljoner kronor från Socialstyrelsen. Medlen har använts till att öka bemanningen inom äldreomsorgen.

Hemtjänstens kostnader är 8,4 miljoner lägre än budgeterat, vilket är ett resultat av att myndighet och utförare sett över hemtjänstens beslut och arbetssätt.

Bostad med särskild service för personer med funktionsnedsättning visar ett överskott på 5,7 miljoner kronor, varav gruppboestad 6,5 miljoner och servicebostäder 1,8 miljoner. Mobila teamet visar underskott på 2,5 miljoner.

Överskottet på gruppboestäder beror framförallt på färre brukare, brukarnas nivåbedömningar och outnyttjad budget för den nedlagda gruppboestaden Villan.

Personlig assistans visar ett sammanlagt underskott på 16,5 miljoner kronor. Det beror på fler beviljade timmar framförallt hos externa utförare.

Externa placeringar inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning visar ett överskott på 3,9 miljoner kronor. Inom boende för barn och unga har vi kunnat ta hem några externa placeringar, men samtidigt beviljat fler boendeplatser för vuxna än budgeterat.

Överskottet inom den centrala förvaltningen och administrationen förklaras i huvudsak av ofördelade budgetmedel och outnyttjade kompetensfundsmedel.

Tusental kronor	Kostnad	Intäkt	Netto
Äldreomsorg	-637 363	87 935	-549 428
LSS-verksamhet	-475 164	75 107	-400 057
Gemensam verksamhet	-51 014	7 484	-43 530
Summa	-1 163 541	170 526	-993 015
Budgetutfall			-3 548

Betydelsefulla händelser 2016

Hemgångsteam

Oktober 2016 startade projektet Hemgångsteam i hemtjänsten. Syftet är att öka tryggheten när brukare kommer hem från sjukhus.

Priser och utmärkelser

Botkyrka kommun fick utmärkelsen "Bästa LSS-kommun 2016".

Allégården och Silverkronans vård- och omsorgsboende fick utbildningsförvaltningens pris "Årets företagare" inom skol-samverkan, framröstat av eleverna själva.

Byggprojekt och evakueringar

Allégårdens vård- och omsorgsboende har under året evakuerats till Söderbypark i Salem.

Under året har planering och projektering av flera ny- och ombyggnationer av gruppboestäder genomförts.

Ökad delaktighet för barn

Under året har ett arbete påbörjats med att stärka barnperspektivet i LSS-utredningar.

→ Vill du läsa mer?

Vård- och omsorgsnämndens årsredovisning finns här www.botkyrka.se/arsredovisning

BOLAGEN I SAMMANFATTNING

AB Botkyrkabyggen

AB Botkyrkabyggen är kommunens allmännyttiga bostadsbolag. Bolaget äger 10 615 bostadslägenheter, 685 lokaler och 8 066 parkeringsplatser i kommunen. Botkyrkabyggen består av fyra helägda dotterbolag: Fastighets AB Alfägeln, Förbundet 2 AB, Botkyrkabyggen Holding AB och KB Valutan.

Fastighets AB Alfägeln äger centrumanläggningen i Alby. Förbundet 2 AB består av 57 bostadslägenheter i Riksten Friluftstad.

Det är fortsatt stark efterfrågan på hyresrätter i både kommunen och Stockholmsregionen, vilket gör att bolaget haft en stabil uthyrning utan vakanser. Från och med den 1 februari 2016 höjdes bostadshyrorna och avgifterna för parkeringsplatser med 1,2 procent. Hyresintäkterna för 2016 är 9,2 miljoner kronor högre jämfört med föregående år.

Under 2016 slutfördes nyproduktion av 87 bostäder, varav 74 ungdomsbostäder. Samtidigt påbörjades nyproduktion i Riksten av 70 hyresbostäder. Cirka 200 bostäder kommer under 2017 påverkas av stambyte och ombyggnad.

Koncernens resultat före skatt uppgick till 88,1 miljoner kronor (58,6 miljoner kronor 2015). Den främsta orsaken till förbättring av resultatet är lägre underhållsvolym under 2016.

AB Botkyrkabyggens resultat före skatt uppgick till 86,7 miljoner kronor (58 miljoner kronor 2015).

Investeringarna som gjorts under året avser främst ombyggnad av fastigheten Kalkstenen 2 i Storvreten, ombyggnad av Forbonden 5 i Fittja och fasadrenovering i Alby.

AB Botkyrka (koncernen)	2016	2015
Kommunens ägarandel	100 %	100 %
Aktiekapital	135,5 mnkr	135,5 mnkr
Omsättning	810,0 mnkr	819,2 mnkr
Årets resultat före skatt	88,1 mnkr	58,6 mnkr
Balansomslutning	2 898,3 mnkr	2 618,2 mnkr
Fastighetsinvesteringar	368,4 mnkr	261,8 mnkr
Soliditet	81,2 %	83,1 %
Antal anställda	128	126

Upplev Botkyrka AB

Upplev Botkyrka är ett helägt kommunalt bolag. Bolaget driver och utvecklar Lida friluftsgård och Subtopia. Utöver detta ska bolaget utveckla och marknadsföra arrangemang och aktiviteter som stärker kommunens varumärke.

Under våren 2016 slutfördes byggandet av höghöjdsbanan Accropark på Lida Friluftsgård.

Lida Friluftsgård fyllde 70 år under 2016. Det firades med en aktivitetsdag och drygt 1 500 personer deltog. Flera arrangemang har genomförts på Lida under året, till exempel Barnens Vasalopp, Stockholm Ski Maraton, Toughest (hinderbanslopp), Lida Loop, Valborgsfirande och Lidaloppet.

Subtopia har fokus på scenkonst, cirkus, film och samhällsintreprenörskap. Det finns även lokaler för uthyrning.

Upplev Botkyrka AB:s resultat före skatt uppgick till 0,2 miljoner kronor (0,1 miljoner kronor 2015).

Lida visar ett positivt resultat som främst beror på ökade intäkter, vilket är en effekt av den nya höghöjdsbanan. Subtopia visar på negativt resultat som främst beror på minskade intäkter.

Hågelbyparken AB

Hågelbyparken AB är ett helägt kommunalt bolag. Bolagets primära uppdrag är att driva och utveckla Hågelbyparken som en folkpark med program, kafé, konferens och uthyrningsverksamhet. I dag finns konst- och hantverksbutik, galleri, lantbod och en 4H-gård med djur.

Flera arrangemang har hållits under året, till exempel loppis, trädgårdsdag, midsommarfirande, teater och Hjärta Botkyrka.

Hågelbyparken driver tre olika serveringar, Wärdshuset, Anna Giertz Café och bageri samt en parkservering.

Botkyrka kommun utlyste under 2015 en idé- och markanvisningstävling, där beslut kan komma att fattas under 2017.

Hågelbyparken AB:s resultat före skatt var 0,4 miljoner kronor (-1,7 miljoner kronor 2015). Intäkterna ökade under 2016 till 19,4 miljoner kronor jämfört med 16,6 miljoner för 2015. Orsaken är att Wärdshuset LM var igång hela året, till skillnad från 2015 när verksamhet enbart bedrevs sista kvartalet. Kaféförsäljningen fortsatte öka och entréintäkterna ökade 2016 med cirka 9 procent.

Hågelbyparken AB	2016	2015
Kommunens ägarandel	100 %	100 %
Aktiekapital	0,1 mnkr	0,1 mnkr
Omsättning	19,4 mnkr	16,6 mnkr
Årets resultat före skatt	0,4 mnkr	-1,7 mnkr
Balansomslutning	10,5 mnkr	10,2 mnkr
Investeringar	0,4 mnkr	0,3 mnkr
Soliditet	22 %	20 %
Antal anställda	22	22

Södertörns Energi AB

Södertörns Energi AB ägs till lika delar av Botkyrka och Huddinge kommun. Bolaget driver ingen egen verksamhet, utan äger Södertörns Fjärrvärme AB (SFAB) till 100 procent och Söderenergi till 58 procent. Södertälje kommun äger den resterande delen genom Telge AB.

Genom dotterbolagen bedrivs produktion och distribution av värme, el och kyla.

Bolaget har vunnit ett skattemål i kammarrätten om avdrag för räntekostnader för inkomsttaxeringarna 2010–2012. Domen innebär att 61 miljoner kronor har återbetalats till moderbolaget från Skatteverket under 2016.

Södertörns Energi AB:s resultat före bokslutsdispositioner och skatt var -14,5 miljoner kronor (-19,4 miljoner kronor 2015). Bolaget fick koncernbidrag på 135 miljoner kronor från dotterbolaget Södertörns Fjärrvärme AB för 2016 (90 miljoner för 2015). Resultatet före skatt blev 90,8 miljoner kronor (70,6 miljoner kronor 2015).

Koncernresultatet efter finansnetto blev 101 miljoner kronor, vilket är en ökning med 23 miljoner kronor jämfört med 2015.

Till stor del beror detta på ett avsevärt starkare resultat för Södertörns Fjärrvärme. Resultatet före skatt för Södertörns Energi blev 140 miljoner kronor (65 miljoner kronor 2015).

Södertörns Fjärrvärme AB

Södertörns Fjärrvärme är ett helägt dotterbolag till Södertörns Energi AB. Bolagets huvudsakliga verksamhet är distribution av fjärrvärme och fjärrkyla till kunder i Botkyrka, Huddinge och Salems kommuner.

Bolaget har sedan flera år det lägsta fjärrvärmepriset i Stockholmsregionen och priserna ligger under genomsnittet i landet.

Marknaden har haft en fortsatt positiv utveckling för nybyggnationen. Fjärrvärme är många gånger förstahandsvalet om det är geografiskt möjligt, framför allt när det gäller bostäder. Marknaden är samtidigt priskänslig och det finns konkurrens från värmepumpar.

Södertörns Fjärrvärme AB:s resultat efter finansiella poster slutade på 144 miljoner kronor, vilket är 44 miljoner kronor bättre än budget. Detta beror i huvudsak på det tidigare stora prisfallet på olja, vilket i sin tur gav ett lägre produktionspris än budgeterat. Bolaget har i likhet med föregående år lämnat koncernbidrag till Södertörns Energi. År 2016 var koncernbidraget 135 miljoner kronor. Resultatet före skatt var 3,9 miljoner kronor (-1,3 miljoner kronor 2015).

Södertörns Fjärrvärme AB	2016	2015
Kommunens ägarandel	50 %	50 %
Aktiekapital	40,0 mnkr	40,0 mnkr
Omsättning	715,3 mnkr	646,0 mnkr
Årets resultat före skatt	3,9 mnkr	-1,3 mnkr
Balansomslutning	794,2 mnkr	729,4 mnkr
Investeringar	51,0 mnkr	39,0 mnkr
Soliditet	45,4 %	48,3 %
Antal anställda	49	48

Söderenergi AB

Söderenergi AB ägs av Huddinge och Botkyrka kommuner via Södertörns Söderenergi AB, och av Södertälje kommun via Telge AB. Bolaget producerar fjärrvärme som distribueras genom Södertörns Fjärrvärme och Telge Nät AB. Genom ett produktionssamarbete levereras även värme till Fortum värme och Telge nät. Söderenergi är moderbolaget i en koncern som äger dotterbolaget Söderenergi Kraftvärme AB.

Huvudsakligen produceras fjärrvärme i tre anläggningar: Igelsta värmeverk, Igelsta kraftvärmeverk och Fittjaverket. Det finns även två reservanläggningar. Sedan starten av Igelsta kraftvärmeverk 2009 producerar och säljer Söderenergi el och elcertifikat.

Söderenergi använder förnyelsebara och återvunna bränslen. För att förbättra produktionsekonomi ytterligare arbetar bolaget vidare med att öka andelen returflis i kraftvärmeanläggningen. Av de bränslen som använts för den totala produktionen av värme och el utgjorde 96 procent retur- och biobränslen för 2016.

Värmeproduktionen blev 2016 något högre än 2015 och elproduktionen lägre på grund av ett turbinhaveri som inträffade december 2015. Turbinens driftbortfall till mitten av augusti 2016 påverkade det totala rörelseresultatet negativt, trots en försäkringsersättning på 55,7 miljoner kronor som kompenserade till viss del.

Söderenergi AB:s resultat före bokslutsdispositioner uppgick till 1 miljon kronor (20,6 miljoner kronor 2015), vilket var samma som för koncernen.

Söderenergi AB	2016	2015
Kommunens ägarandel	29 %	29 %
Aktiekapital	55,0 mnkr	55,0 mnkr
Omsättning	1 142,2 mnkr	1 182,1 mnkr
Årets resultat före skatt	1,0 mnkr	20,6 mnkr
Balansomslutning	3 365,3 mnkr	3 441,7 mnkr
Investeringar	89,7 mnkr	97,0 mnkr
Soliditet	11 %	11 %
Antal anställda	137	143

SRV återvinning AB

SRV återvinning AB ägs gemensamt av Botkyrka, Huddinge, Haninge, Nynäshamn och Salems kommuner. Botkyrkas ägarandel är 31,5 procent. SRV:s återvinningsanläggning vid Gladö Kvarn i Huddinge tar emot, sorterar och behandlar avfall för förbränning, återvinning eller deponering.

SRV:s dotterbolag Ecoferm AB är vilande och intressebolaget Scandinavian Biogas Recycling AB hyr SRV:s förbehandlingsanläggning. Scandinavian Biogas Recycling AB har övertagit allt ansvar för behandling av matavfall. SRV äger 40 procent av bolaget och Scandinavian Biogas Fuels (SBF) äger 60 procent.

Ökade mängder avfall i kombination med avsättningssvårigheter har inneburit att bolagets återvinningsanläggning infört begränsningar i mottagning av blandat och brännbart avfall under vissa perioder 2016. Upprustning och utvidgning av bolagets återvinningsanläggning pågår.

SRV återvinning AB:s resultat före skatt uppgick till 2,5 miljoner kronor (13,2 miljoner kronor 2015). Årets rörelseresultat 5,1 miljoner kronor försämrades med 11,2 miljoner kronor (16,3 miljoner kronor 2015).

Försämringen förklaras bland annat av att de direkta kostnadernas andel av omsättningen har ökat med 10,7 miljoner kronor, vilket i sin tur kan förklaras av att de externa behandlingkostnaderna ökar.

SRV återvinning AB	2016	2015
Kommunens ägarandel	31,5 %	31,5 %
Aktiekapital	8,9 mnkr	8,9 mnkr
Omsättning	447,9 mnkr	437,7 mnkr
Årets resultat före skatt	2,5 mnkr	13,2 mnkr
Balansomslutning	532,4 mnkr	521,3 mnkr
Investeringar	81,4 mnkr	147,2 mnkr
Soliditet	27,4 %	28,0 %
Antal anställda	211	199

Botkyrka Stadsnät AB

Botkyrka Stadsnät AB ägs helt av Botkyrka kommun från och med den 1 januari 2014. Bolaget äger, bygger och förvaltar ett allmänt telekommunikationsnät inom Botkyrka kommun (stadsnät). Alla leverantörer ska kunna använda nätet för att distribuera sina tjänster.

Allt fler hushåll, företag och föreningar har anslutit sig till nätet under året. Bolaget har gjort stora investeringar för att bygga ut nätet och ansluta dessa kunder. Vid årets utgång var 16 150 hushåll, 153 företag och 164 kommunala verksamheter anslutna.

Botkyrka Stadsnät AB:s resultat före skatt uppgick till 5,6 miljoner kronor (3,3 miljoner kronor 2015). Ökningen beror främst på ett ökat antal villainstallationer och ökat antal kunder i nätet.

Botkyrka Stadsnät AB	2016	2015
Kommunens ägarandel	100 %	100 %
Aktiekapital	2,8 mnkr	2,8 mnkr
Omsättning	36,9 mnkr	31,6 mnkr
Årets resultat före skatt	5,6 mnkr	3,3 mnkr
Balansomslutning	238,8 mnkr	219,8 mnkr
Investeringar	29,2 mnkr	44,8 mnkr
Soliditet	12,0 %	10,5 %
Antal anställda	7	7

Botkyrka Södra Porten-koncernen

Kommunen och Skanska har bildat det gemensamma bolaget Botkyrka Södra Porten Holding AB. Under året har även det helägda dotterbolaget Botkyrka Södra Porten AB bildats. Bolaget ska äga och förvalta fastigheter.

Botkyrka kommuns insats är mark i Eriksberg 2:136. Skanska Sverige har gått in med markens värde 102,5 miljoner kronor i aktieägartillskott, samtidigt som marken har förts över i bolaget.

Botkyrka Södra Portens resultat före skatt var -0,2 miljoner kronor.

Södra Porten (koncern)	2016
Kommunens ägarandel	50 %
Aktiekapital	0,1 mnkr
Omsättning	0,0 mnkr
Årets resultat före skatt	-0,2 mnkr
Balansomslutning	220,7 mnkr
Investeringar	120,0 mnkr
Soliditet	92,8 %
Antal anställda	0

MILJÖ- OCH KLIMATARBETET

Foto: Robert Lorentz

Klart som vatten

Botkyrkas vattenprogram är klart. Samtidigt fortsätter arbetet utifrån kommunens klimatstrategi. Våra naturvärden i kommunen har utvecklats genom samverkan inom Botkyrkas gröna värden. Flera indikatorer i miljöbarometern visar att utvecklingen går åt rätt håll.

Botkyrkas blå värden – vattenprogram för Botkyrka kommun

Arbetet med att förbättra vattenkvaliteten i våra sjöar, vattendrag och havsfjärdar intensifierades under 2016.

Under 2015 påbörjade vi arbetet med att ta fram ett kommun övergripande vattenprogram som sjösattes i och med att miljö- och hälsoskyddsutskottet antog programmet i december. Vattenprogrammet Botkyrkas blå värden syftar till att skapa samsyn och samordna kommunens arbete med vatten genom att:

- Skapa förutsättningar för naturliga ekosystem.
- Tillgodose Botkyrkabornas behov av dricksvatten.
- Skapa goda förutsättningar för rekreation och fiske.
- Öka kunskapen och förståelsen för vatten.

För att minska tillrinningen av näringsämnen till Tullingsjön fick kommunen bidrag från länsstyrelsen för strukturkalkning av åkermark, ett samarbete mellan DeLaval Hamra gård och kommunen. Åkrar uppströms sjön Aspen och vid Himmelsboda strukturkalkades. Projektet fortsätter under 2017 med åkrar vid Aspen och längs Tumbaån.

Idag är Botkyrka kommun helt beroende av dricksvatten från Norsborgs vattenverk som drivs av Stockholm Vatten. Under 2016 har vi därför tagit fram en lokal dricksvattenförsörjningsplan för att säkra framtidens dricksvattenförsörjning.

Våtmarken och dagvattenreningsanläggningen Maden, vid Tullingsjöns sydöstra spets, har restaurerats och gjorts tillgänglig med bland annat flytbryggor.

Kommunen och DeLaval Hamra gård har även samarbetat i ett projekt om att gynna vildbin och humlor. Vi har sått in olika blommor i de skyddszoner som Hamra gård etablerat längs vattendrag som gränsar till åkermark.

Snäckvikens dalgång – ett vattenrike under utveckling

Kommunen håller på att restaurera ett våtmarksområde i Snäckvikens dalgång i Grödinge. Dalgången öppnar sig mot söder nedanför Grödinge kyrka och fortsätter ner till Snäckviken, som är en vik av Östersjön. Dalgången är påverkad av tidigare utdikningar och igenväxning. Syftet med restaureringen är att återskapa det öppna landskapet med våtmarker som är rika på fisk och fågel, samt minska områdets belastning av näringsämnen till Östersjön. Vi vill också göra dalgångens natur tillgänglig för skolklasser och en naturintresserad allmänhet.

I dalgången finns två större våtmarker, Kyrksjön och Snäckstaviks våtmark, som har kontakt med varandra via Snäckstavikbäcken. Snäckstavikbäcken rinner söderut från Kyrksjön och når Snäckstavikens våtmark efter cirka 1,5 km och fortsätter några hundra meter innan den mynnar i Snäckviken.

Fåglarna reagerade oväntat snabbt på åtgärderna. Fågelarterna som observerades vid Kyrksjön under 2015 var ungefär dubbelt så många som under tidigare år. Antalet rastande eller häckande vadarfåglar ökade från 4 arter per år (2010–2014) till 21 arter under 2015. Under 2016 minskade antalet vadarfåglar till 16 arter. Minskningen berodde på att våtmarken torrlades under sommaren och hösten för att underlätta för naturvårdsåtgärder.

Sedan 2010 restaurerar Botkyrka vattenmiljöer i Snäckvikens dalgång tillsammans med Sveriges sportfiske- och fiskevårdsförbund och områdets mark- och djurägare. Hittills har åtgärderna, förutom kommunala medel, bekostats av bidrag från Havsmiljöanslaget, LOVA (statligt stöd till lokala vattenvårdsprojekt) och EU:s landsbygdsprogram. För restaureringsarbetet i Kyrksjön under 2016 har bidrag kommit från Våtmarksfonden och LONA (statligt stöd till lokala naturvårdssatsningar).

Kommunens klimatmål

Klimatfrågorna ingår som en viktig del i kommunens arbete med en långsiktig hållbar utveckling.

I Botkyrka kommer 80 procent av koldioxidutsläppen från transportsektorn, så att minska utsläppen där är en prioriterad fråga. Som stöd i arbetet har kommunen antagit en klimatstrategi med tydliga mål. Målen för den egna verksamheten är att vi ska vara fossilbränsle fria senast 2015 och klimatneutrala 2020. För kommunen som plats är målen att vi ska vara fossilbränsle fria 2030 och klimatneutrala 2040.

Kommunen har arbetat aktivt med att ställa om den egna fordonsflottan till fossilbränsle fria alternativ. I dag kan kommunens alla fordon köras på antingen el, biogas eller andra biodrivmedel. Vårt framgångsrika arbete har uppmärksammats på nationell nivå och vi har återigen fått utmärkelsen Årets miljöbilskommun.

Biogasen vi kör på produceras i närområdet av vårt avloppsreningsverk Himmerfjärdsverket och vårt avfallsbolag SRV Återvinning. Gasen finns att tanka vid bland annat OKQ8 i Fittja.

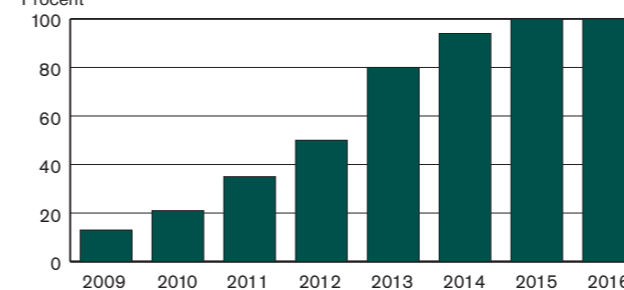
2016 antogs programmet ”Fossilbränslefritt Botkyrka år 2030” av kommunfullmäktige. Programmet presenterar fem övergripande handlingsvägar som ska ange inriktning för arbetet med att nå kommunens klimatmål för 2030:

- Minskat behov av resor och transporter.
- Effektivare resor och transporter.
- Kollektivtrafik i stället för bil.
- Promenad eller cykel för korta resor istället för bil.
- Förnybara drivmedel i fordon.

Genom att ställa miljö- och klimatkrav vid inköp av varor och tjänster kan kommunen ytterligare minska utsläppen. Vi samarbetar också med andra Södertörnskommuner för att minska koldioxidutsläppen. I projektet Samordnade varutransporter på Södertörn sker nu en samordning av kommunernas varutransporter. Målet är att halvera antalet transporter och att minska klimatpåverkan och hälsoskadliga luftföroreningar genom att minska utsläppen av kvävedioxid och partiklar.

Andel fordon som kan köra fossilbränsle fritt

Kommunens totala utsläpp av växthusgaser fortsätter att minska.

Historiskt är det framför allt utsläppen från bostäder som minskat, eftersom en stor andel av fastigheterna i kommunen är anslutna till fjärrvärme och kraftvärmeverken eldas med en stor andel biobränslen. Dessutom installerar vi solenergi i flera av kommunens fastigheter. Utsläppen från transportsektorn ökar däremot. Ett sätt att minska utsläppen är att se över infrastrukturen för alternativa bränslen.

KLIMATARBETET

Kommunerna ska gå före med att styra om till ett mer hållbart resande. Tabellen visar andelen av kommunens personbilar och lätta lastbilar som är miljöklassade enligt statens definition.

Miljönätverk på Södertörn

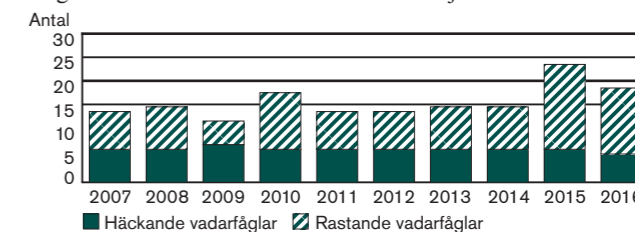
Södertörnskommunerna samarbetar i miljöfrågor, tar fram jämförande nyckeltal och driver gemensamma projekt. Ett projekt som pågår är att minska varutransporterna till de kommunala verksamheterna.

Miljöbarometern visar mer om miljö tillståndet i Botkyrka

I Miljöbarometern på www.botkyrka.se finns över 80 indikatorer som var och en säger något om miljön i Botkyrka kommun. De omfattar klimat, biologisk mångfald, vattenkvalitet och mycket mer. Genom barometern går det att följa hur miljön utvecklas i Botkyrka. Några exempel är rastande och häckande vadarfåglar och andelen ekologiska livsmedel inköpt inom kommunens ramavtal.

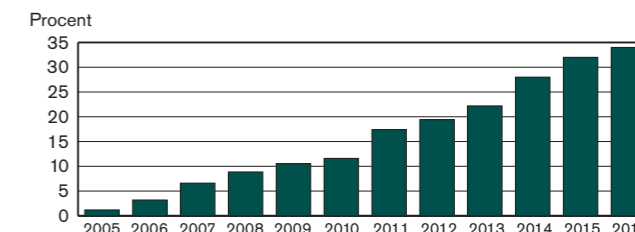
Rastande och häckande vadarfåglar

Några indikatorer beskriver vårt interna miljöarbete i kommunen.

En annan indikator är kommunens inköp av livsmedel som har en godkänd miljömärkning, främst KRVA, EU-ekologiskt och MSC-märkningen för fisk. Politiskt satta mål driver på så att inköpen ökar. Andelen ekologiska livsmedel som kommunen köper in ökar stadigt, och är nu uppe i 34 procent.

Andelen ekologiska livsmedel inköpt inom kommunens ramavtal

Botkyrka är en Fairtrade City

Fairtrade är en hållbarhetsmärkning som ställer krav på arbetsvillkor, miljö och ekonomisk ersättning till de anställda som producerat varan. Botkyrka är en Fairtrade city sedan 2010 och fick diplomeringen förnyad 2015.

GENOM SPRÅKET KOMMER TILLHÖRIGHETEN

För eleverna som studerar Mekatronik på Xenter är vägen ut i samhället kortare. De får träna svenska samtidigt som de lär sig att programmera och styra Lego-robotar. I ett samarbete mellan sfi och Xenter Botkyrka får de varva teori och praktik, möta branschen och samhället och samtidigt bli framtida resurser i det nya hemlandet Sverige.

Text: Ann Sofie Bäck | Foto: Louise Yourstone

Jag kom till Sverige för fyra månader sedan och fick veta att den här kursen fanns. Det tog några veckor, sedan hade jag börjat, berättar Edrice från Afghanistan.

– Jag trivs jättebra. Att få vara ute och träffa företag och olika organisationer gör mig glad. Att jag lär mig svenska snabbare är bara positivt. För eleverna har vägarna till kursen i robotteknik varit lite olika. Det de har gemensamt är sin utländska bakgrund, en bakgrund med många olika erfarenheter och kunskaper som inte bara sammanför dem och deras intresse för teknik, men som också förenar och för dem framåt. Deras glädje

över att få studera svenska i kombination med att programmera robotar, är stor.

Edrice arbetade med systemvetenskap i Afghanistan. Det kan han tänka sig att fortsätta med här i Sverige, bara han lär sig språket bättre. Just nu bor han med sin fru hos sina svärföräldrar och han vill snabbt ut i arbete för att kunna flytta till ett eget boende. Han planerar att söka vidare till den ettåriga YH-utbildningen Hisstekniker. Där vet han att det finns jobb för honom direkt efter utbildningen.

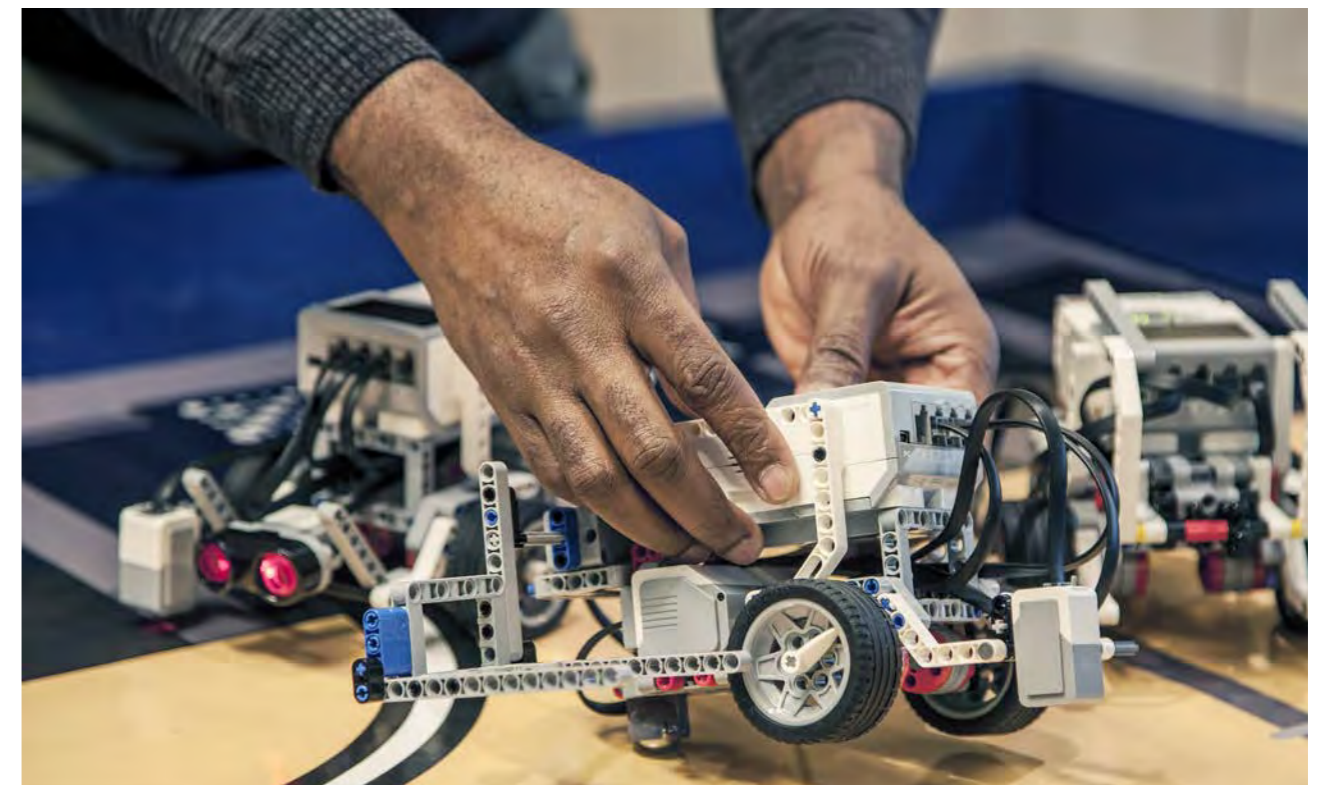
Kursen samlade 12 elever med ett intresse för teknik. Alla kommer från olika länder, vilket tvingar dem att prata

svenska med varandra, något de också gärna vill.

– **Prata sakta**, säger Konan från Elfenbenskusten och skrattar. Han kom till Sverige för 10 månader sen och bor med fru och barn i Alby. I hemlandet jobbade han som installatör av larm och kameraövervakning.

– Jag läste svenska för företagare när jag fick höra om den här kursen. Det kändes viktigt att snabbt lära mig språket. Kanske får jag inte arbete som installatör direkt, men om jag utbildar mig och samtidigt lär mig svenska så blir det lättare.

Även Konan planerar att söka sig

” Projektet har bara vinnare. Studenterna som får varva sitt teknikintresse med sina studier i svenska, och näringslivet får tillgång till personal med kompetens i bristyrken. ”

Tor-Erik Lillsebas,
verksamhetsledare Xenter

till YH-utbildningen Hisstekniker. Till den kan han genom Xenter validera sin tidigare utbildning.

Eleverna har själva byggt banan där Lego-robotarna programmeras, styrs och gör olika saker på kommandon. Kanaan berättar att det är han som designat materialet till banan.

– Jag är arkitekt och har arbetat mycket med grafisk design i mitt hemland Syrien. Jag har insett att om jag ska komma vidare, att få ett arbete inom den grafiska branschen, så måste jag kunna språket.

Kanaan har varit i Sverige två år.

Han bor i Södertälje med sin son, som också studerar, fast på gymnasiet.

– Jag vill kunna ge mig och min son en bra framtid och det gör jag bara genom att snabbt komma in i det svenska samhället. Kanaan planerar att söka vidare till den tvååriga YH-utbildningen Expo-, skylt- och storbilsproducent på Xenter. Den riktar sig mot grafisk design och är rätt väg för honom.

– Jag känner mig trygg här på Xenter, lärarna stöttar mig och jag känner mig som en resurs, inte en börda.

Nedan Legorobotarna åker fram och tillbaka slås man av värmen och glädjen

i gruppen. De skrattar, de har roligt ihop, en stor gemenskap som betyder mycket. Det för dem närmare målet – att komma ut i arbete.

– Här är vi starka ihop, säger Gonzalo från Spanien, vi pushar varandra och har blivit vänner. Vi pratar svenska och har också fått träffa så många olika människor som är intresserade av vårt arbete.

ETT HÅLLBART BOTKYRKA

Samlad Bedömning

Hållbarhetsutmaningarna handlar om de svåraste frågorna i samhällsutvecklingen, och de indikatorer vi använder visar på både positiva och negativa tendenser. I några delar har vi under flera år sett svaga men kontinuerliga förbättringar, som hälsa och klimat. Samtidigt har det varit svårt att se vad som är långsiktiga, varaktiga förbättringar i samhällsutvecklingen och vad som är mer kortvariga effekter av en bra ekonomisk utveckling, till exempel arbete och hemkänsla. Vår uppfattning är att de flesta trender just nu är svagt positiva, men att Botkyrka jämfört med länet fortsätter att ligga steget efter. På längre sikt finns flera faktorer som rätt hanterade kan ge kommunen en ännu positivare utveckling.

Foto: Strandell

Fossilfritt bränsle placerar Botkyrka i topp

Botkyrka har ett fortsatt lägre utsläpp av växthusgaser per invånare än resten av landet. Andelen personer som tycker de kan vara med och påverka kommunala beslut är oförändrad med skillnaderna är stora inom kommunen.

Inom sex områden måste en nuvarande svag eller dålig utveckling först bromsas och sedan vändas till en hållbar utveckling. Den generation som föds nu måste kunna växa upp i ett Botkyrka som mer och mer präglas av att:

- Botkyrkaborna har arbete.
- Botkyrkaborna känner sig hemma.
- Botkyrka har de bästa skolorna.
- Botkyrka bidrar inte till klimatförändringarna.
- Botkyrkaborna är friska och mår bra.
- Botkyrkaborna har förtroende för varandra och för demokratin.

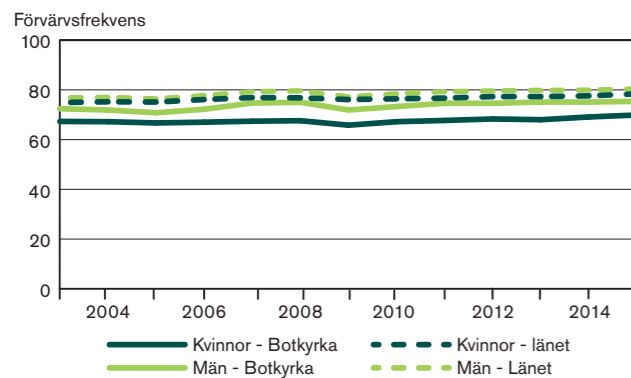
För var och en av utmaningarna finns två indikatorer med vars hjälp vi kan bedöma om utvecklingen går åt rätt eller fel håll.

Botkyrkaborna har arbete

Ur ett långsiktigt hållbarhetsperspektiv uppfattar vi små men positiva förändringar av Botkyrkabornas vägar till arbete.

Att en större andel av Botkyrkaborna har arbete är viktigt för en hållbar utveckling. När många har arbete och får lön förbättrar det inte bara samhällsekonomin och vars och ens privata ekonomi. Det påverkar också levnadsvanor, hälsa, sociala nätverk och delaktighet.

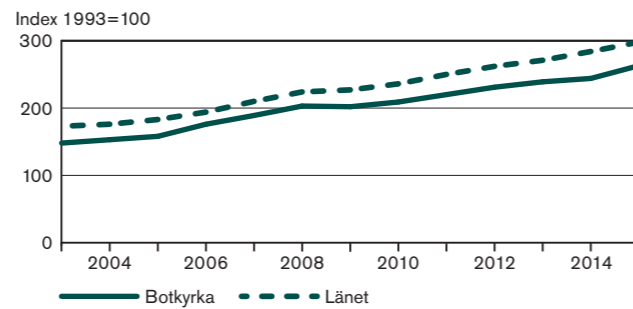
Indikator 1: Förvärvsfrekvens (andel som har arbete) för

Botkyrka har 2002–2014 en mindre andel som arbetar och skillnaden till länet har ökat. Botkyrka har djupare dalar än länet, vilket tyder på Botkyrka har en större andel invånare som saknar fast förankring på arbetsmarknaden.

Kvinnor har en lägre förvärvsfrekvens än män. För kvinnorna är också skillnaden mot länets värden större. Vi är inne i en period av brist på arbetskraft och det gynnar Botkyrka som har en ung befolkning.

Indikator 2: Summan av lönerna på Botkyrkas arbetsmarknad

Lönsummorna på Botkyrkas arbetsmarknad har ökat som en effekt av att arbetstillfällena har blivit fler och lönerna ökat. Under 2006 hade Botkyrka en kraftigare ökning än länet som helhet. Under 2007 och 2008 följer Botkyrka länets utveckling, men sedan 2009 halkar vi efter. Att lönenivåerna på den lokala arbetsmarknaden inte hänger med beror sannolikt på att låglönebranscherna service, handel och offentlig sektor kan få personal trots låga löneökningar.

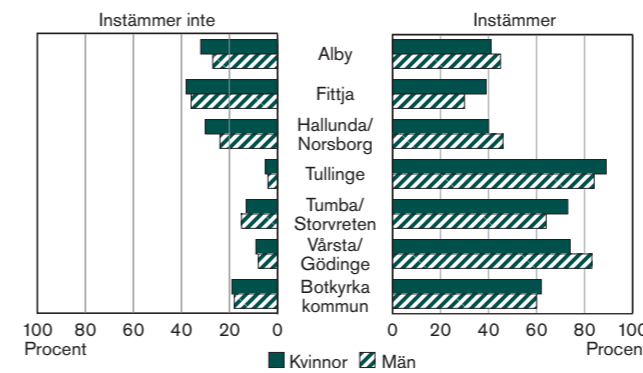
Både i Botkyrka och i länet totalt ökar andelen arbetstillfällen i privat sektor medan andelen minskar i offentlig förvaltning och service. Sett till nyanställningar, omsättning och vinst går det mycket bra för företagen i Botkyrka.

Botkyrkaborna känner sig hemma

Ur ett långsiktigt hållbarhetsperspektiv bedömer vi att Botkyrkabornas hemkänsla utvecklas i svagt positiv riktning.

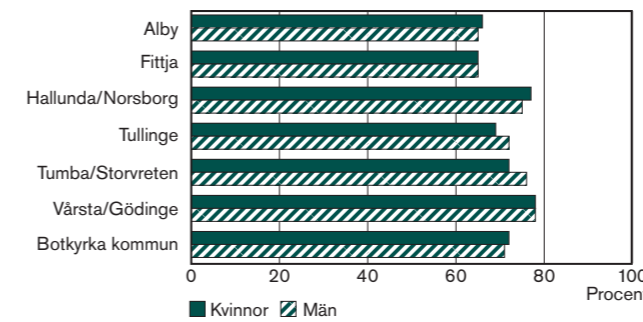
Medborgarna i Botkyrka kommun är samtidigt både Botkyrkabor och stockholmare. För en stabil utveckling bör fler känna att det är bättre att bo i Botkyrka än på andra platser i storstaden. Botkyrka kommun måste därför kunna erbjuda sina medborgare mer än bara en bostad, det behövs också en trivsamt och trygg utemiljö och en stadsdel som fungerar bra.

Indikator 1: Andel som skulle rekommendera en vän att flytta till sitt bostadsområde.

I medborgarundersökningen 2016 instämmer 62 procent av kvinnorna och 60 procent av männen i påståendet "Jag kan rekommendera en vän att flytta till mitt bostadsområde". Skillnaden mellan kommundelarna är stora. De som bor i de norra kommundelarna tar i större utsträckning avstånd från påståendet. Mest positiva är de som bor i Tullinge och i Vårsta-Grödinge. Skillnaderna är små över åren.

Indikator 2: Hur länge Botkyrkaborna har bott i Botkyrka.

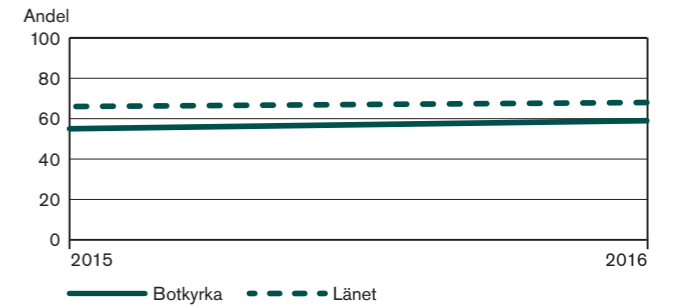
Att man har bott länge i sitt bostadsområde eller i kommunen kan vara ett tecken på att man trivs och känner sig hemma. I medborgarundersökningen gäller frågan hela kommunen och inte bostadsområdet. De senaste årens undersökningar visar att en stor majoritet, 70 procent av kommuninvånarna, har bott tio år eller mer i kommunen.

Botkyrka har de bästa skolorna

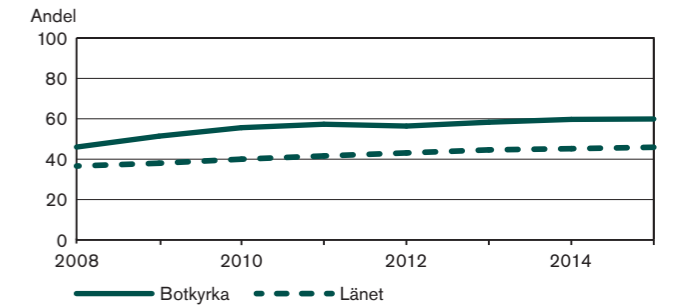
Ur ett långsiktigt hållbarhetsperspektiv bedömer vi att utvecklingen ännu inte går åt rätt håll.

Skolan formar framtiden. Hur väl skolorna i Botkyrka lyckas med att utbilda de unga, kommer att avspeglas i Botkyrkabornas framtida arbetsmöjligheter, ekonomi och hälsa.

Indikator 1: Andelen tjuugoåringar som har gått ut gymnasiet med godkända betyg

Indikator 2: Andelen elever som går i kommunal skola eller friskola i en annan kommun

Utvecklingen för de indikatorer som ska visa om skolorna är attraktiva är både positiv och negativ. Andelen tjuugoåringar med godkända betyg från gymnasiet ökar, men inte stabilt. Andelen gymnasister som väljer ett gymnasium utanför den egna kommunen är större i Botkyrka än i länet som helhet, men avståndet till länets genomsnitt ökar inte längre.

Till en del kompenseras utflödet av att elever också kommer in från andra kommuner. Inflödet har ökat under senare år. I grundskolan är det bara en liten andel som väljer en skola i en annan kommun, både i Botkyrka och i länet. Antalet elever som väljer friskolor ökar, men jämfört med länets genomsnitt är det färre Botkyrkaelever som väljer friskolor.

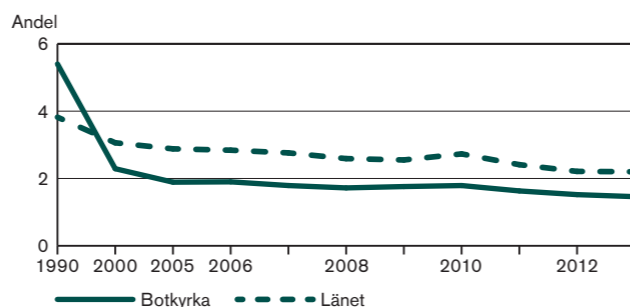

Botkyrka bidrar inte till klimatförändringarna

Ur ett långsiktigt hållbarhetsperspektiv bedömer vi att utvecklingen går åt rätt håll, men ännu alldeles för långsamt.

Ett av de största hoten mot utvecklingen i Botkyrka och världen är utsläppen av växthusgaser som påverkar klimatet, med oväder, stigande vattennivåer och förändrade levnadsvillkor som följd. För att vi ska kunna minska utsläppen av växthusgaser måste energianvändningen effektiviseras och användningen av fossila bränslen upphöra på sikt.

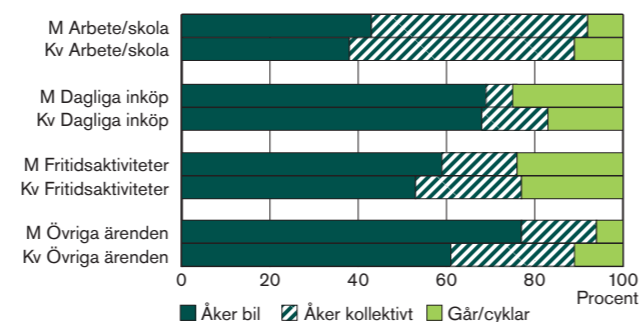
Indikator 1: Koldioxidutsläpp per invånare (CO₂ ton per invånare)

Stockholms län och Botkyrka har lägre utsläpp av växthusgaser per invånare än resten av landet. Mätningarna i Botkyrka och länet visar koldioxidutsläppen per invånare minskar trots att trafiken ökar. En orsak till det är en ökad användning av fossilfria bränslen.

Indikator 2: Kommuninvånarnas resvanor.

Källa: Medborgarundersökning, Statistiska centralbyrån.

Några avgörande förändringar har inte inträffat i Botkyrka-borernas resmönster. Bilen är fortfarande det mest utnyttjade färdmedlet. Kvinnor använder kollektivtrafik i större utsträckning än män. Det är fortfarande fordonsutveckling snarare än förändrade sätt att resa som bidrar till minskade klimatutsläpp.

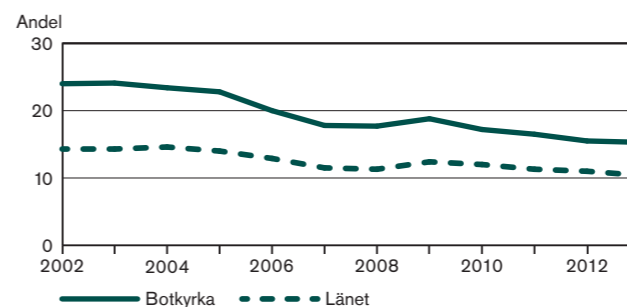
Botkyrkaborna är friska och mår bra

Ur ett långsiktigt hållbarhetsperspektiv bedömer vi att utvecklingen sakta går åt rätt håll.

Hur vi mår både fysiskt och psykiskt påverkar vår förankring på arbetsmarknaden och våra ekonomiska resurser. Sambandet märks i så kallad självs kattad hälsa, där andelen som tycker sig ha en dålig hälsa är större bland dem med låg utbildningsnivå.

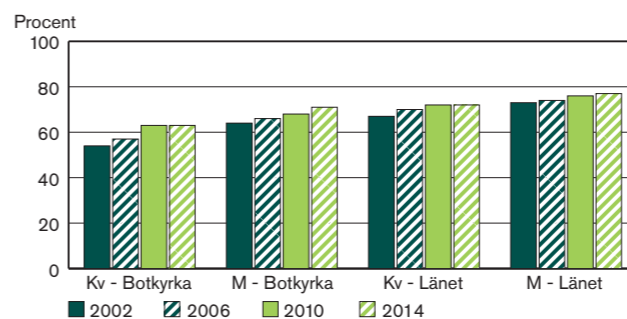
På samma sätt är barns hälsa starkt förknippad med vilken social tillhörighet föräldrarna har. Andelen barn som lever under fattiga förhållanden blir därför ett mått på hur de unga Botkyrkaborna mår.

Indikator 1: Andelen barn som lever under fattiga förhållanden

Andelen barn som lever i ekonomiskt svaga familjer har minskat snabbare än i resten av länet. Men Botkyrka har fortfarande en av de största andelarna i landet.

Indikator 2: Självs kattad hälsa

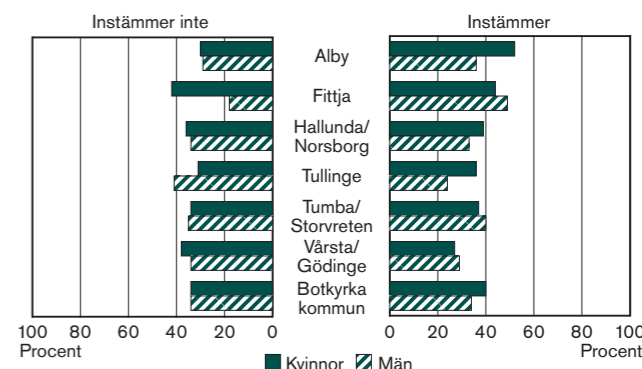

Utvecklingen visar att Botkyrkabornas självs kattade hälsa har förbättrats. Det har den även gjort i länet men förbättringen är större i Botkyrka, särskilt för kvinnor. Att siffrorna är lägre än genomsnittet i Stockholms län kan förklaras med socioekonomiska faktorer. Sambanden mellan hälsa, arbete och ekonomi är starka.

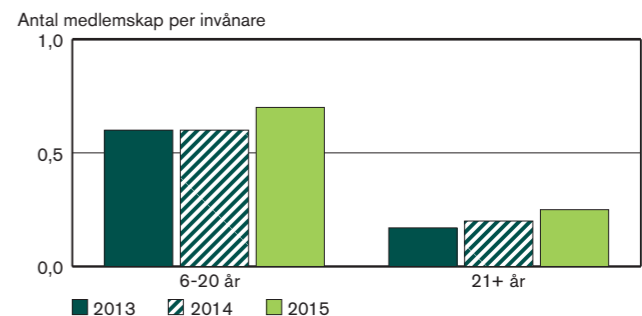
Botkyrkaborna har förtroende för varandra och demokratin

Ur ett långsiktigt hållbarhetsperspektiv bedömer vi att samspelet i lokalsamhället inte förändrats avsevärt. Utvecklingen är svagt positiv.

Indikator 1: Jag kan vara med och påverka i kommunala frågor som intresserar mig

Indikator 2: Andelen Botkyrkabor som är medlem i någon förening

Andelen personer som tycker att de kan vara med och påverka har sammantaget sett varit relativt oförändrad under senare år. Skillnaderna är stora inom kommunen. I Alby tycker varannan kvinna att det går att påverka, i Tullinge är det bara var fjärde man som har den uppfattningen.

Det är tveksamt hur väl medlemskap i föreningar speglar inställningen till delaktighet och demokrati i dag. Sett mer generellt tycks det finnas två motstridiga tendenser – en med ökad tolerans och öppenhet mellan individer och en annan med minskad tillit och ökad konfliktnivå mellan olika grupper.

EKONOMISKA SAMMANSTÄLLNINGAR

Foto: Tobias Fischer

FINANSIELLA NYCKELTAL	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antal invånare 31/12	80 055	81 195	82 608	84 677	86 274	87 580	88 901	89 425	90 675
Utdebitering, kommunen	20:13	20:13	20:13	20:13	20:13	20:13	20:13	20:13	20:15
Utdebitering, landstinget	12:10	12:10	12:10	12:10	12:10	12:10	12:10	12:10	12:08
Verksamhetens driftkostnad, Mnr	4 082,2	4 179,2	4 358,9	4 540,1	4 773,9	4 912,0	5 191,6	5 450,5	5 824,1
Verksamhetens driftintäkter, Mnr	758,5	737,1	793,6	804,8	831,8	857,2	851,8	919,6	1 315,4
Verksamhetens nettokostn, Mnr	3 323,7	3 442,1	3 565,4	3 735,3	3 942,2	4 054,8	4 339,8	4 530,9	4 508,7
Kommunalskatt inkl. skatteutjämning, Mnr	3 359,4	3 465,5	3 691,3	3 871,3	4 045,7	4 236,2	4 339,3	4 526,5	4 746,2
Verksamhetens nettokostnader, % av skatteintäkter	98,9	99,3	96,6	96,5	97,4	95,7	100,0	100,0	95,0
Budgetutfall, verksamhetens nettokostnader, Mnr	12,6	30,3	53,9	-5,3	4,8	141,2	45,5	19,9	235,5
Nettoinvesteringar, Mnr	380,5	398,3	406,4	367,8	452,2	481,6	304,7	417,6	390,5
Nettoinvesteringar, % av skatteintäkter	11,3	11,5	11,0	9,5	11,2	11,4	7,0	9,2	8,2
Nettoinvesteringar, kronor per invånare	4 753	4 905	4 920	4 344	5 241	5 499	3 427	4 670	4 307
Personalkostnader, Mnr	2 313,5	2 326,8	2 386,0	2 464,9	2 587,4	2 628,5	2 776,2	2 936,8	3 105,7
Resultat före extraordinära poster	69,5	96,3	201,1	148,9	154,4	193,8	37,8	27,3	281,2
Resultat före extraordinära poster, % av skatteintäkter	2,1	2,8	5,4	3,8	3,8	4,6	0,9	0,6	5,9
Förändring eget kapital, Mnr	70,3	96,3	201,1	148,9	154,4	193,8	37,8	46,4	281,2
Tillgångar, Mnr	5 162,2	5 928,3	6 229,1	8 170,4	8 112,6	7 750,9	7 833,1	7 660,8	8 157,2
Tillgångar, kronor per invånare	64 483	73 013	75 405	96 489	94 033	88 501	88 110	85 667	89 960
Skulder och avsättningar, Mnr	2 012,3	2 681,9	2 781,6	4 574,0	4 361,8	3 806,3	3 850,7	3 632,0	3 847,2
Skulder och avsättningar, kronor per invånare	25 136	33 030	33 672	54 017	50 558	43 460	43 314	40 615	42 428
Eget kapital, Mnr	3 149,9	3 246,4	3 447,4	3 596,5	3 750,9	3 944,6	3 982,4	4 028,8	4 310,0
Eget kapital, kronor per invånare	39 347	39 983	41 732	42 473	43 477	45 040	44 796	45 052	47 532
Soliditet, %	61,0	54,8	55,3	44,0	46,2	50,9	50,8	52,6	52,8
Soliditet inkl. beräknad pensionsskuld intjänad före 1998, %	30,5	27,5	30,4	23,0	25,1	27,4	28,5	30,5	33,0
Finansnetto, Mnr	33,8	72,9	75,1	13,0	50,8	12,4	38,3	31,7	43,7
Borgensåtagande, kronor per invånare	21 112	24 514	29 074	19 681	19 386	18 575	14 960	15 038	14 307

RESULTATRÄKNING

(Mnr)	BOTKYRKA KOMMUN				KOMMUNKONCERNEN		
	Not	Utfall 2016	Utfall 2015	Budget 2016	Not	Utfall 2016	Utfall 2015
Verksamhetens intäkter	2,9	1 315,4	919,6		2,9	2 673,4	2 328,8
Verksamhetens kostnader	3,9	-5 533,6	-5 196,0	-4 495,2 *	3,9	-6 517,7	-6 233,4
Avskrivningar	4,9	-290,5	-254,5	-249,0	4,9	-453,8	-441,3
Verksamhetens nettokostnader		-4 508,7	-4 530,9	-4 744,2		-4 298,1	-4 345,9
Skatteintäkter	5	3 288,4	3 111,4	3 310,2	5	3 288,4	3 111,4
Generella statsbidragsintäkter mm	6,9	1 457,8	1 415,1	1 423,8	6,9	1 457,8	1 415,1
Finansiella intäkter	7,9	94,6	98,6	81,0	7,9	39,4	47,7
Finansiella kostnader	8	-50,9	-66,9	-76,0	7	-84,5	-107,9
Resultat före extraordinära poster		281,2	27,3	-5,2		403,0	120,4
Extraordinära intäkter		0,0	0,0	0,0		0,0	0,0
Extraordinära kostnader		0,0	0,0	0,0		0,0	0,0
Årets resultat	1,9	281,2	27,3	-5,2	1,9	403,0	120,4

* Nettobudget

KASSAFLÖDESANALYS

Den löpande verksamheten			Investeringsverksamheten			Finansieringsverksamheten		
	2016	2015		2016	2015		2016	2015
Årets resultat	281,2	27,3						
Justering för ej likviditetspåverkande poster	10	313,9					10	460,4
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	595,1	326,1					863,4	604,7
Ökning(-) / minskning(+) av förråd och exploateringsmark	13,6	-18,2					41,1	-9,7
Ökning(-) / minskning(+) av kortfristiga fordringar	-166,4	-28,9					-215,4	28,9
Ökning(-) / minskning(+) av kortfristiga placeringar	32,5	-1,4					32,5	-1,4
Ökning(+) / minskning(-) av kortfristiga skulder	-14,8	-418,6					36,8	-460,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten	460,0	-141,0					758,4	162,5
Omklassificering immateriella anläggningstillgångar	-0,1	-					-2,1	-
Investering i immateriella anläggningstillgångar	-	-					-0,1	-
Investering i materiella anläggningstillgångar	-384,0	-475,0					-890,7	-639,8
Under året omklassificerat	-0,5	36,9					6,5	36,9
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	1,2	-					-	-
Förändring pågående projekt	-	-					16,4	-188,6
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	1,7	-					25,3	1,0
Investering i finansiella tillgångar	-10,7	-50,8					-10,7	-50,8
Försäljning av finansiella tillgångar	-	-					-	-
Förändringar finansiella tillgångar koncernbolagen	-	-					0,8	-1,3
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-392,4	-488,9					-854,6	-842,6
Nyupptagna lån	900,0	805,0						
Amortering av långfristig skuld	-615,0	-1 160,0						
Förändring till kortfristig del skulder	-60,0	495,0						
Förändring övriga konton långfristiga skulder	-18,4	34,6						
Ökning(+) / minskning(-) av långfristiga skulder koncernen							180,7	142,5
Ökning långfristiga fordringar	-263,8	* -115,9						
Minskning av långfristiga fordringar	78,2	* 35,4						
Förändring till kortfristig del fordringar	29,0	-						
Södra Porten AB aktieägartillskott	-102,5	-						
Ökning(-) / minskning(+) av långfristiga fordringar koncernen							21,3	19,5
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-52,5	94,1					202,0	162,0
Årets kassaflöde	15,1	-535,8					105,8	-518,1
Likvida medel vid årets början	180,5	716,3					266,6	784,7
Likvida medel vid årets slut	195,6	180,5					372,4	266,6

* Utlåning till Söderenergi avsåg 2015 refinansiering och netto redovisades därför.

BALANSRÄKNING

Mnkr	BOTKYRKA KOMMUN			KOMMUNKONCERNEN		
	Not	2016	2015	Not	2016	2015
Tillgångar						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	11	0,6		11	3,5	1,7
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	12, 27	4 245,1	4 138,2	12, 27	7 985,1	7 594,0
Maskiner och inventarier	13, 28	164,9	181,2	13, 28	488,9	490,9
Summa materiella anläggningstillgångar		4 410,0	4 319,4		8 474,0	8 084,9
Finansiella anläggningstillgångar						
Aktier och andelar i dotter- och intressebolag	14	700,8	587,6	14	113,7	103,8
Långfristiga fordringar	15	1 812,5	1 655,9	15	279,5	300,8
Summa finansiella anläggningstillgångar		2 513,3	2 243,5		393,2	404,6
Summa anläggningstillgångar		6 923,9	6 562,9		8 870,7	8 491,2
Omsättningstillgångar						
Exploateringsmark	16	7,5	21,0	16	7,5	21,0
Förråd med mera		1,0	1,1		51,7	79,3
Kortfristiga fordringar	17	453,2	286,8	17	658,4	443,0
Kortfristiga placeringar	18	576,0	608,5	18	576,0	608,5
Kassa och bank	19	195,6	180,5	19	372,4	266,6
Summa omsättningstillgångar		1 233,3	1 097,9		1 666,0	1 418,4
Summa tillgångar		8 157,2	7 660,8		10 536,7	9 909,6
Eget kapital, avsättningar och skulder						
Eget kapital	20			20		
Eget kapital		3 904,9	3 878,1		4 322,4	4 202,0
Årets resultat		281,2	27,3		403,0	120,4
Resultatutjämningsreserv		50,0	50,0		50,0	50,0
Övrigt eget kapital		73,9	73,4		72,3	72,3
Summa eget kapital		4 310,0	4 028,8		4 847,7	4 444,7
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	21	436,1	412,5	21	485,1	461,8
Andra avsättningar	22	0,6	0,8	22	138,8	155,5
Summa avsättningar		436,7	413,3		623,9	617,3
Skulder						
Långfristiga skulder	23	1 862,2	1 655,6	23	3 134,0	2 953,3
Kortfristiga skulder	24	1 548,3	1 563,1	24	1 931,1	1 894,3
Summa skulder		3 410,5	3 218,7		5 065,1	4 847,6
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		8 157,2	7 660,8		10 536,7	9 909,6
Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser						
Ingångna borgensförbindelser	25	1 297,3	1 345,1	25	1 299,0	1 346,5
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulder eller avsättningar (inkl särskild löneskatt 24,26%)	26	1 621,7	1 691,9	26	1 621,7	1 691,9
Operationella leasingavtal	27	203,0	264,9	27	228,7	291,6
Övriga ansvarsförbindelser pensioner, förtroendevalda inkl särskild löneskatt 24,26%	28	7,8	9,9	28	29,5	31,6
Privata medel		0,3	0,3		0,3	0,3
Fastighetsinteckningar		-	-		1,8	1,8
Företagsinteckningar		-	-		7,9	7,9

NOTER

Koncernbolagen upprättar årsredovisning enligt Bokföringsnämndens allmänna råd BFNR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3) bolag.

Resultat- och balansräkning för kommunens VA-verksamhet redovisas inte bland noterna, men finns tillgängligt på kommunens redovisningsenhet.

Mnkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2016	2015	2016	2015
NOT 1 INTERNA OCH GEMENSAMMA POSTER				
INTÄKTER				
Kalkylerad kapitaltjänst	362,2	351,3		
Schablonbidrag flyktingar	42,9	33,9		
Kalkylerad pension	145,1	138,9		
Återbetalning AFA	0,0	28,4		
Differens po pålägg	14,1	30,9		
Övriga intäkter	0,3	1,0		
Summa intäkter	564,6	584,4		
KOSTNADER				
Fastighetsskatt och försäkringar	-4,9	-6,1		
Pensionsutbetalningar	-91,3	-74,5		
Förändring semesterlöneskuld	20,5	20,4		
Förändring timlöner mm	-3,8	3,5		
Nedskrivning intäktsfordringar	-1,2	1,4		
Pensioner, avsättning	-18,9	-30,7		
Pensioner, avgiftsbestämd del	-139,8	-117,0		
Finansiell leasing	-0,5	-1,6		
Täckning av hyror	2,9	2,9		
Omställningsfond AFA	0,0	-2,0		
Övriga kostnader	-2,6	-14,8		
Summa kostnader	-239,6	-218,5		
Summa netto	325,0	365,9		

NOT 2 VERKSAMHETENS INTÄKTER

Taxor och avgifter	272,5	253,8	525,7	495,9
Externa bostads- och lokalhyror	95,4	88,9	773,8	1 093,5
Försäljning av verksamhet	144,6	129,6	446,1	129,6
Bidrag från staten med flera	542,5	378,7	575,2	410,8
Övriga verksamhetsintäkter	260,4	68,6	352,6	199,0
Summa intäkter	1 315,4	919,6	2 673,4	2 328,8

NOT 3 VERKSAMHETENS KOSTNADER

Personalkostnader	-3 105,7	-2 936,8	-3 321,0	-3 152,8
Varor	-313,0	-298,5	-632,6	-630,9
Entreprenad och köp av verksamhet	-1 203,6	-1 049,4	-1 728,0	-1 578,3
Externa lokalhyror	-112,5	-99,1	-126,7	-113,9
Bidrag och transfereringar	-232,9	-254,6	-232,9	-254,6
Köp av tjänster och övriga verksamhetskostnader	-565,9	-557,6	-476,5	-502,9
Summa kostnader	-5 533,6	-5 196,0	-6 517,7	-6 233,4

Mnkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2016	2015	2016	2015

NOT 4 AVSKRIVNINGAR

Avskrivningar immateriella anläggningstillgångar	-0,2	0,0	-0,4	-0,3
Avskrivningar maskiner, inventarier och tekniska anläggningar	-48,8	-45,6	-83,4	-75,6
Avskrivningar fastigheter och tekniska anläggningar	-205,2	-196,2	-333,7	-326,0
Nedskrivningar*	-36,3	-12,7	-36,3	-39,4
Summa avskrivningar	-290,5	-254,5	-453,8	-441,3

*Nedskrivning har under 2016 gjorts för idéhuset i Tullinge med 14,9 mkr eftersom projektet har avvecklats och med 14,0 mkr vid försäljning av fastigheten Skattebonden då bokfört värde på byggnaden Tingstorget påverkats och kvarvarande bokfört värde motsvarar uppskattat kvarstående värde. Vidare har IT-inventarier för 5,4 mkr identifierats inte längre uppfylla kriterierna för att fortsätta klassificeras som investeringar. Mindre nedskrivningar har gjorts om 1,1 mkr avseende utredningsutgifter för projektpassning för delar av Fittjaskolan som inte har använts i projektet samt liknande utgifter för Stendalsvägen 61 för 0,9 mkr.

* Nedskrivning har under 2015 gjorts för förskolan Lövköjan med 11,9 mkr som brunnit ner samt förskolan Sörgården med 0,8 mkr som rivits under året samt 26,7 mkr för koncernen som avser fastigheten kalkstenen 2 i Botkyrkabyggen.

Eftersom inte samma uppdelning sker av avskrivningskostnaderna för alla de ingående enheterna redovisas avskrivningar av tekniska anläggningar på två rader i den sammanställda redovisningen.

NOT 5 SKATTEINTÄKTER

Preliminär kommunalskatt	3 303,1	3 114,3	3 303,1	3 114,3
Preliminär slutavräkning innevarande år	-18,4	3,8	-18,4	3,8
Slutavräkningsdifferens föregående år	3,7	-6,7	3,7	-6,7
Summa skatteintäkter	3 288,4	3 111,4	3 288,4	3 111,4

NOT 6 GENERELLA STATSBI DRAGSINTÄKTER OCH UTJÄMNING

Inkomstutjämningsbidrag	1 042,8	1 013,1	1 042,8	1 013,1
Regleringsbidrag/-avgift	-3,1	-3,4	-3,1	-3,4
Struktur- och införandebidrag	-	34,3	-	34,3
Kostnadsutjämningsbidrag	197,4	201,6	197,4	201,6
Bidrag för LSS-utjämning	32,1	31,1	32,1	31,1
Kommunal fastighetsavgift	128,7	126,7	128,7	126,7
Generella statsbidrag från staten*	59,9	11,7	59,9	11,7
Summa generella statsbidragsintäkter och utjämning	1 457,8	1 415,1	1 457,8	1 415,1

*I beloppet ingick särskild kompensation för höjda arbetsgivaravgifter för unga 2015 med 6,7 mkr men för 2016 ingår det i ordinarie statsbidrag och behöver inte särredovisas. Kommunen erhöll 2015 64,9 mkr som engångsbidrag för flyktingsituationen och 1/13 (5,0 mkr) periodiserades som bidragsintäkt 2015 medan resterande 12/13 (59,9 mkr) bokförts som bidragsintäkt 2016. Posterna redovisas även som jämförelsestörande.

Mnkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2016	2015	2016	2015
NOT 7 FINANSIELLA INTÄKTER				
Ränteintäkter	46,0	55,5	4,1	12,5
Realiserad kursvinst, placerade medel	14,5	20,0	14,5	20,0
Återföring, orealiserad förlust placerade medel	0,3	0,4	0,3	0,4
Fondutdelning placerade medel	11,8	6,8	11,8	6,8
Aktieutdelning koncernbolag och andra företag	9,6	9,0	0,0	0,0
Borgensavgift	10,8	6,0	3,5	3,4
Övriga finansiella intäkter	1,5	0,9	5,2	4,6
Summa finansiella intäkter	94,6	98,6	39,4	47,7

NOT 8 FINANSIELLA KOSTNADER

Räntekostnader	-46,9	-60,7	-75,1	-97,9
Internränta under byggtid	2,2	0,2	2,2	0,2
Orealiserad förlust, placerade medel	-0,5	-0,2	-0,5	-0,2
Realiserad förlust, placerade medel	-1,6	0,0	-1,6	0,0
Räntekostnad, pensioner	-3,8	-5,5	-3,8	-5,5
Bankkostnader	-0,4	-0,4	-0,5	-0,4
Övriga finansiella kostnader	0,0	-0,4	-5,2	-4,1
Summa finansiella kostnader	-50,9	-66,9	-84,5	-107,9

NOT 9 JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER

Verksamhetens intäkter och kostnader				
Försäljningsintäkt Södra Porten AB	100,8	-	50,4	-
Försäljning av exploateringsfastighet (exploateringsnetto)	94,2	9,1	94,2	9,1
Återbetalade försäkringsavgifter FORA/AFA	-	28,4	0,7	28,4
Bidrag SL- avtal	-	-15,0	-	-15,0
Södertörns Energi återbetalning skattemål avdrag räntekostnader Kamarrätten	-	-	30,4	-
Söderenergi försäkringsintäkt för turbinhaveri	-	-	16,2	-
Avskrivningar				
Nedskrivning materiella anläggningstillgångar	-36,3	-12,7	-36,3	-39,4
Generella statsbidrag				
Engångsbidrag flyktingsituationen*	59,9	5,0	59,9	5,0
Särskild kompensation för höjda arbetsgivaravgifter för unga**	-	6,7	-	6,7

Mnkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2016	2015	2016	2015
Finansiella intäkter och kostnader				
Avkastning pensionsavsättning	24,6	26,7	24,6	26,7
SRV Nedskrivning av värde på aktier i Scandinavian Biogas Recycling (SBR)	-	-	-	0,8
Summa jämförelsestörande poster	117,8	21,5	119,3	-5,2
* Kommunen erhöll 64,9 mnkr 2015 som engångsbidrag för den rådande flyktingsituationen. 1/13 (5,0 mnkr) periodiseras som bidragsintäkt 2015 medan resterande 12/13 (59,9 mnkr) bokförts som bidragsintäkt 2016. **I beloppet ingick särskild kompensation för höjda arbetsgivaravgifter för unga 2015 med 6,7 mnkr men för 2016 ingår det i ordinarie statsbidrag och behöver inte särredovisas.				

NOT 10 EJ LIKVIDITETSPÅVERKANDE POSTER

Av- och nedskrivningar	290,5	254,5	453,8	441,3
Avsättningar till pensioner	23,6	25,4	23,3	30,4
Övrig förändring eget kapital	-	19,1	-	20,3
Övriga avsättningar	-0,2	-0,2	-16,7	-7,7
Summa ej likviditetspåverkande poster	313,9	298,8	460,4	484,3

NOT 11 IMMATERIELLA ANLÄGGNINGAR

Accumulerad anskaffning	-	-	7,6	7,4
Accumulerad avskrivning	-	-	-5,9	-5,6
Ingående balans	-	-	1,7	1,8
Omklassificering	0,7	-	2,1	0,2
Årets investeringar	0,1	-	0,1	0,0
Årets avskrivningar	-0,2	-	-0,4	-0,3
Utgående balans	0,6	-	3,5	1,7

NOT 12 MARK, BYGGNADER OCH TEKNISKA ANLÄGGNINGAR

Verksamhetsfastigheter				
Accumulerad anskaffning	5 511,9	5 204,5	7 207,1	6 822,2
Accumulerad avskrivning	-2 230,2	-2 056,9	-2 841,8	-2 629,9
Ingående balans	3 281,7	3 147,6	4 365,3	4 192,3
Årets investeringar	304,5	307,4	367,7	411,3
Omklassificeringar	-	-	-12,0	-11,0
Årets avskrivningar	-167,5	-160,9	-222,4	-215,2
Årets nedskrivningar	-30,9	-12,4	-30,9	-12,3
Utgående balans	3 387,8	3 281,7	4 467,7	4 365,1
Varav mark	47,8	47,8	95,6	95,6

Mnkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2016	2015	2016	2015
Publika fastigheter				
Accumulerad anskaffning	474,0	422,5	474,0	422,5
Accumulerad avskrivning	-185,8	-173,9	-185,8	-173,9
Ingående balans	288,2	248,6	288,2	248,6
Årets investeringar	2,1	51,5	2,1	51,5
Årets avskrivningar	-13,4	-11,9	-13,4	-11,9
Årets avyttringar*	-0,1	-	-0,1	-
Utgående balans	276,8	288,2	276,8	288,2
Varav mark	15,1	15,2	15,1	15,2
Markreserv				
Accumulerad anskaffning	58,9	58,9	58,9	58,9
Ingående balans	58,9	58,9	58,9	58,9
Årets investeringar	0,2	-	-0,2	-
Årets försäljning	-0,6	-	-0,6	-
Utgående balans	58,5	58,9	58,5	58,9
Varav mark	58,5	58,9	58,5	58,9
Fastigheter för affärsverksamhet				
Accumulerad anskaffning	367,5	310,7	4 463,1	4 376,6
Accumulerad avskrivning	-107,6	-97,6	-2 108,3	-2 001,8
Ingående balans	259,9	213,1	2 354,8	2 374,8
Årets investeringar	39,4	56,8	441,9	92,3
Årets nedskrivningar	-	-	-	-75,6
Årets försäljningar	-	-	-22,5	-
Årets avskrivningar	-11,5	-10,0	-84,9	-36,7
Utgående balans	287,8	259,9	2 687,3	2 354,8
Varav mark	0,1	0,1	347,3	322,6
Mark och fastigheter för annan verksamhet				
Accumulerad anskaffning	518,6	514,2	518,6	514,2
Accumulerad avskrivning	-297,2	-283,8	-297,2	-283,8
Ingående balans	221,4	230,4	221,4	230,4
Årets investeringar	0,4	4,4	10,0	4,4
Årets avskrivningar	-12,8	-13,4	-12,8	-13,4
Årets avyttringar*	-1,6	-	-1,6	-
Utgående balans	207,4	221,4	217,0	221,4
Varav mark	57,8	59,4	57,8	59,4
Exploatering (anläggningstillgång)				
Ingående balans	28,1	58,1	28,1	58,1
Årets investeringar	-1,8	6,7	-1,8	6,7
Under året slutredovisat	0,5	-36,7	0,5	-36,7
Summa Exploateringsmark	26,8	28,1	26,8	28,1
Pågående projekt	-	-	40,4	277,5
Utgående balans mark, byggnader och tekniska anläggningar	4 245,1	4 138,2	7 985,1	7 594,0

*Årets avyttringar på sammanlagt 1,7 mnkr består av mark till Södra Porten AB.

Finansiell leasing se not 27.

Eftersom inte samma uppdelning sker av avskrivningskostnaderna för alla de i den sammanställda redovisningen ingående enheterna redovisas avskrivningar av tekniska anläggningar på två rader.

Mnkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2016	2015	2016	2015
NOT 13 MASKINER, INVENTARIER OCH TEKNISKA ANLÄGGNINGAR				
Anskaffningsvärde	818,8	770,6	1 625,9	1 565,7
Accumulerad avskrivning	-637,6	-591,6	-1 153,2	-1 092,7
Ingående balans	181,2	179,0	472,7	473,0
Årets investeringar	38,9	48,1	70,6	74,1
Årets försäljning/utrangering	-2,2	-	-6,3	-6,4
Årets avskrivningar	-48,8	-45,6	-83,4	-75,6
Omklassificeringar	-0,6	-	5,0	2,3
Årets återföring avskrivning på försäljning/utrangering	1,6	-	4,7	5,3
Pågående nyanläggning	-	-	30,8	18,5
Årets nedskrivningar	-5,2	-0,3	-5,2	-0,3
Utgående balans maskiner, inventarier och tekniska anläggningar	164,9	181,2	488,9	490,9

Finansiell leasing se not 27.

NOT 14 AKTIER OCH ANDELAR I DOTTER- OCH INTRESSEBOLAG

Södra Porten AB	102,5	-
AB Botkyrkabyggen (8 200 á 1 000 kr)	8,2	8,2
AB Botkyrkabyggen (Nyemission 2008)	15,0	15,0
AB Botkyrkabyggen (aktier överförda från Botkyrka Kommunfastigheter)	450,0	450,0
Botkyrka Stadsnät AB	16,5	16,5
Hägelbyparken AB	0,1	0,1
Upplev Botkyrka AB	3,1	3,1
Södertörns Energi AB (20 á 50 000 kr)	5,0	5,0
Sydvästra Stockholmsregionens VA-verksamhet (20 á 1 000 kr)	0,0	0,0
SRV Återvinning AB (700 á 500 kr)	0,3	0,3
Stockholmsregionens Försäkrings AB (77553 á 100 kr)	7,7	7,7
Kommuninvest*	48,8	48,8
Vårly AB	0,8	0,8
Övriga	0,2	0,1
Bostadsrätter	42,6	32,0
Summa aktier och andelar i dotter- och intressebolag	700,8	587,6

*Under 2015 har 45,1 mkr inbetalats till Kommuninvest

Mnkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2016	2015	2016	2015
NOT 15 LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR				
Lån till kommunala bolag	1 841,9	1 656,2	288,4	288,4
Lån till VA-anslutningar	-	0,0	-	0,0
Uppskjuten skattefordran	-	-	10,8	10,1
Övrig utlåning	0,2	0,3	0,9	2,3
Avgår kortfristig del av långfristig fordran	-29,6	-0,6	-20,6	-
Summa långfristiga fordringar	1 812,5	1 655,9	279,5	300,8

NOT 16 EXPLOATERINGSMARK (OMSÄTTNINGSTILLGÅNG)

Ingående balans	21,0	3,0	21,0	3,0
Årets investerade kostnader	9,7	10,6	9,7	10,6
Årets investerade intäkter	-25,2	-4,2	-25,2	-4,2
Slutredovisade projekt kostnader	-117,4	-21,2	-117,4	-21,2
Slutredovisade projekt intäkter	119,4	32,8	119,4	32,8
Summa exploateringsmark	7,5	21,0	7,5	21,0

NOT 17 KORTFRISTIGA FORDRINGAR

Kundfordringar	47,4	36,7	182,8	167,0
Skattefordran	38,7	35,8	45,3	41,3
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	104,9	85,9	136,2	89,4
Upplupen fastighetsavgift	40,8	36,0	40,8	36,0
Momsfordran	44,4	37,8	46,5	39,0
Kortfristiga fordringar koncern	1,5	1,5	-	-
Övriga kortfristiga fordringar	145,9	52,5	186,2	70,3
Kortfristig del av lång fordran långfristig fordran	29,6	0,6	20,6	-
Summa kortfristiga fordringar	453,2	286,8	658,4	443,0

NOT 18 KORTFRISTIGA PLACERINGAR

Räntefonder	344,1	303,5	344,1	303,5
Aktiefonder	227,4	201,4	227,4	201,4
Hedgefonder	3,4	103,3	3,4	103,3
Övriga placeringar	1,1	0,3	1,1	0,3
Summa kortfristiga placeringar	576,0	608,5	576,0	608,5

NOT 19 KASSA OCH BANK

Bank	184,9	178,5	327,8	246,4
Plusgiro	10,7	2,0	44,6	20,2
Summa kassa och bank	195,6	180,5	372,4	266,6

Limit på checkräkningskrediten är 200 mnkr.

Mnkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2016	2015	2016	2015
NOT 20 EGET KAPITAL				
Ingående eget kapital	4 028,8	3 982,4		
Årets resultat	281,2	27,3		
Rättning av tidigare års fel*	-	19,1		
Därav utgående balans resultat-utjämningsreserv (RUR)**	50,0	50,0		
Därav utgående balans i VA-fonden	45,5	36,0		
Årets förändring av VA-fond (årets resultatet VA)	8,1	5,4		
Ränta som tillförts VA-fonden	1,4	1,1		
Därav utgående balans kompetensfond	28,4	37,4		
Årets förändring av kompetensfond	-10,0	-10,0		
Ränta som tillförts kompetensfond	1,0	1,2		
Ingående eget kapital			4 444,7	4 304,0
Årets resultat			403,0	120,4
Därav utgående balans resultat-utjämningsreserv (RUR)**			50,0	50,0
Rättning av tidigare års fel*			-	19,1
Övriga förändringar eget kapital			-	72,3
Summa utgående eget kapital	4 310,0	4 028,8	4 847,7	4 444,7

* Rättning av tidigare års fel avser rättning av särskild löneskatt på pensioner*

* Riktlinjer för och beslut om RUR togs av fullmäktige i november 2013

NOT 21 AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE

Exklusive garantipension, visstidspension, särskild ålderspension garantipension och särskild avtalspension				
Ingående avsättning	407,5	382,8	456,8	427,1
Nya förpliktelser under året	31,9	31,4	33,5	37,9
Varav				
Nyintjänad pension	28,3	26,2	29,5	29,2
Ränte- och basbeloppsuppräknings	3,7	5,5	4,1	9,0
Övrig post	-0,1	-0,3	-0,1	-0,3
Årets utbetalningar	-11,7	-11,5	-13,6	-13,0
Förändring av löneskatt	4,9	4,8	4,9	4,8
Summa pensionsavsättning	432,6	407,5	481,6	456,8

Garantipension, visstidspension, särskild ålderspension garantipension och särskild avtalspension				
Ingående avsättning	5,0	4,3	5,0	4,3
Nya förpliktelser under året	0,1	1,4	0,1	1,4
Varav				
Nyintjänad pension	0,0	1,6	0,0	1,6
Ränte- och basbeloppsuppräknings	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrig post	0,1	-0,2	0,1	-0,2
Årets utbetalningar	-1,3	-0,9	-1,3	-0,9
Förändring av löneskatt	-0,3	0,2	-0,3	0,2
Summa garantipension mm	3,5	5,0	3,5	5,0

Mnkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2016	2015	2016	2015
NOT 22 ANDRA AVSÄTTNINGAR				
SRV Efterbehandling avslutad deponi			33,7	32,9
SRV Sluttäckning och iordningsställande av avfallsupplag			1,3	1,1
Söderenergi Reservering för destruktions av vattenhaltig olja			0,6	0,7
Uppskjuten skatt	-	-	93,9	120,1
Övriga avsättningar	0,6	0,8	9,3	0,7
Summa andra avsättningar	0,6	0,8	138,8	155,5

NOT 23A LÅNGFRISTIGA SKULDER

Handelsbanken	-	50,0	-	50,0
Nordea	-	-	24,7	42,1
Kommuninvest*	2 365,0	2 080,0	2 972,6	2 692,0
Finansiell leasing (se not 27)	5,5	10,0	364,1	394,4
Förinbetalda anslutningsavgifter VA	83,3	78,3	83,3	78,3
Förinbetalda gatukostnadsersättningar	61,6	63,7	61,6	63,7
Investeringsbidrag	14,3	9,4	14,3	9,4
Skuld till kommunala bolag	-	13,8	288,4	288,4
Övriga långfristiga skulder	7,5	15,4	-	-
Avgår kortfristig del	-675,0	-665,0	-675,0	-665,0
Summa långfristiga skulder	1 862,2	1 655,6	3 134,0	2 953,3

Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut

Genomsnittlig ränta, %	2,2	2,6	2,4	2,8
Genomsnittlig ränta, % exkl derivat	0,4	0,9	0,4	0,9
Genomsnittlig löptid på lån, år	2,7	2,3	2,5	2,4
Lån som förfaller inom				
0-1 år	29%	31%	37%	26%
1-3 år	38%	51%	31%	55%
3-5 år	30%	3%	31%	2%
5-10 år	3%	15%	2%	17%

23 B MARKNADSVÄRDEN RÄNTESWAPAR

Genomsnittlig räntebindningstid, år inkl derivat	2,1	3,4	2,6	3,1
Genomsnittlig räntebindningstid, år exkl derivat	0,2	0,4	0,4	0,6
Säkrad post, mnkr	2 365,0	2 130,0	2 996,5	2 787,0
Marknadsvärde derivat, mnkr	-164,8	-227,5	-276,0	-261,6
Räntekostnader, mnkr inkl derivat	-46,9	-60,9	-75,1	-97,9

Beloppen för kommunen inkluderar samtliga lån och derivat i kommunens balansräkning.

Kommunkoncernen använder derivat för att begränsa räntekostnadsökningar vid stigande marknadsräntor. Användningen av derivat har per 2016-12-31 ökat räntekostnaderna med 38,7 mnkr för kommunen och 62 mnkr för koncernen jämfört med om man inte använt räntesäkringar.

Bakgrund och Syfte med säkringen

Botkyrka kommun har en omfattande skuld som finansierar delar av den verksamhet som kommunen och dess bolag bedriver. En stor del av skulderna är hänförlig till att finansiera sådana verksamheter som kommunen enligt lag är skyldig att upprätthålla och vidare finansierar även de bostäder som kommunen äger genom sitt allmännyttiga bostadsbolag AB Botkyrkabyggen. Kommunkoncernens kapitalförsörjning och skuldförvaltning sker normalt endast genom upplåning i kommunens namn med följande vidareutlåning till de kommunala bolagen. I undantagsfall och då av historiska eller praktiska skäl, sker delar av skuldförvaltningen formellt i de kommunala bolagens namn med kommunal borgen, dock alltid samordnat med kommunen.

I den finanspolicy som kommunfullmäktige beslutat om anges att hanteringen av denna skuld skall präglas av samordning, helhetssyn, aktiv skuldförvaltning och oberoende riskkontroll. Finanspolicy anger också vilka riskbegränsande regler som gäller och fastställer att all riskmätning skall "ske på toppen" vilket betyder att all finansiering för egen räkning samt alla hel och delägda bolag räknas samman för att ge en helhetsbild av de finansiella riskerna.

Storleken på den totala skulden kan variera över tid beroende på en rad faktorer såsom tillväxt och i vilken fas merparten av fastighetsbeståndet befinner sig i över tid (nyproduktion och moderniseringsbehov skapar naturligtvis stora finansieringsbehov emedan fastigheter i långa perioder kan förvaltas med positiva kassaflöden som amorterar skulden). Det förekommer också såsångsvariationer i vissa av kommunens verksamheter som innebär variationer i behovet av kapital.

För att hantera variationer i skuldens storlek så används en mix av korta och långa lån. Syftet är alltså att uppnå kostnadseffektivitet genom att kortsiktiga förändringar i upplåningsbehov snabbt kan omsättas i en högre eller lägre extern upplåning genom att tillfälligt amortera förfallande korta lån eller upp-tagande av nya lån. Upplåningen sker ibland till fast ränta och ibland till rörlig ränta beroende på vad som för tillfället anses vara fördelaktigt.

I en sådan upplåningsportfölj uppstår behov av att hantera ränterisken för att hålla den på den nivå som policy fastställt och som vid var tid anses vara en lämplig avvägning mellan risk och förväntad kostnad. För det syftet använder kommunen räntederivat. Finanspolicy anger att den genomsnittliga räntebindningstiden skall ligga inom intervallet 2-5 år och andelen av den totala skuldportföljen som har kortare räntebindning än 1 år får ej överstiga 60 %.

Säkrad risk

Den säkrade risken är den så kallade ränterisken. Definition: Marknadsräntornas påverkan på kommunens resultat. Resultatet påverkas av förändringar i basränta, vanligtvis STIBOR 3M samt av effekten av räntekurvens lutning som normalt ger högre långräntor och därmed högre kostnader om man binder räntan på längre tid.

Säkrad post

Den säkrade posten utgörs av framtida betalningar av ränta hänförliga till finansiering på totalt 2 365 mkr. Utöver befintliga lån är även prognostiserade räntebetalningar hänförliga till framtida upplåningstransaktioner säkrad post. Skuldens storlek är i viss mån varierande men i Mål och Budget 2017 med plan 2018-2020 som kommunfullmäktige beslutat 2016-11-24 räknar man med att skulden kommer att öka under den perioden. Bedömningen blir därmed att det anses som mycket sannolikt att skulden inte kommer att minska och förfallande lån kommer alltså att refinansieras i takt med förfallen.

Säkringsinstrument

De säkringsinstrument som används är ränteswapar där kommunen antingen betalar en fast ränta i utbyte mot en rörlig eller betalar en rörlig ränta i utbyte mot en fast. Syfte är att forma ränterisken i linje med finanspolicyn. Även instrument med olika typer av optionaltet inkluderas.

I de fall säkringarna innehåller utställd optionaltet, kommer de inte i något fall att medföra en risk för att i förväg okända och för kommunen negativa marknadsvärdesförändringar kan komma att realiseras om motparten utnyttjar sin option. Om optionalteten innebär att kommunen kan komma att behöva betala en fast ränta, är den fasta räntan känd i förväg.

Kvalitativ bedömning av säkringsförhållandets effektiv

Säkringsstrategin avseende ränterisken präglas av ett portföljtänk som innebär att det är karaktären på portföljen som helhet som bedöms inte enskilda poster. Bedömningen av säkringarnas effektivitet kan därmed inte ske genom att enskilda säkringar bedöms mot enskilda lån utan utgår också från portföljtänket. I samband med årsbokslutet görs en kvalitativ bedömning av säkringarnas effektivitet genom att med hjälp av olika kriterier jämföra villkoren för säkringsinstrumenten med villkoren för den säkrade posten. Kritiska villkor utgörs av nominella belopp, löptid och räntebas. Effektiviteten bedöms också utifrån om strategin för ränteriskhantering uppfylls.

Redovisning

Räntekostnaderna för derivat inom ramen för säkringsredovisning redovisas löpande i resultaträkningen som en del av kommunens räntekostnader med hänsyn tagen till periodisering av upplupen ränta. Derivat som faller utanför ramen för säkringsredovisning marknadsvärderas dessutom och redovisas till det lägsta av anskaffningsvärdet och marknadsvärdet på balansdagen. Kommunen har en derivataffär som ej klassificerats som säkringsinstrument. Marknadsvärdet på dem 2016-12-31 är positivt och därmed har ingen derivatskuld bokförts. 2015-12-31 uppgick derivatskulden till 257 tkr. 257 tkr har under året därmed återförts i resultaträkningen.

Mnkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2016	2015	2016	2015
NOT 24 KORTFRISTIGA SKULDER				
Upplupna arbetsgivaravgifter och preliminärskatt	101,1	94,6	107,4	98,5
Kortfristig leasingkuld	5,0	4,7	36,7	25,3
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	202,1	280,6	292,2	337,3
Kommande års amorteringar*	675,0	665,0	675,6	665,6
Leverantörsskuld	158,1	138,8	344,2	262,1
Momsskuld	1,8	5,6	20,5	20,8
Semesterlöneskuld	202,8	195,7	212,1	204,7
Upplupna löner	38,4	35,0	38,6	35,2
Särskild löneskatt pensioner	42,1	40,3	44,9	44,8
Pensioner avgiftsbestämd del	103,8	89,2	103,8	89,2
Till kreditinstitut	-	-	29,1	32,7
Övriga kortfristiga skulder	18,1	13,8	25,9	78,1
Summa kortfristiga skulder	1 548,3	1 563,3	1 931,0	1 894,3

* Omföringen mellan kortfristiga skulder och upptagna lån avser den del av långfristiga skulder som skall lösas kommande år och därför klassificeras som kortfristig i samband med bokslutet.

NOT 25 A INGÅNGNA BORGENSFÖRBINDELSER

	2016	2015	2016	2015
Södertörns Fjärrvärme AB	42,7	42,4	42,7	42,4
Södertörns Energi AB	600,0	625,0	600,0	625,0
SYVAB	112,3	112,3	112,3	112,3
Söderenergi AB	407,4	422,7	407,4	422,7
SRV Återvinning AB	77,8	78,9	77,8	78,9
Hägelbyparken AB	0,8	0,9	0,8	0,9
Botkyrka hantverkshus brf 1, 2 och 3	12,4	12,5	12,4	12,5
Eriksbergs industriområde	8,5	8,8	8,5	8,8
Norra Botkyrka Folkets Hus	30,7	31,3	30,7	31,3
IFK Tumba	0,2	4,8	0,2	4,8
Övriga föreningar	4,1	4,4	4,1	4,4
Kommunalt förlustansvar, statliga bostadslån	0,4	0,8	0,4	0,8
Söderenergi AB, checkräkningskredit EFO AB	-	-	1,7	1,7
Summa ingångna borgensförbindelser	1 297,3	1 345,1	1 299,0	1 346,5

Botkyrka kommun har en generell borgen gentemot Söderenergi på 725,0 mnkr from 2015-05. I beloppet i tabellen ingår utnyttjat borgensbelopp för generell borgen med 389,8 (405,0) mnkr samt kommunens borgensförpliktelser med 3,2 (3,2) mnkr och checkkredit om 14,5 mnkr.

Den totala kreditramen inklusive både borgen och upplåning för bolagen som ingår i kommunens internbank var under 2016:

Södertörns Fjärrvärme AB	40,0
Södertörns Energi AB	625,0
Söderenergi AB	899,0
Hägelbyparken AB	10,0
Upplupna Botkyrka AB	15,0
Botkyrkabyggen AB	1 400,0
Botkyrka Stadsnät AB	230,0
SRV Återvinning AB	85,0
Övriga borgensåtaganden (SYVAB, bostadsrättsföreningar och ideella föreningar)	180,4
Summa kreditram	3 484,4

NOT 25B INGÅNGNA BORGENSFÖRBINDELSER - SOLIDARISK Borgen

Botkyrka Kommun har ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 280 kommuner som per 2016-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförpliktelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånar av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Botkyrka Kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförpliktelse, kan noteras att per 2016-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 346 091 313 278 kronor och totala tillgångar till 338 153 308 936 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelseerna uppgick till 3 983 378 468 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 3 893 134 818 kronor.

NOT 28 ÖVRIGA ANSVARSFÖRBINDELSER

Kommunen har ett pensionsansvar för politiker som fullgör uppdrag i kommunen på heltid eller på betydande del av heltid. För att uppnå full pension krävs i normalfallet 12 års tjänstgöring. Ersättning kan utgå som visstidspension eller avgångsersättning.

En politiker omfattas av rätt till visstidspension. (2,9 mnkr) och ytterligare en har rätt till inkomstsamordnad visstidspension (0,2 mnkr). En politiker under 50 år har rätt till avgångsersättning under tre år och ytterligare två under ett år om förordnanden/uppdrag upphör efter nuvarande mandatperiod (4,7 mnkr). Kommunens pensionsansvar omfattar i denna del 7,8 mnkr.

Mnkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2016	2015	2016	2015
Ansvarsförbindelse förtroendevaldas pensioner (inkl löneskatt 24,26%)	2,9	3,1	2,9	3,1
Inkomstsamordnad visstidspension	0,2	-	0,2	-
Övriga avgångsersättningar	4,7	6,8	4,7	6,8
Avbetalningsköp för SRV finansierade hos Nordea	-	-	21,7	21,7
Summa övriga ansvarsförbindelser	7,8	9,9	29,5	31,6

Slutredovisade byggprojekt i tekniska nämnden

Projekt-namn	Projekt-nummer	Budget	Utfall	Differens
Lövkojan	6250	20,0	12,6	7,4
Diverse ombyggnader lokaler	3846	30,0	12,5	17,5
Tornet	6187	133,5	112,3	21,2
Fittja sporthall	6179	8,0	8,2	-0,2
Tumba gymnasium	6174	2,0	1,8	0,2
Alby fritidsgård	6296	29,6	30,5	-0,9
Förskolepaviljonger Tallid/Brunna	6180, 6181	7,3	6,5	0,8
Förskolepaviljonger Alby	6176	3,5	3,5	0,0
Förskolepaviljonger Brunna	6207	2,1	2,2	-0,1
Tullinge idéhus	6182	92,0	14,9	77,1
Malmtorpsvägen	3902	23,0	16,7	6,3
Maden	3905	5,0	5,3	-0,3
Summa		356,0	227,0	129,0

Mnkr	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2016	2015	2016	2015
NOT 26 PENSIONSFRÖPLIKTELSE SOM INTE HAR TAGITS UPP BLAND SKULDERNA ELLER AVSÄTTNINGARNA				
Ingående ansvarsförbindelse	1 361,6	1 408,7	1 361,6	1 408,7
Aktualisering	-11,3	-8,2	-11,3	-8,2
Ränteuppräkring	14,9	14,9	14,9	14,9
Basbeloppsuppräkring	3,1	10,2	3,1	10,2
Ändringar av försäkringstekniska grunder	-	-	-	-
Övrig post	-2,7	-5,2	-2,7	-5,2
Årets utbetalningar	-60,5	-58,8	-60,5	-58,8
Summa pensionsförpliktelser	1 305,1	1 361,6	1 305,1	1 361,6
Löneskatt 24,26%	316,6	330,3	316,6	330,3
Utgående ansvarsförbindelse	1 621,7	1 691,9	1 621,7	1 691,9

Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper.

NOT 27 LEASINGAVTAL Finansiell leasing

Nuvärdesberäknade minimileaseavgifter				
Förfaller till betalning inom 1 år	5,0	4,7	112,6	74,3
Förfaller till betalning mellan 1-5 år	5,5	10,0	446,8	523,3
Förfaller till betalning senare än 5 år	0,0	0,0	812,0	863,9
Summa finansiell leasing	10,5	14,7	1 371,4	1 461,5

Operationell leasing

Förfaller till betalning inom 1 år	52,5	57,4	65,8	66,7
Förfaller till betalning mellan 1-5 år	123,0	164,5	135,4	181,9
Förfaller till betalning senare än 5 år	27,5	43,0	27,5	43,0
Summa operationell leasing	203,0	264,9	228,7	291,6

Under 2016 har avtalsinformation som inte ingick i beräkningen av 2015 års operationella samt finansiella leasing inhämtats. Denna information har använts till grund för en uppdatering av värdena för 2015 och förklarar även den stora ökningen i leasingåtagandet jämfört med tidigare år.

Finansiell leasing redovisas under materiella anläggningstillgångar, inventarier och maskiner, samt som långfristig och kortfristig leaseingskuld. Inga avtal med finansiell leasing omfattas av variabla avgifter. Operationell leasing omfattar ej uppsägningsbara avtal längre än 36 månader.

DRIFTREDOVISNING						
	Kostnader	Intäkter	Nettoutfall	Budget netto	Avvikelse	Nettoutfall
Mnkr	2016	2016	2016	2016	mnkr	2015
Kommunstyrelsen	-402,9	117,5	-285,4	-291,2	5,8	-289,6
Exploatering/kommunstyrelsen se nedan			0,0		0,0	9,1
Revision	-3,8	0,0	-3,8	-4,0	0,2	-3,8
Samhällsbyggnadsnämnden	-208,0	68,0	-140,0	-158,7	18,7	-143,9
Samhällsbyggnadsnämnden Exploatering	0,0	94,2	94,2	17,6	76,6	0
Miljö- och Hälsoskyddsämnden	-23,0	8,5	-14,5	-14,5	0,0	-11,4
Tekniska nämnden	-569,1	595,6	26,5	-0,8	27,3	2,1
Tekniska nämnden, VA	-113,6	121,7	8,1	0,0	8,1	5,4
Kultur- och Fritidsnämnden	-256,0	26,0	-230,0	-231,0	1,0	-218,1
Arbetsmarknad och vuxenutbildningsnämnden	-339,4	94,8	-244,6	-241,3	-3,3	-221,5
Utbildningsnämnden	-4 726,5	2 423,1	-2 303,4	-2 310,5	7,1	-2 242,7
Socialnämnden	-770,5	210,6	-559,9	-572,1	12,2	-557,9
Vård- och Omsorgsnämnden	-1 163,5	170,6	-992,9	- 989,5	-3,4	-970,0
Sunna nämndernas nettokostnader	-8 576,3	3 930,6	-4 645,7	-4796,0	150,3	-4 642,3
Gemensamma poster (not 1)			325,0	300,8	24,2	365,9
Summa för periodens budget	-8 576,3	3 930,6	-4 320,7	-4 495,2	174,5	-4 276,4

Exploatering/kommunstyrelsen har flyttats till Samhällsbyggnadsnämnden exploatering under 2016

INVESTERINGSREDOVISNING						
	Utgifter	Inkomster	Nettoutfall	Budget netto	Nettoutfall	
Mnkr	2016	2016	2016	2016 helår	2015	
Kommunstyrelsen						
Kommunledningsförvaltning	-11,8	0,0	-11,8	-27,6	-7,1	
Samhällsbyggnadsnämnden	-39,2	4,8	-34,4	-68,7	-25,0	
Tekniska nämnden	-316,4	7,0	-309,4	-364,7	-327,4	
Varav långa byggprojekt	-225,4	2,0	-223,4		-236,4	
Varav korta projekt	-91,0	5,0	-86,0	-364,7	-91,0	
Kultur- och fritidsnämnden	-9,8	0,0	-9,8	-25,4	-20,9	
Arbetsmarknads- och Vuxenutbildningsnämnden	-4,9	0,0	-4,9	-6,0	-5,2	
Utbildningsnämnden	-13,8	0,0	-13,8	-59,1	-25,0	
Socialnämnden	-2,2	0,0	-2,2	-6,5	-2,2	
Vård- och Omsorgsnämnden	-4,2	0,0	-4,2	-6,1	-4,8	
Avsatt för speciella ändamål	0,0	0,0	0,0	-242,0	0,0	
Summa	-402,3	11,8	-390,5	-806,1	-417,6	

REDOVISNINGSPRINCIPER

Foto: Tobias Fischer

Årsredovisningen är i allt väsentligt upprättad enligt lagen om kommunal redovisning (KRL) och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) med undantag från avvikelse från rek 11,4 (redogörs för under stycket för "avskrivning, avskrivningstid och avskrivningsmetod. Det innebär att

- intäkter redovisas i den period det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen (de ska också kunna beräknas på ett tillförlitligt sätt)
- fordringar har tagits upp till de belopp som de beräknas inflyta med
- tillgångar och skulder tas upp till anskaffningsvärde.

Periodisering av inkomster och utgifter sker enligt god redovisningssed, dvs. till det år när varan levereras, tjänsten utförs eller händelsen inträffar. Beloppsgränsen för periodiseringen är ett prisbasbelopp, det vill säga 44 300 kronor 2016.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas i en not till respektive post i resultaträkningen och i kassaflödesrapporten. Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande och överstiger 5 miljoner kronor. Enligt RKR 3.1 är en post i resultaträkningen jämförelsestörande när beloppet är väsentligt, och posten är av sådant slag att den inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet. Ett exempel är nedskrivningar av anläggningstillgångar och vinst/förlust vid försäljning av exploateringsfastigheter.

VA-verksamhetens resultat

VA-verksamhetens resultat ingår i resultatet för kommunen. Det särredovisas inom balansposten eget kapital.

Skatteintäkter

Skatteintäkterna periodiseras och redovisas det år när den beskattningsbara inkomsten intjänas. Kommunen redovisar, enligt RKR 4.2, skatteintäkter utifrån den prognos som Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) publicerar i december.

Övriga intäkter, gatukostnadsersättningar, anläggningsavgifter med mera

Gatukostnadsersättningar, anläggningsavgifter, anslutningsavgifter och övriga investeringsbidrag intäktas på ett sätt som återspeglar hur investeringen används och förbrukas enligt RKR:s rekommendation 18.

Löner

Semesterlöneskuld, timanställdas löner och okompenserad övertid redovisas tillsammans med arbetsgivaravgifter som en kostnad under aktuellt intjänande år, och som en kortfristig skuld i balansräkningen. Semesterlöneskulden beräknas separat för varje personalkategori.

Pensionsskulden

Kommunens pensionsskuld är den skuld som kommunen har till anställda och pensionärer, och uppgår till nuvärdet av framtida pensionsutbetalningar. Beräkning sker enligt SKL:s riktlinjer RIPS07.

Kommunen redovisar pensionsskulden enligt den så kallade blandmodellen:

- Pension som tjänats in före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse. Utbetalningarna redovisas som kostnad i resultaträkningen.
- Pension som tjänats in från och med 1998 kostnadsförs det år de tjänas in. De tas upp som kortfristig skuld till dess att de betalas ut, vilket sker i mars året efter intjänandet. I samtliga belopp ingår särskild löneskatt på 24,26 procent.

Finansiella tillgångar och skulder

Finansiella anläggningstillgångar i form av aktier och fonder tas upp till anskaffningsvärdet om de gäller dotterbolag eller intressebolag.

Finansiella skulder redovisas enligt RKR 20 antingen som kortfristiga eller långfristiga skulder. Den del av ett långfristigt lån som förfaller till betalning inom tolv månader räknat från balansdagen redovisas som kortfristig skuld, medan ett lån som förfaller efter 12 månader räknat från balansdagen redovisas som långfristig skuld.

Kommunens pensionsmedelsportfölj i form av marknadsnoterade fonder och finansiella instrument är klassificerad som omsättningstillgångar. Samtliga placeringsmedel är värderade till det lägsta av anskaffningsvärdet och aktuellt marknadsvärde, och skrivs ner vid eventuell realiserad förlust. Portföljens förvaltning regleras i en finanspolicy som kommunfullmäktige antagit.

Marknadsnoterade aktier och fonder klassificeras sedan 2012 som omsättningstillgångar enligt RKR 20.

Leasing

Leasing klassificeras som operationell eller finansiell leasing enligt RKR 13.2. Även hyresavtal klassificeras enligt rekommendationen. Finansiell leasing redovisas som en tillgång i balansräkningen och som en skuld till leasegivaren. Operationell leasing redovisas som en ansvarsförbindelse i en särskild not.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Enligt KRL är en anläggningstillgång ”en tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk av väsentligt värde”. I kommunen klassificeras en kostnad som en investering och därmed som anläggningstillgång när tillgången har en nyttjandeperiod som är längre än tre år och anskaffningsvärdet är över ett prisbasbelopp, 44 300 kronor 2016. Kostnader som inte uppfyller definitionen för anläggningstillgång bokförs som kostnad i driften.

Avskrivning, avskrivningstid och avskrivningsmetod

Anläggningstillgångar i kommunen skrivs av utifrån tillgångarnas förväntade nyttjandeperiod och baseras på anläggningens anskaffningsvärde exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar såsom aktier, andelar, bostadsrätter, mark, konst och pågående arbeten sker inga avskrivningar.

Kapitaltjänstkostnad beräknas på de aktiverade anläggningarna och belastar enheterna som kostnader. För verksamhetslokaler ingår kapitaltjänstkostnaden i internhyran. För två verksamhetsfastigheter används annuitetsmetoden och för övriga investeringar nominell/linjär metod.

Avskrivning av maskiner och inventarier påbörjas månaden efter anskaffningen. För fastigheter påbörjas avskrivningen när anläggningen är färdig och kan användas.

Följande avskrivningstider tillämpas i kommunen:

Objekt	Avskrivningsintervall i år
Verksamhetsfastigheter	3–33
Fastigheter för affärsverksamhet	3–50
Publika fastigheter (gator, vägar, parker och VA)	22–50
Uthyrda fastigheter	10–33
Hyrda fastigheter	3–20
Maskiner och inventarier	3–12
Bilar och transportmedel	3–12

Från och med 2014 ska kommuner, enligt RKR 11.4, dela upp sina anläggningstillgångar i betydande komponenter som sedan ska skrivas av separat. Kommunen uppfyller ännu inte denna rekommendation. Under 2014 påbörjades arbetet med komponentavskrivningar när konstgräsplaner aktiverades på olika komponenter. 2015 och 2016 fortsatte arbetet på liknande sätt. Under 2017 kommer kommunen att påbörja komponentindelning på nya anläggningstillgångar samt på större befintliga anläggningstillgångar som färdigställda under senare år.

Exploateringsutgifter

Upparbetade utgifter i kommunens exploateringsverksamhet redovisas som omsättningstillgång när kommunen inte ska äga tillgången. De redovisas som anläggningstillgång när kommunen ska vara slutlig ägare, till exempel för gator och parker.

Sammanställd redovisning

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund där kommunen har ett betydande inflytande (minst 20 procent), en så kallad sammanställd redovisning. Den ska ge en samlad bild av kommunens och de kommunala företagens verksamhet och ekonomiska ställning.

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Före 2016 har det totala beloppet på utlåning och räntor till Söderenergi AB eliminerats vid konsolideringen av kommunkoncernen. Från och med 2016 har 29 procent av den proportionella andelen konsoliderats. Rättning enligt den här principen har gjorts på 2015 års värden. Detta innebär att ränteintäkter/räntekostnader och långfristiga fordringar/skulder har förändrats. Resultatet för tidigare år påverkas inte av korrigeringen.

Samtliga koncernbolag upprättar årsredovisning enligt Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Följande bolag ingår i den sammanställda redovisningen som sammanställs till årsredovisningen:

Bolag	Ägarandel (procent)
Botkyrkabyggen AB	100 %
Botkyrka Stadsnät AB	100 %
Upplev Botkyrka AB	100 %
Hågelbyparken AB	100 %
SRV Återvinning AB	31,5 %
Söderenergi AB	29 %
Södertörns Energi AB	50 %
Södertörns Fjärrvärme AB	50 %
Södra Porten AB	50 %

Ordlista

Anläggningstillgångar är tillgångar som kommunen tänker tillgångar som kommunen tänker äga och använda under längre tid och som inte är av mindre värde, till exempel fastigheter, inventarier och finansiella tillgångar.

Annuitetsmetoden fördelar investeringens kapitaltjänstkostnader, internränta och avskrivningar, med lika stora belopp för varje år av tillgångens ekonomiska livslängd (jämför med nominell metod).

Avskrivning är en fördelning av anläggningstillgångars värdeminskning beräknat på anskaffningsvärde och nyttjandeperiod.

Eget kapital är den del av tillgångarna som finansierats med egna medel och är skillnaden mellan samtliga tillgångar och samtliga skulder.

Finansnetto är skillnaden mellan finansiella intäkter och kostnader.

Internränta är ränta för de anläggningstillgångar som en viss verksamhet använder.

Kapitalkostnad är ett samlingsbegrepp för internränta och avskrivningar på kommunens anläggningar i anläggningsregistret. Belastar verksamheternas resultat.

Kortfristig fordran och skuld avser fordran, lån eller skuld som förfaller till betalning inom ett år.

Likviditet visar kommunens betalningsförmåga på kort sikt. Beräknas genom att dela omsättningstillgångar (minus varulager) med kortfristiga skulder.

Långfristig fordran och skuld avser fordran, lån eller skuld som förfaller till betalning senare än ett år från bokslutsdatum.

Nettoinvesteringar är investeringsutgifter efter avdrag för investeringsbidrag.

Nettokostnader avser driftkostnader efter avdrag för avgiftsintäkter, ersättningar och andra driftintäkter.

Nominell metod innebär att avskrivning sker med lika stort belopp varje år och räntan beräknas på investeringsbokförda värde. Metoden ger minskade kapitaltjänstkostnader eftersom räntan beräknas på ett successivt lägre bokfört värde (jämför med annuitet).

Omsättningstillgångar är tillgångar som inte är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav, det vill säga tillgångar som på kort sikt kan omvandlas till likvida medel. Hit räknas tillgångar i kassa, bank, kortfristiga placeringar, kortsiktiga fordringar och förråd.

Periodisering innebär att kostnader och intäkter fördelas till den redovisningsperiod de hör.

Rörelsekapital är skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Det speglar kommunens finansiella ställning på kort sikt.

Soliditet visar kommunens betalningsförmåga på lång sikt. Det beräknas genom att man delar eget kapital med tillgångarna.

REVISIONS- BERÄTTELSE

Kommunfullmäktige

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2016

Vi har granskat kommunstyrelsens och nämndernas verksamhet under år 2016, samt genom utsedda lekmannarevisorer även de aktiebolag och den stiftelse som kommunen är engagerad i. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente.

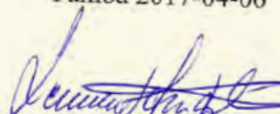
Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i revisorernas redogörelse och övriga till berättelsen fogade bilagor.

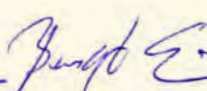
Kommunens ettårsplan innehåller mål och riktlinjer för en god ekonomisk hushållning utifrån ett finansiellt och verksamhetsmässigt perspektiv. Vi bedömer att det sammantagna resultatet i årsredovisningen i stort är förenligt med dessa.

Vi tillstyrker att:

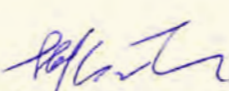
- Kommunstyrelsen och övriga nämnder samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet
- Kommunens årsredovisning godkänns den är i allt väsentligt upprättad i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningsred med undantag i vissa delar för komponentavskrivning av materiella anläggningstillgångar.

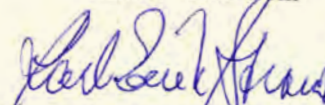
Tumba 2017-04-06

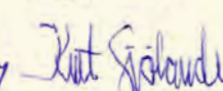

Lennart Lindström

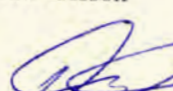

Bengt Ericsson

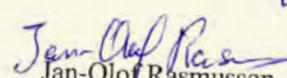

Folke Olsson

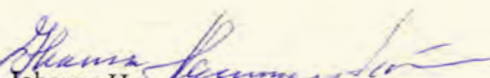

Staffan Teste

Karl-Erik Strömberg

Kurt Sjölander

Donald Eriksson

Jan-Olof Rasmussen

Johanna Hammarström

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:
Revisorernas redogörelse (bil 1)
De sakkunnigas rapporter i olika granskningar (bil 2-18)
Granskningsrapporter (bil 19)

Botkyrka, långt ifrån lagom – en kontrastrik och kreativ mötesplats

Botkyrka kännetecknas av mängder av kontraster. Här finns allt från täta förortscentrum, vackra boendemiljöer med intressant arkitektur, till landsbygd med vacker natur med skog, ängar, sjöar och havskust. Här frodas entreprenörskap, små företag blandas med internationella storföretag. Här talas över 100 språk, här bor och arbetar människor med bakgrund från världens alla hörn.

Botkyrka är en inspirerande och nytänkande kommun med breda och unika kultur- och upplevelsesatsningar. Här finns kreativitet, nyfikenhet, stolthet, ungdomlighet, eldsjäl och kraft. Här utvecklar vi nya idéer för framtiden. I Botkyrka uppstår intressanta och oväntade möten och här möts olika internationella perspektiv, kulturer, språk och religioner på ett spännande sätt.

**BOTKYRKA
KOMMUN**

SÄRSKILT YTTRANDE

Kommunstyrelsen/kommunfullmäktige

2017-04-03

Ärende 61 Kommunens årsredovisning 2016 (KS/2017:93)

Det finns inte enbart positiva saker att ta med sig när vi kan konstatera att kommunen ger ett historiskt stort överskott på 281 miljoner kronor.

Botkyrka har inte fullgod kvalitet i välfärdens kärna; såsom omsorgen, skolan, socialtjänsten. I lokaltidningen kan vi läsa om hur gamla inte får platser på särskilt boende och om hur kommunens hemtjänst är näst sämst i landet. Samtidigt som kommunen gör stort överskott.

Vi har uppenbarligen ett alldeles för högt skatteuttag. Med de senaste tjugo årens överskott i åtanke så kunde och borde kommunen sedan länge ha ett lägre skatteuttag.

Kommunen och majoriteten skulle kunna göra mer för att motverka och förebygga social oro och organiserad kriminalitet. Vi anser inte att den styrande majoriteten gör tillräckligt stora satsningar på den offentliga miljön och grundläggande infrastruktur. Vi tänker på allt från underhåll av fastigheter/vattenledningar/vägar till gestaltning och skötsel av parker och gångstråk.

Den här typen av överskott blir dessutom ett hån mot välskötta kommuner som t.ex. Täby, Danderyd och Solna, som år ut och år in bär upp kommuner som Botkyrka, Malmö och Södertälje genom den kommunala skatteutjämnningen.

Som ett räkneexempel motsvarar 25 öre skattesänkning ungefär 37 miljoner kronor. Om vi skulle sänka skatten en hel krona så skulle vi ändå göra 133 miljoner i överskott med bibehållen nivå i välfärden; d.v.s. en kraftig skattesänkning skulle inte påverka kommuninvånarna negativt.

Om man leker med tanken att man i ett första steg inför 2016 hade sänkt skatten med 50 öre (d.v.s. minskade överuttaget av kommunalskatt/straffbeskattning av medborgarna) så skulle resterande medel kunnat användas under 2016 för att kraftigt förbättra kvaliteten inom exempelvis äldreomsorgen, hemtjänsten, skolan, avhjälpa att våra socialsekreterare går på knäna, trygghetsarbete och uppgradering av det offentliga rummet.

Vi är vidare bekymrade över att överskottet varierar väldigt mycket från år till år, även om man räknar bort vissa engångseffekter som historiskt har inträffat, som exempelvis AFA-medel. Hur står det egentligen till med prognostiseringen i kommunen? Hur budgeterar man egentligen när vi ser sådana väldiga fluktuationer sett över tid - där kurvan går upp och ner?

Årsredovisningen vittnar även om att kvaliteten inom skolan och äldreomsorgen inte är tillräckligt bra - i jämförelse med andra kommuner tillhör kommunen den sämsta fjärdedelen.

Samtidigt som indikatorn för hälsa är låg jämfört med länet, så kan vi se stora skillnader i förvärvsinkomst mellan kvinnor och män och alltför stora skillnader mellan de olika kommundelarna. Förvärvsfrekvensen är fortsatt alldeles för låg. Alltför många av gymnasieeleverna fullföljer inte sin gymnasieutbildning.

Det är vidare anmärkningsvärt många i vissa kommundelar som upplever en otrygghet där och inte heller kan tänka sig att rekommendera en vän att flytta till det egna bostadsområdet.

Sjukfrånvaron är fortsatt alldeles för hög bland kommunens anställda, vilket är något som vi behöver ta på större allvar.

Vad gäller beroendet av skattemedel utifrån (i formen av bidrag) så svarar utjämningsbidragen (inklusive kommunal fastighetsavgift) för över 1,4 miljarder kronor. Botkyrka är alltså fortsatt mycket beroende av utjämningsystemen för att finansiera verksamheterna.

Skattekraften ligger idag på 86 % av rikssnittet, trenden är tydlig och sjunkande - vid maktskiftet 1994/1995 kunde Botkyrka stoltsera med att ligga över rikssnittet (101 %). Sedan dess har vi sett skattekraften sjunka stadigt, med undantag för något enstaka år. Majoriteten har inte, och verkar inte heller ha, för avsikt att vända på den utvecklingen.

Kommunen är, utifrån storlek, relativt sett lågt belånad i dagsläget - låneskulden uppgår till 2,325 miljarder kronor. Detta, sett till investeringar och låneskuld, positiva år kommer dock följas av tuffare år då många och tunga investeringar behöver göras framöver, som kommer att innebära en ökad upplåning. Inte minst inom skolsektorn.

Vad gäller de kommunala bolagen så är det blandade resultat i årsredovisningen. Genom gemensamt ansvarstagande ser ekonomin för AB Botkyrkabyggen bättre ut än på länge. Vi behöver dock sälja ytterligare lägenheter de närmaste åren för att stärka ekonomin – samt producera nya hyresrätter. Vi är fortsatt tveksamma till kommunens engagemang i Kommuninvest.

Vad majoriteten däremot är försiktig med är att redogöra för hur prognoserna för framtiden ser ut. Botkyrkabyggen kommer gå igenom en tuff period de kommande tio åren med bl.a. en kraftigt ökad upplåning för att klara sina åtaganden.

Vi är vidare bekymrade över att siffrorna kring upplevd diskriminering är fortsatt alldeles för höga, förra året var det 17 % mot 13 % år 2015 och vi är vidare tveksamma till det särskilda målet om att lyfta fram ”hälsa, miljö och kreativa näringar” som prioriterade branscher. Vi moderater har en positiv inställning till alla typer av företagande och inte bara de som passar in i den rödgröna visionen som ”upplevelsekommun”.

Jimmy Baker
Kia Hjelte
Stina Lundgren
Yngve RK Jönsson

Ärende 61: Kommunens årsredovisning 2016 (KS/2017:93)

Kommunens årsredovisning är en uppföljning av kommunfullmäktiges mål och ett sätt att ta reda på mer om vilka utmaningar och möjligheter som finns i kommunen. Det är av stor vikt att kommunens mål och strategier för att uppnå dessa noggrant följs upp för att göra resultaten synliga och lättförståeliga.

Skattemedel ska användas effektivt så att vi får ut maximalt per skattekrona. Lika viktigt är att kommunen inte tar på sig en alltför stor låneskuld eller för stora borgensåtaganden när det gäller de kommunala bolagen och föreningar. Dagens kommuninvånare ska inte belasta morgondagens med ett skuldberg.

Vilken kompetens behöver vi idag och vilken kompetens kommer vi att behöva imorgon? Att se över kompetensförsörjningen genom att rekrytera och behålla kompetent personal till kommunens verksamheter kommer att vara en av de större utmaningarna de kommande åren. Den långa och den korta sjukfrånvaron har också enligt årsredovisningen ökat 0,7 % från 7,5 % 2015 till 8,2 % under 2016. Det är mycket viktigt att arbeta med rutiner för rehadutredning och aktivt arbeta för att förhindra ohälsa. Arbetsgivaren bör på ett tidigt stadium uppmärksamma signaler om ohälsa vilket annars kan övergå i en långtidssjukskrivning. Friskvård och förebyggande insatser är alltid ett bättre alternativ än sjukvård och långvariga sjukskrivningar.

Arbetet med att förbättra skolresultat är ett långsiktigt arbete. En av de främsta skyddsfaktorerna för att förhindra att en person hamnar i kriminalitet, får ett drog- och alkoholmissbruk eller andra sociala problem är en bra skolgång. Resultaten för de nationella proven i åk 3 samt andel elever i åk 6 med godkänt betyg i alla ämnen är lågt. Andel grundskoleelever som har behörighet till gymnasieskolan är också fortsatt låg i vissa kommuner och i Fittja och Alby är det ca 40 % av pojkar som inte har behörighet att fortsätta sina studier på gymnasienivå. När det gäller andel elever som fullföljer gymnasieprogram så hamnar Botkyrka enligt SKL:s jämförelse av kommuner för 2016 återigen bland de kommuner som har sämst resultat. Förhoppningsvis kan satsningen på ökade lärarlöner ge en förbättring långsiktigt om kommunen bättre kan konkurrera med omkringliggande kommuner. Men det är också viktigt att tillse att skolan är en plats där både elever och lärare känner sig trygga i en våldsfri arbetsmiljö med studiero, vilket är förutsättning för lärande.

När det gäller trygghet så visar vissa kommuner ett fortsatt lågt resultat både i medborgarundersökningen och SKL:s jämförelse. Områdesgrupperna informerar i årsrapporterna om att det i flera kommuner skett en ökning av både bruk och försäljning av droger. Polisens närvaro är mycket viktig samt ett nära samarbete mellan kommunen, polisen, socialtjänsten, skolan och det civila samhället. Andelen unga i åldern 20-24 år som studerar

eller arbetar får också ett fortsatt lågt resultat i vissa kommundelar. Andelen förvärvsarbetande är tätt sammankopplat med trygghet och sociala problem i områden och är något som är angeläget att bevaka och arbeta med löpande.

Socialnämnden rapporterar också om ett stigande antal våldsärenden i kommunen trots en rad insatser inom området. Detta är mycket oroväckande och en ordentlig utredning för att se vad denna ökning kan bero på behövs.

Tumba 2017-04-03

Stefan Dayne (kd)

SÄRSKILT YTTRANDE 2017-04-03

Ärende 61: Årsredovisning 2016

Som vi Liberalerna tidigare påpekat är kommunens årsredovisning ett dokument som nästan är lika viktigt som ettårs- eller flerårsplanen och som borde debatteras lika grundligt som budgeten. Detta eftersom vi i årsredovisningen får se resultatet av hur skattepengarna har använts. Årsredovisningen borde användas mer som referens i hur man lägger upp planeringen för den kommunala verksamheten framåt och inte ses som en "information" som det sägs i ordförandeförslaget

2016 års årsredovisning visar på ett överskott på 281 miljoner kronor. Detta är bra eftersom budgeten visade på ett underskott på 5 miljoner kronor. Samtidigt är det viktigt att betona att en kommun aldrig får ha som mål att lämna ett för stort överskott. Det är som sagt skattepengar det handlar om och de ska användas på ett sätt så att det går jämnt ut samt att balanskravet uppnås. Speciellt gäller det nämndernas nettokostnader som gav ett överskott på 73 miljoner kronor.

Till saken hör också att en stor del av överskottet beror på markförsäljningar samt exploateringsintäkter. Skatteintäkterna blev 12 miljoner kronor högre än budgeterat, vilket givetvis också är bra.

Som Liberalerna påpekat under en rad år är det inte bra att skattekraften i kommunen hela tiden minskar eller ligger still. Nu den når bara upp till ca 86 procent av rikssnittet, dessbättre ingen minskning jämfört med 2015. Ett mål måste vara att långsiktigt öka skattekraften i kommunen och inte bara lita till att utjämningsbidrag ska ordna balansen i ekonomin. Kommunen borde investera mer i arbetsplatser och försöka locka hit företag för att därmed kunna öka skattekraften.

Kostnadsökningen var större 2016 än 2015. 6 procent jämfört med 4,4 procent. Samtidigt ökar verksamhetens intäkter och det är bra. Men i ett läge med låg inflation i Sverige så är en så här stor kostnadsutveckling i Botkyrka ändå orimlig. Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige bör därför ge kommunledningsförvaltningen i uppdrag att ta fram ett åtgärdspaket för att bromsa kostnadsutvecklingen. Målet borde istället vara att högst 95 procent av intäkterna går till driften.

Sjukfrånvaron går åt fel håll. Den ligger nu på 8,2 procent och den ligger därmed mer än enprocentenhet högre än länssnittet. Detta är att beklaga och kraft måste läggas på att minska sjukfrånvaron. Vi skulle gärna se att speciella åtgärder genomförs för att aktivt jobba med att sänka sjuktalet.

På investeringssidan vet vi att kommunen i flera år haft stora kostnader för investeringar. Alldeles för stora som tvingat fram ökad upplåning. Under 2016 klarades självfinansieringsgraden av med råge, men det är troligtvis bara en engångshändelse då stora investeringar ligger framför oss.

En årsredovisning är inte bara siffror och rena pengar. Den är också ett kvitto på hur kommunen klarat av att leverera kvalitet till sina medborgare. Här finns mycket mer att göra. Vi vet att kommunen inte klarar av flera av sina mål. Speciellt allvarligt är det när det handlar om tjänster inom kärnverksamheterna.

Skulle Liberalerna få vara med och styra Botkyrka hade det blivit en uppryckning på många håll. Barn ska få sin förskoleplats i tid, äldre medborgare som har behov av omsorgsboende ska få det, kommunens personal ska vara tillgänglig för medborgarna m.m.

Lars Johansson (L)

§ 66**Ombudgeteringar från 2016 till 2017 (KS/2017:200)****Beslut**

1. Kommunfullmäktige medger ombudgeteringar med 3,9 miljoner kronor på driftbudgeten och med 128,7 miljoner kronor på investeringsbudgeten i enlighet med kommunledningsförvaltningens förslag.
2. Kommunfullmäktige medger samhällsbyggnadsnämnden att omdisponera 2 miljoner kronor från projektet centrala gång- och cykelstråket Hallunda/ Norsborg till projektet upprustning av Albystråket/ Alby folkhälsopark.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2017-04-03 § 62 lämnat ett förslag till beslut.

Ombudgetering medges endast om man har särskilt avsatta pengar i budget för ett visst ändamål men där medlen inte hunnit användas för det som avsågs med anslaget. Det ska alltså vara fråga om specifikt avsatta medel, exempelvis ett tilläggsanslag för visst ändamål eller ett investeringsprojekt där användningen tidsmässigt skjuts fram. Löpande drift eller årliga investeringar där nya pengar finns i nästa års budget är inte skäl för ombudgetering.

Förslaget på driftbudgeten uppgår till 3,9 miljoner kronor och överensstämmer med nämndernas förslag. Av beloppet avser 3,7 miljoner medel för kompetensutveckling inom utbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden.

På investeringsbudgeten föreslås ombudgeteringar med totalt 128,7 miljoner vilket är 9,1 miljoner lägre än nämndernas framställningar.

Ombudgetering avseende kommunstyrelsen behandlades i kommunfullmäktige 2017-03-06, § 47 men ingår även i detta ärende.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse med tillhörande bilagor 2017-03-23.

2017-04-27

Dnr KS/2017:200

Propositionsordning

Kommunfullmäktiges ordförande ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Expedieras till:

Samtliga nämnder

Tf ekonomichef Krister Stralström, kommunledningsförvaltningen

Controller Göran Karlsson, kommunledningsförvaltningen

2017-03-23

Dnr KS/2017:200

Referens
Göran KarlssonMottagare
Kommunstyrelsen

Ombudgeteringar från 2016 till 2017

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige medger ombudgeteringar med 3,9 miljoner kronor på driftbudgeten och med 128,7 miljoner kronor på investeringsbudgeten i enlighet med kommunledningsförvaltningens förslag i bilagorna 1 och 2.

Kommunfullmäktige medger samhällsbyggnadsnämnden att omdisponera 2 miljoner kronor från projektet centrala gång- och cykelstråket Hallunda/Norsborg till projektet upprustning av Albystråket/ Alby folkhälsopark.

Sammanfattning

Ombudgetering medges endast om man har särskilt avsatta pengar i budget för ett visst ändamål men där medlen inte hunnit användas för det som avsågs med anslaget. Det ska alltså vara fråga om specifikt avsatta medel, exempelvis ett tilläggsanslag för visst ändamål eller ett investeringsprojekt där användningen tidsmässigt skjuts fram. Löpande drift eller årliga investeringar där nya pengar finns i nästa års budget är inte skäl för ombudgetering.

Förslaget på driftbudgeten uppgår till 3,9 miljoner kronor och överensstämmer med nämndernas förslag. Av beloppet avser 3,7 miljoner medel för kompetensutveckling inom utbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden.

På investeringsbudgeten föreslås ombudgeteringar med totalt 128,7 miljoner vilket är 9,1 miljoner lägre än nämndernas framställningar.

Ärendet

Ombudgetering på driftbudget medges endast om man har särskilt avsatta pengar i budget för ett visst ändamål men där medlen inte hunnit användas för det som avsågs med anslaget. Exempel på ändamål är medel för kompetensutveckling som nämnden tilldelats ur kompetensfonden.

Kommunledningsförvaltningen har i budgetanvisningar och i svar på revisionskrivelse gett instruktioner om hantering av investeringar i budget och

2017-03-23

Dnr KS/2017:200

bokslut. Investeringar som löper över flera år budgeteras med totalbelopp och ombudgeteras inte. Årligen återkommande investeringar avslutas i bokslut och ombudgeteras normalt inte. Antalet ombudgeteringar kommer av nämnda skäl att minska men det finns fortfarande behov att föra över investeringsmedel till 2107 eftersom vi fram till och med 2016 tillämpat "gamla" budgetprinciper. Exempel är investeringar som är egentligen fleråriga men som budgeterats på ett specifikt år som ettåriga projekt.

Totalt sett uppgår förslaget till ombudgeteringar för pågående investeringsprojekt till 128,7 miljoner vilket är 9,1 miljoner lägre än nämndernas framställningar.

Tekniska nämnden föreslår att 5 miljoner kronor ombudgeteras för ombyggnadsåtgärder på Ekvägen. De förutsättningar som gällde hösten 2015 när budgeten medgavs är förändrade men enligt tekniska förvaltningen är det angeläget att förberedelser för åtgärderna kan starta våren 2017. Kommunledningsförvaltningen föreslår därför att ombudgeteringen begränsas till 2 miljoner kronor samt att nämnden återkommer med nytt förslag inklusive kostnadsberäkning enligt de förutsättningar som nu råder för projektet.

Förändringarna när det gäller vård- och omsorgsnämnden och utbildningsnämndens förslag till ombudgeteringar avser investeringar som är årligen återkommande och medel finns avsatta i 2017 års budget. Enligt kommunledningsförvaltningens uppfattning finns därför inget skäl för ombudgetering.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår ombudgetering av ett stort antal fleråriga projekt som budgeterats enligt tidigare tillämpade principer. Efter genomgång tillsammans med förvaltningen kan vi konstatera att det för två projekt finns medel avsatta i 2017 års budget varför något skäl för ombudgetering inte föreligger i de fallen.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår i samband med ombudgeteringarna att 2 miljoner kronor omdisponeras inom nämndens investeringsram. Upprustningen av projektet centrala Albystråket/ Folkhälsoparken, objekt 38063, föreslås tillföras 2 miljoner genom att samma belopp disponeras från projektet centrala gång- och cykelstråket Hallunda/ Norsborg, objekt 38040.

Förslaget på driftbudgeten uppgår till 3,9 miljoner kronor och överensstämmer med nämndernas förslag. Av beloppet avser 3,7 miljoner medel för kompetensutveckling inom utbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden. På kommunstyrelsen föreslås en ombudgetering med 0,2 miljoner för trygghetshöjande åtgärder i Hallunda och Norsborg.

2017-03-23

Dnr KS/2017:200

Utöver de föreslagna ombudgeteringarna finns pågående fleråriga investeringsprojekt som löper över årsskiftet och som inte ombudgeteras.

Mattias Jansson
Kommundirektör

Krister Stralström
Tf ekonomichef

Expedieras till

Ombudgeteringar från 2016 till 2017, driftbudget

Bilaga 1

belopp i tkr

Nämnd/ förvaltning	Ändamål	Yrkat belopp	Förslag
Kommunstyrelsen			
	Stadsutveckling Hallunda Norsborg	176	176
Utbildningsnämnden			
	Kompetensfonden	363	363
Vård- och omsorgsnämnd			
	Kompetensfonden	1 250	1 250
	Undersköterske kompetens	2 100	2 100
SUMMA		3 889	3 889

Ombudgøteringer från 2016 till 2017, investeringar

Bilaga 2

Isopp / nr	Nämnd / förvalting	projekt	Ansömd	Budget 2016	Föränd omlägg	Föränd
Kommunstyrelsen				10 141	10 141	11 181
			Summa			
			300	9 500	9 500	9 500
			311	581	581	581
			303	100	100	100
Teknisk nämnd				41 689	20 011	23 631
			Summa			
			301	2 845	2 854	2 854
			303	300	300	300
			305	5 000	5 000	2 000
			306	21 001	9 000	9 000
			313	3 000	3 000	3 000
			314	4 480	500	500
			315	4 977	4 977	4 977
Samhällsbyggnadsnämnden				33 000	30 627	
			Summa			
			312	800	800	?
			313	200	200	?
			314	9 378	9 378	omlägg 2 nr nr 101 utlyst/ förhöj
			315	100	100	
			316	400	400	
			317	1 575	1 575	
			318	5 000	5 000	
			319	4 800	4 800	
			324	872	872	?
			325	2 901	2 901	omlägg 2 nr nr 101-G utsk utsk/ No
			326	2 800	2 800	
			327	481	0	från 2017
			328	2 482	0	från 2017
			329	434	434	
			330	807	807	
Kultur o fritidsnämnden				719	719	719
			Summa			
			336	719	719	719
Arbetsmarknads- och väsenhets nämnden				600	600	600
			Summa			
			337	600	600	600
Umsättningsnämnden				32 865	32 977	30 387
			Summa			
			340	600	387	0
			341	639	639	0
			342	1 564	1 564	0
			343	7 000	7 000	7 000
			344	4 899	4 899	4 899
			345	866	866	866
			346	4 461	4 461	4 461
			347	2 122	2 122	2 122
			348	4 879	4 879	4 879
			349	2 896	2 896	2 896
			350	3 000	3 000	3 000
			351	164	164	0
Socialnämnden				4 300	1 000	1 000
			Summa			
			356	3 000	500	500
			358	800	1 000	1 000
Vård- o omsorgsnämnden				0	840	0
			Summa			
			357	840	0	0
KFA förälgande				32 000	32 000	32 000
			Summa			
			359	12 000	12 000	12 000
			360	20 000	20 000	20 000
SUMMA TOTALT				122 354	127 768	126 640

UP

/§ 67**Förutsättningar för nämndernas arbete med Mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2021 (KS/2017:91)****Beslut**

Kommunfullmäktige fastställer dokumentet ”Förutsättningar för nämndernas arbete med Mål och budget 2018 med flerårsplan för 2019-2021”.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har 2017-04-03 § 63 lämnat ett förslag till beslut.

Dokumentet ”Förutsättningar för nämndernas arbete med Mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2021” som innehåller måldokument, ekonomiska förutsättningar och uppdrag har beretts av den politiska majoriteten.

I enlighet med kommunens fastställda budget- och uppföljningsprocess beslutar kommunstyrelsen och kommunfullmäktige under april om måldokument, uppdrag och justeringar av nämndernas preliminära budgetramar.

Efter beslut i kommunstyrelsen skickar sedan kommunledningsförvaltningen ut anvisningar för arbetet med mål och budget till nämnderna.

Nämnderna ska från början av april till början av september arbeta med att ta fram nämndmål som visar vad nämnden ska göra för att leva upp till fullmäktiges utvecklingsmål, analysera de preliminära budgetramarna, redovisa eventuella politiska ambitionsförändringar och behov av investeringar under planperioden.

Under september och oktober arbetar kommunstyrelsens budgetberedning fram förslag till ”Mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2021” som sedan fastställs av kommunstyrelsen i oktober och av kommunfullmäktige i november.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2017-03-29.

2017-04-27

Dnr KS/2017:91

Yrkanden

Ebba Östlin (S), Mats Einarsson (V) och Deniz Bulduk (MP) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Mats Einarsson (V) lämnar ett ändringsyrkande, bilaga.

Deniz Bulduk (MP) yrkar bifall till Mats Einarssons (V) ändringsyrkande.

Propositionsordning

Kommunfullmäktiges ordförande ställer kommunstyrelsens förslag till beslut med Mats Einarssons (V) ändringsyrkande under proposition och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag och Mats Einarssons (V) ändringsyrkande.

Särskilt yttrande

Lars Johansson (L) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

Expedieras till:
Samtliga nämnder

2017-03-29

Dnr KS/2017:91

Referens

Annette Ödalen
Monica Blommark
Göran Karlsson
Anna Giotas-Sandquist

Mottagare

Kommunstyrelsen

Förutsättningar för nämndernas arbete med Mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2020.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:
Kommunfullmäktige fastställer dokumentet "Förutsättningar för nämndernas arbete med Mål och budget 2018 med flerårsplan för 2019-2021".

Sammanfattning

Dokumentet "Förutsättningar för nämndernas arbete med Mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2021" som innehåller måldokument, ekonomiska förutsättningar och uppdrag har beretts av den politiska majoriteten.

Bakgrund

I enlighet med kommunens fastställda budget- och uppföljningsprocess beslutar kommunstyrelsen och kommunfullmäktige under april om måldokument, uppdrag och justeringar av nämndernas preliminära budgetramar.

Efter beslut i kommunstyrelsen skickar sedan kommunledningsförvaltningen ut anvisningar för arbetet med mål och budget till nämnderna.

Nämnderna ska från början av april till början av september arbeta med att ta fram nämndmål som visar vad nämnden ska göra för att leva upp till fullmäktiges utvecklingsmål, analysera de preliminära budgetramarna, redovisa eventuella politiska ambitionsförändringar och behov av investeringar under planperioden.

Under september och oktober arbetar kommunstyrelsens budgetberedning fram förslag till "Mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2021" som sedan fastställs av kommunstyrelsen i oktober och av kommunfullmäktige i november.

Ett hållbart Botkyrka

Kommunfullmäktige fattade under år 2007 beslut om Ett hållbart Botkyrka, som syftade till att lägga fast Botkyrka kommuns inriktningar för en hållbar utveckling. Ett hållbart Botkyrka definierar sex långsiktiga utmaningar där

2017-03-29

Dnr KS/2017:91

kommunen genom tålmodiga insatser och i ett generationsperspektiv behöver först bromsa upp en negativ samhällsutveckling och därefter vända trenderna till positiva utfall för Botkyrkaborna.

Ett hållbart Botkyrka fungerar som riktninggivare för olika delar i kommunens styrsystem, som Mål och budget, kommunens översiktsplan och långsiktiga strategier. Efter tio år behöver dokumentet ses över, inte minst för att uppfylla kraven i kommunfullmäktiges riktlinjer för styrdokument. En uppdatering kan också vara svaret på hur kommunen ser på FN:s nya globala mål för hållbarutveckling, de så kallade ”2030-målen”. En återrapportering av uppdateringen ska ske under december 2017.

Kommunfullmäktiges mål

Under hösten 2016 och våren 2017 har en översyn av kommunfullmäktiges målstyrning skett.

I dokumentet, Mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2021, konkretiserar fullmäktige vad nämnderna ska fokusera på under kommande planeringsperiod. Det tar sin utgångspunkt i de långsiktiga utmaningarna i dokumentet Ett hållbart Botkyrka.

Målen är indelade i sju målområden som vart och ett består av en politisk inriktning och ett eller flera utvecklingsmål med tillhörande målsatta mått. Sammanfattningsvis ska politisk inriktning, utvecklingsmål och målsatta mått för respektive målområde ses som en helhet som är styrande för de nämnder som berörs av målområdet.

Kommunfullmäktiges mål redovisas i dokumentet ”Förutsättningar för nämndernas arbete med Mål och budget 2018 med plan 2019-2021”.

Preliminära budgetramar 2018-2021

Nämndernas preliminära budgetramar i ”Mål och budget 2017 med flerårsplan 2018-2020 samt de tilläggsanslag som har beslutats under januari till mars 2017 och som får effekter 2018 och framåt ligger till grund för ramarna 2018-2021.

Nämndernas preliminära budgetramar har räknats om för volymförändringar utifrån en ny befolkningsprognos för åren 2017-2021.

Nämndernas preliminära budgetramar redovisas i dokumentet ”Förutsättningar för nämndernas arbete med Mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2021”.

2017-03-29

Dnr KS/2017:91

Uppdrag till nämnder

Bland annat med utgångspunkt från det som verksamheterna redovisade på kommunens analysdagar i början av mars ger kommunfullmäktige specifika uppdrag till en eller flera nämnder. Om inget annat datum anges för något specifikt uppdrag så ska uppdragen redovisas till kommunstyrelsens budgetberedning senast den 4 september 2017.

Uppdragen till nämnderna redovisas i dokumentet ”Förutsättningar för nämndernas arbete med Mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2021”.

Anvisningar för arbete med mål och budget

Efter beslut i kommunstyrelsen skickar kommunledningsförvaltningen anvisningar till nämnderna som tydliggör hur nämnderna ska arbeta med nämndmål för 2018 samt med preliminära budgettramar och investeringar för åren 2018-2021.

Mattias Jansson
kommundirektör

Krister Stralström
tf ekonomichef

Expedieras till
Samtliga nämnder

DET HÄR ÄR BOTKYRKA

Förutsättningar för nämndernas arbete med Mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2021

- Ett hållbart Botkyrka
- Kommunfullmäktiges mål
- Preliminära budgetramar 2018-2021
- Uppdrag till nämnderna

Innehållsförteckning	Sida
Ett hållbart Botkyrka	3
Kommunfullmäktiges mål	4
Ekonomiska förutsättningar	19
Resultatbudget 2017-2021	22
Nämndernas budget 2017 och preliminära budgetramar 2018-2021(sammandrag)	23
Interna och gemensamma poster 2017-2021	23
Skatteintäkter och generellt statsbidrag och utjämning 2017-2021	24
Finansiella poster 2017-2021	24
Investeringsplan 2017-2021(sammandrag)	25
Preliminära budgetramar 2018-2021	
- Kommunstyrelsen	26
- KF/KS förfogande	26
- Samhällsbyggnadsnämnden	27
- Exploateringsverksamheten	27
- Tekniska nämnden	28
- Miljö-och hälsoskydds-nämnden	28
- Kultur- och fritidsnämnden	29
- Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	30
- Utbildningsnämnden	31
- Socialnämnden	32
- Vård- och omsorgsnämnden	33
- Revision	34
- Pris- och löneuppräknig 2018-2021	35
- Volymförändringar – resursfördelningsmodellen 2018-2021	35
Befolkningsprognos mars 2017	36
Uppdrag till nämnderna	37

Ett hållbart Botkyrka

Kommunfullmäktige fattade under år 2007 beslut om Ett hållbart Botkyrka, som syftade till att lägga fast Botkyrka kommuns inriktningar för en hållbar utveckling. Ett hållbart Botkyrka definierar sex långsiktiga utmaningar där kommunen genom tålmodiga insatser och i ett generationsperspektiv behöver först bromsa upp en negativ samhällsutveckling och därefter vända trenderna till positiva utfall för Botkyrkaborna.

Ett hållbart Botkyrka fungerar som riktninggivare för olika delar i kommunens styrsystem, som Mål och budget, kommunens översiktsplan och långsiktiga strategier. Efter tio år behöver dokumentet ses över, inte minst för att uppfylla kraven i kommunfullmäktiges riktlinjer för styrdokument. En uppdatering kan också vara svaret på hur kommunen ser på FN:s nya globala mål för hållbarutveckling, de så kallade ”2030-målen”. En återrapportering av uppdateringen ska ske under december 2017.

Kommunfullmäktiges målstyrning

Från politisk inriktning till målsatta mått – hur hänger det ihop?

I det här dokumentet, *Mål och budget*, konkretiserar fullmäktige vad nämnderna ska fokusera på under kommande planeringsperiod, dvs. de kommande fyra åren. Det tar sin utgångspunkt i de långsiktiga utmaningarna i dokumentet *Ett hållbart Botkyrka*, antaget av kommunfullmäktige 27 mars 2007.

Mål och budget är indelat i sju *målområden* som vart och ett består av en *politisk inriktning* och ett eller flera *utvecklingsmål* med tillhörande *målsatta mått*. Nedan finns närmare definitioner av vad det innebär.

Sammanfattningsvis ska politisk inriktning, utvecklingsmål och målsatta mått för respektive målområde ses som en helhet som är styrande för de nämnder som berörs av målområdet.

Målstyrningens begrepp och definitioner

Målområde. Målområdena omfattar kommunens sex *medborgarprocesser* samt kommunen som effektiv organisation. Fullmäktiges mål sorteras under målområdena som därmed på ett övergripande plan definierar och beskriver kommunens processer. I nämnderna preciseras sedan målen ytterligare under respektive målområde.

Politisk inriktning. Den politiska inriktningstexten tydliggör ur ett fullmäktigeperspektiv syftet, inriktningen och utmaningarna inom målområdet.

Fullmäktiges utvecklingsmål. Utvecklingsmålen uttrycks som påståenden och visar en viljeinriktning och en prioritering för de kommande åren. De beskriver i måltermer det som fullmäktige vill ska utvecklas, förändras eller förbättras de kommande åren.

Fullmäktiges målsatta mått. Till varje utvecklingsmål finns ett eller flera målsatta mått. De anger en riktning och ska så långt som möjligt uttrycka en eftersträvd nivå för den kommande fyraårsperioden. Där de målsatta måtten uttrycker att något ska öka eller minska, så är det i relation till det föregående året, om inte något annat anges.

Fullmäktiges utvecklingsmål och de målsatta måtten uttrycker tillsammans den effekt fullmäktige eftersträvar genom att beskriva ett önskat resultat eller tillstånd vid en viss framtida tidpunkt.

Nämndernas mål. De utvecklingsmål som kommunfullmäktige tilldelat nämnden gäller också som nämndens mål. Nämnden kan bryta ner fullmäktiges utvecklingsmål i flera mål, om det behövs för att tydliggöra nämndens bidrag till fullmäktiges utvecklingsmål.

Nämnden kan utöver mål som är kopplade till fullmäktiges utvecklingsmål också anta egna mål. Målen ska formuleras som påståenden och visa nämndens viljeinriktning. De beskriver i måltermer det nämnden vill utveckla, förändra eller förbättra inom sitt verksamhetsområde.

Nämndernas målsatta mått. Nämnderna ska koppla ett eller flera målsatta mått till sina mål. Måtten ska ange en riktning och så långt möjligt uttrycka en nivå för den kommande fyraårsperioden.

För de av kommunfullmäktiges utvecklingsmål som de är berörda av, ska respektive nämnd anta kommunfullmäktiges målsatta mått som sina egna, eller där så är relevant, utifrån dem formulera målsatta mått som är anpassade till nämndens uppdrag.

Nämndens mål och de målsatta måtten uttrycker tillsammans den effekt nämnden eftersträvar genom att beskriva ett önskat resultat eller tillstånd vid en viss framtida tidpunkt.

Uppföljning av nämndernas mål och mått

De av nämndens mål och målsatta mått som är kopplade till kommunfullmäktiges utvecklingsmål kommer att följas upp i delårsrapporter och i årsredovisningen. Redovisning sker till nämnd och till kommunfullmäktige.

Nämndens egna mål och målsatta mått följs upp vid de tillfällen nämnden beslutar, men det bör minst ske i delårsrapporter och i årsredovisningen. Uppföljningen av nämndens egna mål och mått stannar på nämndnivå.

Att synliggöra olika grupper i texter, mål och mått

Botkyrkaborna har lika rättigheter, men skiftande villkor och behov som kommunen ska svara upp emot. Vi har skilda kön och könsidentiteter. Vi har olika bakgrund när det gäller ekonomi, utbildning och erfarenheter. Vi kommer från olika länder och kulturer och vi har olika religioner – eller ingen alls. Vi har olika förutsättningar bland annat utifrån ålder och funktionsvariation. Kommunen ska med utgångspunkt från varje persons mänskliga rättigheter och gällande lagstiftning svara upp mot dessa skilda villkor och behov.

Ett första steg är att synliggöra hur det faktiskt ser ut genom uppföljning och analyser. Det är lättare att göra för vissa variabler än för andra. För kön¹ och ålder är det oftast enkelt, liksom för stadsdel. Andra variabler saknar vi ofta möjlighet att systematiskt följa över tid.

De flesta människor identifierar sig med sitt biologiska kön, men inte alla. Det innebär en så kallad binär syn på kön – med en uppdelning i flickor och pojkar, kvinnor och män. Det kan vara problematiskt, bland annat för personer som inte identifierar sig enligt den binära könsuppdelningen kvinna/man.

I Botkyrka har vi samtidigt ett behov av redskap för att på ett systematiskt sätt arbeta för att undanröja ojämställdheten mellan män och kvinnor i samhället och våra verksamheter. Därför väljer vi att övergripande tydliggöra att våra ambitioner i kommunens verksamheter ska uppnås för flickor, pojkar, kvinnor och män och följer genomgående upp våra resultat uppdelat på juridiskt kön och stadsdel. Där det finns underlag för att analysera resultatet också utifrån andra relevanta variabler, så ska det göras.

¹ Med kön avses juridiskt kön, det vill säga det kön som är registrerat i folkbokföringen.

Mål och budget för 2018 med plan 2019–2021

Det nya Botkyrka

Botkyrka utvecklas snabbt och det skapar nya möjligheter för framtiden. Kommunen som organisation ska ta fasta på dessa möjligheter och skapa bättre förutsättningar för alla individers utveckling och för utvecklingen av ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart samhälle.

Som rödgrön kommunledning har vi som mål att skapa ett jämlikare samhälle, ett samhälle där allas potential tas till vara. Vi vill skapa fler livschanser för Botkyrkaborna. Ett jämlikare samhälle skapar fler möjligheter och frigör mer samhällslig utvecklingskraft. Ett jämlikare samhälle är på både kort och lång sikt socialt, miljömässigt och ekonomiskt effektivare. Men för att kunna skapa ett jämlikare samhälle måste vi också våga se dagens ojämlikhet och diskriminerande strukturer och vi måste kunna fördela våra gemensamma resurser efter behov.

Botkyrka ska vara en levande stad där alla är med och bygger sitt samhälle, en stad där invånare, föreningar, företag och kommunen tillsammans skapar sin hembygd.

När det nya Botkyrka växer fram ska kommunen vara organiserad så att Botkyrkabornas möjligheter till utveckling sätts främst. Därför utformar vi nu den politiska styrningen utifrån de verksamhetsprocesser som syftar till att möta Botkyrkabornas behov och skapa förutsättningar för allas deltagande, snarare än utifrån traditionell förvaltningsstruktur. Vi ska vara möjliggörare och det är vi först när organisatoriska stuprör inte står i vägen för Botkyrkabornas behov.

MÅLOMRÅDE 1

Medborgarprocess:

Möjliggöra Botkyrkabornas medskapande av samhället

Politisk inriktning

Kommunen är Botkyrkabornas verktyg för att ta ett gemensamt ansvar för gemensamma angelägenheter i lokalsamhället. Därför är demokratin grunden för all kommunal verksamhet. Engagerade, informerade och aktiva kommuninvånare, med lika rättigheter och möjligheter att bidra till samhällsbygget, är en förutsättning för en långsiktigt hållbar utveckling. Men skillnaderna i inflytande och levnadsvillkor är stora och diskriminering inskränker människors rättigheter. Det begränsar demokratin. Därför är det ett centralt kommunalt uppdrag att verka för jämlikhet, jämställdhet mellan kvinnor och män och lika rättigheter och möjligheter för alla.

Den representativa demokratin lägger ytterst den politiska makten i folkets händer. Genom politiskt engagemang och deltagande i valen tar Botkyrkaborna ansvar för sitt samhälle och för demokratin. Därför är ett högt valdeltagande dels ett värde i sig självt, dels ett mått på förtroendet för kommunen och demokratin förankring. Men den representativa demokratin kräver också god insyn i de politiska processerna och många olika arenor för dialog och påverkan på samhällsutvecklingen. Kommunen ska bidra till att alla Botkyrkabor får verkliga möjligheter att vara medskapare av sitt samhälle. Botkyrkabornas möte med de kommunala verksamheterna har också stor betydelse för deras upplevelse av delaktighet och vilja att vara medskapare av sitt lokalsamhälle. Kultur, föreningsliv, folkbildning och ett offentligt samtal i nya och gamla media håller demokratin levande och bygger människors förtroende för varandra.

Kommunfullmäktiges utvecklingsmål 1:1

Botkyrkaborna är delaktiga i den lokala demokratin

Målsatta mått	Utfall 2014	Mål 2018
Botkyrkabornas deltagande i valet till kommunfullmäktige 2018 ökar mer än riksgenomsnittet (%). (Källa: Valmyndigheten)	70,9	73
Det genomsnittliga valdeltagandet i de tio valdistrikt med lägst valdeltagande vid valet 2014 ökar i valet 2018 (%). (Källa: Valmyndigheten)	50,7	53
Valdeltagandet i gruppen endast röstberättigade till kommun- och landstingsval ökar i valet 2018 (%). (Källa: Valmyndigheten)	Detta utfall kompletteras inför Mål och budget 2018	Ökar

Kommunfullmäktiges utvecklingsmål 1:2

Botkyrkaborna upplever att de kan påverka kommunala frågor som intresserar dem

Målsatta mått	Utfall 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Andelen (%) Botkyrkabor som upplever att det är lätt att ta del av kommunens information ökar (Källa: Medborgarundersökningen)	45	47	Ökar	Ökar	55
Andelen (%) Botkyrkabor som får återkoppling på sin kontakt inom två arbetsdagar ökar till över 80 procent år 2021 (Källa: Medborgarundersökningen)	42	50	Ökar	Ökar	80
Andelen (%) Botkyrkabor som är nöjda med bemötandet i kontakt med kommunens anställda ökar till över 80 procent år 2021. (Källa: Medborgarundersökningen)	56	65	Ökar	Ökar	80
Andelen (%) Botkyrkabor som upplever att de kan vara med och påverka i kommunala frågor som intresserar dem. (Källa: Medborgarundersökningen)	37	38	Ökar	Ökar	45

Berörda nämnder:

Utvecklingsmål 1:1 Kommunstyrelsen, arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, valnämnden, vård- och omsorgsnämnden.

Utvecklingsmål 1:2 Samtliga nämnder.

Vägledande styrdokument:

Kontaktlöfte/kontaktpolicy
Kommunikationspolicy
Strategi för demokrati och delaktighet
Strategi och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka
Strategi kreativa Botkyrka

MÅLOMRÅDE 2:

Medborgarprocess:

Möjliggöra Botkyrkabornas livslånga lärande

Politisk inriktning

Vårt kunskapsintensiva, komplexa och globala samhälle ställer höga krav på ständig anpassning och flexibilitet. Ett livslångt lärande, så väl informellt som formellt, är en nyckel för att rusta Botkyrkaborna för framtiden. Kunskap är makt. Oavsett var och när resan för det formella lärandet börjar ska alla oavsett kön och bakgrund kunna uppnå den kunskap och kompetens som krävs för egenmakt i livets alla skeenden. Möjligheten till utbildning och bildning har en avgörande betydelse. Här spelar folkbildningen en viktig roll bland annat genom bibliotek, studieförbund och folkhögskolor.

Kommunen har ett tydligt kompensatoriskt uppdrag för att jämna ut livschanser. Botkyrka ska vara en skolkommun som genom högkvalitativ utbildning stärker Botkyrkabornas egenmakt. Kommunen har också ett tydligt uppsökande och uppföljande uppdrag. Vi ska erbjuda alla barn och elever i alla åldrar de bästa förutsättningarna för goda kunskapsresultat.

Kommunfullmäktiges utvecklingsmål 2:1

Botkyrkaborna har tillgång till likvärdig och kompensatorisk utbildning med hög kvalitet som leder till goda kunskapsresultat och rustar dem för framtiden

Målsatta mått	Utfall 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Det genomsnittliga meritvärdet i åk 9 i Botkyrkas skolor ska öka i alla stadsdelar. (Källa: Utbildningsförvaltningen)	225,2	Ökar	Ökar	Ökar	Ökar
Andelen Botkyrkabor med behörighet till gymnasieskolan efter avslutad grundskola ska öka i alla stadsdelar. (20-64 år)(Källa: SCB)	Måste beställas	Ökar	Ökar	Ökar	Ökar

Andelen (%) elever på SFI som klarat högsta kurs på sin studieväg inom två år ska öka. (Källa: Kolada/Skolverket)	(37 % 2015)	Ökar	Ökar	Ökar	Ökar
---	----------------	------	------	------	------

Kommunfullmäktiges utvecklingsmål 2:2

Botkyrkaborna har goda förutsättningar för livslångt lärande som stärker egenmakten och skapar jämlika livschanser.

Målsatta mått	Utfall 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Andelen (%) vuxna Botkyrkabor som har högst förgymnasial utbildning alt. folk-/grundskola ska minska. (20-64) (Källa: SCB)	(24,4 2015)	Minskar	Minskar	Minskar	Minskar
Den genomsnittliga utbildningsnivån ska öka i alla stadsdelar. (andel med eftergymnasial utbildning %, 20-64 år)(Källa: SCB)	(32,0 2015)	Ökar	Ökar	Ökar	Ökar

Berörda nämnder:

Utvecklingsmål 2:1 Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden.

Utvecklingsmål 2:2 Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden.

Vägledande styrdokument:

Arbetsmarknadspolitiken i Botkyrka

Strategi och riktlinjer för flyktingmottagande i Botkyrka kommun

Strategi för demokrati och delaktighet

Strategi och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka

Strategi för ett mer kreativt Botkyrka

MÅLOMRÅDE 3

Medborgarprocess:

Möjliggöra arbete och företagande för Botkyrkaborna

Politisk inriktning

I Botkyrka är vi framgångsrika. Arbete och egen inkomst är en förutsättning för egenmakt och genom att fler kvinnor och män får arbete skapar vi ett mer jämställt och jämlikt samhälle. Utgångspunkten är att alla som kan ska jobba och därigenom både kunna förverkliga sina egna drömmar och bidra till välfärden. Botkyrka kommun ska ta vara på kraften hos de många individer, företag, projekt och samarbeten som finns på platsen. Våra verktyg är näringslivsutveckling, utbildning och arbetsmarknadsinsatser. Ett bra exempel är sommarjobbsgarantin, där alla ungdomar får en första rad på sitt CV.

Att rusta Botkyrkabor som står utanför arbetsmarknaden och saknar relevant utbildning och erfarenhet är centralt. För att lyckas behöver vi söka upp dem som är i behov av stöd. Botkyrkaborna ska ha tillgång till effektiva och individanpassade insatser. Vi ska bidra till en arbetsmarknad där individens kunskap, kompetens och förutsättningar tas tillvara. Här har kommunen som arbetsgivare också en viktig roll att spela.

Vi behöver också arbeta för att skapa fler arbetstillfällen i Botkyrka, genom att stärka och stötta näringslivet för etablering, start och utveckling i kommunen. Till Botkyrka söker sig framgångsrika företag för att de vet att här kan man växa och vara med och bygga ett starkt samhälle. Södra porten blir en nod för Botkyrka och hela Stockholmsregionen för företagande och nya arbetstillfällen.

Näringslivet är avgörande för att skapa arbetstillfällen men tillför också i samhällsbygget. Näringslivet är med och skapar ett levande samhälle och en levande stad, samtidigt som det kan och ska ta ett stort socialt ansvar. I samarbete mellan kommun och näringsliv skapar vi mervärden för både företagen, Botkyrkaborna och samhällsutvecklingen.

Botkyrka kommun ska vara i framkant med smarta lösningar och spännande samarbeten. Det är i samverkan mellan kommun, näringsliv, stat och civilsamhälle som vi är som effektivast. Ungdomsgarantin är ett bra exempel på hur vi både stärker individen, företag och Botkyrka som plats.

Kommunfullmäktiges utvecklingsmål 3:1

Botkyrkaborna kan försörja sig på eget arbete eller företagande

Målsatta mått	Utfall 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Andelen Botkyrkaungdomar som har jobb eller studerar på eftergymnasial utbildning tre år efter gymnasiet ska vara på samma nivå som länet. (Källa: SCB)	Måste beställas	Ökar	Ökar	Ökar	Ökar
Efter upp till fyra år ska minst 60 % av de nyanlända Botkyrkaborna vara förvärvsarbete eller studerande ² . (Källa: SCB)	Måste beställas	Ökar	Ökar	Ökar	Ökar

² Uppföljningen av studerande kräver specialbeställd statistik från SCB. Det innebär att vi inte har något utgångsläge ännu och därmed inte heller kan sätta målnivåer nu.

Botkyrkabornas medianinkomst för de som förvärvsarbetar ska öka. (20-64 år)(Källa: SCB)	Måste be- ställas	Ökar	Ökar	Ökar	Ökar
---	----------------------	------	------	------	------

Kommunfullmäktiges utvecklingsmål 3:2

Botkyrka präglas av entreprenörskap, växande företag och ett rikt näringsliv

Målsatta mått	Utfall 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Antalet aktiva ³ företag i Botkyrka ska öka minst i samma takt som befolkningen. (Källa: Upplysningscentralen)	3227	Ökar	Ökar	Ökar	Ökar
Andelen (%) sysselsatta Botkyrkabor ökar till 2021. (20-64 år) (Källa: SCB)	(72,6 % 2015)	Ökar	Ökar	Ökar	75 %
Antalet arbetstillfällen/capita (ålder 20-64 år) ökar i Botkyrka. (Källa: SCB)	(0,465 2015)	Ökar	Ökar	Ökar	Ökar
Antal organisationer som har anslutit sig till den lokala överenskommelsen mellan Botkyrka kommun och idéburna organisationer ökar. (Källa: Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen)	5	15	30	40	50

Berörda nämnder och bolag:

Utvecklingsmål 3:1: Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, Botkyrkabyggen, Upplev Botkyrka AB (samtliga nämnder i form av arbetsgivare)

Vägledande styrdokument:

Arbetsmarknadspolitiken i Botkyrka
[Näringslivsstrategin, arbete med ny strategi pågår]
Arbetsgivarstrategin
Strategi för ett mer kreativt Botkyrka
Strategi och riktlinjer för flyktingmottagande i Botkyrka
Strategi för demokrati och delaktighet
Strategi för ett jämlikt Botkyrka

³ Med aktiva företag avses här företag med en årlig omsättning om minst 100 000 kronor.

MÅLOMRÅDE 4

Medborgarprocess

Möta Botkyrkabornas behov av stöd för att leva ett självständigt liv

Politisk inriktning

Alla flickor och pojkar, kvinnor och män i Botkyrka ska ha goda förutsättningar att leva ett självständigt liv med en känsla av sammanhang. Oavsett bakgrund, social situation och funktionsvariationer ska alla kunna leva ett tryggt och meningsfullt liv. Barnets bästa ska alltid komma i främsta rummet vid alla beslut som rör barn. Det ska vara tryggt att åldras i Botkyrka. Vi ska uppmärksamma närståendes viktiga roll och behov.

Rådgivning, stöd, förebyggande och hälsofrämjande insatser ska bygga på att individer och grupper frigör och utvecklar egna styrkor och förmågor. Om de egna krafterna inte räcker till ska Botkyrkaborna känna sig trygga och veta att det finns ett skyddsnet som ger den hjälp man behöver.

Vi ska utforma service och insatser med respekt för de enskildas självbestämmanderätt och integritet. Hög tillgänglighet och tekniska lösningar i vardagen ska bidra till möjligheten att leva ett självständigt liv. Kommunen ska fördela resurserna solidariskt utifrån behoven och organisera verksamheten så att alla får högsta möjliga kvalitet. De enskilda ska få ett anpassat och sammanhållet stöd, byggt på god samverkan med andra kommuner, landstinget, statliga myndigheter och andra aktörer. Vård, omsorg och sociala insatser syftar till att ge var och en som behöver det, stöd för att leva ett självständigt liv.

Kommunfullmäktiges utvecklingsmål 4:1

Botkyrkabor med behov av stöd har trygga, meningsfulla och självständiga liv

Målsatta mått	Utfall 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Antalet Botkyrkabor som lever i hemlöshet minskar jämfört med föregående år. (Källa: Hemlöshetkartläggning och Procapita)	174	Minskar	Minskar	Minskar	Minskar
Andelen (%) brukare som är nöjda med hemtjänsten ökar. (Källa: Socialstyrelsen)	75	Ökar	Ökar	Ökar	85
Den uppmätta tillgängligheten till de lokaler där kommunen bedriver verksamhet ökar. (Källa: Tekniska förvaltningen)	Utfall saknas	Ökar	Ökar	Ökar	Ökar

Berörda nämnder:

Utvecklingsmål 4:1 Vård- och omsorgsnämnden, socialnämnden, tekniska nämnden, samhällsbyggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden.

Vägledande styrdokument:

Strategi och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka

MÅLOMRÅDE 5:

Medborgarprocess

Möta Botkyrkabornas behov av gemenskap, rörelse, föreningsliv och ett rikt kulturliv

Politisk inriktning

Botkyrka ska vara en interkulturell kommun där människor möts och tillsammans bygger demokrati och skapar förebilder i samhället. I Botkyrka ska det därför finnas ett rikt förenings-, idrotts- och kulturliv som är tillgängligt för flickor och pojkar, kvinnor och män i alla våra stadsdelar. Kommunens resurser ska bidra till jämlika förutsättningar för alla. Botkyrka ska genomsyras av idrott, kultur och kreativitet. Alla ska, oavsett identitet, bakgrund och andra förutsättningar, kunna hitta ett sammanhang för en meningsfull fritid under hela livet.

Kommunen ska erbjuda en mängd olika mötesplatser och aktiviteter som kan inspirera invånare och aktörer att verka i Botkyrka. Vi tar tillvara den kreativitet och de krafter som finns hos individer, föreningar och andra lokala aktörer, inte minst för att underlätta ett rikt liv utanför arbete och studier. Botkyrka ska också vara en plats full av upplevelser som lockar besökare till kommunen.

Kommunen ska bidra till att Botkyrkaborna mår bra. Genom kultur- och fritidsverksamheter skapar vi möten mellan människor som annars aldrig skulle träffats och upplevelser som annars inte skulle ha funnits. Tillsammans skapar samarbetspartners, lokala aktörer och medarbetare med olika bakgrunder och erfarenheter förutsättningar för ett starkt och sammanhållet Botkyrka.

Kommunfullmäktiges utvecklingsmål 5:1

Botkyrkaborna har mer jämlikt och ökande deltagande i aktiviteter och sammanhang som bidrar till hälsa, en meningsfull fritid och ett aktivt socialt liv.

Målsatta mått	Utfall 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Andelen (%) Botkyrkabor som är nöjda med de öppna mötesplatserna i kommunen (såsom bibliotek, föreningslokaler, fritidsgårdar, konsthall och besöksmål) ökar	Ny fråga mäts 2017	Ökar	Ökar	Ökar	Ökar
Andelen (%) Botkyrkabor som upplever att Botkyrka är en plats där det är lätt att genomföra nya idéer och initiativ ökar.	34	Ökar	Ökar	Ökar	45

Andelen (%) Botkyrkabor som är nöjda med möjligheten att ta del av kulturaktiviteter ökar. (Källa: Medborgarundersökningen)	Omformulerad fråga 2017	Ökar	Ökar	Ökar	Ökar
Andelen (%) Botkyrkabor som är nöjda med möjligheterna till motion och fysiska aktiviteter ökar. (Källa: Medborgarundersökningen)	73	Ökar	Ökar	Ökar	78
Andelen Botkyrkabor som upplever en god självskattad hälsa ska jämfört med föregående år öka i alla stadsdelar, främst i de med sämst upplevd hälsa. ⁴ (Källa: Landstingets hälsoenkät)	0,74 (60 %/81 %)	Ökar	Ökar	Ökar	0,76
Flickors andel av idrottsföreningarnas totala deltagartillfällen ökar till 40 % år 2020. (Källa: kultur och fritidsförvaltningen)	36 %	Ökar	Ökar	Ökar	40

Berörda nämnder och bolag:

Utvecklingsmål 5:1: Kultur- och fritidsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, utbildningsnämnden, arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden, Upplev Botkyrka AB, Hågelbyparken AB, Mångkulturellt centrum

Vägledande dokument:

Idrottspolitiska programmet (under arbete)
Programmen för stadsutveckling
Översiktsplanen
Strategi för ett mer kreativt Botkyrka
Strategi och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka

⁴ Måttet bygger på en kvot mellan de två stadsdelar som har högst respektive lägst värde. Vid full ”jämlikhet i självskattad hälsa” är värdet 1,0.

MÅLOMRÅDE 6

Medborgarprocess:

Skapa en god och trygg livsmiljö för Botkyrkaborna

Politisk inriktning

Den nya Botkyrkastaden växer fram. Botkyrka är som en del av Storstockholm i snabb utveckling – miljonprogrammets stadsdelar förnyas och många nya bostäder byggs. Den nya Botkyrkastaden är den moderna, gröna staden där flickor och pojkar, kvinnor och män oavsett bakgrund möts och känner sig hemma, kulturen tar plats och naturen är tillgänglig.

Våra stadsdelar ska präglas av mångfald, varierad bebyggelse och blandade funktioner – här ryms bostäder, samhällsservice, kulturliv, näringsliv och många Botkyrkabor. Vi tror att blandning ger liv och rörelse och skapar möten, som bygger tillit och sammanhållning i och mellan våra stadsdelar. Vi vill skapa mer kreativa och trivsamma utemiljöer med konst och kvalitet i våra offentliga rum.

Vi vill se mer jämlika stadsdelar i ett jämlikt Botkyrka som är tillgängliga för alla. Utemiljön där många bor ska ha extra hög kvalitet och i alla stadsdelar bygger vi för livets olika skeden, med ett varierat bostadsbestånd med blandade upplåtelseformer.

Vi ska skydda, vårda och tillgängliggöra våra naturområden. Vi ska ha smart stadsplanering, bland annat genom att förtäta i kollektivtrafiknära områden, tillgängliggöra tätortsnära natur och vara rädd om jordbruksmarken. Vi ska också nyttja och värna ekosystemtjänster bättre, så att vi fortsatt har rent vatten och frisk luft.

I Botkyrka ska det vara lätt att leva klimatsmart. Vi vill både minska Botkyrkas klimatpåverkan och ha bra beredskap för de klimatförändringar som kommer. Därför ska vi bygga klimatsmarta bostäder i klimatsmarta lägen. Botkyrkaborna ska ha nära till kollektivtrafik och goda möjligheter att färdas till fots och på cykel.

Kommunfullmäktiges utvecklingsmål 6:1

Mer kreativa stadsmiljöer och mer tillgänglig natur ökar tryggheten och hemkänslan hos Botkyrkaborna

Målsatta mått	Utfall 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Andelen (%) Botkyrkabor som upplever att det är tryggt att bo och leva i sin kommundel ska öka (Källa: Medborgarundersökningen)	61	Ökar	Ökar	Ökar	65
Andelen (%) Botkyrkabor som kan rekommendera en vän att flytta till sitt bostadsområde ska öka. (Källa: Medborgarundersökningen)	61	Ökar	Ökar	Ökar	65

Kommunfullmäktiges utvecklingsmål 6:2

Fler och mer varierade bostäder för ökad jämlikhet inom och mellan våra stadsdelar

Målsatta mått	Utfall 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Från 2016 till utgången av 2020 ska antalet färdigställda nya bostäder vara minst 4000. (Källa: SCB)	(885 2013-2015)	-	-	+4 000	-
Andelen (%) av den minst förekommande upplåtelseformen ska öka i varje stadsdel. (Källa: SCB)	84/2 ⁵	Ökar	Ökar	Ökar	Ökar

Berörda nämnder och bolag:

Utvecklingsmål 6:1 Samhällsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, kommunstyrelsen, Upplev Botkyrka AB, Hågelbyparken AB, Botkyrkabyggen AB.

Utvecklingsmål 6:2 Kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden, Botkyrkabyggen AB

Vägledande styrdokument:

Översiktsplanen (och de tematiska fördjupningar som öp hänvisar till)

Stadsdelsvisa strukturplaner och liknande

Stadsdelsvisa utvecklingsprogram

Klimatstrategi för Botkyrka

Program för fossilbränslefritt Botkyrka 2030

Strategi och riktlinjer för Ett jämlikt Botkyrka

Strategi för ett mer kreativt Botkyrka

Bostadsförsörjningsprogram

⁵ I tabellen redovisas andelen för den minst förekommande upplåtelseformen dels i den stadsdel som har det högsta värdet, dels den som har det lägsta värdet. Såväl det högsta som det lägsta värdet finns i Fittja, med 84,2 procent hyresrätter och 2,4 procent bostadsrätter.

MÅLOMRÅDE 7

Effektiv organisation

Politisk inriktning

Botkyrkaborna har rätt att förvänta sig att den kommunala verksamheten bedrivs effektivt och med medborgarens fokus så att vi på både kort och lång sikt uppnår bästa möjliga kvalitet med hänsyn till dagens och morgondagens resurser. Alla ska få ett vänligt, respektfullt och sakkunnigt bemötande i sina kontakter med kommunens anställda. Ingen ska särbehandlas eller diskrimineras.

Organisation och metoder, grundade på vetenskap och beprövad erfarenhet, ska kontinuerligt kunna anpassas till samhällsutvecklingen och förändrade uppgifter. Vår organisation ska vara lärande och innovativ. Den ska främja samspelet mellan olika verksamheter. Kommunens anställda i allmänhet och cheferna i synnerhet ska spegla befolkningssammansättningen.

Vi ska knyta till oss och behålla kompetent personal. Kommunen ska vara en föredömlig arbetsgivare som erbjuder goda villkor och en bra arbetsmiljö, som tar tillvara de anställdas engagemang, kompetens och kreativitet och som litar på medarbetarnas förmåga att tillsammans förbättra verksamheterna. Det ska finnas goda möjligheter att utvecklas inom den kommunala organisationen. Alla anställda som önskar det ska erbjudas heltidsanställning. Antalet timanställningar och andra visstidsanställningar ska minimeras.

För att behålla handlingsfriheten och säkra verksamhetens kvalitet och omfattning är det nödvändigt att kommunens ekonomi är stabil, under kontroll och långsiktigt balanserad. Resurser ska fördelas efter behov. Genom framförhållning, tidiga insatser och förebyggande arbete undviker vi framtida kostnadsökningar, motverkar social utsatthet och värnar vår gemensamma miljö. En väl planerad försörjning med ändamålsenliga lokaler är centralt för en effektiv resursanvändning.

Kommunfullmäktiges utvecklingsmål 7:1

Botkyrka kommun attraherar, rekryterar, utvecklar och behåller rätt kompetens på rätt plats och i rätt tid för verksamhetens behov

Målsatta mått	Utfall 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Personalomsättning (antal nyanställda/ avslutade under året i % av antalet anställda) ska minska. (Källa: Beslutsstöd qlick)	10/14	10/14	Minskar	Minskar	10/10
Frisknärvaron för medarbetare i Botkyrka ska öka (%) kvinnor/män. (Källa: Beslutsstöd qlick)	93/99	93/98	Ökar	Ökar	95/98
Botkyrka kommuns genomsnittliga nivå på ett hållbart medarbetarengagemang ska öka. (Källa: Medarbetarundersökningen)	80	81	Ökar	Ökar	83

Kommunfullmäktiges utvecklingsmål 7:2

Botkyrka kommun har en god lokalhushållning

Målsatta mått	Utfall 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Mer effektiv lokalanvändning ⁶	.	-	-	-	-

Kommunfullmäktiges utvecklingsmål 7:3

Den kommunala organisationen är klimatneutral

Målsatta mått	Utfall 2016	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål 2021
Den kommunala organisationens klimatavtryck vid inköp minskar (co2/kg) i relation till transporterad godsmängd och transportuppdrag (%) (Källa: Upphandlingsenheten)	165 446 kg CO2	Minskar	Minskar	Minskar	Minskar

Berörda nämnder:

Utvecklingsmål 7:1, 7:2 och 7:3 Samtliga nämnder.

Vägledande styrdokument:

Arbetsgivarstrategin
Strategi och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka och en jämlik arbetsplats (arbete pågår)
Klimatstrategi för Botkyrka/Program – fossilbränslefritt Botkyrka 2030
Kreativa Botkyrka

⁶ Respektive nämnd ska i sitt arbete med att identifiera mål och målsatta mått, återkomma med förslag på målsatt mått för en mer effektiv lokalanvändning. Kommunfullmäktige kommer i november 2017 i Mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2021 fastställa något/några av de målsatta måtten som nämnderna redovisar som fullmäktiges eget målsatta mått.

Ekonomiska förutsättningar 2018-2021

Kostaderna för demografin ökar snabbare än skatteinkomsterna från 2018 och framåt. Det gäller generellt för kommunsektorn. Ett ökat barnafödande har tillsammans med flyktinginvandringen medfört att antalet barn och unga ökat snabbt. Ökningen av antalet äldre skjuter fart en bit in på 2020-talet. Andelen unga och äldre ökar således i förhållande till andelen av befolkningen i förvärsåldrarna.

De senaste åren har präglats av en snabb sysselsättningsökning och måttliga pris- och löneökningar, en gynnsam kommunalekonomisk utveckling. Från 2018 och framåt växlar skattunderlagsökningen ner samtidigt som takten i pris- och löneökningar förväntas växla upp.

Befolkningsökningen i riket har bidragit till fler arbetade timmar och ett växande skatteunderlag men skatteunderlaget per invånare räknat ökar inte lika snabbt. I Botkyrka har skatteunderlaget per invånare, skattekraften, sedan 2002 fallit med i genomsnitt 0,5 procentenhet per år i förhållande till medelskattekraften i riket.

Kommunens låga skattekraft kompenseras till stora delar via inkomstutjämningsystemet. Systemet garanterar i princip kommunerna en skattekraft på 115 procent av medelskattekraften i riket. Eftersom tillväxten av skatteunderlag i riket till stora delar har skett på grund av befolkningsökning ökar skatteunderlaget per invånare inte lika snabbt. Värdet av skattekraftsgarantin på 115 procent begränsas därmed.

Staten har skjutit till särskilda statsbidrag för att möta kostnaderna för flyktinginvandringen. Statsbidraget förs successivt över till den generella statsbidraget och ligger från 2021 helt i det generella statsbidraget. Eftersom det generella statsbidraget inte följer med löneutvecklingen så urholkas det varje år om staten inte tillför medel. Följden blir att det generella statsbidraget enligt nuvarande beslut inte ökar trots att medlen från ”välfärdsmiljarderna” tillförs bidraget.

Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
BNP*	3,9	3,2	2,8	2,2	1,6	1,5
Sysselsättning, timmar*	1,0	1,9	1,5	0,3	0,0	0,0
Relativ arbetslöshet, nivå	7,4	6,9	6,5	6,4	6,5	6,7
Timlön, nationalräkenskaperna	3,2	2,3	3,0	3,1	3,4	3,4
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,4	2,6	2,9	3,1	3,4	3,4
Konsumentpris, KPIF-KS	0,6	1,3	1,7	1,9	2,0	2,0
Konsumentpris, KPI	0,0	1,0	1,6	2,3	2,7	2,8
Realt skatteunderlag	2,1	2,3	2,0	0,8	0,4	0,5
Befolkning	1,1	1,2	1,3	1,2	1,1	1,1

Källa: SKL februari 2017

*Kalenderkorrigerad utveckling.

Konjunktoren når sin topp 2017. Sysselsättningsökningen avtar från 2018 samtidigt som priser och löner väntas öka i något snabbare takt.

Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

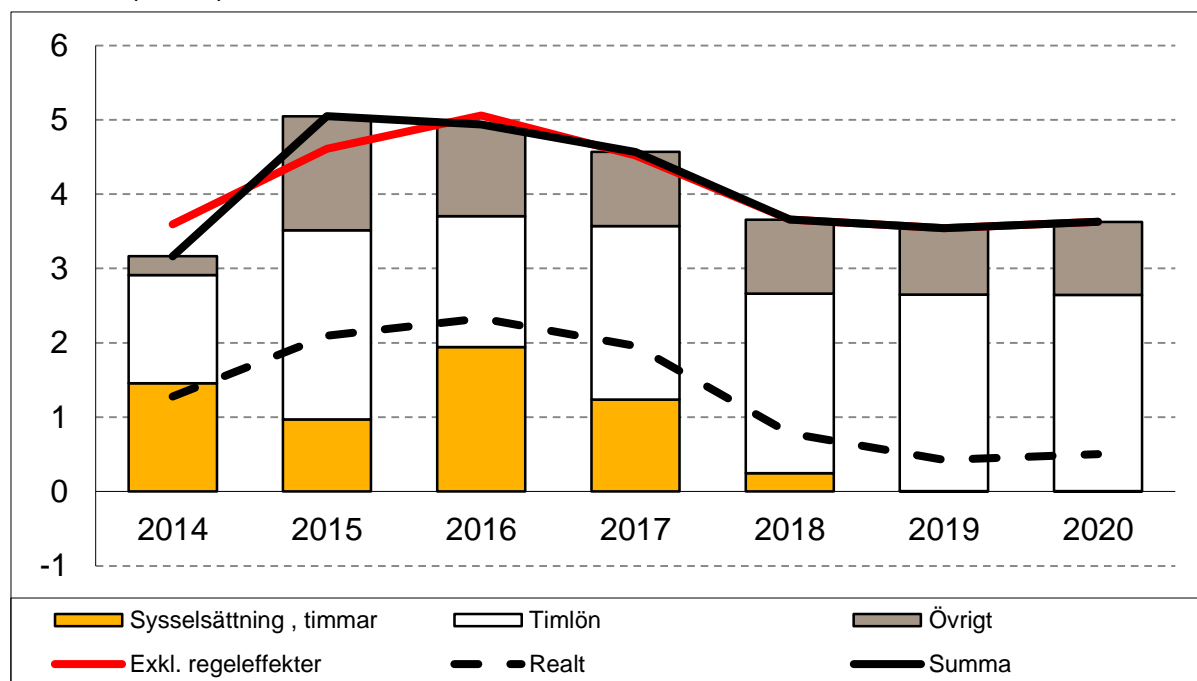
	2016	2017	2018	2019	2020	2016–2020
SKL feb	4,9	4,6	3,7	3,5	3,6	22,0
ESV nov/dec	5,1	4,4	4,2	3,9	3,9	23,4
SKL dec	4,8	4,4	3,6	3,5	3,8	21,9
Reg, sep	5,0	5,2	4,2	4,2	4,1	24,9

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKL.

Skatteunderlaget följer sysselsättningen och ökar stadigt till och med 2017. Därefter består skatteunderlagsökningen i hög grad av löneökningar. Av detta följer att den reala ökningen av skatteunderlaget, köpkraften, från 2018 och framåt utvecklas långsammare än vi varit vana vid under de senaste åren.

Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter

Källa: Skatteverket och SKL.

Diagrammet visar vilka faktorer som påverkar skattunderlagets nominella och reala ökning. Ökningen består framförallt av sysselsättning och löneökningar. Fältet övrigt består i huvudsak av pensioner.

Preliminära budgetramar 2018-2021

Kompensation för pris- och löneökningar

Grunden för kommunens kompensation till nämnderna för pris- och löneökningar är SKL:s prognos.

Procent	2018	2019- 2021
Löner	3,10	3,40
Lönerelaterade kostnader	2,74	2,98
Övriga kostnader	1,90	2,00
Lokaler	1,05	0,95
Kapitalkostnader		
Intäkter	2,50	2,50

Sammantaget för nämnderna uppgår kompensation för pris- och löneuppräknings till 135,3 miljoner kronor 2018, till 155,3 miljoner 2019, till 162,5 miljoner 2020 och 169,9 miljoner 2021.

Volymförändringar

Nämndernas preliminära budgetramar för åren 2018-2021 har justerats för volymförändringar utifrån en ny befolkningsprognos framtagen mars 2017. Antalet invånare bedöms öka mer än vad som antogs i prognosen från juni 2016. Nämndernas sammantagna volymuppräknings enligt kommunens resursfördelningsmodell uppgår 2018 till 106,5 miljoner kronor, 2019 till 83,4 miljoner, 2020 till 84,3 miljoner och 2021 till 87,9 miljoner. Det är 21,2 miljoner kronor mer 2018, 7,4 miljoner mer för 2019 och 8,2 miljoner mer för 2020 än vad som redovisas i Mål och budget 2017 med flerårsplan 2018-2020.

Befolkningsprognos mars 2017

	Juni 2016	Mars 2017	Diff
2016	90 401	90 675	274
2017	92 113	92 348	235
2018	93 305	93 682	377
2019	94 511	95 040	529
2020	95 734	96 421	687
2021	96 970	97 823	853

Befolkningsprognos per åldersgrupp redovisas på sida 36.

Resultatbudget 2017-2021

(mnkr)	Preliminär flerårsplan				
	Budget 2017	2018	2019	2020	2021
Nämnder	-5 024,2	-5 182,9	-5 427,0	-5 721,4	-5 979,2
Interna och gemensamma poster	323,8	332,9	320,0	322,6	333,7
Avskrivningar	-257,0	-265,0	-277,0	-289,0	-300,0
Verksamhetens nettokostnader	-4 957,4	-5 115,0	-5 384,0	-5 687,8	-5 945,5
Skatteintäkter	3447,5	3589,1	3714,8	3848,5	3994,8
Generella statsbidragsintäkter mm	1504,5	1606,7	1635,2	1690,3	1743,0
Finansiella intäkter	82,0	83,0	85,0	86,0	87,0
Finansiella kostnader	-80,5	-86,0	-95,5	-108,2	-120,0
Resultat före extraordinära poster	-3,9	77,8	-44,5	-171,2	-240,7
Pensionskostnader från avsättning	29,0	32,0	35,0	35,0	35,0
Balanskravsresultat	25,1	109,8	-9,5	-136,2	-205,7

Vad krävs för att uppnå KF:S finansiella mål - Balanskravsresultat på 2%?

(mnkr)	2017	2018	2019	2020	2021
Balanskravsresultat	25,1	109,8	-9,5	-136,2	-205,7
Effektiviseringskrav för ett 0-resultat		(100,0)*	9,5	136,2	205,7
Finansiellt mål 2% (mkr)		103,9	107,0	110,8	114,8
Sammantaget effektiviseringskrav för att uppnå finansiellt mål på 2%			116,5	247,0	320,5
Motsvarar i %		0,00%	2,15%	4,32%	5,36%

*) Balanskravsresultat på 109,8 mnkr förutsätter att nämnderna klarar effektiviseringskravet på 2 procent som finns i de preliminära budgetramarna 2018.

Nämndernas budget 2017 och preliminära budgetramar 2018-2021

(mnkr)	Budget 2017	Preliminära budgetramar			
		2018	2019	2020	2021
Kommunstyrelsen	-288,8	-295,1	-304,6	-314,5	-325,8
- KS/KF förfogande	-42,1	-52,1	-68,1	-112,1	-112,1
Samhällsbyggnadsnämnden	-162,6	-164,2	-169,4	-174,8	-180,4
-Exploateringsverksamheten	47,6	47,6	47,6	47,6	47,6
Tekniska nämnden	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Miljö och hälsoskyddsnämnden	-16,6	-17,1	-17,3	-18,1	-18,9
Kultur- och fritidsnämnden	-239,5	-246,9	-263,1	-276,3	-284,9
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	-247,1	-253,6	-265,1	-276,5	-288,3
Utbildningsnämnden	-2 414,6	-2 490,4	-2 606,8	-2 727,0	-2 852,6
Socialnämnden	-595,0	-607,0	-632,4	-659,1	-686,5
Vård- och omsorgsnämnden	-1 060,6	-1 099,2	-1 142,8	-1 205,4	-1 272,0
Revision	-4,3	-4,4	-4,6	-4,7	-4,8
Summa	-5 024,2	-5 182,9	-5 427,0	-5 721,4	-5 979,2

Interna och gemensamma poster 2017-2021

(mnkr)	Budget 2017	Preliminär flerårsplan			
		2018	2019	2020	2021
Kapitaltjänst	376,0	389,0	405,0	421,0	437,0
Pensionsutbetalningar	-77,2	-79,1	-83,3	-87,0	-90,0
Fastighetsskatt	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
Försäkringar	-3,5	-3,6	-3,7	-3,8	-3,8
Ersättning, fastighet	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Överskott arbetsgivaravgift	158,8	164,2	172,3	175,4	180,0
Pensionskostnad	-171,6	-184,0	-211,7	-224,4	-230,9
Schablonbidrag	39,9	45,0	40,0	40,0	40,0
Summa	323,8	332,9	320,0	322,6	333,7

Skatteintäkter och generella statsbidrag och utjämning 2017-2021

(mnkr)	Budget	Preliminär flerårsplan			
	2017	2018	2019	2020	2021
Skatteintäkter	3 474,8	3 589,1	3 714,8	3 848,5	3 994,8
Slutavräkningar	-27,3				
Summa skatteintäkter	3 447,5	3 589,1	3 714,8	3 848,5	3 994,8
Inkomstutjämningsbidrag	1 060,6	1 131,4	1 188,1	1 247,1	1 310,6
Kostnadsutjämningsbidrag	215,9	216,7	225,8	235,5	245,8
Befolkningseftersläpning		34,0	11,0	12,0	13,0
Tillskott statsbidr flyktingvariabler	50,0	53,0	37,9	22,7	0,0
Regleringsbidrag-/ avgift	0,8	-10,0	-9,9	-10,0	-10,1
Bidrag för LSS-utjämning	47,0	47,2	47,9	48,6	49,3
Kommunal fastighetsavgift	130,2	134,4	134,4	134,4	134,4
Summa generella statsbidrag och utjämning	1 504,5	1 606,7	1 635,2	1 690,3	1 743,0
Summa skatteintäkter inkl generella statsbidrag och utjämning	4 952,0	5 195,8	5 350,0	5 538,8	5 737,8

Finansiella poster 2017-2021

(mnkr)	Budget	Preliminär flerårsplan			
	2017	2018	2019	2020	2021
Finansiella intäkter					
Aktieutdelning, egna bolag	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Borgensavgifter	16,0	17,0	19,0	20,0	21,0
Ränteintäkter	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
Summa finansiella intäkter	82,0	83,0	85,0	86,0	87,0
Finansiella kostnader					
Räntor lån	-80,5	-85,0	-93,5	-105,2	-115,0
Avgår ränta under byggtid	11,0	11,0	11,0	11,0	11,0
Räntor pensionsskuld	-11,0	-12,0	-13,0	-14,0	-16,0
Summa finansiella kostnader	-80,5	-86,0	-95,5	-108,2	-120,0
Summa finansnetto	1,5	-3,0	-10,5	-22,2	-33,0

Investeringsplan 2017-2021

Skattefinansierad verksamhet						(tkr)
	Totalt för perioden 2017-2020	2017	2018	2019	2020	2021
Kommunstyrelsen	-642 458	-20 200	-21 079	-292 379	-308 800	
Samhällsbyggnadsnämnden	-151 100	-42 900	-42 900	-34 000	-31 300	
Statsbidrag	10 814	1 020	3 044	5 550	1 200	
Tekniska nämnden	-199 100	-55 000	-48 500	-48 000	-47 600	
Kultur- och fritidsnämnden	-317 562	-29 854	-93 569	-138 200	-55 939	
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	-21 800	-13 700	-2 700	-2 700	-2 700	
Utbildningsnämnden	-2 612 506	-262 532	-613 216	-944 776	-791 982	
Socialnämnden	-48 516	-17 127	-23 389	-4 000	-4 000	
Vård- och omsorgsnämnden	-327 613	-32 300	-24 334	-118 806	-152 173	
Summa utgifter	-4 320 655	-473 613	-869 687	-1 582 861	-1 394 494	
Summa inkomster	10 814	1 020	3 044	5 550	1 200	
Summa netto	-4 309 841	-472 593	-866 643	-1 577 311	-1 393 294	
Taxefinansierad verksamhet						
Tekniska nämnden - VA-verksamheten						
Summa netto	-237 000	-35 800	-31 500	-57 500	-112 500	

Preliminära budgetramar 2018-2021

Kommunstyrelsen

(Tkr)	Budget	Preliminära budgetramar			
	2 017	2 018	2 019	2 020	2 021
<i>Ingående budget</i>	-288 848	-288 848	-295 063	-304 588	-314 515
Volymförändringar		-2 537	-2 200	-2 239	-2 276
Löne- och prisuppräknig		-7 411	-8 375	-8 688	-9 012
Övriga prioriteringar					
Valnämnden		-2 050	2 050		
Introduktion av nya ledamöter och avtackning av avgående fullmäktige			-1 000	1 000	
Effektiviseringsåtgärder		5 783			
Summa Justeringar	0	-6 215	-9 525	-9 927	-11 288
Preliminära budgetramar 2018-2021 (tkr)	-288 848	-295 063	-304 588	-314 515	-325 803

KF/KS förfogande

(Tkr)	Budget	Preliminära budgetramar			
	2 017	2 018	2 019	2 020	2 021
<i>Ingående budget</i>	-42 100	-42 100	-52 100	-68 100	-112 100
KF/KS förfogande		-10 000	-16 000	-44 000	
Volymer- utbildningsnämnden					
Lokaler					
Effektiviseringar					
Asylsökande och ensamkommande barn - ersättning					
Summa Justeringar	0	-10 000	-16 000	-44 000	0
Preliminära budgetramar 2018-2021 (tkr)	-42 100	-52 100	-68 100	-112 100	-112 100

Preliminära budgetramar 2018-2021

Samhällsbyggnadsnämnden

(Tkr)	Budget	Preliminära budgetramar			
	2 017	2 018	2 019	2 020	2 021
<i>Ingående budget</i>	-162 625	-162 625	-164 208	-169 411	-174 797
Volymförändringar		-1 428	-1 239	-1 261	-1 281
Löne- och prisuppräknig		-3 407	-3 964	-4 125	-4 292
Övriga prioriteringar					
Effektiviseringsåtgärder		3 252			
Summa Justeringar	0	-1 583	-5 203	-5 386	-5 573
Preliminära budgetramar 2018-2021 (tkr)	-162 625	-164 208	-169 411	-174 797	-180 370

Exploateringsverksamheten

(Tkr)	Budget	Preliminära budgetramar			
	2 017	2 018	2 019	2 020	2 021
<i>Ingående budget</i>	47 600	47 600	47 600	47 600	47 600
Summa Justeringar	0	0	0	0	0
Preliminära budgetramar 2018-2021 (tkr)	47 600	47 600	47 600	47 600	47 600

Samhällsbyggnadsnämnden, totalt

Summa netto, (tkr)		-116 608	-121 811	-127 197	-132 770
---------------------------	--	----------	----------	----------	----------

Preliminära budgetramar 2018-2021

Tekniska nämnden

(Tkr)	Budget	Preliminära budgetramar			
	2 017	2 018	2 019	2 020	2 021
<i>Ingående budget</i>	-514	-514	-514	-514	-514
Övriga prioriteringar					
Summa Justeringar	0	0	0	0	0
Preliminära budgetramar 2018-2021 (tkr)	-514	-514	-514	-514	-514

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

(Tkr)	Budget	Preliminära budgetramar			
	2 017	2 018	2 019	2 020	2 021
<i>Ingående budget</i>	-16 616	-16 616	-17 062	-17 296	-18 069
Volymförändringar		-154	-149	-165	-182
Löne- och prisuppräknning		-505	-585	-608	-633
Övriga prioriteringar					
Ecos konvertering		-500	500		
Miljöprogram		381			
Effektiviseringsåtgärder		332			
Summa Justeringar	0	-446	-234	-773	-815
Preliminära budgetramar 2018-2021 (tkr)	-16 616	-17 062	-17 296	-18 069	-18 884

Preliminära budgetramar 2018-2021

Kultur- och fritidsnämnden

(Tkr)	Preliminära budgetramar				
	Budget 2 017	2 018	2 019	2 020	2 021
Ingående budget	-238 668	-239 538	-246 871	-263 055	-276 266
Volymförändringar		-2 629	-2 360	-2 323	-2 198
Löne- och prisuppräknig		-5 316	-5 934	-6 168	-6 406
Lönerevision 2017 TB	-870				
Övriga prioriteringar					
Mötesplats för unga vuxna Hallunda/Norsborg		-1 600			
Kärsby sporthall, upprustning		X	X		
Upprustning Brunna IP		-455			
Ny fritidsklubb i Kassmyra/Broängen		X	X		
Lokaler för fritidsklubben Gulan			-400		
Omlokalisering Tumba bibliotek		X	X		
Rödstu Hage		-800	-1 180		
Belysning mm motions- och elljusspår Lida, Brantbrink, Harbro		-300	-300		
Bibliotek och konsthall i Fittja		X	X		
Mötesplats för unga vuxna Tumba/ Storvreten		-1 000	-2 350		
Kulturlokaler i Falkbergskolan			X	X	
Broängens sporthall, modernisering			-660	-670	
Nytt bibliotek i Tullinge			-3 000	-2 350	
Ny fritidsklubb Riksten				-1 700	
Björkhaga sporthall, nyetablering				X	
Kultur-, fritids- och idrottslokaler i Hallundaskolan				X	
Effektiviseringsåtgärder		4 767			
Summa Justeringar	-870	-7 333	-16 184	-13 211	-8 604
Preliminära budgetramar 2018- 2021 (tkr)	-239 538	-246 871	-263 055	-276 266	-284 870

Preliminära budgetramar 2018-2021

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden

(Tkr)	Budget	Preliminära budgetramar			
	2 017	2 018	2 019	2 020	2 021
<i>Ingående budget</i>	-246 049	-247 093	-253 589	-265 076	-276 529
Volymförändringar		-5 080	-3 612	-3 332	-3 268
Löne- och prisuppräkning		-6 846	-7 812	-8 153	-8 516
Lönerevision 2017 TB	-1 044				
Övriga prioriteringar					
Ökad hyreskostnad Näktergalen		387			
Effekter av budgetpropositionen					
"Rätt till Komvux"		122	-63	32	
Effektiviseringsåtgärder		4 921			
Summa Justeringar	-1 044	-6 496	-11 487	-11 453	-11 784
Preliminära budgetramar 2018-2021 (tkr)	-247 093	-253 589	-265 076	-276 529	-288 313

Preliminära budgettramar 2018-2021

Utbildningsnämnden

(Tkr)	Budget	Preliminära budgettramar			
	2 017	2 018	2 019	2 020	2 021
<i>Ingående budget</i>	-2 414 587	-2 414 587	-2 490 412	-2 606 756	-2 727 020
Volymförändringar		-57 996	-41 668	-42 085	-43 812
Löne- och prisuppräknig		-65 092	-74 676	-78 179	-81 773
Effekter av budgetpropositionen					
Betygsätta nya språk		-93			
Lovskola		-283			
Läsa-skriva-räkna-garant		-1 213			
Nationella prov		560			
Effektiviseringsåtgärder		48 292			
Summa Justeringar	0	-75 825	-116 344	-120 264	-125 585
Preliminära budgettramar 2018-2021 (tkr)	-2 414 587	-2 490 412	-2 606 756	-2 727 020	-2 852 605

Preliminära budgetramar 2018-2021

Socialnämnden

(Tkr)	Budget	Preliminära budgetramar			
	2 017	2 018	2 019	2 020	2 021
<i>Ingående budget</i>	-593 507	-594 981	-607 033	-632 399	-659 082
Volymförändringar		-6 977	-5 867	-6 408	-6 287
Löne- och prisuppräknig		-16 945	-19 499	-20 275	-21 087
Lönerevision 2017 TB	-1 474				
Effektiviseringsåtgärder		11 870			
Summa Justeringar	-1 474	-12 052	-25 366	-26 683	-27 374
Preliminära budgetramar 2018-2021 (tkr)	-594 981	-607 033	-632 399	-659 082	-686 456

Preliminära budgettramar 2018-2021

Vård- och omsorgsnämnden

(Tkr)	Preliminära budgettramar				
	Budget 2 017	2 018	2 019	2 020	2 021
<i>Ingående budget</i>	-1 059 225	-1 060 637	-1 099 182	-1 142 848	-1 205 420
Volymförändringar		-29 729	-26 342	-26 451	-28 560
Löne- och prisuppräknig		-29 643	-34 274	-36 121	-38 046
Lönerevision 2017 TB	-1 412				
Övriga prioriteringar					
Evakuering Tumba och Allégårdens vård- och omsorgsboenden			15 000		
Ökad lokalkostnad Tumba vård- och omsorgsboende		3 429	-225		
Lokalkostnad för Fittja vård- och omsorgsboende		-4 080			
Ökad lokalkostnad Allégårdens vård- och omsorgsboende		293	2 175		
Effektiviseringsåtgärder		21 185			
Summa Justeringar	-1 412	-38 545	-43 666	-62 572	-66 606
Preliminära budgettramar 2018- 2021 (tkr)	-1 060 637	-1 099 182	-1 142 848	-1 205 420	-1 272 026

Preliminära budgetramar 2018-2021

Revision

(Tkr)	Budget	Preliminära budgetramar			
	2 017	2 018	2 019	2 020	2 021
<i>Ingående budget</i>	-4 300	-4 300	-4 418	-4 550	-4 686
Löne- och prisuppräknning		-118	-132	-136	-140
Summa Justeringar	0	-118	-132	-136	-140
Preliminära budgetramar 2018-2021 (tkr)	-4 300	-4 418	-4 550	-4 686	-4 826

Pris- och löneuppräknig 2018-2021

(tkr)	2018	2019	2020	2021
Kommunstyrelsen	-7 411	-8 375	-8 688	-9 012
Samhällsbyggnadsnämnden	-3 407	-3 964	-4 125	-4 292
Miljö och hälsoskyddsnämnden	-505	-585	-608	-633
Kultur- och fritidsnämnden	-5 316	-5 934	-6 168	-6 406
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	-6 846	-7 812	-8 153	-8 516
Utbildningsnämnden	-65 092	-74 676	-78 179	-81 773
Socialnämnden	-16 945	-19 499	-20 275	-21 087
Vård- och omsorgsnämnden	-29 643	-34 274	-36 121	-38 046
Revision	-118	-132	-136	-140
Summa	-135 283	-155 251	-162 453	-169 905

Mål och budget 2017.....	-133 869	-151 576	-156 102
Differens	-1 414	-3 675	-6 351

Volymförändringar- resurfördelningsmodellen 2018-2021

(tkr)	2018	2019	2020	2021
Kommunstyrelsen	-2 537	-2 200	-2 239	-2 276
Samhällsbyggnadsnämnden	-1 428	-1 239	-1 261	-1 281
Miljö och hälsoskyddsnämnden	-154	-149	-165	-182
Kultur- och fritidsnämnden	-2 629	-2 360	-2 323	-2 198
Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden	-5 080	-3 612	-3 332	-3 268
Utbildningsnämnden	-57 996	-41 668	-42 085	-43 812
Socialnämnden	-6 977	-5 867	-6 408	-6 287
Vård- och omsorgsnämnden	-29 729	-26 342	-26 451	-28 560
Revision				
Summa	-106 530	-83 437	-84 264	-87 864

Mål och budget 2017.....	-85 318	-76 070	-76 795
Differens	-21 212	-7 367	-7 469

Befolkningsprognos mars 2017

Ålder/ år	2016	2017	2018	2019	2020	2021
0	1 154	1 248	1 261	1 281	1 301	1 320
1-5	6 414	6 440	6 477	6 536	6 604	6 680
6	1 356	1 251	1 331	1 326	1 340	1 354
7-12	7 268	7 495	7 593	7 710	7 848	7 917
13-15	3 390	3 528	3 615	3 656	3 680	3 794
16-18	3 346	3 373	3 433	3 535	3 636	3 715
19-64	55 199	56 229	57 018	57 833	58 582	59 333
65-79	9 981	10 131	10 182	10 272	10 424	10 575
80-89	2 189	2 266	2 373	2 477	2 579	2 695
90-100	378	387	399	414	427	440
	90 675	92 348	93 682	95 040	96 421	97 823

Uppdrag till nämnderna

Bland annat utifrån det som verksamheterna redovisade på kommunens analysdagar i början av mars ger kommunfullmäktige specifika uppdrag till några nämnder. Uppdragen ska redovisas till kommunstyrelsens budgetberedning senast den 4 september 2017 om inget annat anges för det specifika uppdraget.

Uppdragen redovisas nedan.

Lokalförsörjningsprocessen

Tekniska nämnden har i kommunfullmäktiges beslut om förutsättningar för nämndernas arbete med mål och budget 2017 med flerårsplan 2018-2020 fått i uppdrag att tillsammans med övriga nämnder upprätta en lokalresursplan. Detta uppdrag förtydligas med följande

- ta fram en lokalresursplan uppdelad per verksamhetsnämnd och som tar sikte på en rullande 10 års period,
- lokalresursplanen grundar sig på verksamheternas volymbedömningar och övrig utveckling av Botkyrka som plats,
- planen redovisar när (år) en fastighet ska stå färdig för att tas i anspråk för start av verksamhet samt
- lokalresursplanen ska uppdateras årligen i samverkan mellan tekniska förvaltningen och respektive verksamhetsförvaltning

Sjukskrivningar

Nämnderna får i uppdrag att vidta åtgärder för att minska korttidsfrånvaron. Nämndernas arbete ska koordineras med Kommunstyrelsens HR- avdelning.

Lönebildning

Kommunstyrelsen får i uppdrag i samverkan med övriga nämnder utreda behovet av särskilda lönesatsningar för att klara kompetensförsörjningen av kommunens bristyrken. Det handlar om lönesatsningar som inte ryms inom nämndernas budgetramar.

Breda kompetensförsörjningen inom kommunen

Kommunstyrelsen får i samverkan med arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att ta fram en gemensam process för hur kommunen som arbetsgivare ska kunna ta vara på insatser så att de personer som står långt från arbetsmarkanden kan bli anställningsbara i kommunens verksamheter. I uppdraget ingår integration av nyanlända samt att effektivt utnyttja de statliga satsningarna på extratjänster och studiestartsstöd som finns.

Digitalisering

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en modell för styrning, prioritering och finansiering av kommunens digitalisering utifrån medborgarens fokus och verksamheternas behov.

Livscykelanalyser avseende miljöpåverkan och ekonomi

Tekniska nämnden uppdras att ta fram ett verktyg för livscykelanalyser avseende miljöpåverkan och ekonomi för investerings- och exploateringsprojekt. Redovisning av verktyget ska göras till kommunstyrelsens budgetberedning.

Ett hållbart Botkyrka kommun

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram ett förslag på en uppdatering av Ett hållbart Botkyrka från 2007. Ett förslag redovisas senast december 2017.

67 Förutsättningarna för nämndernas arbete med Mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2021

Yrkande

I förslaget till Förutsättningar för nämndernas arbete med Mål och budget 2018 förekommer av misstag begreppet "funktionsvariation(er)" på två ställen (sid 5 och 12). Det skulle ha stått "funktionsnedsättning".

Jag yrkar

att orden "funktionsvariation" på sidan 5 och "funktionsvariationer" på sidan 12 ersätts av "funktionsnedsättning".

Mats Einarsson (V)

SÄRSKILT YTTRANDE 2017-04-27

Ärende 67: Förutsättningar för nämndernas arbete med Mål och budget 2018 med flerårsplan 2019-2021

Liberalerna kommer att i samband med behandling av budget för 2018 i november att lämna ett eget budgetförslag. Men vi vill redan nu föra fram några tankar i detta yttrande.

Den ekonomiska situationen i Sveriges kommuner kommer att vara ansträngd under de kommande åren. De senare årens flyktinginvandring till landet kombinerat med att vi på sikt kommer att få allt fler äldre gör att vi måste prioritera i den kommunala ekonomin för att trygga välfärden.

Liberalerna anser att det går att föra en realistisk ekonomisk politik i Botkyrka som kan trygga välfärden inom omsorg och skola.

För att detta ska vara möjligt måste kommunen och ytterst politiken välja. Välja en bra skola före spektakulära projekt, välja en god omsorg om barn, äldre och utsatta före en ständigt svällande byråkrati. Dessutom måste förutsättningar för fler jobb och företag skapas i kommunen. Detta kan ske genom en politik som aktivt välkomnar och tar emot företag från många olika branscher. Åtgärder måste också vidtas för att fler av de som står utanför arbetsmarkanden kommer in på den. Här är det särskilt viktigt att Komvux och SFI är bra rustat.

Fler Botkyrkabor i jobb kommer att leda till att fler betalar skatt och att vi därmed får mer pengar till den gemensamma välfärden.

Dessutom måste långsiktiga åtgärder vidtas för att öka skattekraften i Botkyrka. En skattekraft som idag ligger långt under såväl riks- som länssnittet. Det görs delvis genom att, som nämnts ovan, att en aktiv politik för jobb och företagande förs. Men också genom att kommunen bygger bostäder som attraherar människor att flytta till Botkyrka och även till att bo kvar i kommunen när man vill skaffa sig ett nytt boende.

Lars Johansson (L)

Stig Bjernerup (L)

§ 80**Policy och riktlinjer för representation (KS/2017:94)****Beslut**

1. Kommunfullmäktige antar policy för representation.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del i ärendet:

2. Kommunstyrelsen antar förslaget till riktlinjer för representation och bilagan "Beloppsgränser med mera vid representation" under förutsättning att kommunfullmäktige antar föreslagen policy för representation.

3. Kommunstyrelsen ger kommunledningsförvaltningen i uppdrag att se över regelverket för minnesgåva "Bestämmelser för utdelande av minnesgåvor", Författningssamling 0-4-7. Uppdraget ska återrapporteras till kommunstyrelsen senast den 27 november 2017 för att kunna gälla från och med 1 januari 2018.

4. Kommunstyrelsen delegerar till kommundirektören att årligen, efter samråd med kommunens förvaltningschefer, besluta om hur julgåva ska ges till kommunens medarbetare.

5. Kommunstyrelsen delegerar till ekonomichef att årligen genomföra en översyn av bilagan "Beloppsgränser med mera vid representation".

Ärendet

Kommunstyrelsen har 2017-04-03 § 70 lämnat ett förslag till beslut.

Kommunledningsförvaltningen har tagit fram ett förslag till policy och riktlinjer för representation samt en bilaga med beloppsgränser med mera, vid representation. För närvarande finns kommunfullmäktiges beslut om bestämmelser för utdelande av minnesgåvor. Därutöver finns ingen policy eller riktlinje för representation fastställd av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen.

2017-04-27

Dnr KS/2017:94

Policyn innehåller kortfattade förhållningsregler och syftet är att säkerställa att förtroendevalda och anställda i Botkyrka kommun följer gällande regelverk. Det gäller såväl lagstiftning som av kommunen fastställda regler.

Riktlinjerna syftar till att konkretisera den av fullmäktige antagna policyn för representation. Riktlinjerna grundar sig på gällande lagstiftning och Skatteverkets tolkningar av dessa samt kommunens specifika regler och fastställda beloppsgränser.

Alla arbetstagare och förtroendevalda, oavsett befattning och anställningsform, ska följa policyn och tillhörande riktlinjer. Kommunens helägda bolag kommer att bindas till policyn för representation via företagspolicyn.

I riktlinjerna hänvisas till kommunfullmäktiges bestämmelser för utdelande av minnesgåvor, Författningssamling 0-4-7. Kommunledningsförvaltningen föreslår att dessa regler ses över vad gäller när och hur minnesgåva ska ges. Kommunledningsförvaltningen föreslår också att eventuellt nytt beslut om minnesgåva ingår som en del i riktlinjerna för representation. Nytt förslag lämnas till kommunstyrelsen senast i november 2017 för beslut i kommunfullmäktige i december 2017 med tillämpning från och med 1 januari 2018.

Policy och riktlinjer för representation kommer att kommuniceras ut till kommunens medarbetare via kommunens intranät. Dokumenten kommer att presenteras bland annat i samordnings- och processutvecklingsgruppen för ekonomi- och styrningsfrågor för vidare spridning inom respektive förvaltning.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2017-03-08.

Yrkande

Ebba Östlin (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning

Kommunfullmäktiges ordförande ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Expedieras till:
Samtliga nämnder

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

Policy för representation

Strategi
Program
Plan
Policy
Riktlinjer
Regler

Diarienummer: KS/2017:94

Dokumentet är beslutat av: Kommunfullmäktige

Dokumentet beslutades den: 27 april 2017

Dokumentet gäller för: Samtliga nämnder

Dokumentet gäller till den: 1 maj 2022

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Dokumentet ersätter:

Dokumentansvarig är: Kommunstyrelsen

För revidering av dokumentet ansvarar: Kommunstyrelsen

För uppföljning av dokumentet ansvarar: Kommunstyrelsen

Relaterade dokument: Policy och riktlinjer mot mutor och jäv samt Reglemente för budgetansvar och attest.

Policy för representation

Anställda och förtroendevalda i Botkyrka kommun verkar på medborgarnas uppdrag och allmänhetens förtroende är av största betydelse för alla som företäder Botkyrka kommun.

För anställda och förtroendevalda i Botkyrka kommun är det en självklarhet att följa gällande regelverk och att agera på ett etiskt sätt.

Representation ska vara måttfull, ske kostnadsmedvetet och nyttan med representationen ska vara tydligt.

All representation ska ha ett direkt samband med Botkyrka kommuns uppdrag/verksamhet. Kravet gäller både tidpunkt och plats för representationen och de personer representationen riktar sig till.

Representation kan antingen vara extern eller intern. Extern representation riktar sig utåt och syftar till att inleda eller utveckla förbindelser som är viktiga för verksamheten eller som ett led i Botkyrka kommuns marknadsföring och näringslivfrämjande åtgärder. Inter representation riktar sig inåt till Botkyrka kommuns personal och har mer karaktär av personalfrämjande åtgärder.

Grundregeln är att Botkyrka kommun inte bekostar alkoholhaltiga drycker. Vid extern representation kan avvikelse från denna regel ske. Avvikelse ska godkännas i förväg av respektive förvaltningschef eller av nämndordförande.

Alla arbetstagare och förtroendevalda, oavsett befattning och anställningsform, ska följa denna policy och tillhörande riktlinjer som fastställs av kommunstyrelsen.

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

Riktlinjer för representation

Strategi
Program
Plan
Policy
Riktlinjer
Regler

Diarienummer: KS/2017:94
Dokumentet är beslutat av: Kommunstyrelsen
Dokumentet beslutades den: 3 april 2017
Dokumentet gäller för: Samtliga nämnder
Dokumentet gäller till den: 1 maj 2022

BOTKYRKA
KOMMUN

Dokumentet ersätter: -

Dokumentansvarig är: Kommunstyrelsen

För revidering av dokumentet ansvarar: Kommunstyrelsen

För uppföljning av dokumentet ansvarar: Kommunstyrelsen

Relaterade dokument: Policy och riktlinjer mot mutor och jäv samt Reglemente för budgetansvar och attest.

Innehåll

Riktlinjer för representation	1
Strategi	1
Program	1
Plan	1
Policy	1
Riktlinjer	1
Regler	1
1. Inledning	4
2. Allmänt om representation	4
3. Extern representation	5
Gåvor - externt.....	5
Andra tillfällen för gåva och uppvaktning.....	6
4. Intern representation	6
Informationsmöte.....	6
Personalfest.....	7
Nämnd- och styrelsemöten.....	7
Gåvor och uppvaktningar till anställda.....	7
Gåvor mellan olika verksamheter inom Botkyrka kommun	8
5. Interna kurser, planeringsdagar och liknande arrangemang	9
6. Arbetsmåltider	9
7. Trivselåtgärder - Förfriskningar och annan enklare förtäring	9
8. Verifikationskrav vid representation mm 10	
Extern representation – vad verifikationen ska innehålla	10
Intern representation – vad verifikationen ska innehålla.....	10
Bilagor	11

1. Inledning

Dessa riktlinjer syftar till att konkretisera policyn ”Representation”. Dokumentet grundar sig på gällande lagstiftning och Skatteverkets tolkningar av dessa samt kommunens specifika regler och fastställda beloppsgränser.

Är du osäker på hur du ska tolka riktlinjerna kontakta din förvaltnings HR-funktion eller ekonomifunktion.

2. Allmänt om representation

Representation omfattar förutom det som man traditionellt tänker på som representation, det vill säga mat och dryck, även gåvor och uppvaktningar.

All representation ska alltid ha ett direkt samband med kommunens verksamhet och nytta ska vara tydlig. Representation ska vara måttfull och ske kostnadsmedvetet.

Representation kan vara intern eller extern. Reglerna för representation gäller såväl inom som utom Sveriges gränser. Reglerna gäller oavsett hur kommunen finansierat kostnaderna.

Budget- och attestreglementet i kommunen ska följas. Den budgetansvarige ska alltid i förväg godkänna representationen. Den som själv deltagit i representationen får inte beslutsattestera kostnaden. I dessa fall ska överordnad chef attestera fakturan.

Budgetansvarig ansvarar för att reglerna för representation följs och att redovisningen sker på rätt sätt.

Vid extern representation ska policy och riktlinjer mot mutor och jäv i Botkyrka kommun beaktas, eftersom viss representation ska undvikas för att hindra muta.

Beloppsgränser och särskilda regler för momsavdrag och eventuell förmånsbeskattning ska alltid beaktas och framgår av bilaga ”Beloppsgränser med mera vid representation”. Bilagan ses årligen över av kommunens ekonomichef.

3. Extern representation

Extern representation riktar sig till utomstående organisationer, företag och/eller enskilda personer. Den externa representationen ska ha ett direkt samband med verksamheten och ska syfta till att inleda eller utveckla förbindelser som är viktiga för kommunens verksamhet. Extern representation kan även vara ett led i kommunens marknadsföring och vara näringslivsfrämjande åtgärder.

Återkommande representation med en och samma person eller grupp av personer får inte förekomma. Det bör inte heller vara fler deltagare från den egna verksamheten/organisationen än antalet utomstående gäster.

För beloppsgränser, avdragsrätt för moms med mera, se bilaga ”Beloppsgränser med mera vid representation”.

Grundregeln är att Botkyrka kommun inte bekostar alkoholhaltiga drycker. Vid extern representation kan avvikelse från denna regel ske. Avvikelsen ska då godkännas i förväg av förvaltningschef eller nämndordförande.

Dricks ska inte ingå i notan. Länder där dricks förväntas ingå i priset är dock undantagna från denna regel.

Extern representation i samband med pågående upphandling eller myndighetsutövning får inte förekomma.

Gåvor - externt

Kravet på att det finns ett direkt samband med verksamheten gäller även när kommunen lämnar gåvor till extern part. Gåvor kan ges i form av reklamgåvor eller representationsgåvor.

Med reklamgåvor avses varor utan personlig karaktär och som är av obetydligt värde. Reklamgåvor ska vara försedda med kommunens eller verksamhetens namn eller logotyp, till exempel kommunens profilvaror i form av pennor, reflexer eller liknande.

En representationsgåva är avsedd att bidra till goda förbindelser mellan kommunen och extern organisation. Representationsgåvor får endast förekomma i samband med att avtal tecknas, värdefullt samarbete inleds eller avslutas samt vid invigningar eller jubiléer. Representationsgåvan ska rikta sig till hela den mottagande organisationen och kan som exempel vara blommor, fruktkorg eller chokladkartong.

Andra tillfällen för gåva och uppvaktnig

Representationsgåvor som lämnas vid storhelger eller personliga högtidsdagar ska kostnadsföras helt, det vill säga även moms blir en kostnad. Detta gäller även kostnader för kransar till begravningar i samband med dödsfall. Dessa representationsgåvor anses enligt skattelagstiftningen ha ett alltför stort personligt inslag för att momsavdrag ska kunna medges.

4. Intern representation

Intern representation riktar sig till Botkyrka kommuns medarbetare och förtroendevalda. Denna typ av representation har främst karaktär av personalfrämjande åtgärder. Den interna representationen syftar till att skapa goda arbetsförhållanden och ett trivsamt arbetsklimat. Intern representation kan bestå av mat, dryck, teaterbiljetter, gåvor och liknande.

Alkohol bekostas inte av Botkyrka kommun och därför serverar arbetsgivaren endast alkoholfria drycker vid dessa tillfällen. Vid middagsarrangemang får medarbetaren bekosta eventuell alkohol själv.

Dricks ska inte ingå i notan. Länder där dricks förväntas ingå i priset är dock undantagna från denna regel.

Intern representation är svårare att definiera än extern representation. Vid intern representation gäller två olika regelsystem, ett när det gäller förmånsbeskattning och ett för avdragsrätten för moms. Enligt skattelagstiftning är en förmån till exempel en måltid eller en gåva skattepliktig om det inte särskilt reglerats att den är skattefri. Skatteverkets regler ska beaktas.

För beloppsgränser, förmånsbeskattning, avdragsrätt för moms med mera, se bilaga ”Beloppsgränser med mera vid representation”.

Den som är budgetansvarig ansvarar för att reglerna för intern representation följs.

Informationsmöte

Måltider vid informationsmöten ses som intern representation under förutsättning att hela personalgruppen, avdelningen eller enheten samlas för att delges viktigt information såsom omorganisationer, personalfrågor eller andra frågor som arbetsgivaren vill nå ut med till sin personal.

För att en anställd inte ska bli förmånsbeskattad för måltiden ska följande förutsättningar vara uppfyllda:

- Detaljerat program eller dagordning ska finnas. Syfte och deltagare ska framgå

- Måltidsarrangemangen ska vara gemensamma för samtliga deltagare
- Det får inte vara fråga om regelbundet återkommande möten med korta mellanrum (till exempel återkommande APT, enhetsmöten och likande)

Personalfest

Personalfester, inklusive julbord, är en form av personalvård och betraktas, som huvudregel, som intern representation. Skattelagstiftningen medger dock endast momsavdrag för personalfester vid två tillfällen per år. Observera gällande avdragsbegränsningar för moms som framgår av bilaga ”Beloppsgränser med mera vid representation”.

Om kommundirektören, efter samråd med kommunens förvaltningschefer, beslutar att julgåva till kommunens medarbetare ska ges i form av julfest ses detta som ett av de två tillfällen för personalfest som lagstiftningen medger.

Nämnd- och styrelsemöten

Serveras enklare förtäring vid nämnd- och styrelsemöte kan den betraktas som intern representation och moms ska dras av enligt gällande avdragsbegränsningar. Exempel på enklare förtäring är en enklare smörgås/sallad med maxbelopp enligt bilaga och som inte ersätter en måltid.

Måltider som lunch eller middag ses inte som representation. Momsen ska bokföras som kostnad. Deltagare ska i dessa fall förmånsbeskattas.

Gåvor och uppvaktningar till anställda

Gåvor till anställda jämställs i princip med ersättning för utfört arbete. Detta innebär att gåvor utgör skattepliktig inkomst för mottagaren. Under vissa förutsättningar är julgåva och minnesgåva skattefria.

Det innebär att andra gåvor än i stycket ovan inte får förekomma, till exempel får inte gåva som uppskattning för utfört arbete eller likande ges.

Botkyrka kommun ska aldrig ge gåvor till anställda som medför skatteplikt för mottagaren. De tillfällen och beloppsgränser som Skatteverket fastställt för gåvor ska därför aldrig överskridas. Överskrids beloppsgränserna är gåvan skattepliktig från första kronan för mottagaren. Belopp och tillfällen som medges/anges i dessa riktlinjer innebär att beloppsgränser inte överskrids.

Gåvor som lämnas i pengar, dit räknas även check, postväxel och presentkort som kan bytas mot pengar, är alltid skattepliktiga för mottagaren.

Gåvor som betalas med privata medel, till exempel efter insamling på arbetsplatsen, omfattas inte av dessa riktlinjer.

Julgåva – julklapp, jullunch eller julfest till medarbetare

I Botkyrka kommun beslutar kommundirektören årligen, efter samråd med kommunens förvaltningschefer, hur julgåva ska ges till kommunens medarbetare.

Enligt skattelagstiftningen får en julgåva delas ut till medarbetare och förtroendevalda i kommunen upp till det belopp som bestäms årligen av Skatteverket. Överstiger värdet detta gränslöpp blir gåvan skattepliktig från första kronan.

Minnesgåva när medarbetare avslutar sin anställning

Minnesgåva får endast lämnas i enlighet med kommunfullmäktiges särskilda bestämmelser om minnesgåva.

Avtackning av medarbetare

Vid avtackning är syftet att ge ett gott avtryck genom att ge ett fint och värdigt avslut. I samband med avtackning av medarbetare kan enklare förtäring serveras, eventuellt med överlämnande av blommor. I samband med avtackning av medarbetare redovisas enklare förtäring som intern representation. Gåva lämnas endast vid de tillfällen som framgår av kommunfullmäktiges särskilda bestämmelser om minnesgåva.

Uppvaktning 50-årsdag

Vid medarbetares 50-årsdag uppvaktas med enklare blommor och enklare förtäring. I samband med uppvaktning av medarbetare redovisas enklare förtäring som intern representation.

Andra tillfällen för lämnande av gåva

Det finns andra tillfällen där det kan vara lämpligt att en medarbetare uppmärksammas av sin arbetsgivare. Exempel på detta är när en medarbetare blir långvarigt sjuk eller drabbas av dödsfall i familjen. För att undvika förmånsbeskattning för mottagaren kan gåva av enklare slag lämnas.

Vid en medarbetares eller tidigare medarbetares bortgång får arbetsgivaren bekosta en krans eller ge en penningdonation med motsvarande belopp till en organisation med så kallat 90-konto. Vid dessa typer av kostnader får kommunen inte göra momsavdrag.

Gåvor mellan olika verksamheter inom Botkyrka kommun

Gåvor mellan olika verksamheter i kommunen ska inte förekomma. Görs undantag ska detta skriftligt i förväg godkännas av förvaltningschef.

5. Interna kurser, planeringsdagar och liknande arrangemang

Interna kurser för medarbetare, planeringsdagar, konferenser och liknande arrangemang räknas enligt skatteverket som verksamhetsrelaterade driftskostnader. Det innebär att kostnaden inte ska redovisas som representation och då ska all moms dras av. För att kommunen ska kunna göra avdrag för moms samt för att den anställde inte ska förmånsbeskattas måste samtliga kriterier nedan vara uppfyllda och bifogas till verifikatet:

- Detaljerat program ska finnas
- Måltidsarrangemangen ska vara gemensamma för samtliga deltagare
- Sammankomsten ska vara i minst 6 timmar per dag och pågå högst en vecka
- Inslaget av nöje/rekreation får inte vara för omfattande
- Det får inte vara fråga om regelbundet återkommande möten med korta mellan rum (till exempel återkommande APT, enhetsmöten och likande)

6. Arbetsmåltider

Huvudregeln enligt Skatteverket är att måltid i form av lunch eller middag i samband med internt arbete eller interna möten inte är att betrakta som intern representation. Förekommer sådana måltider ska de förmånebeskattas hos den anställda.

Eventuella måltider tillsammans med arbetskamraterna i anslutning till information och planering av det löpande arbetet ligger utanför begreppet intern representation, varför sådana tillfällen utgör skattepliktiga måltider.

Den som beslutat om måltiden ansvarar för att redovisa förmånen om så ska ske. Den som beslutat om måltiden ska också ha försäkrat sig om att deltagarna är medvetna om gällande krav på förmånsbeskattning.

I undantagsfall kan enklare förtäring som inte i sig är en måltid i samband med internt arbete eller interna möten serveras (till exempel enklare smörgås som inte ersätter en måltid). Särskilda skäl och tids- eller effektivitetsvinster ska kunna påvisas och anges på verifikatet. Under dessa förutsättningar ses sådan förtäring som intern representation och den anställde ska inte förmånsbeskattas.

7. Trivselåtgärder - Förfriskningar och annan enklare förtäring

Enklare förtäring som köps in för ökad trivsel på arbetsplatsen såsom kaffe, te och frukt anses inte vara intern representation och förmånsbeskattas inte hos den anställde. Detsamma gäller om kaffebröd eller enklare smörgås serveras

vid enstaka tillfällen till exempel när en ny medarbetare hälsas välkommen, som en avslutning inför sommaren eller efter att en särskild arbetsuppgift fullgjorts. Kostnaderna för detta bokförs som livsmedel och full moms får dras av.

8. Verifikationskrav vid representation mm

Budgetansvarig som beslutar om representationen ska beakta den lagstiftning som finns inom området för representation, det vill säga främst de avdragsbegränsningar som gäller för moms samt om förmånsbeskattning av anställda ska ske.

Extern representation – vad verifikationen ska innehålla

Den som beslutat om representationen ska på faktura eller liknande verifikat kunna visa sambandet mellan de personer som deltar i representationen och kommunens verksamhet. Detta sker genom att bifoga en permanent anteckning alternativt bifoga dokumentation till verifikatet.

Följande information ska alltid finnas till verifikatet:

- Syftet med representationen
- Datum för representationstillfället
- För- och efternamn på samtliga deltagare/mottagare.
- Yrke eller funktion i företaget avseende samtliga personer
- Namn på de organisationer som gästerna företräder

Intern representation – vad verifikationen ska innehålla

Den som beslutat om representationen ska på faktura eller liknande verifikat kunna visa att sammankomsten är hänförlig till intern representation. Detta sker genom att bifoga en permanent anteckning alternativt bifoga dokumentation till verifikatet.

Följande information ska alltid finnas till verifikatet:

- Syftet med representationen
- Dokumentation för mötet, till exempel program, dagordning eller inbjudan där datum och plats framgår
- Deltagarförteckning med för- och efternamn. Vid större arrangemang kan inbjudan till arrangemanget där inbjudna deltagare framgår bifogas som underlag.

Gåvor till anställda

Den som beslutat om gåva ska på faktura eller liknande verifikat bifoga en permanent anteckning alternativt bifoga dokumentation till verifikatet.

Följande information ska alltid finnas till verifikatet:

- Syftet med gåvan
- Datum för när gåvan överlämnades
- För- och efternamn på personen som tagit emot gåvan

Bilagor

1. Policy för representation, gåvor och uppvaktning
2. Beloppsgränser med mera vid representation.
3. Blankett att bifoga vid representation, konferens med mera.
4. Rutin för rapportering av kostförmån vid arbetsmåltid

Beloppsgränser med mera vid representation 2017

Tänk på att förutsättningarna vid det enskilda representationstillfället kan ge olika bedömningsgrunder och nya beloppsgränser för momsavdrag mm kan beslutas av Skatteverket. Mer om aktuella beloppsgränser, avdragsbegränsningar och avdragsförbud kan du läsa om på Skatteverkets hemsida www.skv.se. Där finns även ställningstaganden med bedömningar av hur representation, uppvaktning, kurser och konferens har tolkats av Skatteverket och som därför är vägledande inom dessa områden.

	Botkyrka kommuns beloppsgräns exkl. moms	Högsta tillåtna belopp för momsavdrag	Maximalt momsavdrag ¹	Anteckning (att bifoga till verifikation)	Förmånsbeskattning	Konto	Kommentar
Extern representation							
Måltid, lunch	400 kr	300 kr/person	36:00 kr/person	Syfte och deltagare	Nej	71010 Extern representation måltid, avdragsgill 71020 ej avdragsgill	
Måltid, middag eller supé	700 kr	300 kr/person	36:00 kr/person	Syfte och deltagare	Nej	71010 Extern representation måltid, avdragsgill 71020 ej avdragsgill	
Kundaktivitet såsom teaterbiljetter och liknande	350 kr	180 kr/person	6 %=10:80 12%=21:60 25%=45:00	Syfte och deltagare	Nej	71030 Extern representation ej måltid, avdragsgill 71031 ej avdragsgill	
Reklamgåva	-		Fullt avdrag	Nej	Nej	71050 Presentreklam	
Representationsgåva till extern organisation	500 kr	180 kr per person	6% =10:80 12%=21:60 25%=45:00 (per person)	Syfte och mottagare	Nej	71040 Gåvor extern representation, avdragsgill 71041 ej avdragsgill	Sommarblomma samt tack för långt samarbete är inte ok
Blommor eller gåva till organi-	700 kr	Inget avdrag	-	Syfte och mottagare	Nej	71041 Gåvor extern	

¹ Moms som överstiger maximalt momsavdrag ska bokföras som kostnad (ej avdragsgill del).

2017-01-27

	Botkyrka kommuns beloppsgräns exkl. moms	Högsta tillåtna belopp för momsavdrag	Maximalt momsavdrag ¹	Anteckning (att bifoga till verifikation)	Förmånsbeskattning	Konto	Kommentar
sation med 90-nummer, i samband med begravning						representation ej avdragsgill	
Uppvaktning riktad till person	500 kr	Inget avdrag	-	Syfte och mottagare	Nej	71041 Gåvor extern representation ej avdragsgill	Personlighögtid, text avtackning.
Intern representation							
Informationsmöte, lunch	200 kr	200 kr/person	24:00 kr/person	Syfte och deltagare	Ja/Nej ²	71110 Intern representation måltid, avdragsgill 71120 ej avdragsgill	Ska riktas till hela personalgruppen, avdelningen eller enheten.
Informationsmöte, enklare måltid	60 kr	60 kr/person	7:20 kr/person	Syfte och deltagare	Ja/Nej	71110 Intern representation måltid, avdragsgill 71120 ej avdragsgill	Ska riktas till hela personalgruppen, avdelningen eller enheten.
Personalfest	450 kr inkl kringkostnader	300 kr/person	36:00 kr/person	Syfte och deltagare	Nej	71110 Intern representation måltid, avdragsgill 71120 ej avdragsgill	Högst två tillfällen per år, inkl julfest
Personalfest, kringkostnader, tex lokalhyra och teaterbiljetter	Ingår i ovan	180 kr/person	6 %=10:80 12%=21:60 25%=45:00	Syfte och deltagare	Nej	71130 Internrepresentation ej måltid, avdragsgill 71131 ej avdragsgill	Högst två tillfällen per år, inkl julfest

² Ja, om mer frekvent än varannan vecka.

2017-01-27

	Botkyrka kommuns beloppsgräns exkl. moms	Högsta tillåtna belopp för momsavdrag	Maximalt momsavdrag ¹	Anteckning (att bifoga till verifikation)	Förmånsbeskattning	Konto	Kommentar
Styrelsemöte mm (enkla förtäring)	60 kr	60 kr/person	7:20 kr/ person	Dagordning (deltagare ska framgå)	Nej	71110 Intern representation måltid, avdragsgill 71120 ej avdragsgill	
Avtackning (enkla förtäring)	100 kr	100 kr/person	12 kr/ person	Syfte och deltagare	Nej	71110 Intern representation måltid, avdragsgill 71120 ej avdragsgill	
Uppvaktning 50-årsdag (enkla förtäring)	60 kr	60 kr/person	7:20 kr/ person	Syfte och deltagare	Nej	71110 Intern representation måltid, avdragsgill 71120 ej avdragsgill	
Gåvor till anställda							
Julgåva	-	450 kr/person Observera beloppet är inkl. moms	Avdrag enligt faktura	Syfte och mottagare	Nej ³	71140 Minnesgåva, jubileumsgåva och julgåva	Julgåva ges inte i Botkyrka under 2016.
Minnesgåva vid avslut av anställning, minst 20 års anställning	5 700 kr	Ingen begränsning	Avdrag enligt faktura	Syfte och mottagare	Nej	71140 Minnesgåva, jubileumsgåva och julgåva	Högst två minnesgåvor per anställd
Minnesgåva vid avslut av anställning, anställd i 15 men inte 20 år	2 850 kr	Ingen begränsning	Avdrag enligt faktura	Syfte och mottagare	Nej	71140 Minnesgåva, jubileumsgåva och julgåva	Högst två minnesgåvor per anställd
Minnesgåva vid pensionsavgång 2800	Mellan 285-5 700 kr Beroende på	Ingen begränsning	Avdrag enligt faktura	Syfte och mottagare	Nej	71140 Minnesgåva, jubileumsgåva och julgåva	Högst två minnesgåvor per anställd

³ Överstiger gåvan maxbeloppet på 450 kronor, ska mottagaren förmånsbeskattas från första kronan.

2017-01-27

	Botkyrka kommuns beloppsgräns exkl. moms	Högsta tillåtna belopp för momsavdrag	Maximalt momsavdrag¹	Anteckning (att bifoga till verifikation)	Förmånsbeskattning	Konto	Kommentar
	anställningsår						
Minnesgåva till förtroendevald, minst 12 års tid som detta	5 700 kr	Ingen begränsning	Avdrag enligt faktura	Syfte och mottagare	Nej	71140 Minnesgåva, jubileumsgåva och julgåva	
Blommor vid 50-års dag, pensionsavgång, avslut av anställning	300 kr	Ingen begränsning	Avdrag enligt faktura	Syfte och mottagare	Nej	71140 Minnesgåva, jubileumsgåva och julgåva	
Blommor i samband med dödsfall/begravning	700 kr	Inget avdrag	-	Syfte och mottagare	Nej	71140 Minnesgåva, jubileumsgåva och julgåva	
Kostnader som inte är att betrakta som representation							
Interna kurser, planeringsdagar och liknande (exkl. resor och logi ⁴)	-	Ingen begränsning	Avdrag enligt faktura	Syfte, deltagare och program	Nej	765 Avgifter för kurser m.m.	
Arbetsmåltider i samband med internt arbete, lunch eller middag	120 kr	Ingen begränsning	Avdrag enligt faktura	Syfte och deltagare	Ja	54820 Fria eller subventionerade måltider	Bör inte förekomma. Underlag ska skickas till kommunens HR-avdelning

⁴ Redovisas separat som resekostnader i kontogrupp 705 om det inte ingår som en del i ett konferensarrangemang.

2017-01-27

	Botkyrka kommuns beloppsgräns exkl. moms	Högsta tillåtna belopp för momsavdrag	Maximalt momsavdrag¹	Anteckning (att bifoga till verifikation)	Förmånsbeskattning	Konto	Kommentar
Arbetsmåltider i samband med internt arbete, enklare förtäring	60 kr	60 kr/person	7:20 kr/person	Syfte och deltagare	Nej	71110 Intern representation måltid, avdragsgill 71120 ej avdragsgill	Bör inte förekomma. Särskilda skäl och tids- eller effektivitetsvinster ska framgå för att detta ska ses som intern representation.
Trivselåtgärder - förfriskningar och annan enklare förtäring – kaffe, te och frukt	-	Ingen begränsning	Avdrag enligt faktura	Nej	Nej	64400 Livsmedel	
Trivselåtgärder - förfriskningar och annan enklare förtäring – kaffebröd och enklare smörgås	-	Ingen begränsning	Avdrag enligt faktura	Syfte och grupp	Nej	64400 Livsmedel	Enstaka tillfällen

9

**Delegationsbeslut(von/2017:1), von/2017:101,
von/2017:112, von/2017:40, von/2017:43**

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden noterar till protokollet att nämnden tagit del av besluten.

Sammanfattning

Vård- och omsorgsnämnden har överlåtit sin beslutanderätt till ordförande och tjänstemän enligt vård- och omsorgsnämndens delegationsordning. Beslut som fattas med stöd av delegering ska anmälas till vård- och omsorgsnämnden.

Ordförande

A1 Rättidsprövning av överklagat nämndbeslut, ansökan om bostadsanpassningsbidrag, von/2017:40

Förvaltningschef

G1 Tillförordnade av medicinskt ansvarig sjuksköterska, von 2017:112

Verksamhetschef

B 45: Yttrande till förvaltningsrätten: särskild avgift enligt LSS, von/2017:43

2017-06-01

Dnr von/2017:1

Kvalitetschef

F1: Anmälan Lex Sarah, von/ 2017:101

Myndighet:

Delegationsbeslut fattade av handläggare för LSS; SFB och SOL, 2017-04-01- 2017-04-30

Delegationsbeslut beslutade av handläggare bostadsanpassning 2017-04-01 2017-04-30

2017-05-10

Dnr von/2017:1

Referens

Kerstin Frimodig

Mottagare

Vård- och omsorgsnämnden

Delegationsbeslut

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden noterar till protokollet att nämnden tagit del av beslutet.

Sammanfattning

Vård- och omsorgsnämnden har överlåtit sin beslutanderätt till ordförande och tjänstemän enligt vård- och omsorgsnämndens delegationsordning. Beslut som fattas med stöd av delegering ska anmälas till vård- och omsorgsnämnden.

Ordförande

A1 Rättidsprövning av överklagat nämndbeslut, ansökan om bostadsanpassningsbidrag, von/2017:40

Förvaltningschef

G1 Tillförordnade av medicinskt ansvarig sjuksköterska, von 2017:10

Verksamhetschef

B 45: Yttrande till förvaltningsrätten: särskild avgift enligt LSS, von/2017:43

Kvalitetschef

F1: Anmälan Lex Sarah, von/ 2017:101

Myndighet:

Delegationsbeslut fattade av handläggare för LSS; SFB och SOL, 2017-04-01- 2017-04-30

Delegationsbeslut beslutade av handläggare bostadsanpassning 2017-04-01 2017-04-30

2017-05-10

Dnr von/2017:1

2017-05-02

Referens
Janna KarlssonMottagare
Vård- och omsorgsnämnden**Beslut LSS SFB, april 2017**
Myndighet OF

Beslutsfattare	Beslutsdatum	Beslut	Födelseår	Kön
Kannerberg, Minette	20170405	Avslag Avlösarservice i hemmet enligt 9 § 5 LSS	2004	Man
Mattsson Kuylenstierna, Ylva	20170404	Avslag Avlösarservice i hemmet enligt 9 § 5 LSS	2011	Man
Österlund, Lotta	20170424	Avslag Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1999	Man
Österlund, Lotta	20170428	Avslag Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	2000	Man
Josefsson, Kristian	20170413	Avslag Bostad med särsk service enligt 9 § 9 LSS	1969	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170411	Avslag Bostad med särsk service enligt 9 § 9 LSS	1974	Man
Österlund, Lotta	20170424	Avslag Bostad med särsk service enligt 9 § 9 LSS	1993	Man
Josefsson, Kristian	20170403	Avslag Ek.stöd enligt 9 § 2 LSS sjuklönekostnader	1991	Man
Österlund, Lotta	20170404	Avslag Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	1999	Man
Österlund, Lotta	20170426	Avslag Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	1995	Man
Österlund, Lotta	20170424	Avslag Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	1999	Man
Österlund, Lotta	20170426	Avslag Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	2000	Man
Kannerberg, Minette	20170405	Avslag Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	2004	Man
Sadek, Gloria	20170424	Avslag Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	1962	Kvinna
Österlund, Lotta	20170412	Avslag Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	1998	Man
Silfver, Tomas	20170406	Avslag Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	1999	Kvinna
Österlund, Lotta	20170412	Avslag Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	2000	Kvinna
Alm, Lisa	20170413	Avslag tillfällig utök Pers ass enligt 9 § 2 LSS	2009	Kvinna
Mattsson Kuylenstierna, Ylva	20170404	Bifall Avlösarservice i hemmet enligt 9 § 5 LSS	2011	Man
Josefsson, Kristian	20170404	Bifall Avlösarservice i hemmet enligt 9 § 5 LSS	2008	Man
Rondahl, Malin	20170412	Bifall Avlösarservice i hemmet enligt 9 § 5 LSS	2003	Kvinna
Kannerberg, Minette	20170405	Bifall Avlösarservice i hemmet enligt 9 § 5 LSS	2004	Man
Jonsson, Maria	20170406	Bifall Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1994	Man
Jonsson, Maria	20170410	Bifall Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	2000	Kvinna
Österlund, Lotta	20170426	Bifall Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	2000	Man
Silfver, Tomas	20170404	Bifall Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1997	Kvinna
Österlund, Lotta	20170413	Bifall Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1995	Kvinna
Lindqvist, Amanda	20170410	Bifall Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	2003	Man
Högberg, Lisette	20170413	Bifall Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1991	Kvinna
Vergara Robello, Sergio	20170413	Bifall Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1968	Man
Österlund, Lotta	20170424	Bifall Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1999	Man
Österlund, Lotta	20170421	Bifall Bostad med särsk service enligt 9 § 9 LSS	1992	Man
Österlund, Lotta	20170421	Bifall Bostad med särsk service enligt 9 § 9 LSS	1986	Man
Österlund, Lotta	20170426	Bifall Bostad med särsk service enligt 9 § 9 LSS	1996	Kvinna
Högberg, Lisette	20170412	Bifall Daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS	1990	Man
Högberg, Lisette	20170420	Bifall Daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS	1959	Kvinna
Elmi, Fowsia	20170420	Bifall Daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS	1965	Kvinna
Abel, Ilona	20170420	Bifall Daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS	1980	Man
Lindqvist, Amanda	20170426	Bifall Daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS	1996	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170403	Bifall Ek.stöd enligt 9 § 2 LSS sjuklönekostnader	1991	Man
Kannerberg, Minette	20170404	Bifall Korttidstillsyn enligt 9 § 7 LSS	2004	Man
Österlund, Lotta	20170406	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	2005	Man
Rondahl, Malin	20170427	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	2003	Kvinna
Österlund, Lotta	20170406	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	2005	Man
Österlund, Lotta	20170420	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	2007	Man
Österlund, Lotta	20170407	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	2007	Man
Österlund, Lotta	20170426	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	2003	Man
Silfver, Tomas	20170410	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	2001	Kvinna

Österlund, Lotta	20170424	Bifall Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	1999	Man
Vergara Robello, Sergio	20170404	Bifall Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	1987	Kvinna
Österlund, Lotta	20170426	Bifall Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	1995	Man
Högberg, Lisette	20170424	Bifall Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	1953	Man
Kannerberg, Minette	20170405	Bifall Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	2004	Man
Österlund, Lotta	20170426	Bifall Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	2000	Man
Lindqvist, Amanda	20170426	Bifall Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	2003	Man
Förvaltningsrätt	20170413	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	2007	Kvinna
Österlund, Lotta	20170412	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	2006	Kvinna
Österlund, Lotta	20170412	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	2007	Man
Josefsson, Kristian	20170405	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	1997	Man
Vergara Robello, Sergio	20170405	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	1985	Kvinna
Stenram, Ragna	20170412	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	1983	Kvinna
Stenram, Ragna	20170428	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	1956	Man
Österlund, Lotta	20170425	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	2007	Man
Österlund, Lotta	20170420	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	2012	Man
Österlund, Lotta	20170424	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	2007	Man
Österlund, Lotta	20170426	Bifall tillfällig utök Pers ass enligt 9 § 2 LSS	1994	Man
Österlund, Lotta	20170425	Bifall tillfällig utök Pers ass enligt 9 § 2 LSS	1985	Man

2017-05-02

Referens
Janna KarlssonMottagare
Vård- och omsorgsnämnden**Beslut SOL under 65 år, april 2017**

Myndighet OF

Beslutsfattare	Beslutsdatum	Beslut	Födelseår	Kön
Abel, Ilona	20170411	Avslag Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1980	Man
Abel, Ilona	20170412	Avslag Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1965	Man
Abel, Ilona	20170421	Avslag Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1964	Kvinna
Högberg, Lisette	20170412	Avslag Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1956	Kvinna
Sadek, Gloria	20170425	Avslag Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1956	Man
Josefsson, Kristian	20170404	Avslag Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1955	Man
Stenram, Ragna	20170411	Avslag Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1954	Man
Österlund, Lotta	20170411	Avslag Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1964	Man
Vergara Robello, Sergio	20170412	Avslag Kontaktperson enligt 4 kap, 1§ SoL	1957	Man
Österlund, Lotta	20170425	Avslag Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1954	Man
Josefsson, Kristian	20170404	Bifall Avlösning enligt 4 kap, 1§ SoL	2010	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170404	Bifall Avlösning enligt 4 kap, 1§ SoL	2010	Man
Silfver, Tomas	20170404	Bifall Avlösning enligt 4 kap, 1§ SoL	2010	Man
Högberg, Lisette	20170424	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1983	Kvinna
Högberg, Lisette	20170411	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1982	Man
Vergara Robello, Sergio	20170403	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1970	Man
Abel, Ilona	20170418	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1970	Kvinna
Högberg, Lisette	20170410	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1963	Man
Stenram, Ragna	20170412	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1959	Man
Elmi, Fowsia	20170412	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1957	Kvinna
Abel, Ilona	20170403	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1956	Kvinna
Högberg, Lisette	20170424	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1953	Man
Österlund, Lotta	20170425	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1962	Man
Mattsson Kuylenstierna, Ylva	20170426	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1956	Kvinna
Elmi, Fowsia	20170405	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1970	Kvinna
Abel, Ilona	20170418	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1968	Kvinna
Stenram, Ragna	20170418	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1966	Man
Abel, Ilona	20170412	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1965	Man
Stenram, Ragna	20170407	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1965	Man
Abel, Ilona	20170421	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1964	Kvinna
Österlund, Lotta	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1963	Kvinna
Abel, Ilona	20170412	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1963	Man
Abel, Ilona	20170406	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1962	Kvinna
Abel, Ilona	20170406	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1961	Kvinna
Haag, Benjamin	20170424	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1960	Kvinna
Vergara Robello, Sergio	20170412	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1960	Man
Haag, Benjamin	20170424	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1959	Kvinna
Högberg, Lisette	20170412	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1956	Kvinna
Sadek, Gloria	20170425	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1956	Man
Stenram, Ragna	20170403	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1955	Man
Stenram, Ragna	20170406	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1955	Man
Josefsson, Kristian	20170404	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1955	Man
Abel, Ilona	20170424	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1953	Kvinna
Österlund, Lotta	20170413	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1957	Man
Abel, Ilona	20170405	Bifall Ledsagning enligt 4 kap, 1§ SoL	1964	Kvinna
Elmi, Fowsia	20170412	Bifall Matdistribution enligt 4 kap, 1§ SoL	1957	Kvinna

Österlund, Lotta	20170424	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1960	Man
Stenram, Ragna	20170418	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1966	Man
Stenram, Ragna	20170407	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1965	Man
Elmi, Fowsia	20170407	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1963	Kvinna
Högberg, Lisette	20170428	Bifall Turbundna resor enligt 4kap, 2 § SoL	1991	Man

2017-05-02

Referens
Janna KarlssonMottagare
Vård- och omsorgsnämnden**Beslut SOL över 65 år, april 2017**
Myndighet ÄO

Beslutsfattare	Beslutsdatum	Beslut	Födelseår	Kön
Santander Jimenez, Nadja	20170427	Avslag Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1951	Man
Pernu, Marjo	20170424	Avslag Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1949	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170403	Avslag Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1946	Kvinna
Kecibas, Elin	20170406	Avslag Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170426	Avslag Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170403	Avslag Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Sepulveda Macias, Priscylla	20170406	Avslag Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1928	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170405	Avslag Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1951	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170419	Avslag Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1946	Man
Josefsson, Kristian	20170407	Avslag Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1941	Man
Josefsson, Kristian	20170424	Avslag Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170412	Avslag Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170407	Avslag Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1924	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170413	Avslag Servicelägenhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170410	Avslag Servicelägenhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Man
Josefsson, Kristian	20170410	Avslag Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1943	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170407	Avslag Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1941	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170424	Avslag Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1934	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170403	Avslag Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1934	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170418	Avslag Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170404	Avslag Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Man
Josefsson, Kristian	20170427	Avslag Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170403	Avslag Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170421	Avslag Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170418	Avslag Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1919	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170424	Avslag Vård- och omsorgsboende enl 2 kap, 8 § SoL	1930	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170413	Avslag Vård- och omsorgsboende enl 2 kap, 8 § SoL	1924	Kvinna
Abel, Ilona	20170405	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1950	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170427	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1943	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170427	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1943	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170401	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1942	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170428	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1941	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170427	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1937	Kvinna
Haddad, Tibelya	20170410	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Man
Josefsson, Kristian	20170401	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1934	Man
Afram, Natalie	20170407	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170410	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170401	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1928	Man
Siwertz, Jenny	20170407	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170406	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Kvinna
Kecibas, Elin	20170428	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1924	Kvinna
Haddad, Tibelya	20170420	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1924	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170406	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1923	Kvinna
Luomala Tommi	20170420	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1952	Kvinna
Afram, Natalie	20170428	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1952	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170426	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1951	Man

Santander Jimenez, Nadja	20170427	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1951	Man
Ghookas, Roland	20170420	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1951	Kvinna
Ghookas, Roland	20170407	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1950	Man
Ghookas, Roland	20170418	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1950	Man
Afram, Natalie	20170410	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1950	Man
Afram, Natalie	20170418	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1950	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170428	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1950	Man
Afram, Natalie	20170428	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1950	Kvinna
Högberg, Lisette	20170424	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1950	Man
Josefsson, Kristian	20170424	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1949	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170428	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1949	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1949	Kvinna
Kecibas, Elin	20170418	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1948	Man
Afram, Natalie	20170413	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1948	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1948	Man
Haddad, Tibelya	20170427	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1947	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170403	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1946	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170411	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1946	Man
Luomala Tommi	20170424	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1946	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170407	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1946	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170419	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1946	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170420	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1945	Man
Sepulveda Macias, Priscylla	20170424	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1945	Man
Josefsson, Kristian	20170428	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1945	Kvinna
Haddad, Tibelya	20170410	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170427	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Kvinna
Sepulveda Macias, Priscylla	20170418	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Kvinna
Siwertz, Jenny	20170412	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Kvinna
Kecibas, Elin	20170406	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Man
Josefsson, Kristian	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Kvinna
Kecibas, Elin	20170413	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170411	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Kvinna
Ghookas, Roland	20170414	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1943	Man
Josefsson, Kristian	20170409	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1943	Man
Eriksson, Josefine	20170410	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1943	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170427	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1943	Kvinna
Sepulveda Macias, Priscylla	20170418	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1942	Kvinna
Nilsson, Lisa	20170403	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1942	Man
Sepulveda Macias, Priscylla	20170426	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1942	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1942	Kvinna
Ghookas, Roland	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1942	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1942	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1942	Man
Ghookas, Roland	20170421	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1942	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1942	Man
Josefsson, Kristian	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1941	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170428	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1941	Kvinna
Eriksson, Josefine	20170407	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1941	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170405	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1941	Man
Bergkvist, Martin	20170412	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1941	Man

Sepulveda Macias, Priscylla	20170424	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1941	Man
Kecibas, Elin	20170411	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1941	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1941	Kvinna
Eriksson, Josefine	20170407	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1941	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170418	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1940	Man
Kecibas, Elin	20170405	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1940	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1940	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170421	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1940	Man
Ghookas, Roland	20170406	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1939	Man
Eriksson, Josefine	20170407	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1939	Man
Sepulveda Macias, Priscylla	20170404	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1939	Man
Nilsson, Lisa	20170425	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1939	Man
Bergkvist, Martin	20170426	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1939	Kvinna
Eriksson, Josefine	20170428	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1938	Kvinna
Siwertz, Jenny	20170412	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1938	Man
Haddad, Tibelya	20170404	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1938	Man
Haddad, Tibelya	20170428	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1938	Man
Afram, Natalie	20170410	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1938	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170404	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1938	Kvinna
Afram, Natalie	20170428	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1937	Kvinna
Luomala Tommi	20170411	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1937	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170412	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1937	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1937	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170406	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1937	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1937	Kvinna
Siwertz, Jenny	20170407	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170425	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170427	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170421	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Kvinna
Saifouri, Fenek	20170428	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Kvinna
Eriksson, Josefine	20170403	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170425	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Man
Haddad, Tibelya	20170410	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Man
Kecibas, Elin	20170411	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Kvinna
Afram, Natalie	20170413	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Man
Siwertz, Jenny	20170424	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170412	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170403	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Kvinna
Sepulveda Macias, Priscylla	20170420	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Man
Sepulveda Macias, Priscylla	20170426	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170403	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Kvinna
Siwertz, Jenny	20170406	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1934	Man
Josefsson, Kristian	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1934	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1934	Man
Ghookas, Roland	20170407	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1934	Kvinna
Afram, Natalie	20170407	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Kvinna
Luomala Tommi	20170410	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Kvinna
Nilsson, Lisa	20170404	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170426	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Kvinna

Nilsson, Lisa	20170418	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Man
Siwertz, Jenny	20170406	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170427	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170410	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170420	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Nilsson, Lisa	20170420	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Man
Luomala Tommi	20170404	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Nilsson, Lisa	20170406	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Eriksson, Josefine	20170427	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Man
Kecibas, Elin	20170411	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Man
Josefsson, Kristian	20170407	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170412	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Man
Afram, Natalie	20170410	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170428	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Kvinna
Kecibas, Elin	20170406	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170404	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Man
Luomala Tommi	20170425	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Kvinna
Nilsson, Lisa	20170428	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Man
Josefsson, Kristian	20170424	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Kvinna
Sepulveda Macias, Priscylla	20170418	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Sepulveda Macias, Priscylla	20170419	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170427	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170427	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Luomala Tommi	20170404	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Eriksson, Josefine	20170428	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Man
Sepulveda Macias, Priscylla	20170406	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Man
Sepulveda Macias, Priscylla	20170424	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Man
Siwertz, Jenny	20170421	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Ghookas, Roland	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170403	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Kecibas, Elin	20170426	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170427	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170403	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170427	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Afram, Natalie	20170403	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Ghookas, Roland	20170420	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Man
Josefsson, Kristian	20170412	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Sepulveda Macias, Priscylla	20170406	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1928	Kvinna
Kecibas, Elin	20170421	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1928	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1928	Man
Sepulveda Macias, Priscylla	20170404	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Man
Luomala Tommi	20170405	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Man
Siwertz, Jenny	20170407	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170410	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Man
Josefsson, Kristian	20170406	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Man
Nilsson, Lisa	20170405	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Kvinna
Nilsson, Lisa	20170406	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Kvinna

Nilsson, Lisa	20170411	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170403	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1926	Kvinna
Nilsson, Lisa	20170421	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1926	Man
Josefsson, Kristian	20170406	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1926	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170421	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1926	Man
Nilsson, Lisa	20170428	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1926	Man
Ghookas, Roland	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1926	Kvinna
Ghookas, Roland	20170407	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1926	Kvinna
Nilsson, Lisa	20170413	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1925	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1925	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1925	Kvinna
Kecibas, Elin	20170413	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1925	Kvinna
Eriksson, Josefine	20170428	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1924	Kvinna
Kecibas, Elin	20170428	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1924	Kvinna
Ghookas, Roland	20170410	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1924	Kvinna
Haddad, Tibelya	20170418	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1924	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170406	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1923	Kvinna
Siwertz, Jenny	20170407	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1923	Kvinna
Ghookas, Roland	20170421	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1923	Kvinna
Luomala Tommi	20170411	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1922	Kvinna
Luomala Tommi	20170412	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1922	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1922	Man
Luomala Tommi	20170401	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1921	Kvinna
Ghookas, Roland	20170414	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1921	Kvinna
Afram, Natalie	20170406	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1921	Man
Kecibas, Elin	20170412	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1920	Kvinna
Afram, Natalie	20170419	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1919	Kvinna
Eriksson, Josefine	20170407	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1911	Man
Josefsson, Kristian	20170405	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1940	Kvinna
Siwertz, Jenny	20170413	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1938	Man
Bergkvist, Martin	20170428	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1936	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170428	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1934	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170412	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1933	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170426	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1932	Kvinna
Haddad, Tibelya	20170427	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1932	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170413	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1928	Kvinna
Sepulveda Macias, Priscylla	20170407	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1926	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170410	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1943	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170413	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Man
Josefsson, Kristian	20170425	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1934	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170411	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170406	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Man
Josefsson, Kristian	20170421	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170410	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170403	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170430	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1928	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170420	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170405	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170405	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170413	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1924	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170403	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1919	Kvinna

Luomala Tommi	20170406	Bifall Ledsagning enligt 4 kap, 1§ SoL	1951	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170404	Bifall Ledsagning enligt 4 kap, 1§ SoL	1938	Man
Haddad, Tibelya	20170428	Bifall Matdistribution enligt 4 kap, 1§ SoL	1951	Man
Sepulveda Macias, Priscylla	20170420	Bifall Servicelägenhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170405	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1943	Man
Josefsson, Kristian	20170413	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Man
Josefsson, Kristian	20170407	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170419	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Man
Josefsson, Kristian	20170425	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Man
Josefsson, Kristian	20170421	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Man
Josefsson, Kristian	20170426	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170403	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170425	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1919	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170401	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1946	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170401	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1945	Kvinna
Nilsson, Lisa	20170418	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1942	Man
Siwertz, Jenny	20170412	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Kvinna
Afram, Natalie	20170412	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1934	Kvinna
Sepulveda Macias, Priscylla	20170405	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Man
Sepulveda Macias, Priscylla	20170428	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170428	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1928	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170421	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1928	Man
Josefsson, Kristian	20170401	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1928	Kvinna

10

Ärenden från dialogforum(von/2017:9)

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteskrivelse som svar på Tumba dialogforums fråga.

Sammanfattning

Vid Tumba dialogforums möte den 28 mars ställdes en fråga till vård- och omsorgsnämnden gällande hur nämnden kan säkerställa att det finns tillräckligt med äldreboendeplatser i området.

Genom att årligen ta fram en boendeplan och i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen arbeta för att få flera alternativ på byggbar mark som kan användas till äldreboenden arbetar kommunen för att kunna säkerställa behovet av äldreboendeplatser.

2017-05-12

Dnr von/2017:9

Referens
Sebastian Laser

Mottagare
Vård- och omsorgsnämnden

Ärenden från dialogforum 2017

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteskrivelse som svar på Tumba dialogforums fråga.

Sammanfattning

Vid Tumba dialogforums möte den 28 mars ställdes en fråga till vård- och omsorgsnämnden gällande hur nämnden kan säkerställa att det finns tillräckligt med äldreboendeplatser i området.

Genom att årligen ta fram en boendeplan och i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen arbeta för att få flera alternativ på byggbar mark som kan användas till äldreboenden arbetar kommunen för att kunna säkerställa behovet av äldreboendeplatser.

Ärende

Dialogforum är ett lokalt forum där förtroendevalda möter kommuninvånare. Det är ett stöd till den representativa demokratin och ett sätt för att förstärka arbetet med den demokratiska utvecklingen i Botkyrka. I november 2015 fastställde kommunfullmäktige riktlinjer för dialogforum. Riktlinjerna slår fast att nämnderna ska ta in frågor från dialogforum på nämndernas dagordningar samt ansvara för att besvara, återkoppla och följa upp frågor, synpunkter och förslag från dialogforumen inom respektive ansvarsområde.

Vid Tumba dialogforum som hölls den 28 mars ställdes följande fråga till vård- och omsorgsnämnden:

Deltagare vid mötet framförde att de upplever det vara ont om platser på äldreboende i området. Hur säkerställer man att det finns tillräckligt med platser?

Frågan har skickats till vård- och omsorgsförvaltningen för beredning.

2017-05-12

Dnr von/2017:9

Förvaltningens svar

Vård- och omsorgsnämnden tar årligen fram en boendeplan där en analys om det framtida behovet görs utifrån bland annat befolkningsprognoser och insatshistorik. Planens huvudsyfte är att säkerställa en trygg boendesituation för äldre och personer med funktionsnedsättning.

Förvaltningen arbetar i en nära dialog med samhällsbyggnadsförvaltningen för att få fram fler alternativ på byggbar mark som kan användas till äldreboenden. Två nya vård- och omsorgsboenden är planerade till 2020 och när dessa står klara väntas vi kunna möta behovet av platser inom kommunen. Idag finns det tre äldreboenden i Tumba (Allégården, Silverkronan och Tumba vård- och omsorgsboende) vilket gör att Tumba är det område i Botkyrka som har flest boendeplatser. Förvaltningen kommer att vara uppmärksam på förändringar som kan påverka det framtida behovet och ta hänsyn till det i planeringen av nya boenden.

Pia Bornevi
Vård- och omsorgschef

Bilaga

Minnesanteckningar Tumba dialogforum 2017-03-28

Expedieras till
Tumba dialogforum

2017-03-28

Referens
Paola Vaerlien Masdeu

Tumba dialogforum – Hur ska Storvreten utvecklas?

Dag och tid 28 mars kl.18.30

Plats Storvretskolans matsal

Närvarande Lisa Forssberg (S) Medborgare: 6, varav 2 män och
 ordförande 4 kvinnor
 Myrna Persson (MP)

John Rawley,
Områdesutvecklare i Tumba
Paola Vaerlien Masdeu,
tillträdande områdesutveck-
lare i Tumba
Arram Eckerbom, kommun-
ledningsförvaltningen
Sofia Didrik, samhälls-
byggnadsförvaltningen

Ej närvarande Ivan Petrichtchev (SD)
 Johan Alkstål (S)
 Dora Cruz (S)
 Therese Sallhed (S)
 Linnart Shabo (KD)
 Sinan Celepli (V)
 Kenneth Spångberg (L)
 Magdalena Jonsson (M)
 Ufuk Sen (M)

2017-03-13

Sammanfattning

Arram Eckerbom från kommunledningsförvaltningen och Sofia Didrik från samhällsbyggnadsförvaltningen visade upp material ur ett utkast till strukturplan för Storstreten, som kommer att tas upp till kommunfullmäktige när det är klart. Deltagarna fick också information om resultatet av tidigare dialoger om Storstretens strukturplan.

Tumba dialogforum vill uppmärksamma tekniska nämnden på att medborgare ansåg att skötseln av parkerna och promenadvägarna är eftersatt i Storstreten och behöver förbättras. Trafiklösningen vid Harbrovägen behöver ses över. Busshållplats och placering gör att sikten är mycket dålig inför passage. Hastigheten vid Storstretsvägen är för hög (ska vara 40km/h men respekteras inte).

Tumba dialogforum vill också uppmärksamma kultur- och fritidsnämnden på att medborgare ansåg att det behövs en mötesplats i östra Storstreten, för olika sammankomster och som föreningslokal till pensionärsföreningen. Konstverket ”Tidskällan” behöver markeras bättre och eventuellt flyttas till en bättre placering.

Tumba dialogforum vill också uppmärksamma samhällsbyggnadsförvaltningen om medborgares synpunkt om att tiderna inte hålls och bilarna stannar flera dygn vid parkeringen Stupvägen/Harbrovägen.

Fråga från Tumba dialogforum till vård- och omsorgsnämnden:

1. Deltagare vid mötet framförde att de upplever det vara ont om platser på äldreboende i området. Hur säkerställer man att det finns tillräckligt med platser?

Mötet

Arram Eckerbom från kommunledningsförvaltningen berättade om tidigare medborgardialoger om strukturplanen för Storstreten. Nästa steg i planeringen är att ta upp strukturplanen i kommunfullmäktige. Synpunkter som har tagits upp i tidigare dialoger har använts för att skissa fram förslaget.

Strukturplanen kommer att bevara parkens och naturens karaktär, förbättra tillgänglighet med cykel- och gångvägar och förstärka kopplingen mellan Tumba och Lida. Ny bebyggelse ska utformas så att den inte blir en barriär. Förslaget innehåller en del förtätningar (och även parkeringar), en del som reserveras till kommunala verksamheter (barnomsorg, äldreomsorg m.m.) samt bevarande av parker och gröna ytor. Äldreomsorg reserveras bland annat till området närmare centrum för bättre tillgänglighet. I förslaget bevaras grön vegetation kring Storstretsparken för att bevara parkens naturkänsla.

I förslaget ingår även ett förslag om att Storstretsbadet ska flyttas västerut, där parkeringen ligger idag. Storstretsbadet är i behov av rivning eller renovering. Vid en renovering kommer badet att stängas under en längre period. Förslaget innebär därför att ett nytt badhus byggs och när det är klar kan verksamheten flyttas över utan att bygget påverkar badets funktion. Detta skulle innebära en stor kostnad för kommunen som naturligtvis behöver övervägas av nämnden.

2017-03-13

Presentationen avslutades med en liten workshop där medborgarna fick titta på kartan med förslaget till ny strukturplan och komma med synpunkter.

Synpunkter under presentationen och i samband med workshop:

- Positivt att kommunen vill bevara parken och värnar om gröna ytor och gårdar.
- Bra att stärka kopplingen Tumba-Lida, men redan idag behöver skötseln av promenadstråket/parker bli bättre.
- Oro att vid ett eventuellt bygge sydväst om Storstretsparken så kommer bilvägar att byggas och promenadstigar att försvinna. Även oro för att eventuella ombyggnader av en nerlagd förskola sydväst om Storstreten påverkar framkomligheten via promenadstigar.

Sofia Didrik förklarade att det är prioriterat att förstärka cykel- och gångvägar och vid en eventuell förtätning kommer en trafikutredning att göras. Sofia Didrik gjorde också tydligt att detta är ett förslag och varje element i förslaget kommer att granskas i detalj och samråd kommer att ske med medborgarna. Förskolan däremot påverkas inte av strukturplanen då det handlar om en redan påbörjad process.

- Medborgarna var intresserade av att veta vilka sorts bostäder som kommer att byggas.

Sofia Didrik förklarade att det är för tidigt i planeringen för att kunna svara på det. Detta sker i nästa steg när man tar fram förslag till detaljplaner, som också tas upp i samråd.

- Oro att behovet av äldreomsorg missbedöms i planeringen. Äldreomsorgen upplevdes som bristfällig, det saknas bland annat möjligheter till olika sorters äldreomsorg i kommunen. Medborgarna upplever att det finns ett ointresse från kommunens sida för att ta hand om de äldre.
- Synpunkt kring trafiken på Storstretsvägen. En medborgare påpekade att det redan går alldeles för fort och att förtätning innebär ännu mer trafik.

Sofia Didrik svarade att Storstretsvägen är överdimensionerad för den hastigheten som ska hållas. Hon sa att problemet går att bygga bort och därmed göra det lättare för cykel- och gångtrafikanter.

- Medborgare påpekade att det är en flaskhals vid Harbrovägen. Endast en fil med väjningsplikt mot mötande trafik. Problemet är att det även finns en busshållplats och att det råder dålig sikt vid passering.

Sofia Didrik rekommenderade att man bör kontakta kommunens trafikplanerare direkt vid sådana ärenden, men att vi tar med oss synpunkten.

2017-03-13

- Det fanns oro för att parkeringar kan komma att försvinna.

Sofia Didrik berättade att tanken är att vissa parkeringar ska byggas under mark. Detta uppfattades som mycket positivt.

- Oro kring eventuell flytt av ena fotbollsplanen. Fotbollsplanen är mycket väl använd.
- Även om förslaget i sin helhet ansågs som positivt, så är det viktigt att man tänker på städning och underhåll så att det hålls fint efterhand också.
- Det behövs en mötesplats i östra Stolvreten, kanske ett Folkets hus, som kan användas som föreningslokal för pensionärer, kalas och andra sammankomster.
- Det behövs en fräsch närbutik, postkontor och t.ex. cykelaffär i Stolvretens centrum.
- Harbroäckens stig mot Lilla Dammen. Det går inte längre att komma när till badet med barnvagn pga. fallna träd och dålig skötsel.
- Det vore bra om information om fridlysta växter gavs till nyanlända.
- Konstverket "Tidskällan" vid Dalvägen och Stolvretsvägen behöver underhållas bättre eller eventuellt flyttas. Det står ingen information om konstverket vid utställningsplatsen.
- Det behövs radonutredningar inför nybyggnationer.
- Området kring Toppvägen 12-24. I förslaget står det att det ska förtätas på befintlig lekplats och parkering. Vid en sådan förtätning måste lekplatsen och parkeringen ersättas med andra.
- Medborgarna vill ha konkreta förslag kring var äldreboende kan komma att byggas.
- Parkering vid återvinningsstation Harbrovägen/Stupvägen. Där står bilar parkerade i flera dygn trots att det är en timparkering.